

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE PARDUBICKÉHO KRAJE

2018

Regionální statistiky

Pardubice, 30. 8. 2019

Kód publikace: 330130-19

Č. j.: CSU – 40/2019 – 79

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Pardubicích

Ředitel odboru: Veronika Tichá

Autorský tým: Hedvika Fialová, Monika Mikanová, Aleš Trpík, Klára Vávrová

Kontaktní osoba: Hedvika Fialová, e-mail: hedvika.fialova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservis hk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků	5
1. Demografický vývoj.....	9
2. Sociální vývoj.....	19
3. Ekonomický vývoj	44
4. Životní prostředí.....	68
Tabulková příloha.....	75
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	76
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj	77
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj	78
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí	79
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Pardubického kraje v letech 2002–2018.....	80
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj	82
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj.....	83
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj.....	86
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – životní prostředí	88
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2018	89
Zkratky krajů a okresů	90

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Pardubického kraje v roce 2018, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2013). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu posuzujeme vývoj na území kraje i vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky. V tabulkové příloze jsou k dispozici mezikrajská a meziokresní srovnání i dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů v kraji po roce 2000. Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2018. Proto můžeme v některých oblastech (především makroekonomika, oblast životního prostředí) zpracovat hodnocení pouze do roku 2017, v dalších oblastech jsou údaje za rok 2018 zatím pouze předběžné a budou se postupně zpřesňovat.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese **www.pardubice.czso.cz**. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Pardubického kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Pardubického kraje, který vždy vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít také ve veřejné databázi ČSÚ na adrese **<https://vdb.czso.cz>** nebo můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 23. 8. 2019. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Pardubický kraj je rozlohou 4 519 km² pátým nejmenším krajem republiky; obyvatelstvo žijící na jeho území tvoří 5 % z celkového počtu obyvatel České republiky. V sídelní struktuře kraje jsou nadprůměrně zastoupeny malé obce – více než 80 % obcí Pardubického kraje má méně než tisíc obyvatel. Ve 38 městech žije 62 % obyvatel kraje.
- K 31. 12. 2018 žilo na území Pardubického kraje 520,3 tisíce osob, tj. téměř o 2 tisíce osob více než v roce 2017 a zároveň nejvíce od vzniku kraje v roce 2000. Nárůst počtu obyvatel zajistilo zahraniční stěhování, vliv přirozené měny byl zanedbatelný.
- Počet cizinců žijících na území Pardubického kraje vzrostl během roku 2018 o 2,4 tis. na 17,6 tisíc osob. Na obyvatelstvu kraje se v roce 2018 cizinci podíleli 3,4 %, což představuje osmý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání.
- Během roku 2018 se v kraji živě narodilo 5 526 dětí, to je o 154 dětí více než v předchozím roce. Téměř polovina dětí se narodila neprovdaným matkám.
- Počet zemřelých osob meziročně vzrostl o 139 na 5 528. Nejčastější příčinou úmrtí mužů i žen byly nemoci oběhové soustavy. Hodnoty naděje dožití při narození mužů i žen jsou v Pardubickém kraji nad celorepublikovým průměrem.
- V průběhu roku 2018 bylo v Pardubickém kraji uzavřeno 2 648 manželství, tj. o 198 více než v roce předchozím a zároveň nejvíce od roku 2007. Rozvodem bylo v roce 2018 ukončeno celkem 1 120 manželství, o 207 méně než v předchozím roce a zároveň nejméně v celé časové řadě od roku 1990.
- Obyvatelstvo kraje nadále stárne. V roce 2018 připadalo na 100 dětí do 15 let již 126 seniorů starších 65 let (šestá nejnižší hodnota mezi všemi kraji České republiky). Počet i podíl obyvatel v produktivním věku klesá, v současnosti tvoří osoby ve věku 15 až 64 let 64,3 % z celkového počtu obyvatel kraje.

Sociální vývoj

- Počet zaměstnaných v kraji nadále roste, a to mírně rychlejším tempem než v celé ČR; míra zaměstnanosti (podíl zaměstnaných na počtu osob 15letých a starších) vzrostla v roce 2018 na 59 % a byla pátá nejvyšší v mezikrajském srovnání. Míra zaměstnanosti žen dlouhodobě zaostává za mírou zaměstnanosti mužů, rozdíl se však postupně snižuje.
- Nezaměstnanost nadále klesá, na konci roku 2018 byl podíl nezaměstnaných osob v kraji s hodnotou 2,19 % třetí nejnižší v mezikrajském srovnání (o jednu pozici lepší umístění než na konci předchozího roku), do poloviny roku 2019 se snížil na 1,66 % a byl dokonce (již od dubna) nejnižší mezi všemi kraji.
- V roce 2018 pokračoval příznivý mzdový vývoj, přičemž ve všech čtvrtletích kromě prvního rostla mzda v kraji meziročně mírně pomaleji než v celé ČR. Tempo růstu mezd se v průběhu roku 2018 začalo zpomalovat, i přesto patřilo k nejvyšším v posledních deseti letech. Mzdy v kraji v roce 2018 (28 687 Kč) byly třetí nejnižší v mezikrajském srovnání.
- Pokles počtu dětí v mateřských školách se zastavil, žáků základních škol nadále přibývá. Celkový počet žáků středních škol v posledním roce vzrostl jen mírně, počet studentů vysokých škol se nadále snižuje, i když stále pomalejším tempem.

- Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti nadále roste, v mezikrajském srovnání se kraj v roce 2018 zařadil na 5. nejnižší pozici. Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti se meziročně zkrátila o 2,3 dne na 40,9 dní.
- Počet lůžek v domovech pro seniory v čase kolísá, v posledních letech výrazně roste počet lůžek v domovech se zvláštním režimem, kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením se snižuje.
- Počet všech příjemců důchodů vzrostl od roku 2010 v kraji o 3,5 %, počet příjemců starobních důchodů však vzrostl ve sledovaném období o 7,5 %. Zvyšuje se rovněž počet osob odcházejících do předčasného starobního důchodu, Pardubický kraj má druhý nejvyšší podíl osob v předčasném starobním důchodu v republikovém srovnání.
- Kriminalita v kraji dlouhodobě klesá, v republikovém srovnání je v přepočtu trestné činnosti na 1 000 obyvatel třetí nejnižší.
- Počet dopravních nehod se zvyšuje, roste i hodnota věcných škod způsobených při dopravních nehodách, která od roku 2013 vzrostla o 43,2 %. Vyrůstá počet dopravních nehod s následky na zdraví a životě, roste však počet lehce zraněných osob a snižuje se počet těžce raněných a usmrcených při dopravních nehodách.
- Požárů bylo na území kraje v roce 2018 likvidováno o třetinu více než v roce předchozím, přímá škoda na majetku se meziročně snížila o 12 %. Zraněných osob bylo méně, pět osob však v důsledku požárů zemřelo.

Ekonomický vývoj

- Regionální hrubý domácí produkt v kraji v roce 2017 (poslední dostupný údaj) meziročně vzrostl o 4,5 % (měřeno ve srovnatelných cenách předchozího roku); jednalo se o 4. nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání. Objemem HDP na obyvatele se kraj v roce 2017 řadil na 9. místo (o jednu pozici lepší umístění než v roce 2016).
- Produkce zemědělského odvětví v kraji meziročně vzrostla a byla (podle posledních dostupných údajů) v roce 2017 nejvyšší v historii kraje. Nárůst zemědělského odvětví byl zajištěn živočišnou produkcí, která meziročně vzrostla o 19,2 %, rostlinná produkce zaznamenala meziroční propad o 7,5 %. Objem zemědělské produkce kraje na hektar obhospodařované půdy je v mezikrajském srovnání dlouhodobě nejvyšší.
- Celková sklizeň obilovin byla v roce 2018 o 9,5 % nižší než v předchozím roce. Meziročně se snížila jak sklizňová plocha, tak i hektarový výnos, přesto byl hektarový výnos v krajském srovnání třetí nejvyšší. Sklizňová plocha řepky byla druhá nejvyšší za uplynulých deset let. Vzrostla spotřeba minerálních i statkových hnojiv.
- V průmyslových podnicích sídlících v kraji vzrostly v roce 2018 tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy o 5,3 % (při republikovém tempu o 3,3 %), tržby na 1 zaměstnance byly mezi kraji třetí nejvyšší. Dominantní postavení má nadále výroba elektroniky a výpočetní techniky. Na vývoz se v kraji orientují podniky produkující elektrická zařízení a chemické výrobky; podíl přímého vývozu na tržbách v průmyslu je v mezikrajském srovnání šestý nejvyšší (v roce 2017 kraji patřila 4. příčka).
- Výroba elektřiny v roce 2018 v kraji meziročně vzrostla o čtvrtinu, a to především zásluhou parních elektráren. Spotřeba elektřiny v kraji se zvýšila jen mírně (díky růstu spotřeby v průmyslu, dopravě a stavebnictví). V domácnostech klesla spotřeba elektřiny oproti roku 2017 o 0,7 % při 1,1% poklesu v celé ČR. Spotřeba zemního plynu v domácnostech (zejména vlivem nadprůměrných teplot) v kraji meziročně klesla o 4 %.

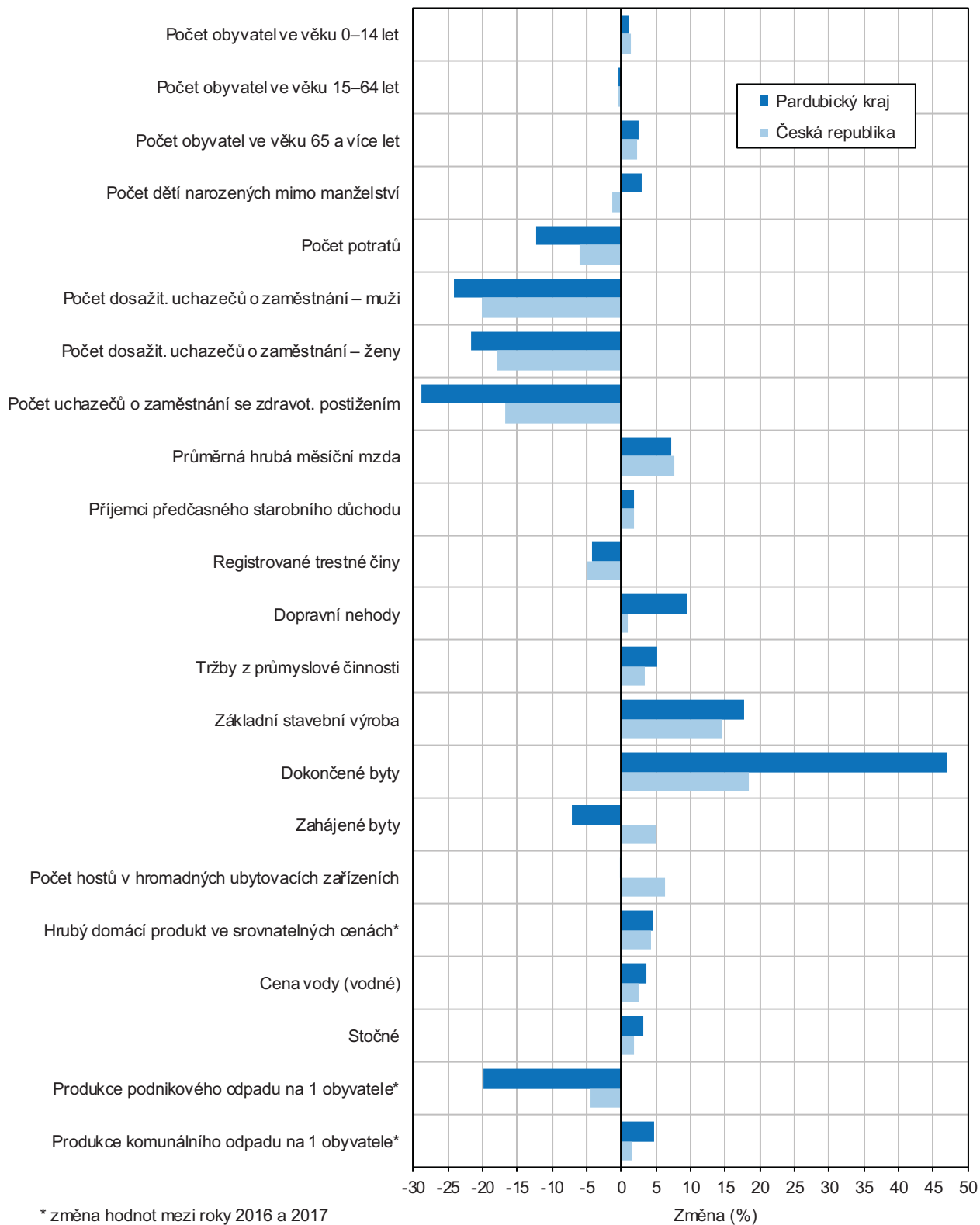

- Objem stavební výroby velkých podniků s 50 a více zaměstnanci v kraji se v roce 2018 meziročně zvýšil, zvýšení zaznamenalo pozemní i inženýrské stavitelství. Meziroční nárůst zaznamenala i produktivita práce, která v kraji v roce 2018 dosáhla hodnoty 2,3 mil. Kč na zaměstnance a byla v mezikrajském srovnání čtvrtá nejvyšší.
- Počet vydaných stavebních povolení se meziročně snížil ve všech okresech kraje kromě okresu Pardubice; orientační hodnota povolených staveb meziročně vzrostla pouze v okrese Chrudim.
- Počet zahájených bytů se v Pardubickém kraji meziročně snížil o 7,0 %; naproti tomu počet dokončených bytů se zvýšil o 47,0 %, což byl třetí nejvyšší nárůst v mezikrajském srovnání. Dvě pětiny nových bytů v kraji vyrostly na Pardubicku.
- V Pardubickém kraji je druhá nejhustší silniční síť a čtvrtá nejvyšší délka splavných vodních cest. Počet motorových vozidel se každoročně zvyšuje, úroveň motorizace v kraji je sedmá nejnižší.
- Počet hromadných ubytovacích zařízení v kraji se v roce 2018 meziročně zvýšil, mírně však klesl jak počet hostů ze zahraničí, tak i hostů z České republiky. Nejčastějšími návštěvníky z ciziny jsou tradičně Slováci, i jejich počet však meziročně mírně poklesl.

Životní prostředí

- Zemědělská půda tvoří třetí nejvyšší podíl na rozloze kraje v mezikrajském srovnání. Výměra orné půdy se postupně zmenšuje ve prospěch trvalých travních porostů.
- Spotřeba vody v domácnostech v kraji v roce 2018 vzrostla, přesto byla spotřeba vody na osobu a den druhá nejnižší v mezikrajském srovnání. Cena pitné vody v kraji byla druhá nejnižší. Množství vypouštěných odpadních vod do kanalizace se v roce 2018 v kraji snížilo; cena stočného vzrostla a byla třetí nejvyšší v republikovém srovnání.
- Pod republikovým průměrem jsou v kraji pouze měrné emise oxidu uhelnatého; v roce 2017 (poslední dostupný údaj) v kraji meziročně vzrostly měrné emise oxidu dusíku a oxidu uhelnatého.
- Produkce podnikového odpadu v roce 2017 (poslední dostupný údaj) poklesla o jednu pětinu, produkce komunálního odpadu vzrostla o 5 %, zvýšil se i podíl odděleně sbíraných složek.
- Investice na ochranu životního prostředí v kraji byly v roce 2017 (poslední dostupný údaj) téměř o čtvrtinu nižší než v roce předchozím; v přepočtu na obyvatele bylo proinvestováno 1 819 Kč, což byla sedmá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání.

Změna hodnot vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji a ČR mezi roky 2017 a 2018

1. Demografický vývoj

Sídelní struktura

Obyvatelstvo Pardubického kraje tvoří 5 % populace České republiky.

Pardubický kraj je s rozlohou 4 519 km² pátým nejmenším krajem České republiky, na rozloze státu se podílí 6 %. Ke konci roku 2018 žilo v Pardubickém kraji 520,3 tisíce obyvatel, což představuje 5 % z celkového počtu obyvatel ČR a zároveň jde o čtvrtý nejnižší počet obyvatel mezi kraji ČR. Hustota zalidnění 115 obyvatel na 1 km² je ve srovnání s republikovou hodnotou o 20 osob nižší; v mezikrajském srovnání jde o pátou nejnižší hodnotu.

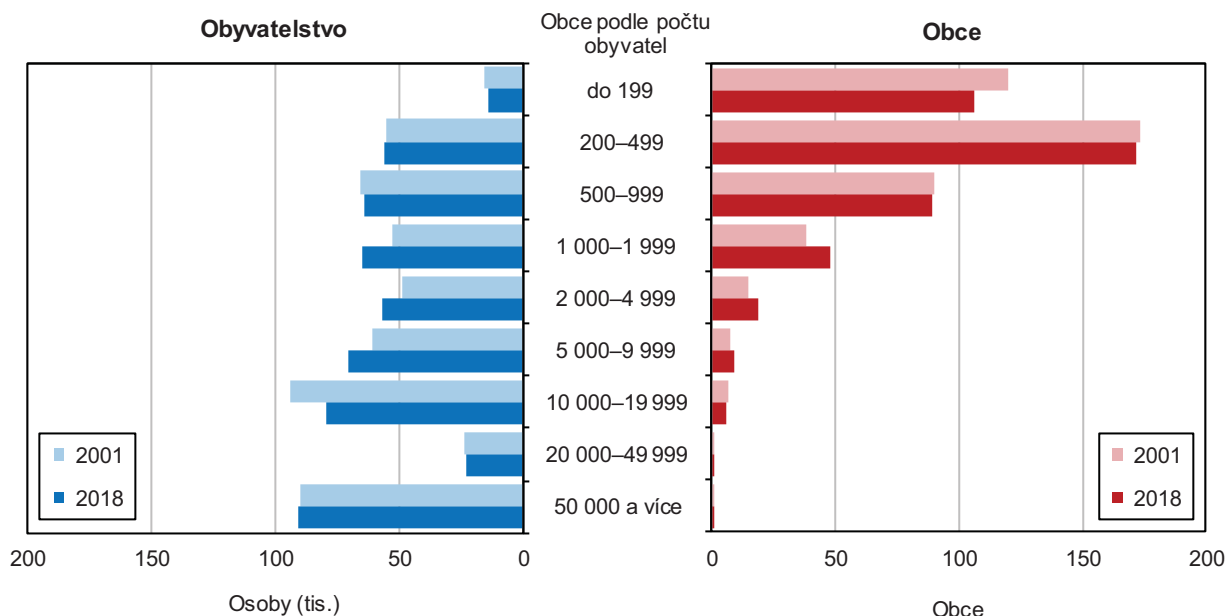
Z administrativně-správního hlediska se Pardubický kraj člení na 4 okresy, 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 26 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně) a 451 obcí (7 % z celkového počtu obcí v ČR). Ke konci roku 2018 mělo 38 obcí statut města a dalších 11 obcí statut městyse (v říjnu 2018 se stala městysem obec Mladkov v okrese Ústí nad Orlicí).

Nejlidnatějším okresem kraje je okres Pardubice.

Rozlohou největším okresem Pardubického kraje je okres Svitavy; výměrou 1 379 km² k 31. 12. 2018 se na celkové rozloze kraje podílí 31 %, zároveň je 14. největším okresem republiky. Nejmenším okresem kraje (a zároveň 26. nejmenším okresem v ČR) je okres Pardubice. Rozlohou 880 km² zaujímá necelou jednu pětinu výměry kraje, žije zde však celá třetina krajské populace a okres Pardubice je tak nejlidnatějším okresem kraje. Pardubicko charakterizuje více než 2,5násobný počet obyvatel na km² oproti okresu Svitavy (197 proti 76). V okrese Ústí nad Orlicí připadá na 1 km² 109 obyvatel a v okrese Chrudim 105 obyvatel.

Graf 1.1 Sídelní struktura Pardubického kraje v letech 2001 a 2018 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

62 % obcí v kraji má méně než 500 obyvatel.

V sídelní struktuře Pardubického kraje jsou nadprůměrně zastoupeny malé obce (měřeno počtem obyvatel). Obce do 500 obyvatel představují 62 % z celkového počtu obcí v kraji (čtvrtý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání po Kraji Vysočina, Jihočeském a Plzeňském kraji). V těchto nejmenších obcích přitom žije pouze necelých 14 % populace kraje. Méně než 2 000 obyvatel má 415 (tj. 92 %) obcí v Pardubickém kraji a žije v nich 38 % obyvatel kraje. Přibližně stejný počet obyvatel

je pak soustředěn do pouhých 8 měst kraje, která spadají do velikostní kategorie obcí nad 10 tis. obyvatel. Ve zbývajících 28 obcích spadajících do velikostní kategorie 2 000 až 9 999 obyvatel žije čtvrtina obyvatel kraje.

Ve srovnání s rokem 2001 ubylo nejvíce obyvatel ve městech s 10 až 20 tisíci obyvateli.

Ve srovnání s rokem 2001 vzrostl nejvíce počet obyvatel ve skupině obcí s 1 000–1 999 obyvateli. V roce 2018 žilo v těchto obcích téměř 65 tisíc obyvatel (o 11,6 tis. osob více než v roce 2001), což představuje 12,4 % populace kraje (o 2 procentní body více ve srovnání s rokem 2001). Naopak největší úbytek obyvatel ve srovnání s rokem 2001 zaznamenala města s 10 až 20 tisíci obyvateli (z téměř 94 tis. osob na 80 tisíc). Zastoupení této velikostní kategorie na populaci kraje se snížilo o 3 procentní body na 15,3 %.

Ve městech žijí tři pětiny obyvatel kraje.

Ke konci roku 2018 žilo ve 38 městech Pardubického kraje 320,5 tisíce obyvatel. Městské obyvatelstvo tak aktuálně tvoří 62 % obyvatel kraje; mezi kraji ČR jde o pátý nejnižší podíl městského obyvatelstva. Meziročně vzrostl počet obyvatel měst zásluhou stěhování téměř o 800 osob. Nejlidnatějším městem bylo ke konci roku 2018 krajské město Pardubice s 90,7 tis. obyvateli (17,4 % obyvatel kraje), početně nejmenším městem je pak Brandýs nad Orlicí s 1,3 tis. obyvateli. Mezi okresy Pardubického kraje se nejvyšším podílem městského obyvatelstva vyznačuje okres Pardubice (70,2 %), nejnižším pak okres Svitavy (49,9 %).

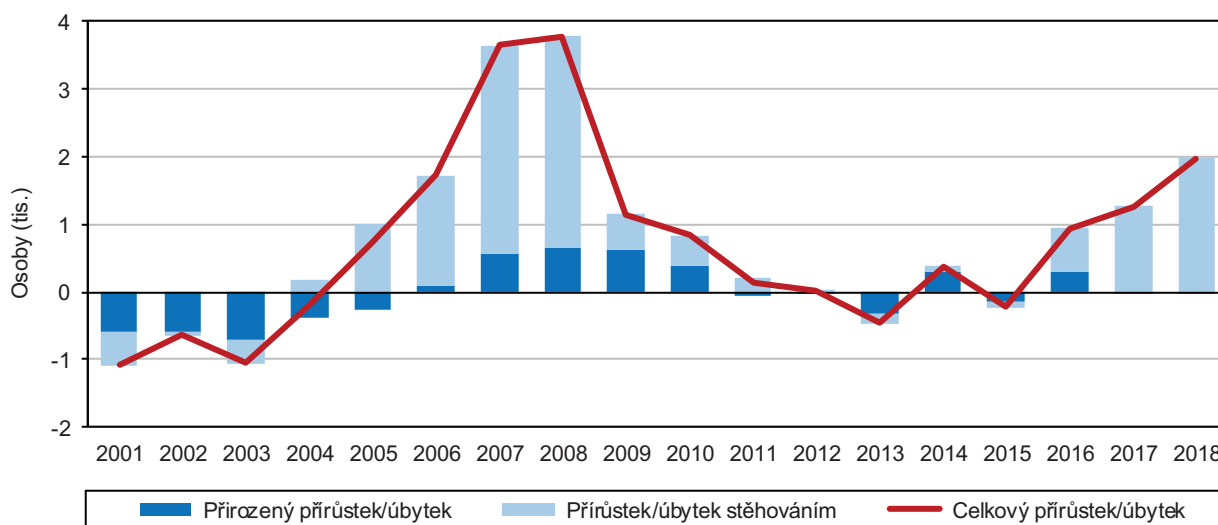
Vývoj počtu obyvatel

Meziročně v kraji přibyly téměř 2 tis. obyvatel, nejvíce za posledních deset let.

Počet obyvatel Pardubického kraje vzrostl během roku 2018 o 1 979 osob, což představuje nejvyšší celkový přírůstek obyvatelstva v kraji za posledních deset let. K 31. 12. 2018 žilo na území Pardubického kraje 520 316 obyvatel (257 948 mužů a 262 368 žen), což je nejvyšší počet obyvatel od vzniku kraje v roce 2000. Nárůst počtu obyvatel zajistilo zahraniční stěhování. Počet obyvatel se ve sledovaném období zvýšil celkem v osmi krajích České republiky. Absolutně i relativně (po přepočtu na 1 000 obyvatel) nejvíce obyvatel přibylo ve Středočeském kraji a v Hl. městě Praze (12,2 ‰, resp. 10,9 ‰). Pardubický kraj se s hodnotou 3,8 ‰ zařadil spolu s Jihomoravským krajem na čtvrté místo v mezikrajském srovnání. Nejvyšší populační úbytky se dlouhodobě pojí s kraji Karlovarským a Moravskoslezským (-2,7, resp. -2,1 ‰ v roce 2018).

Graf 1.2 Pohyb obyvatel v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

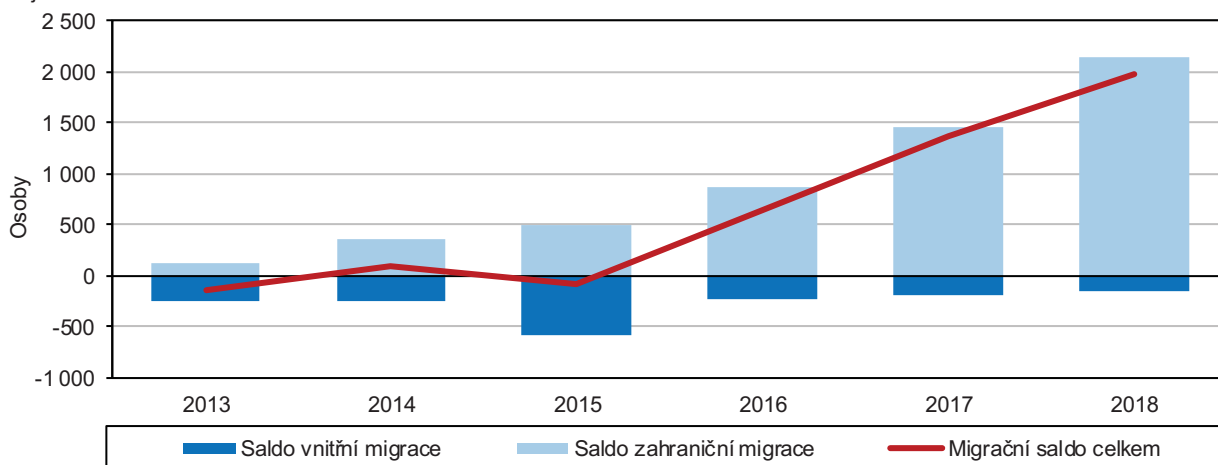

Počet obyvatel kraje roste zejména díky stěhování.

Z dlouhodobého pohledu působí na růst počtu obyvatel v Pardubickém kraji především stěhování. Vliv přirozené změny byl zejména v letech 2017 a 2018 zanedbatelný – v roce 2017 ubylo v kraji přirozenou změnou 17 obyvatel, v loňském roce pak 2 obyvatelé.

Graf 1.3 Migrace v Pardubickém kraji

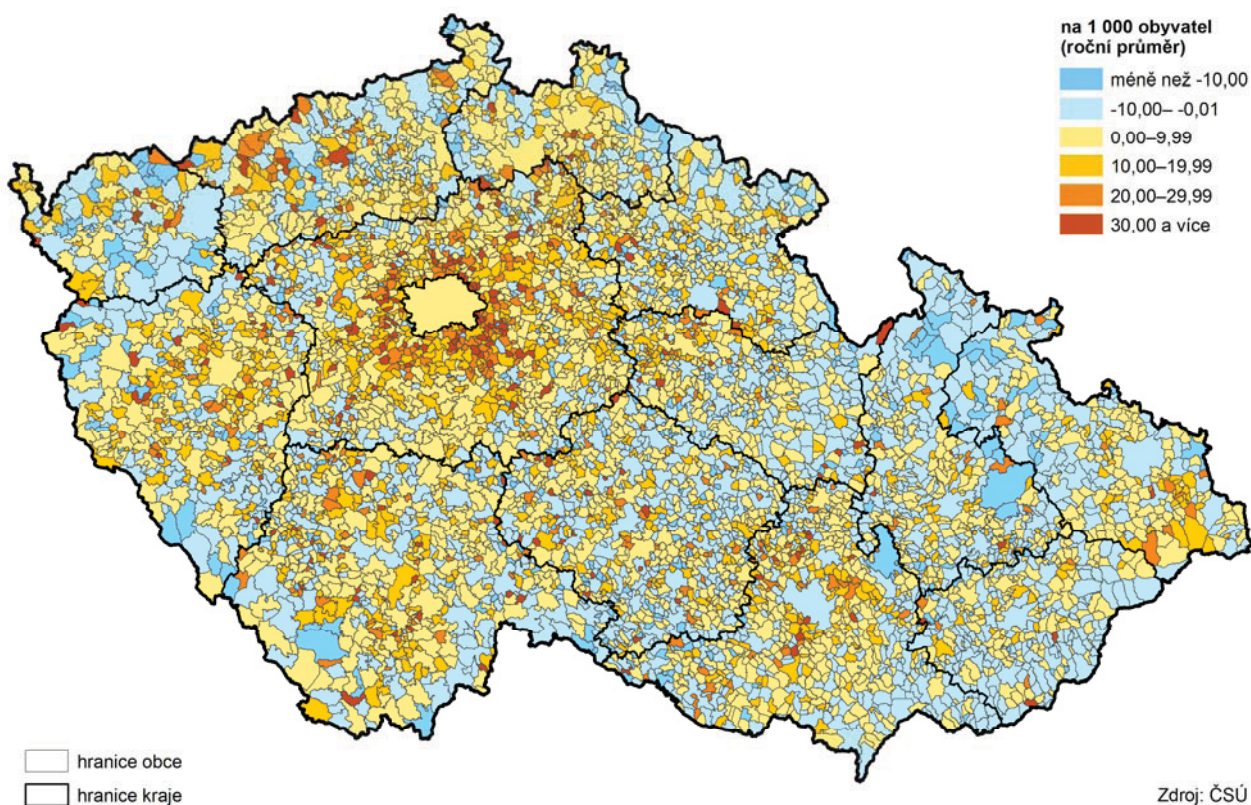
Zdroj: ČSÚ

Ze zahraničí se v roce 2018 přistěhovalo téměř 2,7 tisíce osob.

Na kladné hodnotě migračního salda se podílí zejména zahraniční migrace. Ze zahraničí se na území Pardubického kraje v průběhu roku 2018 přistěhovalo 2 681 osob (nejvíce z Ukrajiny, Slovenska, Bulharska a Rumunska); do zahraničí se vystěhovalo 541 osob. Celkový přírůstek stěhování se zahraničím tedy byl 2 140 osob, ze 45 % se na něm podíleli občané Ukrajiny. Naopak stěhování mezi kraji České republiky přišel Pardubický kraj o 159 obyvatel (3 858 přistěhovalých a 4 017 vystěhovalých).

Přírůstek (úbytek) počtu obyvatel stěhování v obcích v letech 2013 až 2018

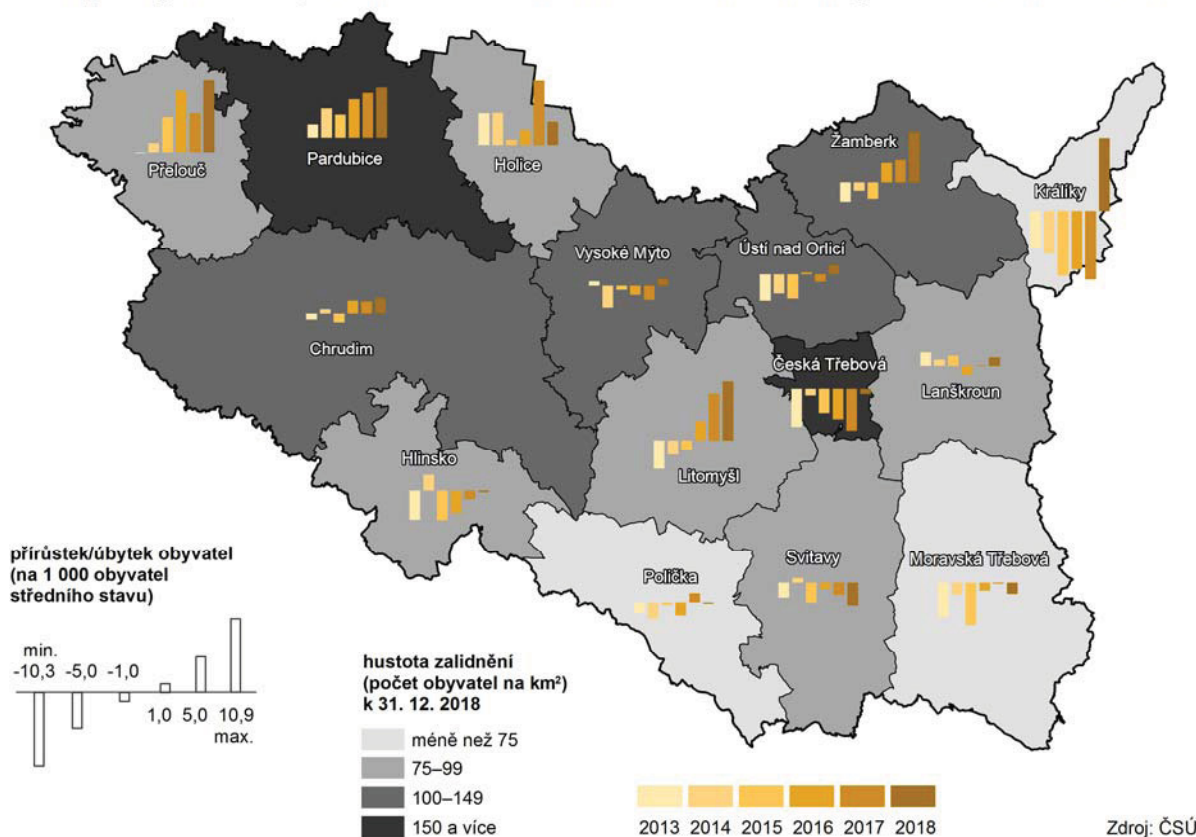
Zdroj: ČSÚ

Počet obyvatel vzrostl ve všech okresech kraje.

V průběhu roku 2018 přibylo obyvatel ve všech okresech kraje. K nejvyššímu absolutnímu i relativnímu celkovému přírůstku počtu obyvatel došlo v okrese Pardubice (+1 307 osob, 7,6 ‰). Většinu přírůstku zde zajistila migrace, ale kladné hodnoty dosáhl i přirozený přírůstek. Druhý nejvyšší celkový přírůstek obyvatelstva byl zaznamenán v okrese Ústí nad Orlicí (+401 osob, 2,9 ‰). I zde se na početním růstu podílelo jak stěhování, tak přirozená měna. O růst počtu obyvatel v okresech Chrudim (+186 osob, 1,8 ‰) a Svitavy (+85 osob, 0,8 ‰) se pak zasloužilo pouze stěhování, přirozený přírůstek zde byl záporný.

Jediným okresem kraje, kde jsou dlouhodobě (již od roku 2004) evidovány populační přírůstky, je okres Pardubice. Podílí se na nich zejména kladné saldo zahraniční migrace, ale od roku 2007 (s výjimkou roku 2013) i převaha počtu narozených nad zemřelými.

Pohyb obyvatel ve správních obvodech ORP Pardubického kraje v letech 2013 až 2018

K nejvyššímu celkovému přírůstku obyvatel došlo v roce 2018 v SO ORP Králíky.

Na úrovni nižších územních jednotek došlo k nejvyššímu průměrnému relativnímu přírůstku obyvatel v období 2013–2018 ve správních obvodech Přelouč (5,5 osob na 1 000 obyvatel v průměru za rok), Pardubice (5,0 ‰) a Holice (4,3 ‰). Obyvatel v těchto regionech přibývalo především díky stěhování.

Nejvyšší průměrný relativní úbytek obyvatel zaznamenaly v letech 2013–2018 správní obvody ORP Králíky (-5,0 ‰), Česká Třebová (-3,6 ‰) a Moravská Třebová (-2,7 ‰). Králicko patřilo dlouhodobě k regionům s nejvyššími počty vystěhovaných na 1 000 obyvatel, v průměru let 2013 až 2018 zde byl zjištěn i nejvyšší přirozený úbytek na 1 000 obyvatel mezi všemi správními obvody v kraji. V roce 2018 na Králicku obyvatel vůbec poprvé meziročně přibylo a hodnota celkového přírůstku 10,9 ‰ byla nejvyšší mezi všemi SO ORP Pardubického kraje. Na kladné hodnotě celkového přírůstku se podílelo zejména stěhování (10,1 ‰ – druhý nejvyšší relativní přírůstek mezi SO ORP po Přeloučsku – 11,3 ‰), ale také přirozená měna (0,8 ‰).

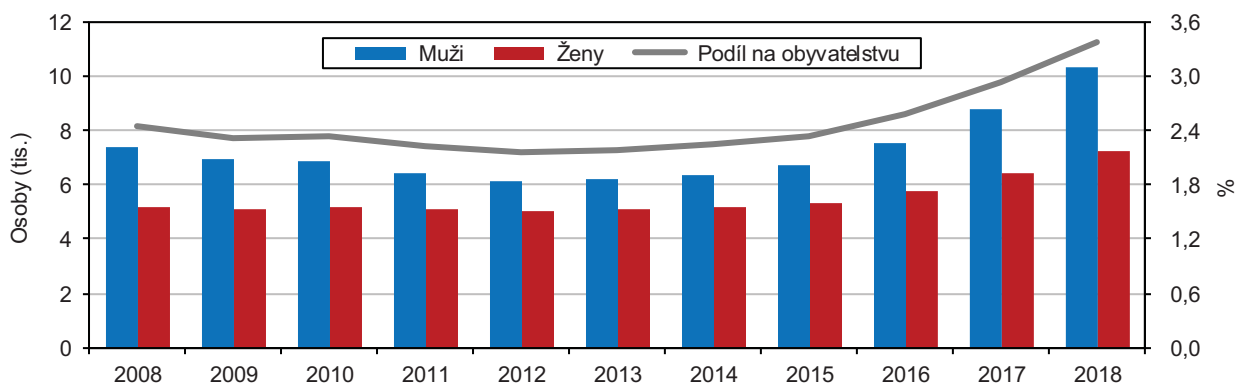

Cizinci tvoří
3,4 % obyvatelstva kraje.

Ke konci roku 2018 žilo na území Pardubického kraje 17 575 cizinců (bez azylantů), z toho 41,1 % žen. Proti předchozímu roku se zvýšil počet cizinců na území kraje o 2,4 tis. osob, což představuje 16% nárůst. Cizinci se tak na obyvatelstvu kraje podíleli 3,4 % (o 0,5 procentního bodu více ve srovnání s rokem 2017), což představuje osmý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání. Nejvíce jsou cizinci zastoupeni v Hl. městě Praze (15,7 %), nejméně pak ve Zlínském kraji (1,8 %). Více než polovina všech cizinců (55 % v roce 2018) pobývá na území okresu Pardubice, nejvyšší zastoupení mají cizinci v okresech Svitavy a Chrudim (11 %).

Graf 1.4 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie, ČSÚ

Mezi cizinci žijícími na území Pardubického kraje jsou nejvíce zastoupeni občané Ukrajiny a Slovenska.

Občané států Evropské unie v roce 2018 tvořili 47 % cizinců v Pardubickém kraji (průměr za ČR dosáhl 41 %). Podle státního občanství bylo nejvíce cizinců z Ukrajiny (4,7 tis.) a ze Slovenska (4,1 tis.). Ve srovnání s republikovým průměrem jsou v kraji více zastoupeni občané Mongolska, Rumunska a Polska; naopak nižší zastoupení mají mezi cizinci v Pardubickém kraji občané Ruska, Německa a Vietnamu.

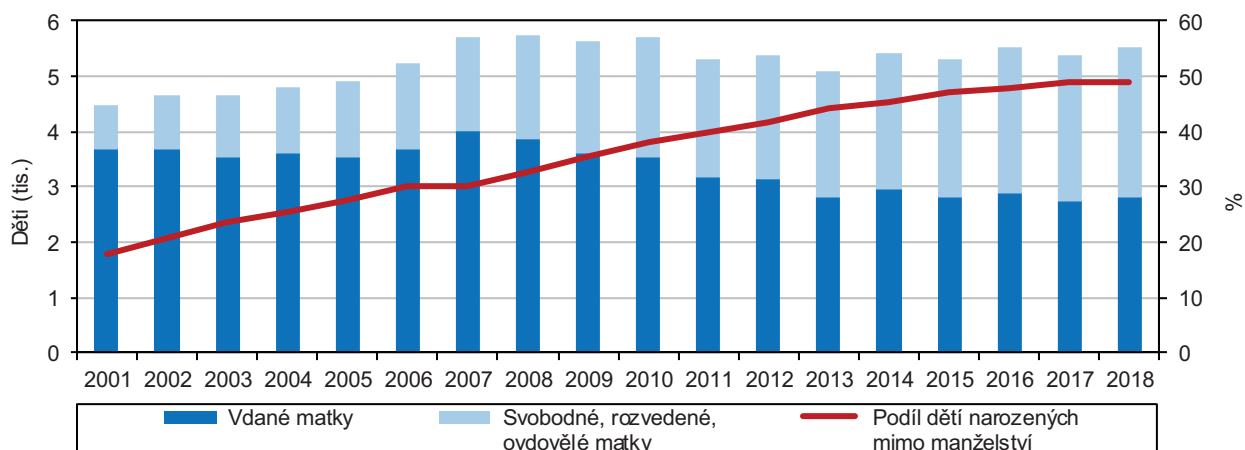
Demografické události

Počet živě narozených dětí meziročně vzrostl.

Během roku 2018 se v Pardubickém kraji živě narodilo 5 526 dětí, to je o 154 dětí více než v předchozím roce. Počet živě narozených dětí dosáhl v kraji v uplynulých letech maxima v roce 2008 (stejně tak tomu bylo i na úrovni republiky), kdy se v kraji živě narodilo 5 752 dětí. Mezi roky 2010 a 2011 došlo v kraji k výraznému poklesu počtu živě narozených dětí (-409). Od roku 2012 počty narozených meziročně kolísají. Ve srovnání s rokem 2017 přibylo nejvíce živě narozených dětí v okrese Ústí nad Orlicí (83 dětí).

Graf 1.5 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

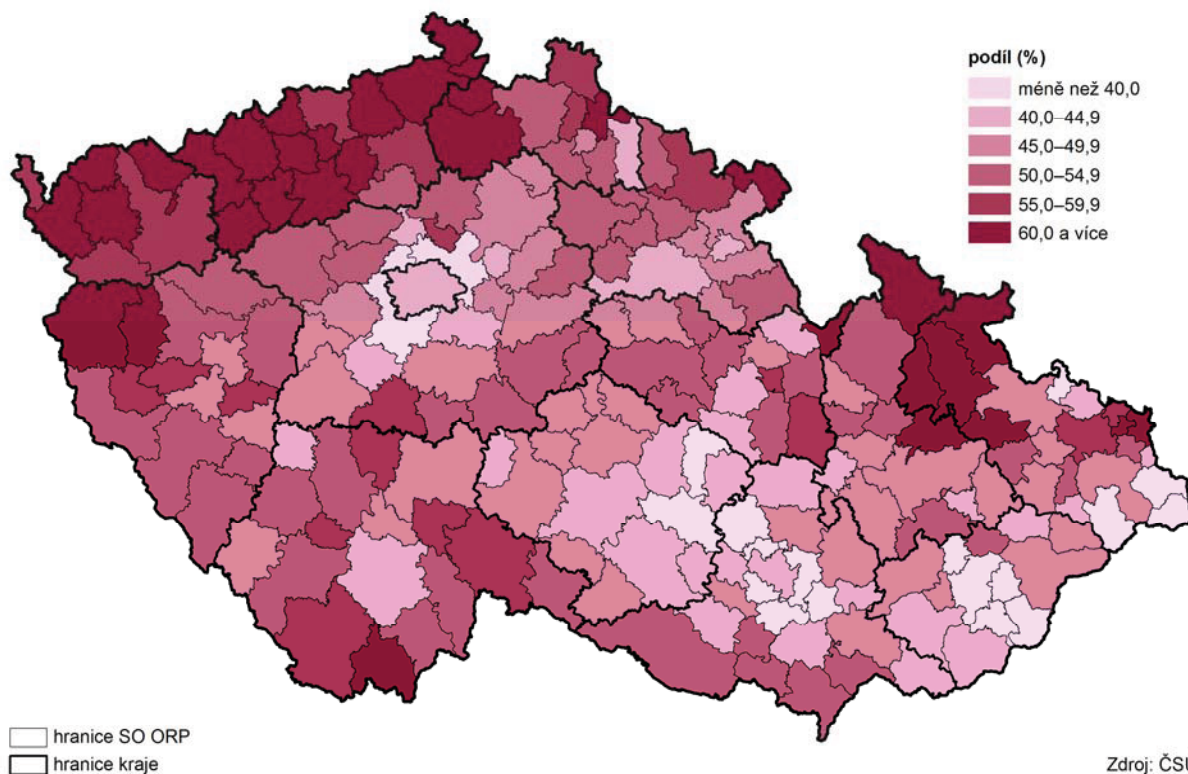

Na 1 000 obyvatel středního stavu v roce 2018 připadlo 10,6 živě narozených dětí, což je hodnota srovnatelná s republikovým průměrem (10,7 ‰) a zároveň šestá nejvyšší porodnost v mezikrajském srovnání (spolu s Olomouckým krajem). Prvorozené děti tvořily 47 % všech živě narozených, druhorozené 38 % a děti narozené ve třetím či vyšším pořadí 15 %.

Průměrný věk matek při narození dítěte je opět o něco vyšší.

Průměrný věk matky při narození dítěte meziročně vzrostl o 0,2 roku na 30,6 let (o 0,3 roku pod průměrem ČR). Své první dítě rodily ženy v Pardubickém kraji v průměru ve 28,5 letech, což je hodnota 0,5 roku pod průměrem ČR a zároveň čtvrtý nejnižší (spolu s Libereckým krajem) průměrný věk prvorodiček v mezikrajském srovnání. V průměru nejstarší jsou ženy při porodu prvního dítěte v Hl. městě Praze (31,3 roku), nejmladší pak v Ústeckém kraji (27,5 roku). Za posledních deset let vzrostl průměrný věk prvorodiček v kraji o 1,1 roku; ve srovnání s rokem 1991 jsou matky při prvním porodu starší o 6,7 roku.

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2018

Téměř každé druhé dítě se narodilo mimo manželství.

Také v roce 2018 v Pardubickém kraji mírně vzrostl podíl dětí narozených neprovdaným matkám. Mimo manželství se narodilo celkem 2 704 dětí, tj. 48,9 % dětí, což představuje ve srovnání s předchozím rokem nárůst o 0,1 procentního bodu. V mezikrajském srovnání je to šestý nejnižší podíl, republikový průměr činil 48,5 %. Nejnižší zastoupení měly děti narozené mimo manželství v roce 2018 v Hl. m. Praze (40,7 %), nejvyšší v Ústeckém kraji (63,4 %). V rámci kraje nalezneme nejvyšší podíl dětí narozených neprovdaným matkám v okresech Ústí nad Orlicí a Chrudim (50,9 %, resp. 50,7 %), nejnižší pak v okrese Pardubice (45,9 %).

Potratovost v kraji byla v roce 2018 v mezikrajském srovnání nejnižší.

V roce 2018 bylo v kraji evidováno 1 339 potratů (o 189 méně než v roce 2017), z nich 51,5 % představovala umělá přerušování těhotenství, 44,4 % samovolné potraty

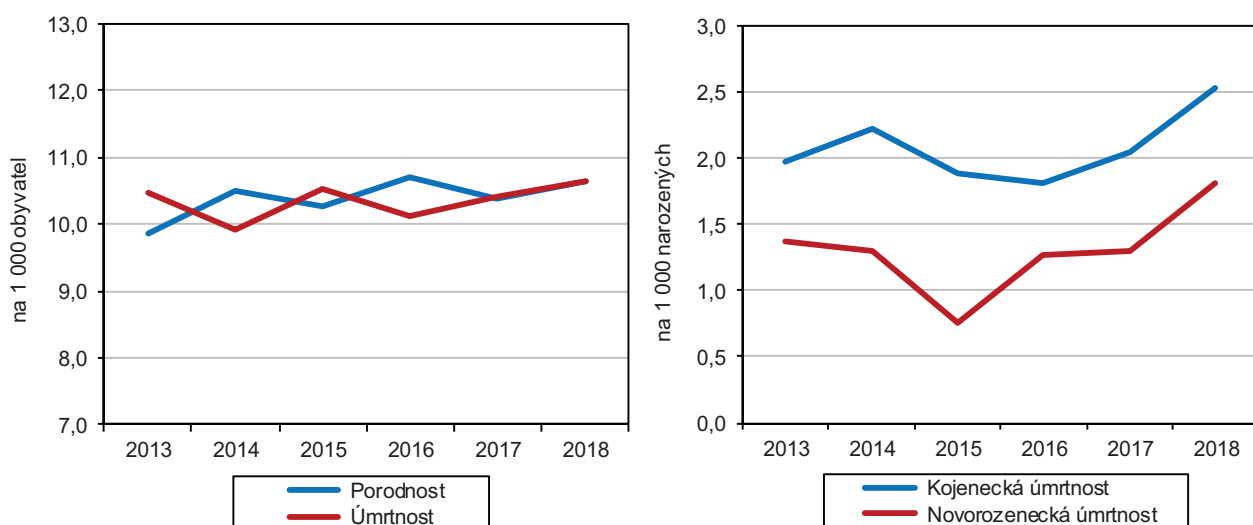
a zbývajících 4,2 % připadala na ukončení mimoděložního těhotenství. Meziročně ubylo všech druhů potratů. V relativním vyjádření (po přepočtu na 1 000 obyvatel) byla celková potratovost v Pardubickém kraji 2,6 ‰, což je v mezikrajském srovnání nejnižší hodnota. Potratovost v kraji v posledních letech kolísá, celkově však vykazuje klesající trend, na němž se podílí především pokles počtu uměle přerušovaných těhotenství.

Počet zemřelých meziročně vzrostl.

V Pardubickém kraji v roce 2018 zemřelo 5 528 osob (z toho 2 797 mužů), to je o 139 více než v předchozím roce. Úmrtnost vyjádřená počtem zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu dosáhla hodnoty 10,6 ‰, což je hodnota na úrovni republikového průměru. Nejvyšší počet zemřelých byl ve věkové skupině 80 až 89 let (34 % všech zemřelých). Meziroční nárůst počtu zemřelých se týkal okresů Chrudim (+132 osob) a Svitavy (+79 osob), ve zbývajících okresech kraje zemřelých ubylo.

Graf 1.6 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejčastější příčinou úmrtí mužů i žen jsou dlouhodobě nemoci oběhové soustavy.

Základní struktura zemřelých podle příčin smrti se nemění. Dlouhodobě nejčastější příčinou úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy – v roce 2018 představovaly v kraji 39,0 % všech úmrtí mužů a 47,2 % úmrtí žen. V pořadí druhou nejčastější příčinou úmrtí jsou novotvary (27,0 % úmrtí mužů a 22,8 % úmrtí žen). Méně četná jsou úmrtí na nemoci dýchací soustavy (9,2 % úmrtí mužů a 6,6 % úmrtí žen) a vnější příčiny (6,5 % úmrtí mužů a 3,0 % všech úmrtí žen).

Novorozenecká i kojenecká úmrtnost meziročně mírně vzrostly.

Během roku 2018 zemřelo v Pardubickém kraji 14 dětí do jednoho roku, z toho 10 do 28 dnů po narození. Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) v kraji činila 2,5 ‰ (v ČR 2,6 ‰); novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) dosáhla hodnoty 1,8 ‰ (v ČR 1,6 ‰). Novorozenecká i kojenecká úmrtnost meziročně mírně vzrostly, v dlouhodobém pohledu však vykazují klesající trend (v krátkodobém pohledu z důvodu velmi nízkých ročních hodnot kolísají).

Hodnoty naděje dožití mužů i žen v Pardubickém kraji jsou nad průměrem ČR.

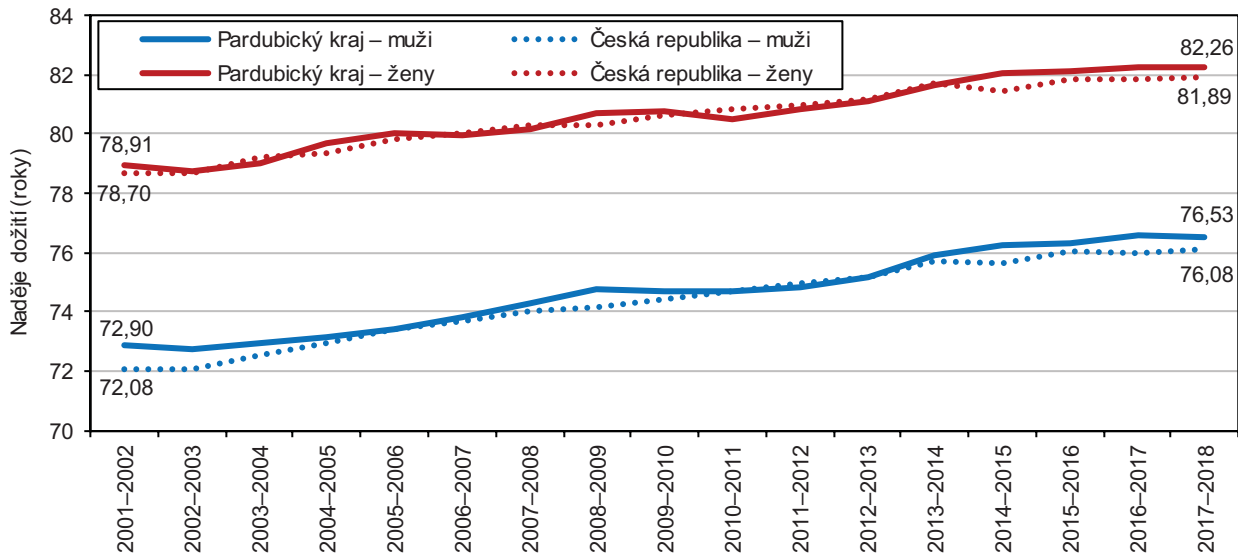
Podle posledních dostupných údajů o naději dožití (střední nebo očekávané délce života) zjištěné za dvouleté období let 2017 a 2018 by se chlapec narozený v roce 2018 v Pardubickém kraji měl pravděpodobně dožít 76,5 let. Dívky narozené v roce 2018 mají před sebou pravděpodobně 82,3 let. Hodnoty naděje dožití při narození mužů i žen v Pardubickém kraji se nacházejí nad celorepublikovým

průměrem. Střední délka života v Pardubickém kraji je v mezikrajském srovnání v případě mužů čtvrtá nejvyšší, v případě žen pak šestá nejvyšší.

Muž, který v roce 2018 v Pardubickém kraji dovršil 65 let, má pravděpodobně před sebou ještě 16,5 let života, stejně stará žena pak 19,8 let života.

Graf 1.7 Naděje dožití při narození v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

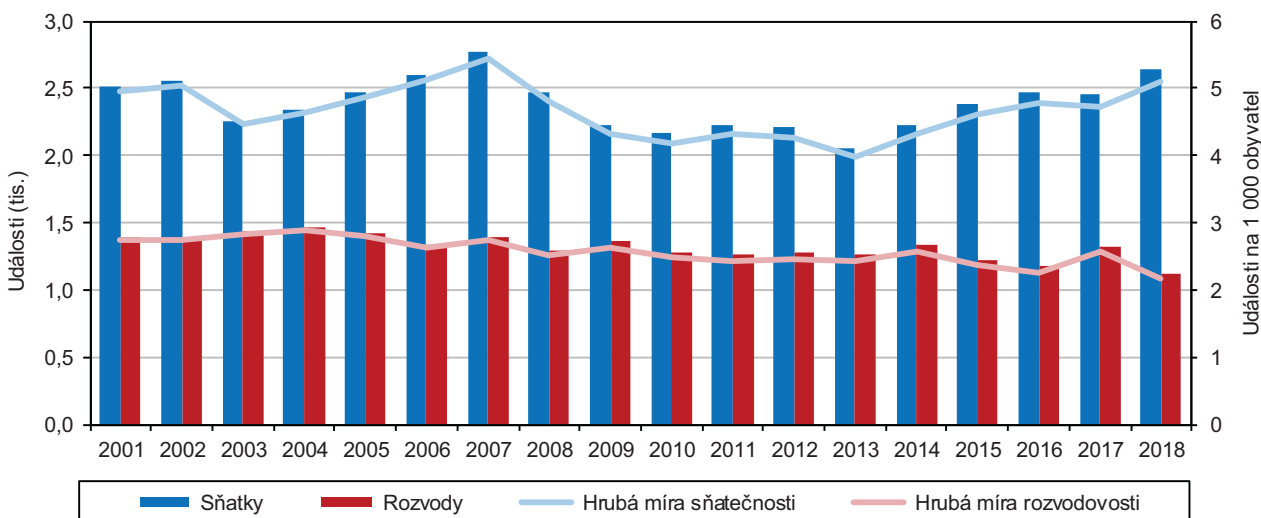
Uzavřeno bylo nejvíce manželství od roku 2007.

V průběhu roku 2018 bylo v kraji uzavřeno 2 648 manželství, tj. o 198 více než v roce předchozím a zároveň nejvíce od roku 2007. V relativním vyjádření (po přepočtu na 1 000 obyvatel) dosáhla sňatečnost v Pardubickém kraji hodnoty 5,1 ‰, což je hodnota na úrovni republikového průměru.

Převážná většina ženichů i nevěst (77 %) uzavřela svůj první sňatek. Podíl sňatků, v nichž byli oba snoubenci svobodní, dosáhl v roce 2018 hodnoty 69 %. Svůj první sňatek uzavírali muži v Pardubickém kraji v průměru v 31,8 letech (0,7 roku pod republikovým průměrem), ženy pak ve 29,1 letech (0,8 roku pod průměrem ČR). Nejvíce svateb se konalo v srpnu (554), nejméně v lednu (34).

Graf 1.8 Sňatky a rozvody v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet rozvodů byl nejnižší od roku 1990.

Rozvedeno bylo v kraji během roku 2018 celkem 1 120 manželství, o 207 méně než v předchozím roce a zároveň nejméně v celé časové řadě od roku 1990.

Rozvodovost na 1 000 obyvatel byla ve srovnání s republikovým průměrem nepatrně nižší a dosáhla hodnoty 2,2 ‰. Přibližně v 80 % případech se muži i ženy rozváděli poprvé. V 60 % případech se rozvod týkal manželství s nezletilými dětmi. Nejčastěji uváděnou příčinou rozvratu manželství je na straně mužů i žen rozdíl povah, názorů a zájmů.

Věková struktura, index stáří

Děti do 15 let tvoří 15,8 % populace kraje.

V kraji žilo ke konci roku 2018 celkem 82 063 dětí do 15 let, na populaci kraje se tak tato věková skupina podílela 15,8 %. Oproti předchozímu roku vzrostl počet obyvatel v nejmladší věkové kategorii o více než devět set osob, ve srovnání s rokem 2008, kdy dosáhl počet dětí do 15 let v kraji minima (necelých 75 tis.), posílila tato skupina obyvatelstva o více než 7 tis. osob. Přestože se počet dětí i jejich procentuální zastoupení na populaci kraje v posledních deseti letech zvyšuje, ve srovnání s rokem 1991 je dětí mladších 15 let v kraji o 25 tis. méně.

Počet osob v produktivním věku se meziročně snížil o 1,4 tisíce.

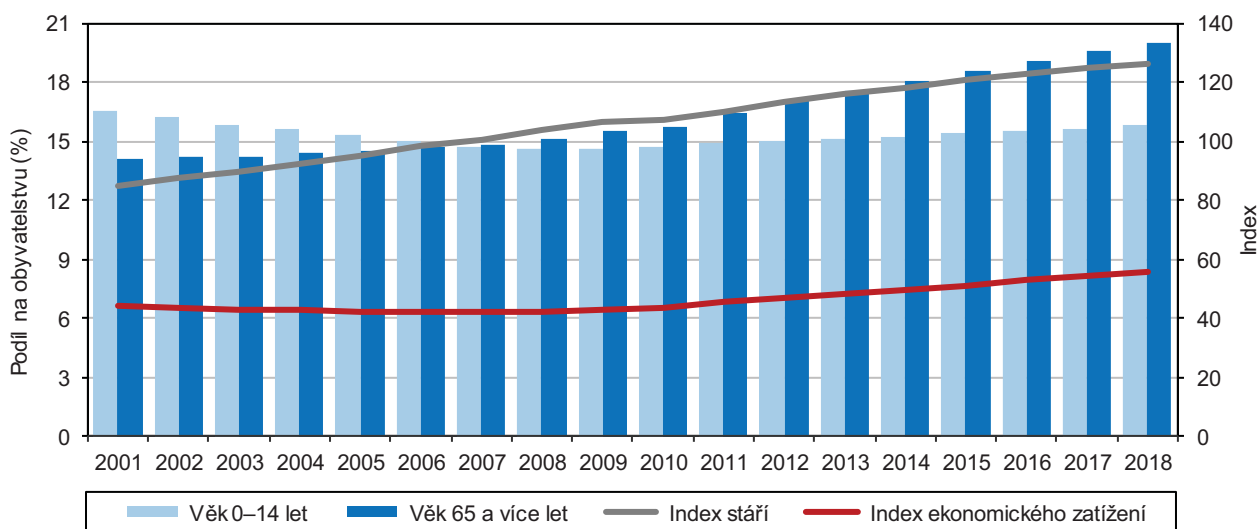
Osob v tzv. produktivním věku (15 až 64 let) žilo ke konci roku 2018 v kraji 334 475, tj. 64,3 % z celkového počtu obyvatel kraje. Ve srovnání s předchozím rokem se snížil počet osob v této věkové kategorii o 1,4 tisíce. Počet i podíl obyvatel v této skupině klesá již od roku 2009, kdy do produktivního věku začaly přecházet populačně slabé ročníky druhé poloviny 90. let 20. století. V produktivním věku jsou přitom nejpočetnější generace obyvatelstva narozené v 70. letech minulého století.

Zastoupení seniorů nad 65 let v populaci kraje roste.

K 31. 12. 2018 žilo v Pardubickém kraji 103 778 osob ve věku 65 a více let, na populaci kraje se senioři podíleli 19,9 %. Jedná se o nejvyšší absolutní počet i relativní zastoupení od roku 1991. Meziročně vzrostl počet osob v nejstarší věkové skupině o 2,5 tisíce, ve srovnání s rokem 1991 žije nyní v kraji o 39 tisíc seniorů více.

Graf 1.9 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

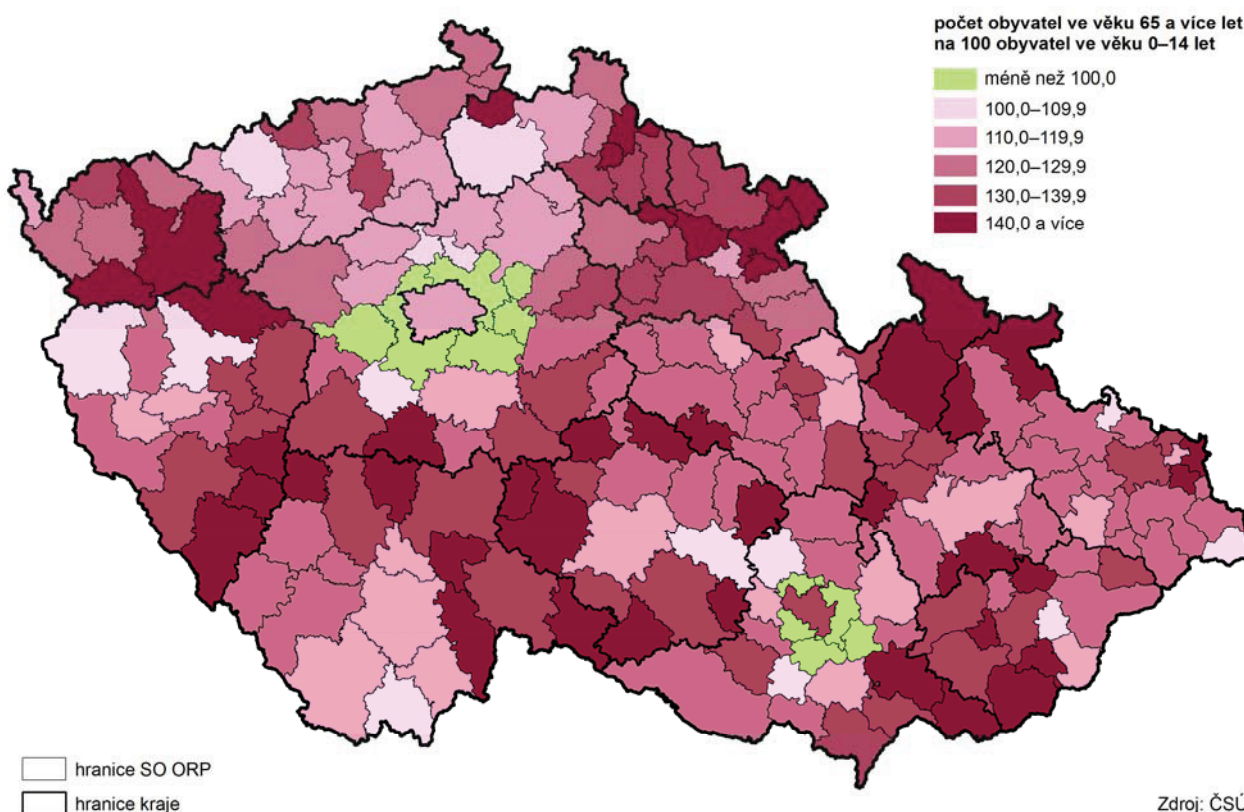
Průměrný věk obyvatel Pardubického kraje vzrostl v roce 2018 na 42,4 let.

Průměrný věk obyvatel Pardubického kraje meziročně vzrostl o jednu desetinu roku na 42,4 roku, ženám bylo v průměru 43,8 roku a mužům 41,0 let. Od roku 1991 se průměrný věk obyvatel kraje zvýšil o 6,2 roku. Nejvyšší průměrný věk mělo v roce 2018 obyvatelstvo Zlínského a Královéhradeckého kraje (43,1 let), naopak nejmladší populací se vyznačuje kraj Středočeský (41,2 roku). V mezikrajském srovnání bylo obyvatelstvo Pardubického kraje šesté nejmladší, republikový průměr činil v loňském roce 42,3 let.

Na 100 dětí do 15 let připadá v Pardubickém kraji již 126 seniorů starších 65 let.

Pokračující stárnutí populace lze dokumentovat také na vývoji poměrových ukazatelů. Stále vyšších hodnot nabývá index stáří, který vyjadřuje vzájemný poměr počtu osob seniorské a dětské složky obyvatelstva. Početní převaha seniorů nad dětmi byla v kraji poprvé evidována v roce 2007, kdy index stáří dosáhl hodnoty 100,6. V roce 2018 připadalo na 100 dětí do 15 let již 126 seniorů starších 65 let; jedná se o šestou nejnižší hodnotu mezi všemi kraji České republiky. Nejvyšší hodnoty dosáhl index stáří v Královéhradeckém kraji (136,3), nejnižší pak v kraji Středočeském (103,0).

Index stáří ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2018

Nejstarší obyvatelstvo má mezi okresy kraje okres Chrudim.

Nejstarším obyvatelstvem v rámci Pardubického kraje se vyznačuje okres Chrudim. V roce 2018 zde index stáří dosáhl hodnoty 130,5 (29. nejvyšší hodnota mezi okresy České republiky) a průměrný věk činil 42,7 let. Nejpříznivější poměr mezi dětskou a seniorskou složkou populace byl zjištěn v okrese Pardubice, kde v roce 2018 index stáří dosáhl hodnoty 124,4. Nejnižší průměrný věk mělo obyvatelstvo Orlickoústecka – 42,3 let.

Nejpříznivější věková struktura mezi SO ORP kraje je na Žambersku, Holicku a Lanškrounsku.

Mezi patnácti správními obvody obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje byla nejpříznivější věková struktura v roce 2018 na Žambersku, Holicku a Lanškrounsku. Tyto správní obvody se vyznačují v rámci kraje nejvyšším zastoupením dětské složky populace na straně jedné a nízkými podíly nejstarší věkové kategorie na straně druhé, s čímž souvisí nejnižší zjištěné hodnoty indexu stáří (Žambersko – 114, Holicko – 115 a Lanškrounsko – 118). Méně příznivé věkové složení obyvatelstva nacházíme ve správních obvodech Hlinsko, Moravská Třebová, Česká Třebová či Králíky. Na Hlinceku připadalo na 100 dětí do 15 let 141 osob starších 65 let, na Moravskotřebovsku dosáhl index stáří hodnoty 137.

2. Sociální vývoj

Zaměstnanost vč. ekonomické aktivity

Počet ekonomicky aktivních meziročně mírně vzrostl, a to díky rostoucímu počtu zaměstnaných.

Nezaměstnaných nadále ubývá.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) tvořilo v roce 2018 pracovní sílu¹ v kraji 263,1 tis. ekonomicky aktivních osob, tj. o 1,4 tis. osob více ve srovnání s předchozím rokem a zároveň čtvrtý nejvyšší počet za posledních deset let. Zatímco ve skupině zaměstnaných osob došlo v kraji k meziročnímu přírůstku, počet nezaměstnaných klesá již pátým rokem. Počet ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let dosahoval v kraji maximálních hodnot v letech 2009 až 2011 (více než 185 tis.), do roku 2016 klesl na 172,7 tis. osob; následoval mírný nárůst na 174,1 tis. osob v roce 2018.

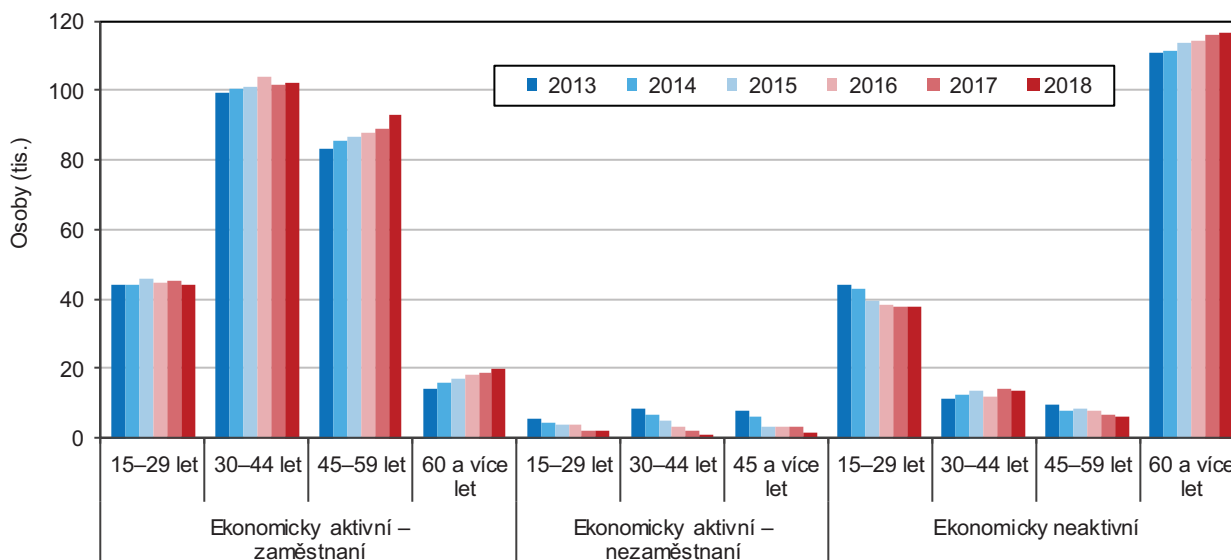
Na změny ve struktuře obyvatelstva podle ekonomické aktivity a věku působí celá řada vlivů – od demografického vývoje (zejména stárnutí populace) přes legislativní vlivy (např. prodlužování věku odchodu do důchodu), ekonomické aspekty (situace na trhu práce) až po vlastní preference obyvatelstva (např. studium, mateřství, předčasný důchod).

Na růst počtu zaměstnaných v kraji má významný vliv rostoucí počet osob 45letých a starších; 60letí a starší tvoří již 67 % ekonomicky neaktivních obyvatel ve věku 15 a více let.

Počet zaměstnaných osob ve věku 15 až 29 let v roce 2018 v kraji meziročně poklesl, mezi nezaměstnanými klesá počet juniorů dlouhodobě, mezi ekonomicky neaktivními po období předchozího poklesu v roce 2018 stagnoval (viz následující graf). Na růst počtu zaměstnaných v kraji má významný vliv rostoucí počet osob ve věku 45–59 let i osob šedesátiletých a starších. Výrazně roste počet nejstarších osob i ve skupině ekonomicky neaktivních. V roce 2018 byly osoby šedesátileté a starší mezi všemi ekonomicky neaktivními staršími 15 let zastoupeny již 67 %, což je nejvíce od počátku sledování v roce 1993.

Graf 2.1 Obyvatelstvo Pardubického kraje podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Ve struktuře pracovní síly nadále roste podíl zaměstnaných na úkor nezaměstnaných.

Ještě v roce 2013 se zaměstnaní na pracovní síle (tj. na ekonomicky aktivních) v kraji podíleli 91,6 % a nezaměstnaní tvořili 8,4 %, do roku 2018 se tento poměr díky příznivému vývoji na trhu práce posunul na 98,3 % (zaměstnaní) a 1,7 % (nezaměstnaní).

¹ Pracovní sílu tvoří osoby ekonomicky aktivní, a to jak zaměstnaní, tak nezaměstnaní. Zaměstnaní se podle postavení v zaměstnání člení na zaměstnance vč. členů produkčních družstev, zaměstnavatele, pracující na vlastní účet a pomáhající rodinní příslušníky.

Zaměstnanost v kraji nadále rostla, a to mírně rychlejším tempem než v celé ČR.

Po poklesu zaměstnanosti vlivem ekonomického útlumu po roce 2008 nastalo oživení na trhu práce a počet zaměstnaných osob nejprve mírně a následně zřetelně rostl. V letech 2013 až 2016 se počet zaměstnaných v kraji zvyšoval v průměru o 1,8 % ročně, v roce 2017 následovalo meziroční navýšení pouze o 0,1 %. V roce 2018 pak počet zaměstnaných meziročně vzrostl o 1,6 % na 258,6 tis. osob, což je nejvyšší počet zaměstnaných od roku 1993, za který jsou poprvé dostupné údaje VŠPS. Meziroční navýšení počtu zaměstnaných v celé ČR činilo 1,4 %.

Míra zaměstnanosti v kraji patřila k nejvyšším za posledních 25 let.

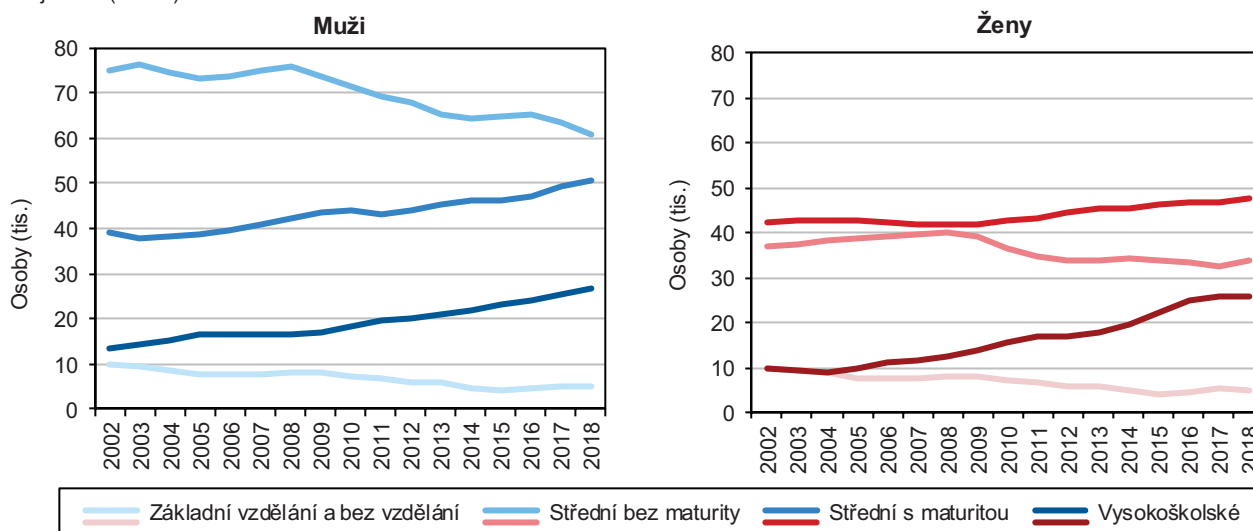
Míra zaměstnanosti² osob patnáctiletých a starších po roce 2012 neustále rostla. V roce 2013 činila 55,0 % a do roku 2018 se zvýšila o 4,2 procentního bodu na 59,1 % (pátá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání). Zároveň šlo o čtvrtou nejvyšší míru zaměstnanosti v kraji od roku 1993 (nejvyšších hodnot přitom bylo dosaženo v polovině 90. let). Jestliže v letech 2014 až 2016 byla míra zaměstnanosti v kraji mírně nad průměrem ČR, v roce 2017 za ním zaostávala o 0,2 procentního bodu a o rok později byla nižší pouze o 0,1 p. b.

Rozdíl míry zaměstnanosti mužů a žen se v čase snižuje.

Míra zaměstnanosti žen dlouhodobě zaostává za mírou zaměstnanosti mužů, rozdíl se však z dlouhodobého pohledu postupně snižuje. Do roku 2008 v kraji osciloval rozdíl měř zaměstnanosti mužů a žen okolo 20 procentních bodů, v posledních deseti letech klesal pod 17 p. b., přičemž v roce 2018 byl s hodnotou 15,2 p. b. nejnižší za posledních 25 let. Míra zaměstnanosti mužů v roce 2018 v kraji (66,9 %) byla o 0,6 p. b. pod průměrem ČR, zatímco míra zaměstnanosti žen (51,7 %) převyšovala republikovou hodnotu o 0,4 p. b.

Graf 2.2 Zaměstnaní podle pohlaví a vzdělání v Pardubickém kraji (tříleté průměry)

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Úroveň vzdělanosti zaměstnaných osob nadále roste; podíl vysokoškolsky vzdělaných je mezi ženami vyšší než mezi muži.

Vzdělanost zaměstnaných osob v kraji nadále roste. Za posledních deset let se zvýšil podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými o 7 procentních bodů na 20 % v roce 2018, zastoupení středoškoláků s maturitou vzrostlo ve stejném období téměř o 4 p. b. na 39 %. Na druhé straně podíl středoškoláků bez maturity klesl od roku 2008 o 10 p. b. na necelých 37 %. Ve srovnání s republikovými podíly je zastoupení vysokoškolsky vzdělaných zaměstnaných osob v kraji téměř o 5 p. b. nižší, přitom podíl středoškoláků bez maturity v kraji průměr ČR převyšuje o 3 p. b.

Mezi zaměstnanými ženami je patrný oproti mužům rychlejší nárůst počtu i podílu vysokoškolsky vzdělaných (viz též předchozí graf, kde byly pro zmírnění meziročních

² podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších, resp. podíl počtu zaměstnaných daného věku na počtu všech osob v daném věku

výkyvů použity tříleté průměry). Od roku 2008 je v kraji zastoupení vysokoškolaček mezi zaměstnanými ženami trvale vyšší než podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými muži.

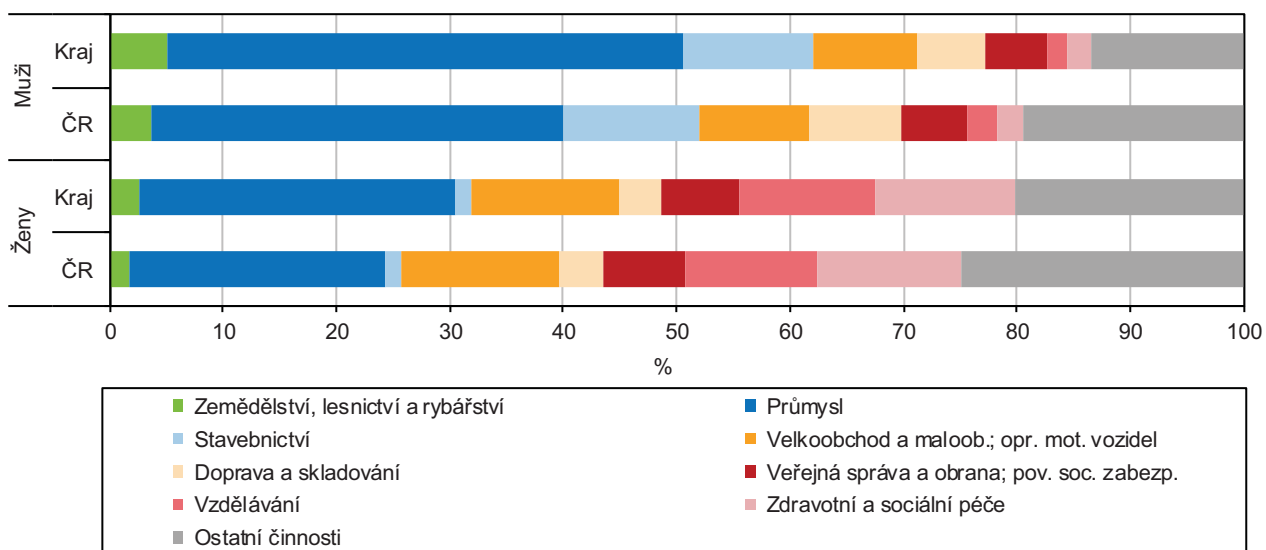
Počet osob pracujících v kraji v terciární sféře roste rychleji než počet zaměstnaných v sekundárním sektoru; zaměstnanost v primárním a sekundárním sektoru patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání.

Zaměstnanost v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) v kraji nadále patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání, a to zejména díky zpracovatelskému průmyslu. Podíl sekundárního sektoru na celkové zaměstnanosti (44,7 %) byl v roce 2018 mezi kraji 4. nejvyšší. V dlouhodobém pohledu (hodnoceno 15leté období) je patrný rostoucí trend počtu zaměstnaných v sekundárním sektoru v kraji (s typickými cyklickými výkyvy danými aktuálním vývojem ekonomiky). Ještě rychleji (a s mírnějším meziročním kolísáním) roste počet zaměstnaných v terciárním sektoru – tržních i netržních službách. Přesto podíl zaměstnaných ve službách v kraji (51,3 %) zůstává v roce 2018 v mezikrajském srovnání 4. nejnižší. Počet zaměstnaných v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) se v posledních 15 letech v kraji pohyboval kolem 11 tis. osob s mírně klesajícím trendem (v polovině 90. let minulého století kolem 20 tis. osob). V roce 2018 se podílem 4,0 % zaměstnaných v primárním sektoru kraj řadil na 5. místo.

Zatímco více než polovina mužů v kraji pracuje v sekundárním sektoru (57 % v roce 2018 při republikovém průměru 48 %), mezi ženami výrazně převládá uplatnění v terciární sféře (68 % v kraji při 74% podílu za celou ČR) – viz též následující graf.

Graf 2.3 Zaměstnaní podle pohlaví a odvětvových sektorů v Pardubickém kraji a ČR v roce 2018

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

V posledních letech roste počet kvalifikovaných nemanuálních pracovníků.

V posledních letech v kraji narůstá počet nemanuálních vysoce kvalifikovaných pracovníků (v nejvyšších třídách zaměstnanosti 1 až 3). Od roku 2013 se v kraji jejich počet zvýšil o 7 % na 87 tis. Rostoucí trend je patrný rovněž v případě nemanuálních pracovníků s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5) – za posledních pět let o 6 % na 65 tis. Počet manuálních – kvalifikovaných pracovníků (třída 6 až 8) v čase kolísá kolem hranice 90 tis. osob, počet manuálních – nekvalifikovaných pracovníků (třída 9) dosáhl minima v roce 2011, poté se s meziročními výkyvy mírně zvyšoval na téměř 17 tis. v roce 2018.

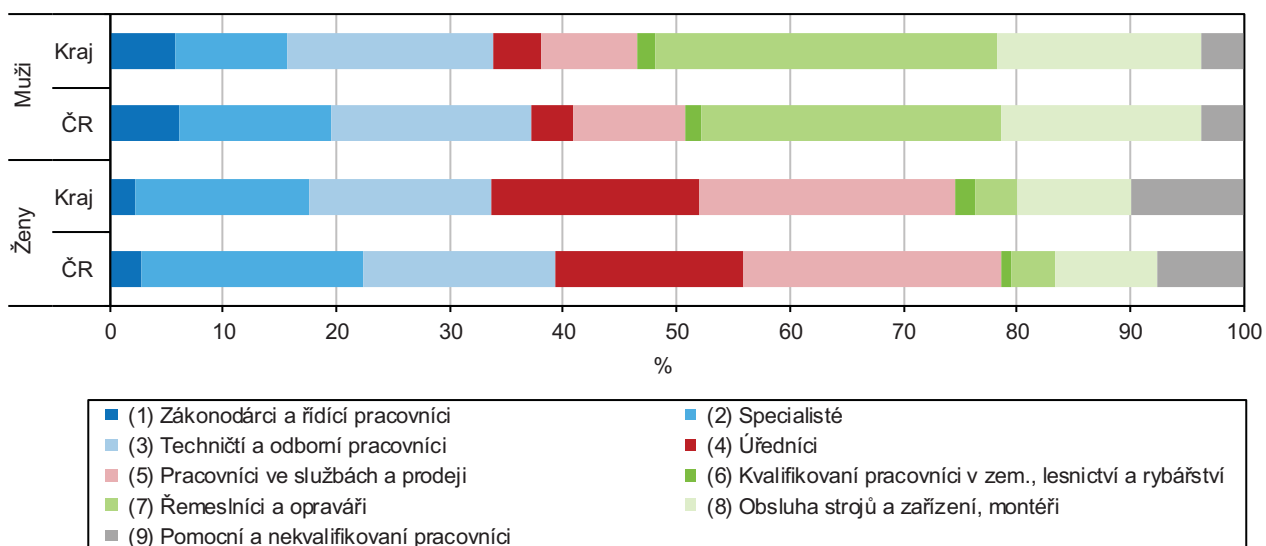
V kraji je nadprůměrný podíl řemeslníků a opravářů a zároveň podprůměrné zastoupení specialistů.

Oproti republikové struktuře zaměstnaných mužů podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání nacházíme v kraji nadprůměrné zastoupení především ve skupině řemeslníků a opravářů (třída 7). V kategorii specialistů (třída 2) zaměstnanost mužů i žen v kraji za republikovými podíly zřetelně zaostává. Mezi zaměstnanými ženami

v kraji jsou oproti celé ČR častěji zastoupené pomocné a nekvalifikované pracovníce (třída 9) i úřednice (třída 4) – viz následující graf.

Graf 2.4 Zaměstnaní podle pohlaví a hlavních tříd klasifikace zaměstnání v Pardubickém kraji a ČR v roce 2018

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Intenzita podnikatelské aktivity v kraji patří v mezikrajském srovnání k nejnižším.

Z hlediska postavení v zaměstnání tvoří největší podíl zaměstnaných osob zaměstnanci vč. členů produkčních družstev (85,8 % v kraji v roce 2018, což je 3. nejvyšší podíl mezi kraji). V postavení podnikatelů (tj. zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet) působilo v roce 2018 v kraji 13,9 % zaměstnaných osob při republikovém podílu 16,5 % (v obou případech jde o přibližně stejné hodnoty jako v roce předchozím). Kraj se v podílu podnikatelů posunul v mezikrajském žebříčku z 8. místa v roce 2015 na 10. pozici o rok později, v roce 2017 mu patřila předposlední příčka a v roce 2018 bylo zastoupení podnikatelů třetí nejnižší (za Karlovarským a Moravskoslezským krajem).

Počet osob s více zaměstnáními meziročně klesl, jejich podíl na všech zaměstnaných nadále patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání.

V roce 2018 mělo v kraji několik zaměstnání 7,9 tis. osob, což je o 2,3 tis. osob méně oproti předchozímu roku, kdy bylo dosaženo maxima za posledních 20 let. Na celkovém počtu zaměstnaných se tyto osoby podílely 3,1 % (při republikovém průměru 2,6 %), což představuje pátý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání (v předchozím roce Pardubickému kraji patřila třetí příčka, v roce 2016 druhá).

Nezaměstnanost

Počet nezaměstnaných meziročně klesl o 22 % a byl nejnižší za posledních dvacet tři let.

Ke konci roku 2018 bylo na úřadech práce v kraji registrováno celkem 7 914 uchazečů o zaměstnání, tj. o 22 % méně než v předchozím roce (2. nejvyšší procentní pokles mezi kraji) a zároveň (při srovnání koncových ročních stavů) nejméně od konce roku 1996. Dosažitelných uchazečů ve věku 15–64 let bylo v kraji ke konci roku 2018 na úřadech práce registrováno celkem 7 298, tj. o 23,1 % méně než v roce 2017. O 17 % se v kraji meziročně snížil počet uchazečů z řad absolventů a mladistvých (na 420 osob), téměř o 30 % pak klesl počet uchazečů se zdravotním postižením (na 1 420 osob).

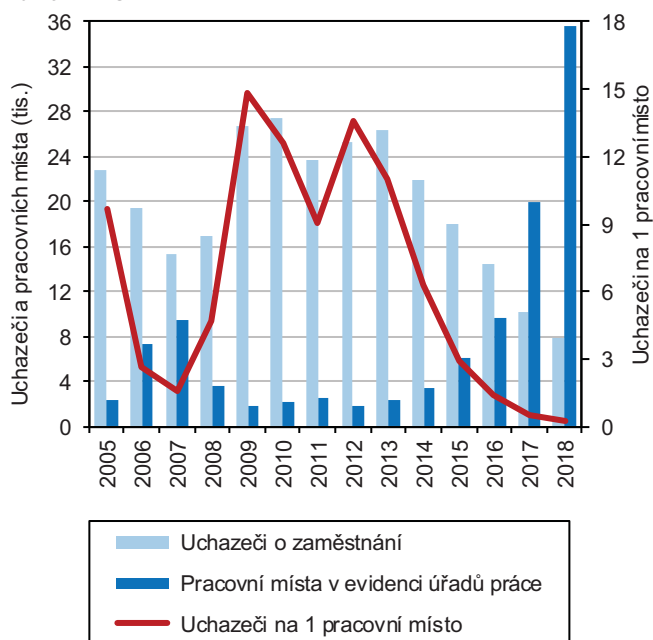
Podíl nezaměstnaných osob v kraji byl na konci roku 2018 třetí nejnižší v mezikrajském srovnání.

Podíl nezaměstnaných osob v kraji meziročně klesl o 0,6 procentního bodu na 2,19 % (stav k 31. 12. 2018) a byl 3. nejnižší mezi kraji za Prahou a Plzeňským krajem. Podíl nezaměstnaných osob v kraji zůstal o 0,9 p. b. pod hodnotou ČR (3,07 %). Podíl nezaměstnaných mužů (2,20 %) byl oproti ženám (2,18 %) na konci roku 2018 jen nepatrně vyšší.

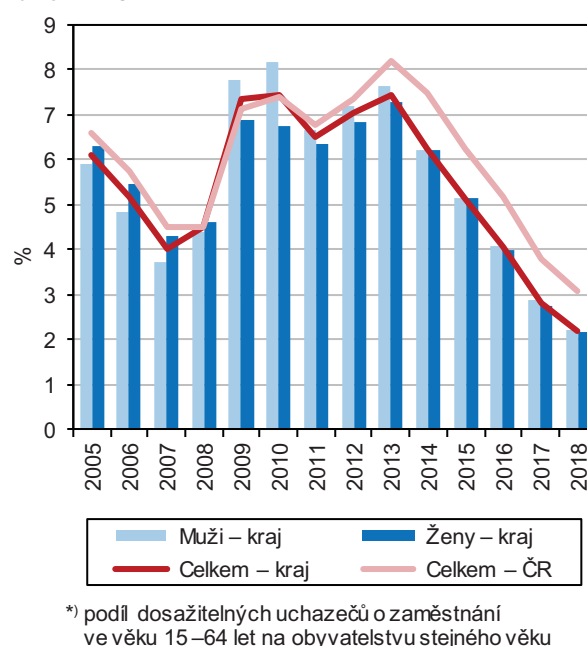
Graf 2.5 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Graf 2.6 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav k 31. 12.)^{*)}

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce meziročně rostl nejrychleji ze všech krajů a byl nejvyšší od počátku 90. let.

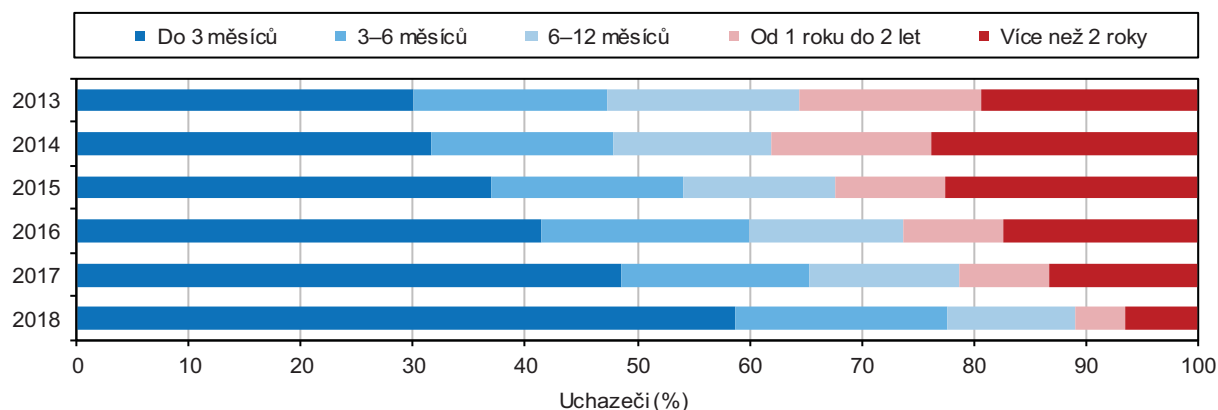
Spolu s klesajícím počtem uchazečů o zaměstnání se zároveň nadále zvyšovala nabídka pracovních míst hlášených úřadům práce. Ke konci roku 2018 bylo na úřadech práce v kraji evidováno již téměř 36 tis. pracovních míst (3. nejvyšší počet mezi kraji), tj. téměř dvojnásobek stavu v předchozím roce a zároveň nejvíce od počátku 90. let minulého století. Dvě třetiny volných pracovních míst z krajského úhrnu byly evidovány v pardubickém okrese. Meziroční procentní nárůst počtu pracovních míst v Pardubickém kraji byl v mezikrajském srovnání nejvyšší. Na jednoho uchazeče o zaměstnání tak v kraji na konci roku 2018 připadlo 4,5 nabízených pracovních míst při republikovém průměru 1,4.

Délka evidence uchazečů o zaměstnání se neustále snižuje.

Ve struktuře uchazečů o zaměstnání neustále roste podíl osob evidovaných na úřadech práce po dobu kratší než 6 měsíců (za posledních pět let v kraji ze 47 % na 78 %). Zároveň se (od roku 2014) výrazně snižuje zastoupení uchazečů v evidenci déle než 1 rok (na 11 % ke konci roku 2018, což je nejnižší hodnota mezi kraji při republikovém podílu 26 %). Průměrná délka evidence se v kraji od roku 2013 snížila o polovinu na 251 dní (ve stejném období došlo v celé ČR k navýšení o 11 dní na 574 dní).

Graf 2.7 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadů práce podle délky evidence v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

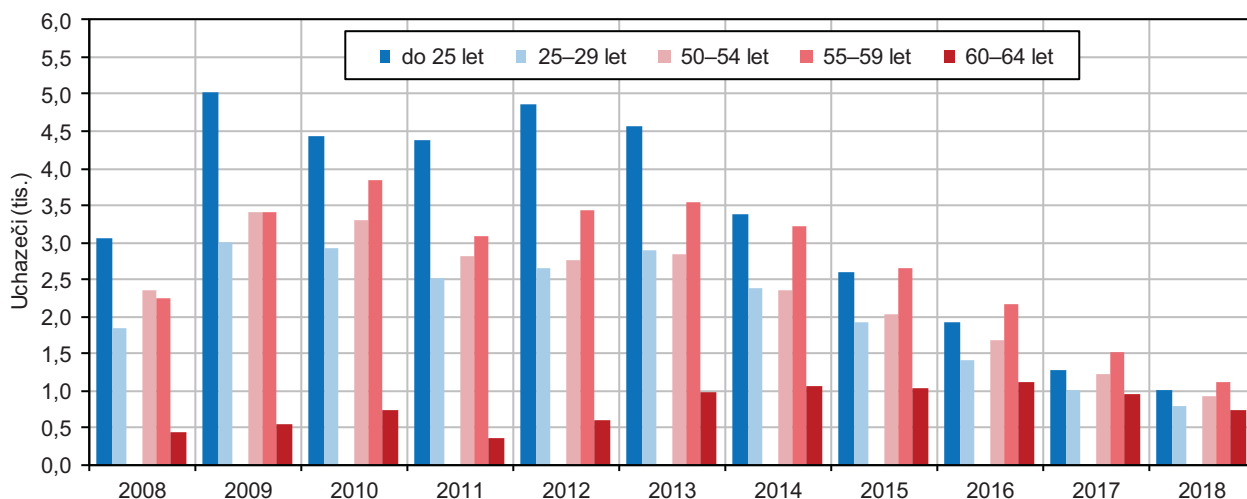

Průměrný věk uchazečů o zaměstnání roste, zvyšuje se podíl uchazečů v předúchodovém věku.

V návaznosti na měnící se věkovou skladbu populace i situaci na trhu práce včetně legislativních změn (jako např. prodlužující se věk odchodu do penze) dochází postupně ke změnám ve struktuře uchazečů o zaměstnání podle věku. Jestliže průměrný věk uchazečů na konci roku 2018 dosahoval v kraji 42,6 roku (v celé ČR pak 43,1 let), před deseti lety činil v kraji i ČR 39,7 roku. Ve sledovaném období se v kraji výrazně snížil podíl uchazečů mladších 25 let na všech uchazečích (z 18 % na 12,5 %), na druhé straně zřetelně rostlo zastoupení uchazečů ve věku 60 až 64 let (z přibližně 2,5 % před deseti lety na současných více než 9 %).

Graf 2.8 Uchazeči o zaměstnání podle vybraných věkových skupin v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

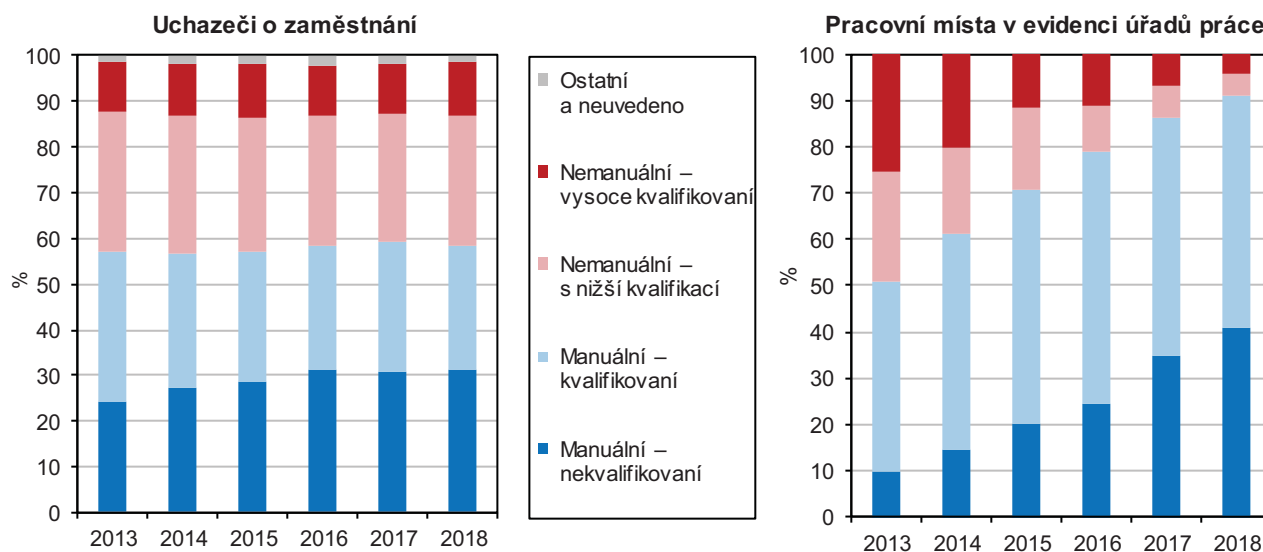

Rychleji roste počet pracovních míst určených pro manuální pracovníky.

Ve struktuře nabízených pracovních míst podle kvalifikačních nároků (dle klasifikace CZ-ISCO) je v posledních letech v kraji (i celé ČR) patrné zvyšující se zastoupení míst pro manuální pracovníky. Na konci roku 2018 se v kraji pracovní místa určená pro manuální nekvalifikované osoby na všech místech podílela již 41 % při 26% republikovém průměru.

Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa podle kvalifikace v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Ve skupině středoškoláků s maturitou i vysokoškoláků je nadále vyšší počet uchazečů než pracovních míst.

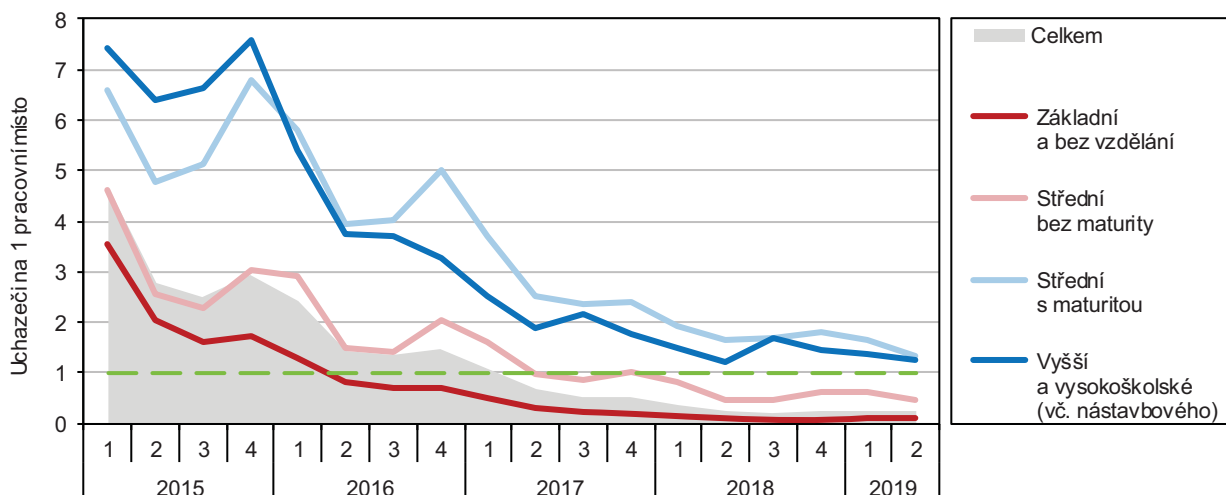
Rychleji rostoucí počet pracovních míst určených pro osoby s nižšími kvalifikačními nároky se odráží i ve vývoji počtu uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno pracovní místo podle vzdělání. Jestliže ve skupině osob se základním vzděláním či bez vzdělání se počet volných míst dostal nad počet uchazečů již ve 2. čtvrtletí 2016

a ve skupině osob se středním vzděláním bez maturity od počátku roku 2018, mezi středoškoláky s maturitou i vysokoškoláky je nadále vyšší počet uchazečů o zaměstnání než volných míst s těmito kvalifikačními nároky (viz následující graf se zeleně označeným předělem).

Graf 2.10 Uchazeči o zaměstnání na 1 pracovní místo v evidenci úřadů práce podle nejvyššího ukončeného vzdělání v Pardubickém kraji (stav ke konci čtvrtletí)

Pramen: MPSV

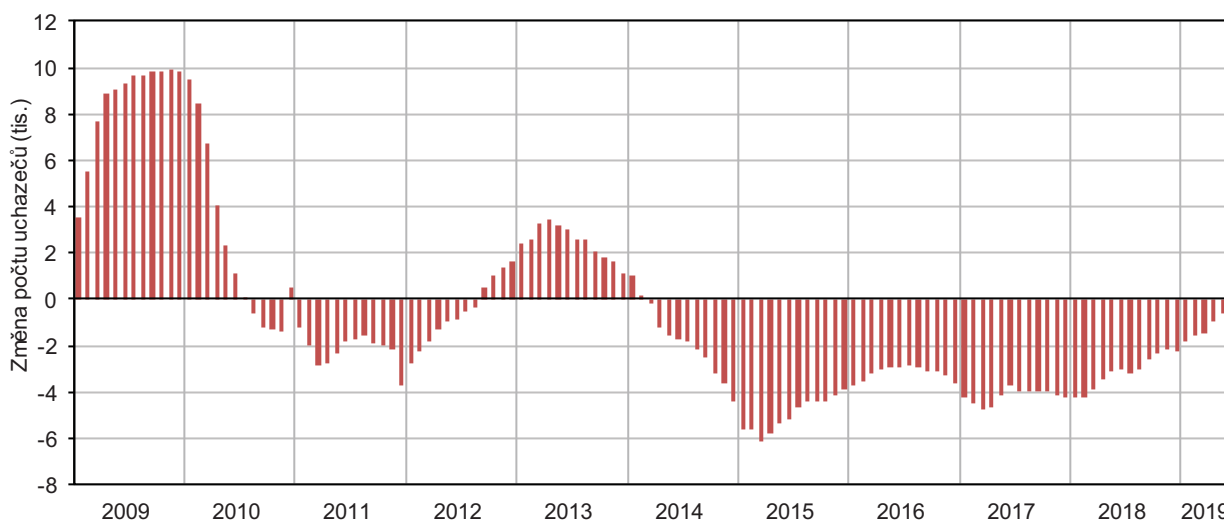

Nezaměstnanost se v kraji příznivě vyvíjela i v 1. polovině roku 2019, počet nezaměstnaných však klesá stále pomalejším tempem.

Příznivý vývoj na trhu práce pokračoval i v 1. pololetí roku 2019. Ke konci června 2019 bylo v kraji evidováno 6 192 uchazečů o zaměstnání, tj. o 551 méně oproti pololetí předchozího roku a nejméně za posledních 22 let při porovnání koncových pololetních stavů. Z následujícího grafu zobrazujícího meziroční změny počtu uchazečů o zaměstnání dle jednotlivých měsíců je však patrné, že od počátku roku 2018 až do hodnoceného 1. pololetí 2019 se počet uchazečů snižuje stále pomalejším tempem a meziroční rozdíly se postupně přibližují k nule.

Graf 2.11 Meziroční změna počtu uchazečů o zaměstnání v Pardubickém kraji (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

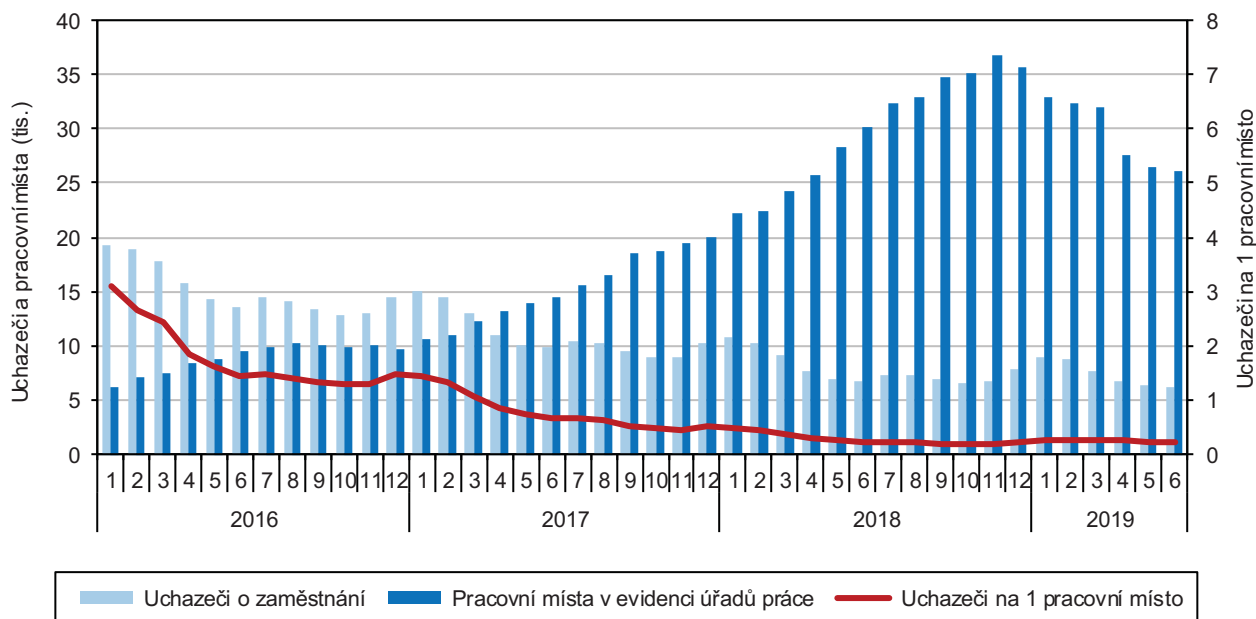

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce po dosažení maxima v listopadu 2018 postupně klesá, nadále však výrazně převažuje nad počtem uchazečů o zaměstnání.

Počet pracovních míst hlášených úřadům práce v kraji se po dosažení historického maxima v listopadu 2018 (36,7 tis.) postupně snižoval na 26,1 tis. na konci 1. pololetí 2019. Nadále však počet nabízených míst výrazně převažuje nad počtem uchazečů o zaměstnání (ke konci 1. pololetí 2019 v kraji 4,2krát při 1,7násobku v celé ČR). V opačném pohledu na jedno pracovní místo na konci června 2019 připadalo v kraji 0,2 uchazeče (při republikovém průměru 0,6).

Graf 2.12 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Pardubickém kraji (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

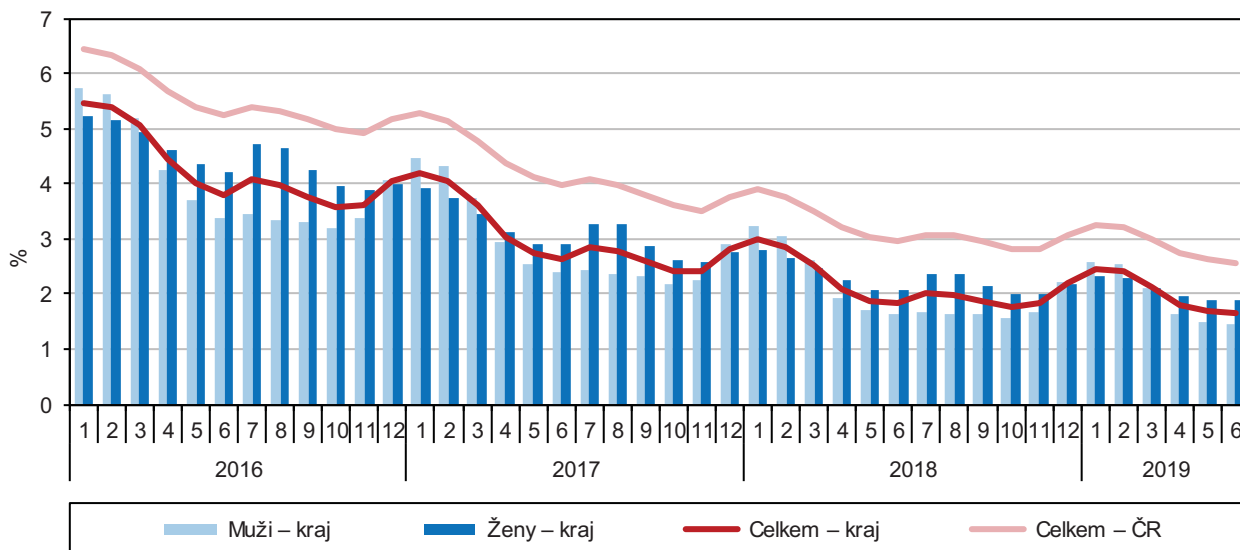

V polovině roku 2019 je nezaměstnanost v Pardubickém kraji nejnižší ze všech regionů.

Měsíční nezaměstnanost v kraji meziročně klesá nepřetržitě od dubna 2014. Ke konci června 2019 podíl nezaměstnaných osob v kraji klesl na 1,66 %, což představuje nejnižší hodnotu mezi všemi kraji ČR (minima bylo přitom dosaženo i v dubnu a květnu). Podíl nezaměstnaných mužů v kraji v polovině roku 2019 činil 1,46 % a podíl nezaměstnaných žen 1,87 % (u obou pohlaví šlo o nejnižší hodnoty mezi kraji). Zatímco nezaměstnanost mužů v kraji od počátku roku 2019 neustále klesala, u žen se pokles na konci pololetí zastavil. Z grafu znázorňujícího měsíční hodnoty podílu nezaměstnaných osob jsou patrné sezónní výkyvy nezaměstnanosti, a to především u mužů, kteří jsou častěji zaměstnáváni v odvětvích vázaných na roční období (např. v zemědělství či stavebnictví).

Graf 2.13 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav ke konci měsíce)^{*)}

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Nezaměstnanost klesala ve všech okresech kraje;

Meziroční pokles počtu uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán ve všech okresech kraje, nejvíce se mezi koncem roku 2018 a 2017 snížil v okrese Ústí nad Orlicí

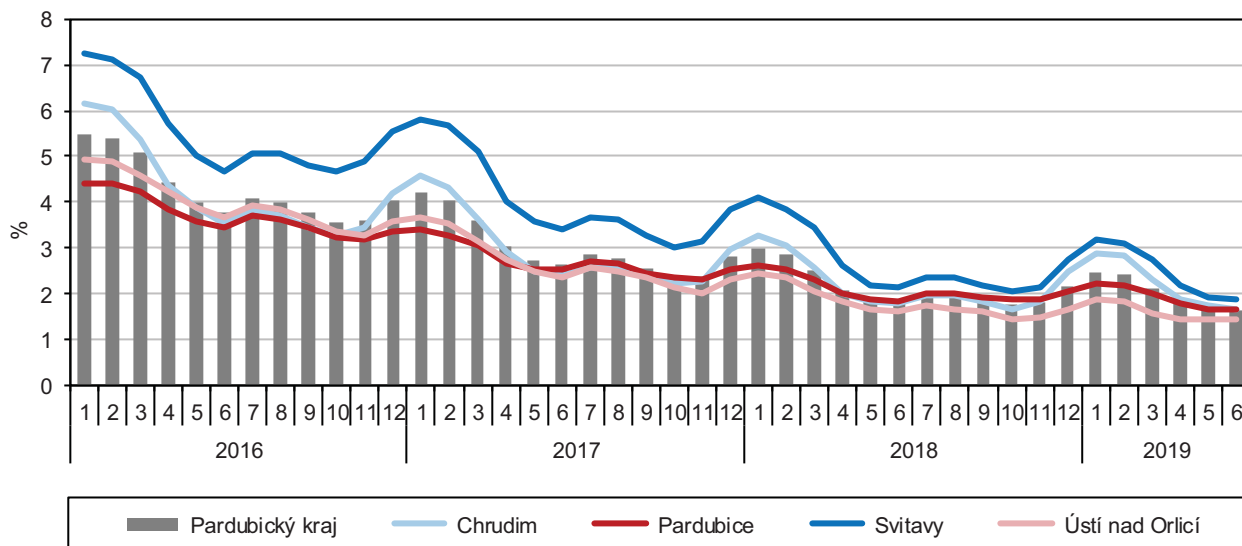

od května 2017 je nejnižší podíl nezaměstnaných osob v okrese Ústí nad Orlicí.

(o 26 %). Podíl nezaměstnaných osob klesl nejvíce v okrese Svitavy (o 1,1 proc. bodu na 2,74 %), přesto se nadále tento okres v dlouhodobém srovnání vyznačuje nejvyšší nezaměstnaností v kraji. Na pozici regionu s nejnižší nezaměstnaností však dochází ke změnám. Ještě do dubna 2017 dlouhodobě nejnižších hodnot podílu nezaměstnaných osob dosahoval okres Pardubice, od května 2017 ho na nejpriznivější pozici vystřídal okres Ústí nad Orlicí.

Graf 2.14 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a jeho okresech (stav ke konci měsíce)^{*)}

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Podíl nezaměstnaných osob v okrese Ústí nad Orlicí byl v pololetí roku 2019 devátý nejnižší mezi všemi 77 okresy v ČR.

Rozdíly v podílu nezaměstnaných osob mezi okresy v kraji se však neustále snižují a při současné nízké nezaměstnanosti představují v polovině roku 2019 rozpětí v řádech desetin procentních bodů. Mezi všemi 77 okresy ČR vč. Prahy se v polovině roku 2019 podílem nezaměstnaných osob okres Ústí nad Orlicí zařadil na 9. pozici, okres Pardubice na 16. místo, okres Chrudim na místo 17. a okres Svitavy na 25. pozici. Sezónní výkyvy v nezaměstnanosti jsou nejvíce patrné v okresech Chrudim a Svitavy, a to zejména v zimních měsících (vliv nadprůměrné zaměstnanosti v zemědělství či stavebnictví).

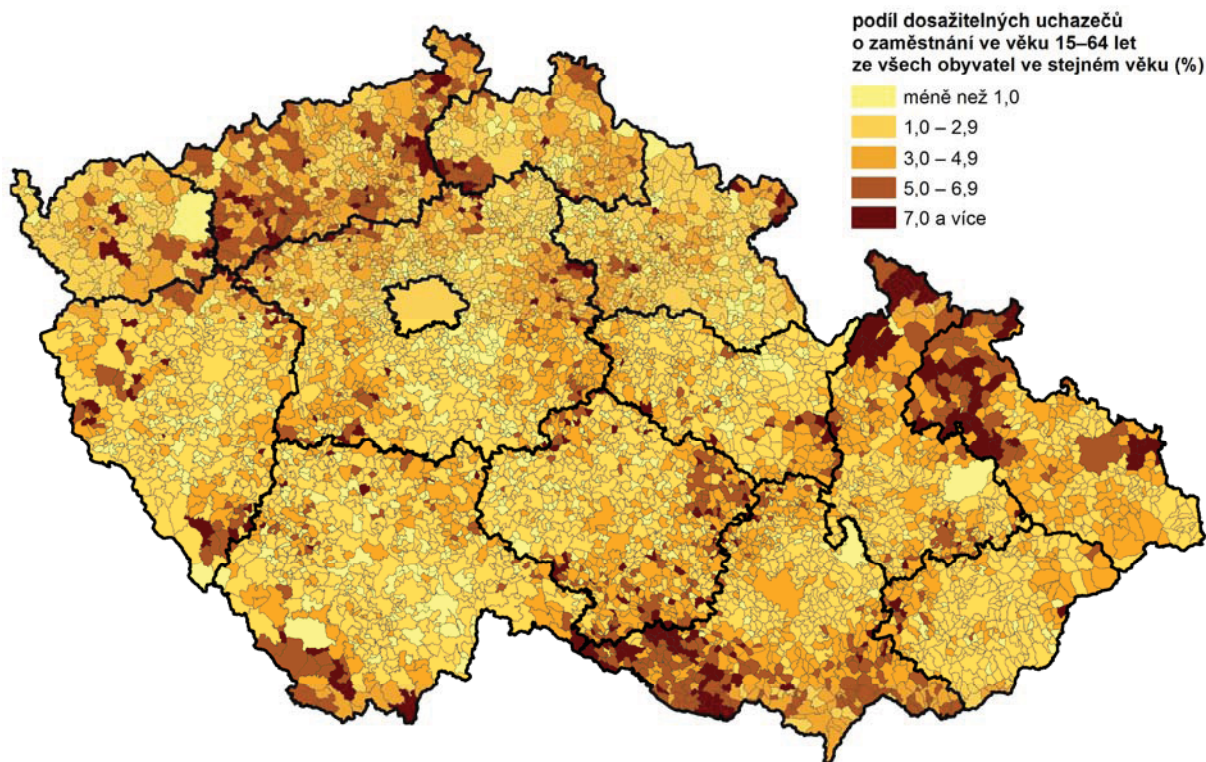
V kraji je nadále vyšší počet nabízených pracovních míst než uchazečů o zaměstnání.

Jestliže na republikové úrovni poprvé zaznamenáváme vyšší počet nabízených pracovních míst v evidenci úřadů práce oproti počtu uchazečů od dubna 2018, v Pardubickém kraji tento jev nastal již od dubna roku 2017. Je však třeba podotknout, že takový převis nemusí být nutně pozitivní. Záleží na struktuře nabízených míst ve vztahu k potenciálu volné pracovní síly. Ve vnitrokrajském pohledu se počet pracovních míst dostává nad počet uchazečů nejdříve v okrese Pardubice (od června 2016), následuje okres Ústí nad Orlicí (od dubna 2017). V okrese Chrudim po předchozím kolísavém průběhu připadá více pracovních míst na jednoho uchazeče trvale od února 2018. Dokonce i v okrese Svitavy (regionu s nejvyšší nezaměstnaností v kraji) již na jedno pracovní místo připadá méně než jeden uchazeč, a to trvale od dubna 2018.

Nezaměstnanost se snížila především na Orlickoústecku a Žambersku.

Z pohledu patnácti správních obvodů obcí s rozšířenou působností v kraji se počet uchazečů o zaměstnání meziročně ke konci roku 2018 snížil ve všech těchto regionech, v relativním vyjádření nejvíce na Žambersku a Orlickoústecku (o více než 35 %). Nejnižší pokles počtu uchazečů zaznamenalo Hlinecko (o 8 %) a Králicko (téměř o 9 %). Dlouhodobě nejhorší situace na trhu práce přetrvává na Moravskotřebovsku, kde byl na konci roku 2018 podíl nezaměstnaných osob 4,3 %, s odstupem následovalo Svitavsko s 2,8 %. Nezaměstnanost nižší než 2 % byla zjištěna v sedmi SO ORP, z toho nejnižší byla na Orlickoústecku (1,2 %) a Žambersku (1,4 %).

Podíl nezaměstnaných osob v obcích k 31. 12. 2018

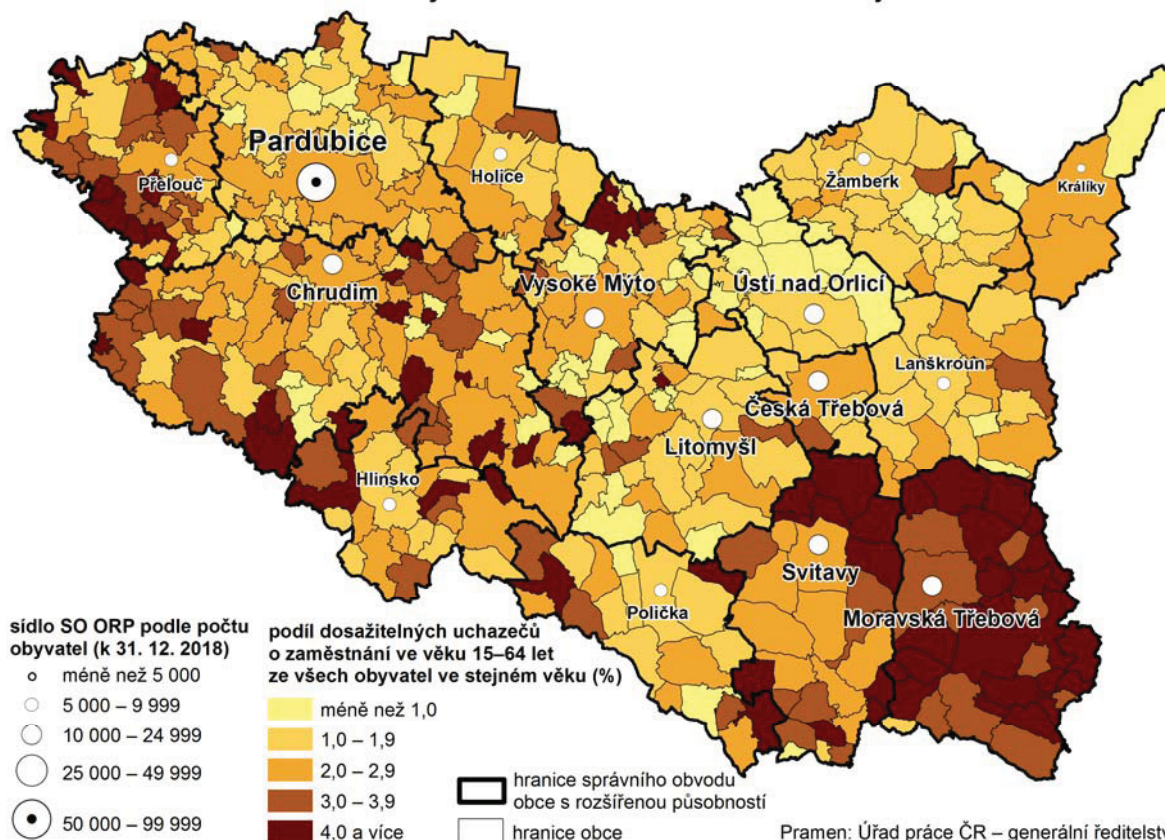

Pramen: Úřad práce ČR – generální ředitelství

Nezaměstnanost je největším problémem v periferních regionech.

Nezaměstnaností jsou nadále nejvíce postižené obce ležící v příhraničních oblastech či na vnitřních periferiích krajů (mj. vlivem horší dopravní obslužnosti). V Pardubickém kraji se jedná zejména o obce ležící na jihovýchodním okraji regionu.

Podíl nezaměstnaných osob v obcích Pardubického kraje k 31. 12. 2018

Podíl nezaměstnaných osob meziročně klesl téměř v 70 % obcí Pardubického kraje.

Mezi koncem roku 2017 a 2018 se snížil podíl nezaměstnaných osob v 69 % obcí Pardubického kraje (ve 311 ze všech 451 obcí). Jestliže na konci roku 2017 byla zjištěna více než 4% nezaměstnanost ve 115 obcích kraje, o rok později klesl tento počet na 66 obcí (třetina z nich přitom leží na území Moravskotřebovska).

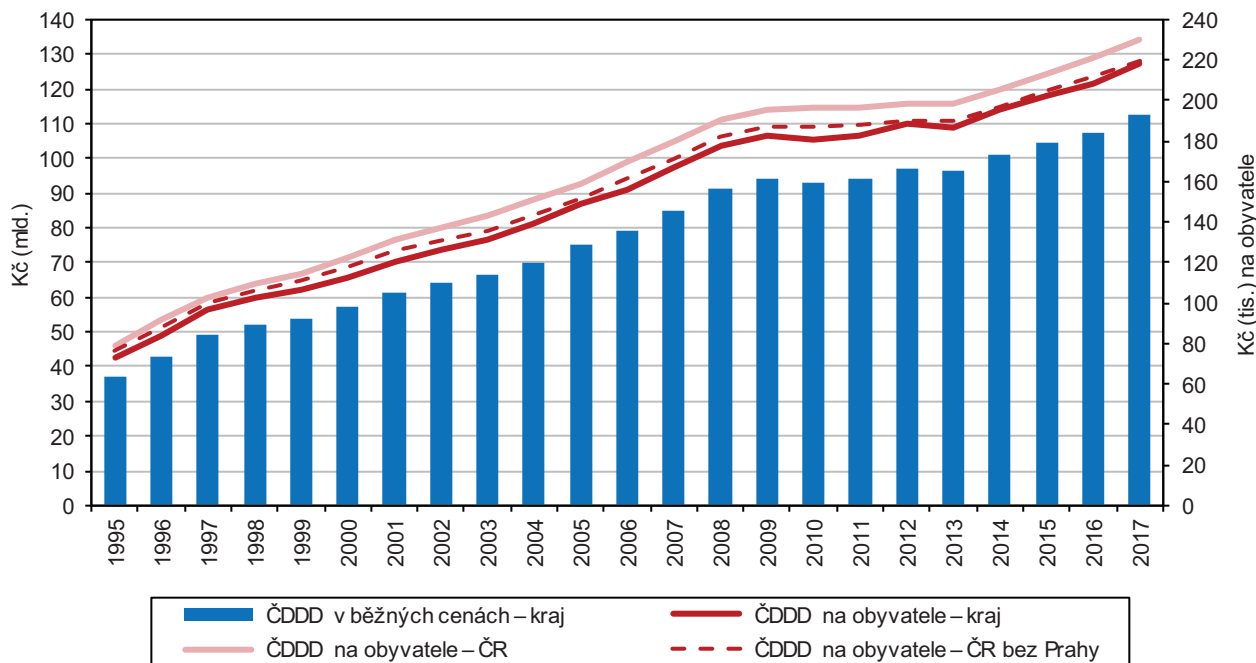
Příjmy a životní podmínky domácností

Tempo růstu čistého disponibilního důchodu se zrychlilo.

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)³ je částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu a úspory. Jeho objem v běžných cenách dlouhodobě postupně narůstá. Meziroční pokles zaznamenala hodnota ČDDD v kraji pouze v letech 2010 a 2013. Od roku 2014 již následoval zřetelný meziroční růst; tempo růstu se nejprve postupně zpomalovalo ze 4,8 % na 3,5 % a dále na 2,8 % v roce 2016, v roce 2017 pak následoval meziroční růst o 4,7 %. ČDDD po přepočtu na obyvatele v kraji dlouhodobě zaostává za republikovým průměrem (vypočteným za všechny kraje, i bez Prahy s extrémně vysokou hodnotou). V roce 2017 se kraj hodnotou ČDDD na obyvatele (217,6 tis. Kč) řadil (obdobně jako v předchozích pěti letech) doprostřed mezikrajského žebříčku.

Graf 2.15 Čistý disponibilní důchod domácností v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

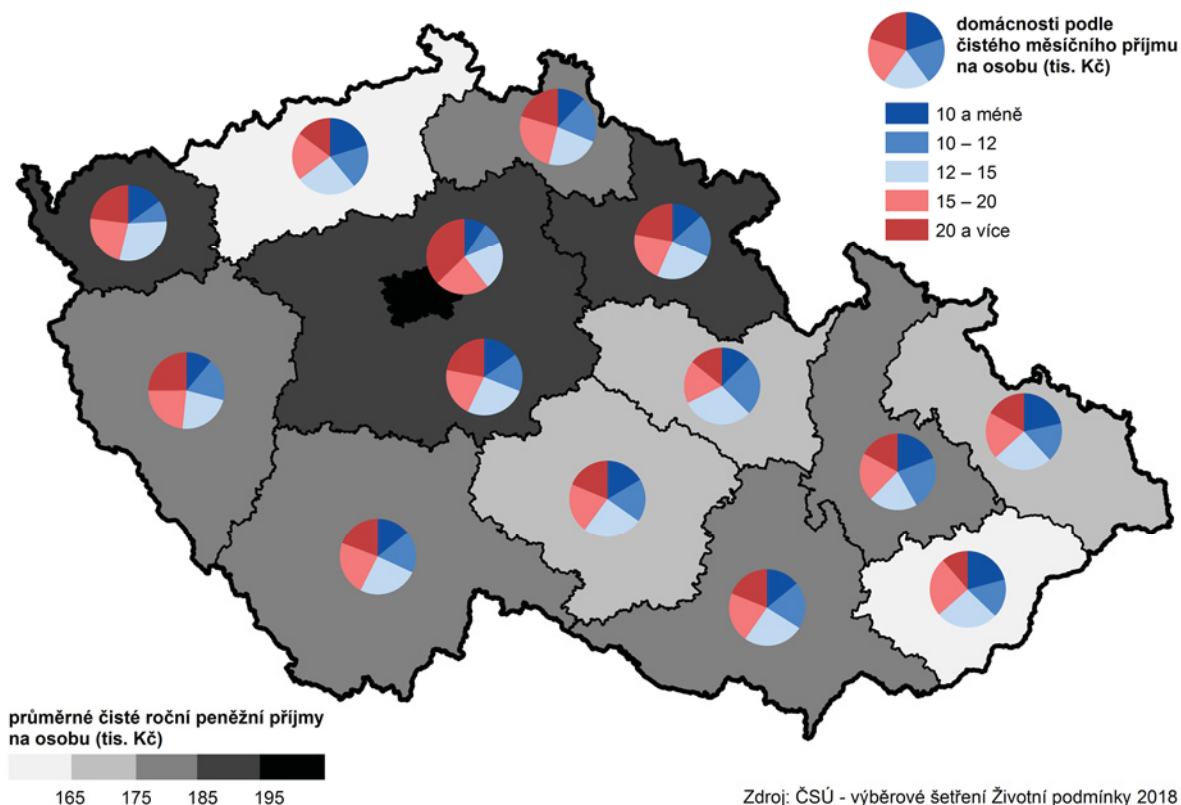

Průměrné čisté peněžní příjmy na člena domácnosti jsou v kraji třetí nejnížší.

Podle výsledků výběrového šetření ČSÚ v domácnostech „Životní podmínky 2018“ dosáhl čistý peněžní příjem v přepočtu na jednoho člena domácnosti 165 tis. Kč ročně (sledováno za rok 2017) a kraj se touto hodnotou zařadil na 12. místo mezikrajského žebříčku (o jednu pozici horší umístění než v roce předchozím); nižší příjmy zaznamenaly pouze kraje Ústecký a Zlínský.

³ Čistý disponibilní důchod domácností – ČDDD (makroekonomický agregát) je ve zjednodušeném vyjádření tvořen čistými mzdami a platy, sociálními dávkami a ostatními důchody, provozním přebytkem drobných podnikatelů a klasických domácností, snížený o běžné daně. Data za rok 2018 budou k dispozici v lednu 2020.

Příjmy domácností v krajích v roce 2017

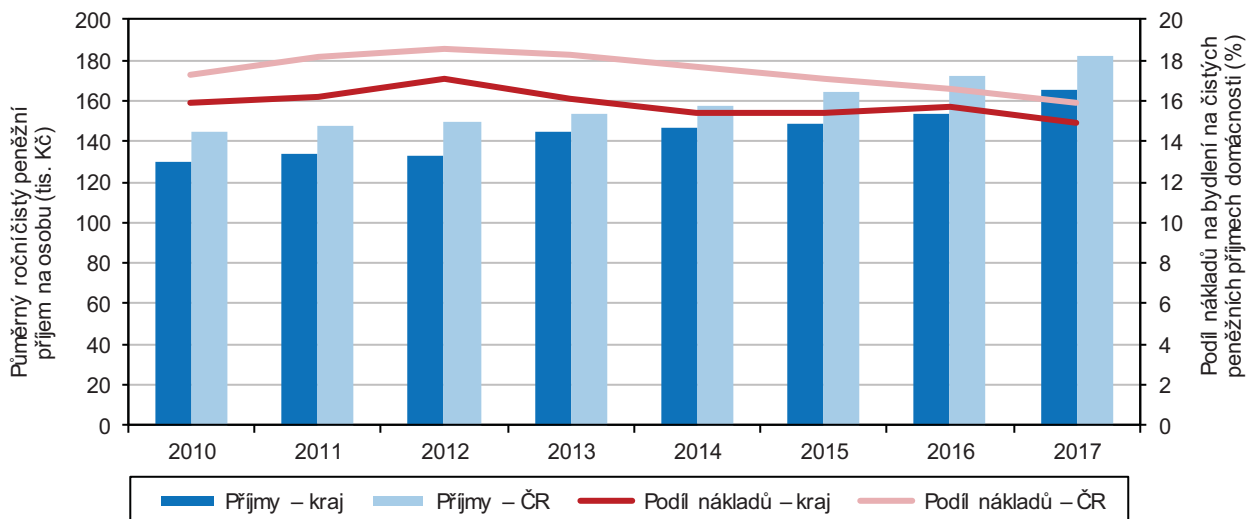

Příjmy domácností v kraji meziročně rostly mírně rychleji než v celé republice.

Ve srovnání s výsledky šetření v předchozím roce se čisté roční peněžní příjmy na člena domácnosti v kraji zvýšily o 11,4 tis. Kč (tj. o 7,4 % při republikovém tempu 6,0 %). Meziroční tempo růstu příjmů v kraji přitom bylo nejrychlejší v posledních čtyřech letech. Oproti šetření z roku 2013 byly v kraji zjištěny roční příjmy vyšší o 32,5 tis. Kč ročně. V kraji lze sledovat neustálý pokles podílu domácností s průměrným čistým měsíčním příjmem na osobu do 10 tis. Kč (ze 38 % podle šetření před pěti lety na současných 12,6 %) doprovázené rostoucím zastoupením domácností s měsíčním příjmem na osobu v pásmu nad 15 tis. Kč (na třetinu v roce 2017). Přibližně každá čtrnáctá domácnost v kraji (7,1 %) vychází podle subjektivního názoru s příjmem s velkými obtížemi a každá sedmá domácnost (14,8 %) s obtížemi. V obou případech jde o druhý nejvyšší podíl za Ústeckým krajem.

Graf 2.16 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Podíl nákladů na bydlení na příjmech domácností v kraji mírně klesl a byl osmý nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Na čistých měsíčních peněžních příjmech domácností v kraji se 14,9 % podílely náklady na bydlení (v celé ČR 15,9 %), což byl mírně nižší podíl než při předchozím šetření; v mezikrajském žebříčku se kraj podílem nákladů na bydlení na příjmech zařadil na osmou nejvyšší pozici (v předchozím roce kraji patřila šestá příčka). V celé ČR se podíl nákladů na bydlení na čistých příjmech po předchozím růstu v posledních pěti letech neustále snižoval. Náklady na bydlení domácností v kraji patří dlouhodobě k nejnižším v mezikrajském srovnání; projevuje se zde mimo jiné i nadprůměrné zastoupení domácností žijících v rodinných (tedy nejčastěji vlastních) domech; měsíční náklady na bydlení dosáhly v kraji 5 004 Kč a byly 3. nejnižší za Krajem Vysočina a Jihočeským krajem (jde o stejné pořadí jako v předchozím roce).

Úplné náklady práce, mzdy

Náklady práce na zaměstnance v kraji rostly meziročně rychleji než v celé ČR, nadále však zůstávají čtvrté nejnižší v mezikrajském srovnání.

Úplné náklady práce (ÚNP)⁴ na jednoho zaměstnance v kraji dle dostupných údajů v roce 2017 činily 36 437 Kč měsíčně (254 Kč na hodinu) a v mezikrajském srovnání byly (stejně jako v předchozím roce) 4. nejnižší (s maximem v Praze a Středočeském kraji a minimem na Karlovarsku a Olomoucku).

Oproti roku 2016 vzrostly měsíční ÚNP v kraji o 7,2 % (v celé ČR o 6,6 %), oproti roku 2013 byly vyšší o 20,5 %.

Nejnižší náklady práce jsou dlouhodobě v odvětví ubytování, stravování a pohostinství.

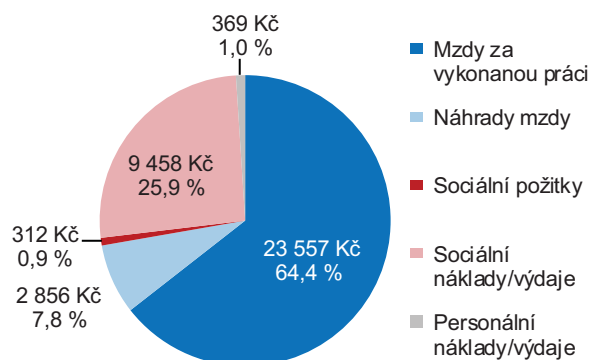
Ve struktuře ÚNP v kraji zjišťujeme ve srovnání s celorepublikovými hodnotami mírně nadprůměrný podíl přímých nákladů (mezd i jejich náhrad) a naopak menší zastoupení sociálních požitků i personálních nákladů. Podle dostupných republikových údajů z hlediska odvětví se ÚNP v roce 2017 pohybovaly od 73 tis. Kč měsíčně v informačních a komunikačních činnostech po 24 tis. Kč v ubytování, stravování a pohostinství (průměr za všechna odvětví v ČR přitom činil 41 tis. Kč měsíčně).

Mzdy v kraji v roce 2018 rostly mírně pomaleji než v průměru za celou ČR, tempo růstu mezd se v průběhu roku začalo zpomalovat...

V roce 2018 pokračoval příznivý mzdový vývoj, i když tempo růstu mezd se v kraji i celé České republice postupně zpomalovalo. Ve všech čtvrtletích kromě prvního rostla mzda (osob přepočtených na plně zaměstnané) v kraji meziročně mírně pomaleji než v celé ČR. Nejrychleji rostly nominální mzdy v kraji v 1. čtvrtletí (o 8,4 % při 7,8% nárůstu v celé ČR).

Graf 2.17 Měsíční náklady práce v Pardubickém kraji v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: bez započtení záporné částky (-116 Kč) daní a dotací

⁴ Náklady práce je možné definovat jako výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáváním pracovníků, tj. cena, za kterou nakupuje pracovní sílu na trhu práce. Kromě přímých nákladů zahrnujících mzdy za vykonanou práci (mzdy a platy) a náhrady mezd (např. za dovolenou, za svátky atd.) tvoří úplné náklady také nepřímé náklady, které nesouvisí přímo se mzdou. Tyto výdaje zaměstnavatelů lze rozdělit na sociální požitky (např. příspěvky na bydlení, stravování, příspěvky do sociálních fondů), sociální náklady (např. platba zákonného pojistného), personální náklady (např. výdaje spojené s náborem zaměstnanců a jejich zaškolením nebo ošatné), ale také daně a dotace související se zaměstnáváním lidí. Pro účely výpočtu se používá průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané (s plnou pracovní dobou).

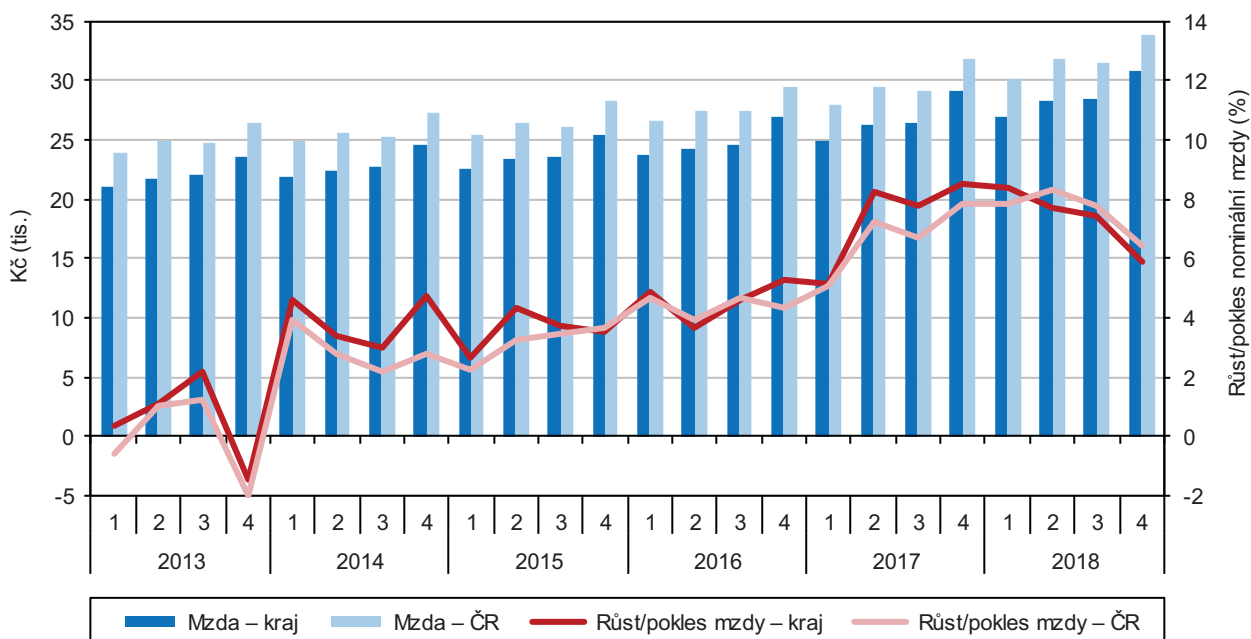
...i přes zpomalení patřilo meziroční tempo růstu mezd v roce 2018 k nejvyšším v posledních deseti letech.

V 1. až 4. čtvrtletí 2018 činila průměrná hrubá měsíční mzda⁵ v kraji 28 687 Kč a byla téměř o 2 tis. Kč vyšší oproti předchozímu roku a zároveň o 3,2 tis. Kč zaostávala za průměrem ČR. V mezikrajském srovnání se kraj zařadil průměrnou mzdou v roce 2018 na 12. místo (o dvě pozice horší umístění než v roce předchozím); nižší mzdy byly v krajích Karlovarském a Zlínském.

Ve srovnání s předchozím rokem došlo k nominálnímu zvýšení hrubé mzdy v kraji o 7,3 % (vypočteno ze zpřesněných údajů roku 2017); i přes mírné zpomalení patřilo meziroční tempo růstu mezd v roce 2018 (spolu s rokem 2017) k nejvyšším v posledních deseti letech. Vlivem meziročního nárůstu spotřebitelských cen (míra inflace v roce 2018 v ČR⁶ činila 2,1 %) vzrostla reálně průměrná mzda v kraji o 5,1 %. Průměrný reálný růst mezd v ČR přitom činil 5,4 %.

Graf 2.18 Průměrná hrubá měsíční mzda⁷ a její meziroční změny podle čtvrtletí v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

⁷) podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2018 předběžné údaje

V kraji je nejmenší rozdíl mezi mediánem mezd a průměrnou mzdou v mezikrajském srovnání.

Medián hrubých měsíčních mezd⁷ činil v roce 2018 v kraji 27 851 Kč (pátá nejnižší hodnota mezi kraji), u mužů dosahoval 29 606 Kč a u žen byl o 4 181 Kč nižší. Oproti roku 2017 medián mezd v kraji vzrostl o 2 344 Kč, tj. o 9,2 % (6. nejvyšší nárůst v mezikrajském srovnání). Tempo růstu mzdového mediánu se zde obdobně jako ve většině krajů zrychlilo (mezi roky 2016 a 2017 byl zaznamenán jeho nárůst v kraji o 1 964 Kč, mezi roky 2015 a 2016 o 1 260 Kč). Na rozdíl od předchozích dvou let rostl medián mezd v kraji v letech 2016 až 2018 rychleji u žen – v roce 2018 meziročně o 9,4 % (medián mezd mužů meziročně vzrostl o 7,7 %). Ve všech krajích leží medián pod úrovní průměrných mezd; největší rozdíl nacházíme v Hl. městě Praze (region s nadprůměrným podílem osob s vysokými příjmy). Nejvíce se v roce 2018 blížil medián mezd k průměrné mzdě v Pardubickém kraji (tvořil 91,7 % průměrných mezd v kraji); více se odchyloval od průměru u mužů (o 9,4 %) než u žen (o 6,2 %).

⁵ Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců – tzv. pracovištní metodou (nikoli podle sídla podniku); za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

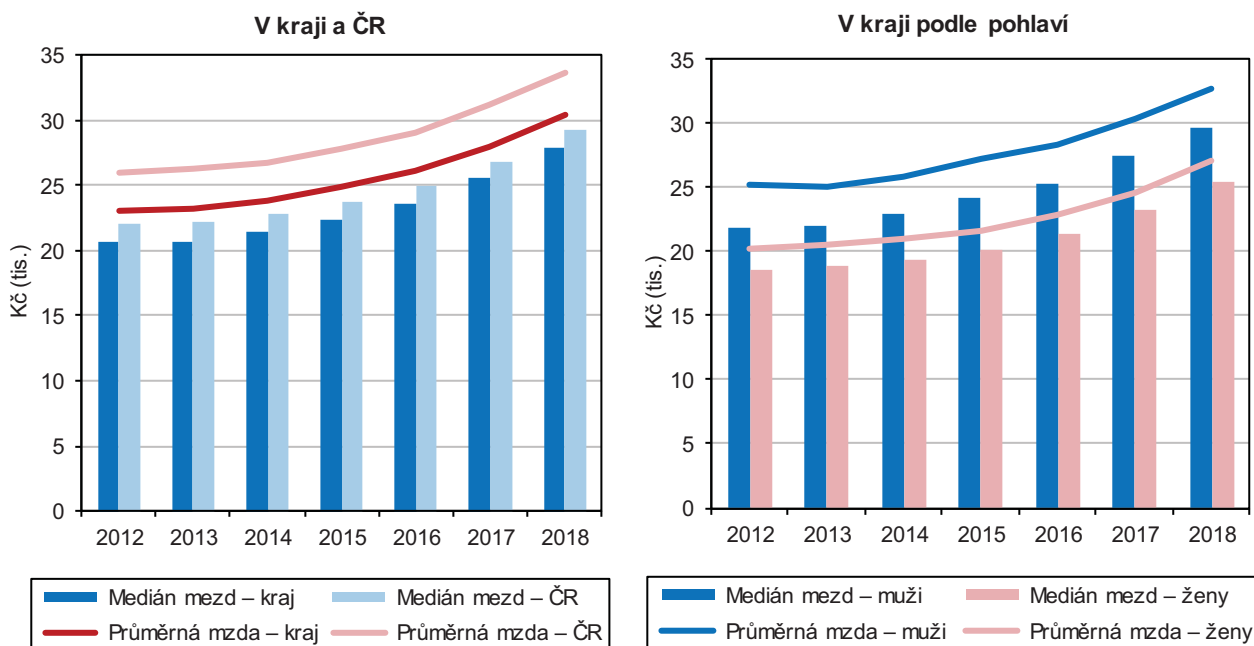
⁶ Souhrnný index nárůstu spotřebitelských cen za jednotlivé kraje není k dispozici.

⁷ Hodnota mzdy, která rozdělí zaměstnance na dvě stejně velké skupiny – se mzdou pod a nad mediánem; na rozdíl od průměrných mezd lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd je zjišťován strukturálním šetřením. S ohledem k metodickým změnám ve výpočtu nelze provádět srovnání údajů za roky 2011 až 2018 s roky předchozími.

Graf 2.19 Medián mezd a průměrná hrubá měsíční mzda v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: MPSV, MF

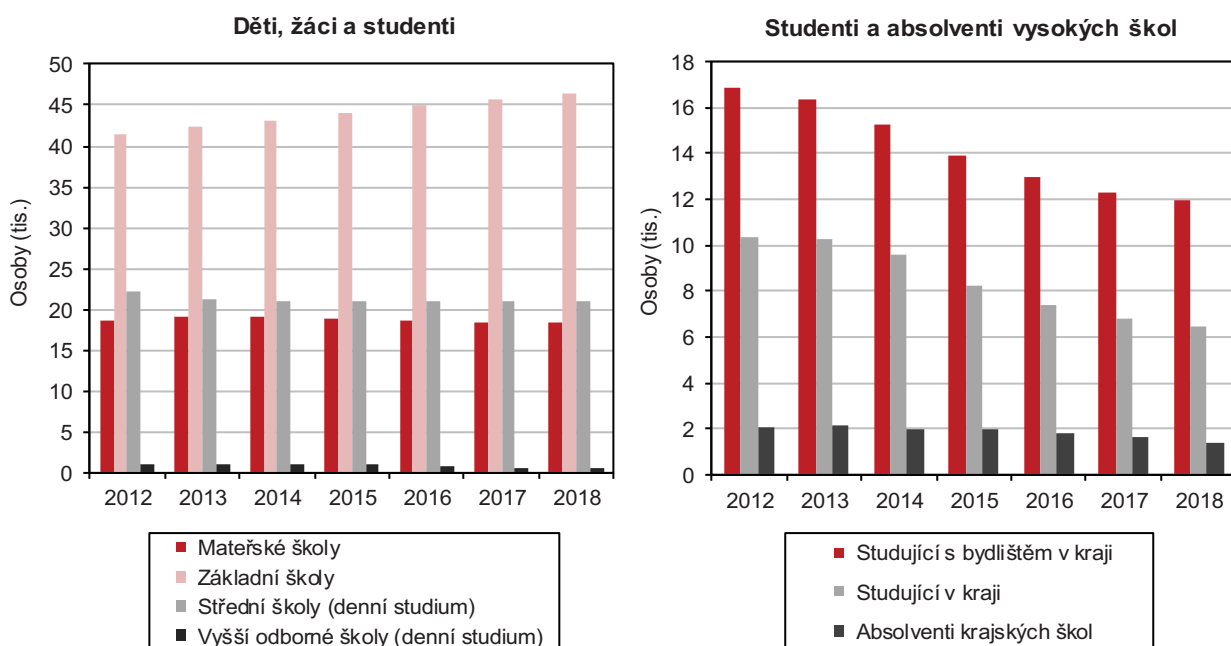
Vzdělávání

Pokles počtu dětí v mateřských školách se zastavil, žáků základních škol nadále přibývá.

Obsazenost škol nižších stupňů je do značné míry ovlivněna vývojem porodnosti. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v kraji od školního roku 2006/2007 trvale rostl (o 3,7 tis. dětí do školního roku 2014/2015), meziroční přírůstky se však postupně snižovaly a od školního roku 2015/2016 počet dětí v MŠ pod dobu tří let klesal. Následoval jen nepatrný nárůst (o 11 žáků) ve školním roce 2018/2019 na celkový počet 18,4 tis. Naopak počet žáků základních škol nadále zřetelně roste. Jestliže do školního roku 2010/2011 žáků základních škol ubývalo, v následujícím období vzrostl jejich počet v úhrnu o více než 5 tis. na 46,5 tis. v roce 2018/2019 (s meziročním nárůstem o 750 žáků).

Graf 2.20 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Pardubickém kraji

Pramen: MŠMT

Celkový počet středoškoláků nepatrně vzrostl.

Nízká porodnost v 90. letech minulého století se odrážela v poklesu počtu žáků středních škol, a to jak gymnázií, středních odborných škol, tak i učilišť. V úhrnu klesl počet žáků denního studia středních škol v kraji od roku 2010/2011 do roku 2015/2016 o 4,2 tis. na 20,9 tis. Pokles se však postupně zpomaloval a v roce 2016/2017 byl již (po více než deseti letech) zaznamenán meziroční přírůstek počtu žáků SŠ. V následujícím roce se počet středoškoláků téměř nezměnil (úbytek o 38 osob), v průběhu roku 2018/2019 pak došlo k meziročnímu přírůstku o 150 žáků na 21,1 tis.

Počet studentů vysokých škol nadále klesá, pokles se však mírně zpomaluje.

Počet studentů vysokých škol začal po předchozím nárůstu a následné stagnaci od akademického roku 2011/2012 klesat, v posledních třech letech se však úbytky postupně snižují. V roce 2018/2019 studovalo VŠ 12 tis. osob s trvalým bydlištěm v Pardubickém kraji, tj. o 371 osob méně oproti předchozímu akademickému roku. Počet absolventů vysokých škol s bydlištěm v Pardubickém kraji dosáhl maxima v akademickém roce 2012/2013 (mírně přes 4 tis. osob), následoval trvalý pokles na necelé 3 tis. v roce 2018/2019. Počet studujících v kraji (na Univerzitě Pardubice) v posledních sedmi letech rovněž klesá (nyní představuje necelých 7 tis. osob), počet absolventů se snižuje v posledních pěti letech (na 1,5 tis. osob v roce 2018/2019).

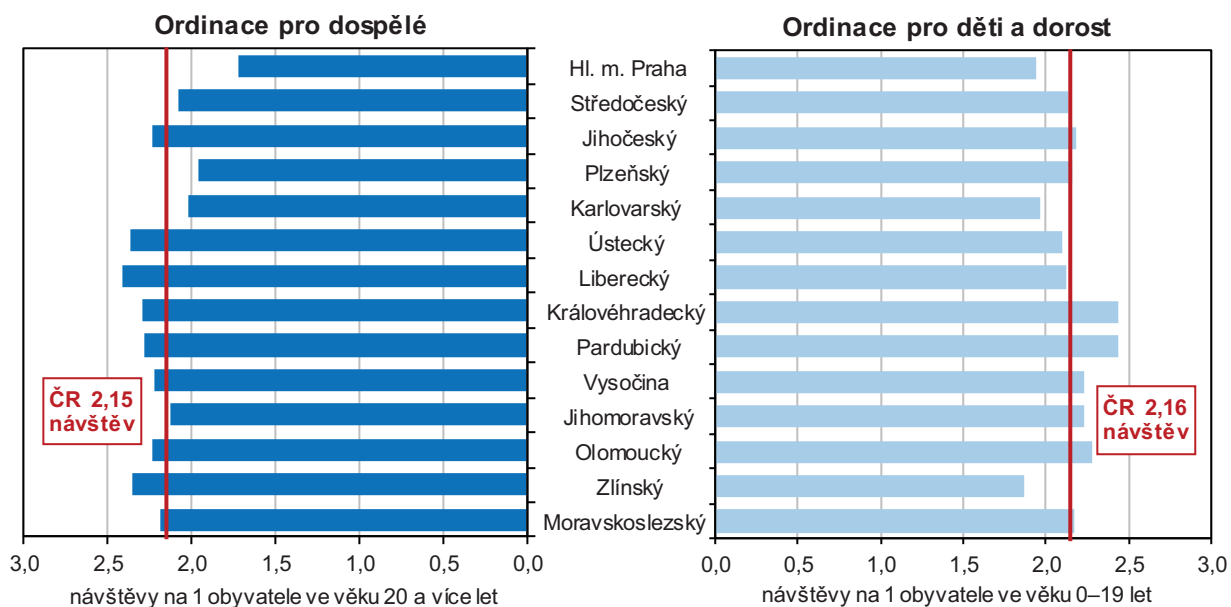
Zdravotnictví, nemocenské pojištění

V kraji je nadprůměrná návštěvnost ordinací praktických lékařů pro dospělé i děti a dorost.

Podle údajů NRHZS⁸ zjišťujeme v kraji nadprůměrnou návštěvnost ordinací praktických lékařů pro dospělé (5. nejvyšší mezi kraji v průměru let 2016 až 2018) i pro děti a dorost (nejvyšší spolu s Královéhradeckým krajem) v přepočtu na obyvatele dle věku – viz graf. Ženy přitom dlouhodobě vyhledávají tuto zdravotní péči (včetně zubních lékařů, ambulantních specialistů i rehabilitačních zařízení) častěji než muži.

Graf 2.21 Ambulantní péče v ordinacích praktických lékařů v krajích (průměr let 2016–2018)

Pramen: ÚZIS (NRHZS)

Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích akutní péče se zkracuje; u žen je kratší než u mužů.

Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích akutní péče se (dle NRHZS) nadále zkracuje; v průměru let 2016–2018 v kraji činila 8,0 dne (při průměru ČR 8,2 dne). U žen je ošetrovací doba na akutním lůžku (7,7 dne v kraji v průměru let 2016–2018) dlouhodobě kratší než u mužů (8,5 dne), z hlediska věku pacienta se v posledních třech letech v kraji pohybovala od 6 dní u dětí a mládeže do 18 let až po téměř 11 dní u 65letých a starších.

⁸ Národní registr hrazených zdravotních služeb zřízený s účinností od 1. 7. 2016 naplňovaný daty zdravotních pojištěnec.

Výdaje na dávky nemocenského pojištění nadále rostou.

V roce 2018 bylo v kraji podle údajů ČSSZ vyplaceno 1 520 mil. Kč na dávkách nemocenského pojištění, což je o 267 mil. Kč více než v roce předchozím (jde o nejvyšší meziroční nárůst za poslední šestileté období, kdy výdaje neustále rostly). Na vývoji dávek se podílely zejména změny v hodnotě vyplaceného nemocenského (často vyvolané legislativními úpravami), které z celkových dávek nemocenského pojištění tvoří 68 % (ještě před dvanácti lety to bylo 80 %). Přibližně 26 % je pak zastoupena peněžítá pomoc v mateřství a 5 % ošetřovné. Zbývajících 0,8 % tvoří v úhrnu vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a nově zavedené dávky otcovské poporodní péče (od února 2018) a dlouhodobé ošetřovné (od června 2018).

Počet nemocensky pojištěných osob byl nejvyšší za posledních sedm let.

V roce 2018 bylo v kraji evidováno 204 tis. nemocensky pojištěných osob, tj. o 4,6 tisíce osob více než v roce předchozím a zároveň nejvíce od roku 2012⁹. Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti činil v kraji 85,2 tis. (o 8,7 tis. více oproti předchozímu roku a zároveň o 30,3 tis. více ve srovnání s rokem 2012).

Průměrné procento pracovní neschopnosti nadále roste; nejvyšší zůstává v okrese Chrudim.

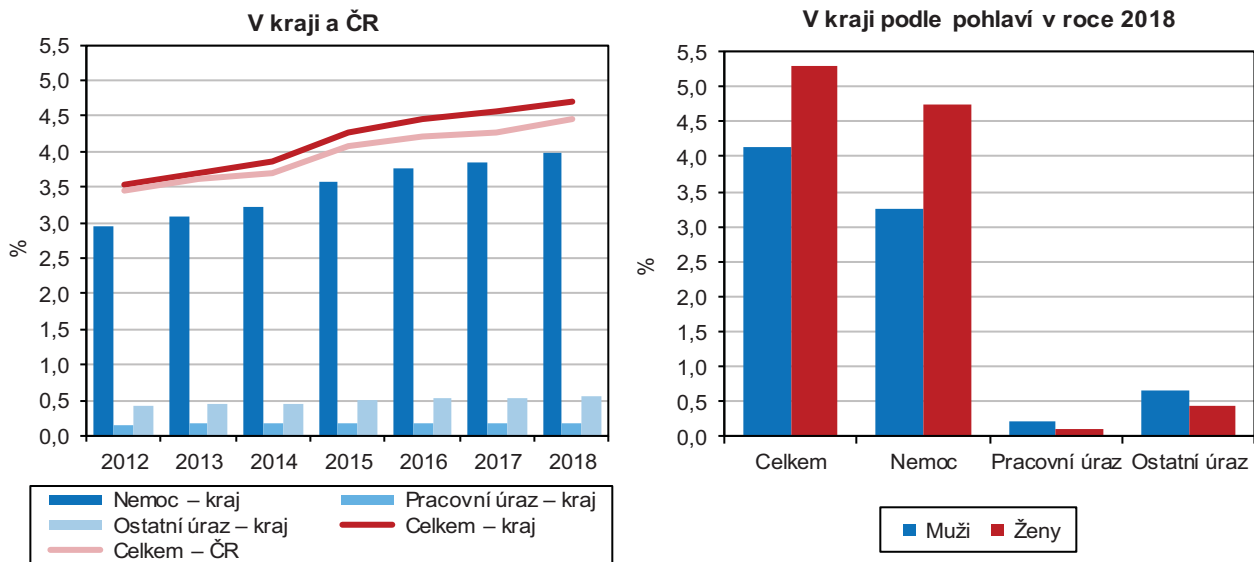
V průměru denně bylo v pracovní neschopnosti v roce 2018 v kraji 9,5 tis. osob (o 490 osob více než v roce 2017 a zároveň o 2,7 tis. osob více než v roce 2012). Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v kraji vzrostlo mezi roky 2012 a 2018 z 3,53 % na 4,69 %. V mezikrajském srovnání kraj obsadil v roce 2018 (stejně jako v roce 2012) 5. nejnižší pozici. Dlouhodobě nejvyšší průměrné procento pracovní neschopnosti zaznamenáváme v okrese Chrudim (5,68 % v roce 2018), nejnižší naopak na Pardubicku (3,80 %).

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti je vyšší mezi ženami.

Zřetelné rozdíly v procentu dočasné pracovní neschopnosti jsou patrné dle pohlaví. Zatímco u mužů v kraji v roce 2018 zaznamenáváme celkově 4,1 % (s nadprůměrnými hodnotami oproti ženám v kategorii úrazů), u žen byla zjištěna hodnota 5,3 % (s převahou v kategorii nemocí).

Graf 2.22 Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: ČSÚ, ČSSZ

Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti se v kraji meziročně zkrátila o 2,3 dne.

Průměrná délka trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v kraji v roce 2018 činila 40,9 dne (mírně pod republikovým průměrem), což je o 2,3 dne méně oproti předchozímu roku a zároveň o 4,5 dne méně oproti roku 2012. Jestliže u mužů v kraji v roce 2018 trvala pracovní neschopnost v průměru 39 dní, u žen to bylo o 3,7 dne déle.

⁹ Od roku 2012 je zdrojem dat pro statistiku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz Informační systém ČSSZ. Tato změna neumožňuje plnohodnotné porovnávání dat do roku 2011 s daty od roku 2012. V letech 2011–2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy a OSSZ vyplácely nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti; od 1. 1. 2014 vyplácejí zaměstnavatelé náhradu mzdy za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti a od 15. kalendářního dne nemocenské vyplácí mzdu OSSZ.

Státní sociální podpora

Počet vyplacených dávek i jejich výše byly v mezikrajském srovnání čtvrté nejnižší.

Systém státní sociální podpory je legislativně upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Některé dávky státní sociální podpory se poskytují v závislosti na výši příjmu žadatele a společně posuzovaných osob (přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné), u ostatních dávek (rodičovský příspěvek, pohřebné) není nárok výši příjmu limitován. V roce 2018 bylo v Pardubickém kraji vyplaceno 407,0 tis. dávek státní sociální podpory a pěstounské péče (dávky SSP a PP) v celkové výši 1,75 mld. Kč. Počet vyplacených dávek byl v mezikrajském srovnání čtvrtý nejnižší.

Počet vyplacených dávek státní sociální podpory se dlouhodobě snižuje.

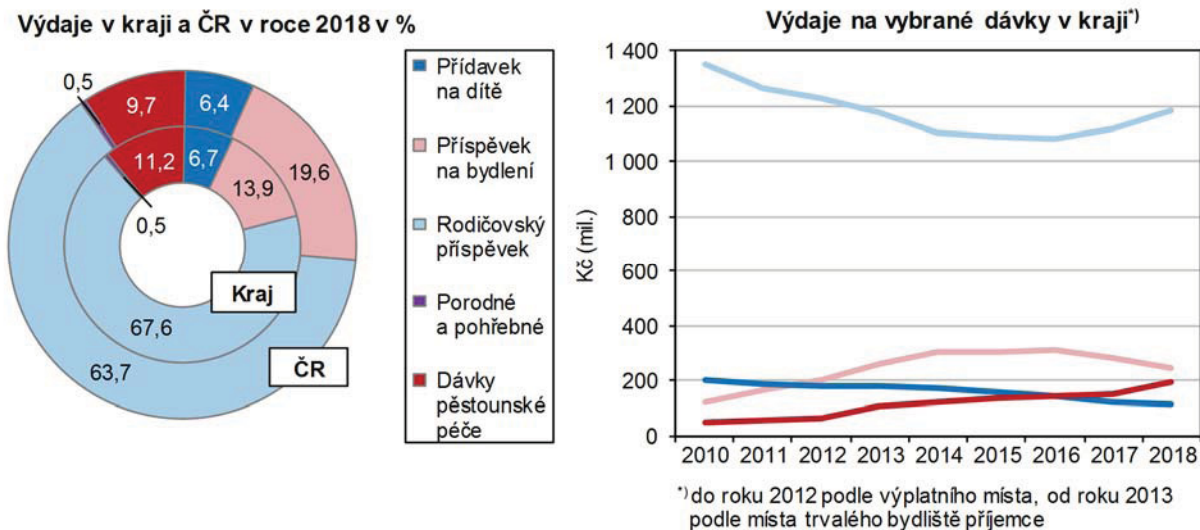
V počtu vyplacených dávek v kraji tvoří dlouhodobě největší část rodičovský příspěvek (40 % všech dávek v roce 2018) a přídavek na dítě (36 %), v objemu vyplacených dávek však největší částka připadá na rodičovský příspěvek (68 %). Počet vyplacených dávek SSP a PP v Pardubickém kraji v roce 2018 meziročně poklesl o 60,5 tisíce (o 13 %), od roku 2010 se však počet vyplacených dávek snížil téměř o 300 tisíc, tj. o 42 %.

Výše dávek porodného a přídavku na dítě klesají v čase nejvýrazněji; rodičovský příspěvek v posledních dvou letech roste.

Porovnáním struktury výdajů na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v kraji a v republice zjišťujeme v kraji nadprůměrné zastoupení výdajů na dávky spojené s dětmi (rodičovský příspěvek, přídavek na dítě a dávky pěstounské péče) a výrazně nižší podíl výdajů týkajících se příspěvku na bydlení. Porovnáním výše výdajů na jednotlivé dávky v kraji v čase vidíme největší pokles u porodného a přídavku na dítě, rostoucí trend lze sledovat u dávek pěstounské péče a v posledních dvou letech i rodičovského příspěvku.

Graf 2.23 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: MPSV

Výdaje na dávky v přepočtu na obyvatele meziročně vzrostly v kraji i v celé ČR.

Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v přepočtu na 1 obyvatele činily v roce 2018 na republikové úrovni 3 685 Kč, v Pardubickém kraji byly o 310 Kč nižší (3 375 Kč). V mezikrajském srovnání měly výdaje na dávky SSP a PP na obyvatele nejvyšší hodnotu v Moravskoslezském kraji (4 460 Kč) a nejnižší v Kraji Vysočina a ve Zlínském kraji (3 120 Kč); Pardubický kraj se umístil na osmé nejvyšší příčce. Od roku 2010 se částka 3 884 Kč na 1 obyvatele v Pardubickém kraji snížila na 3 234 Kč v roce 2017, v roce následujícím vzrostla o 4,3 % (v ČR nárůst o 4,7 %).

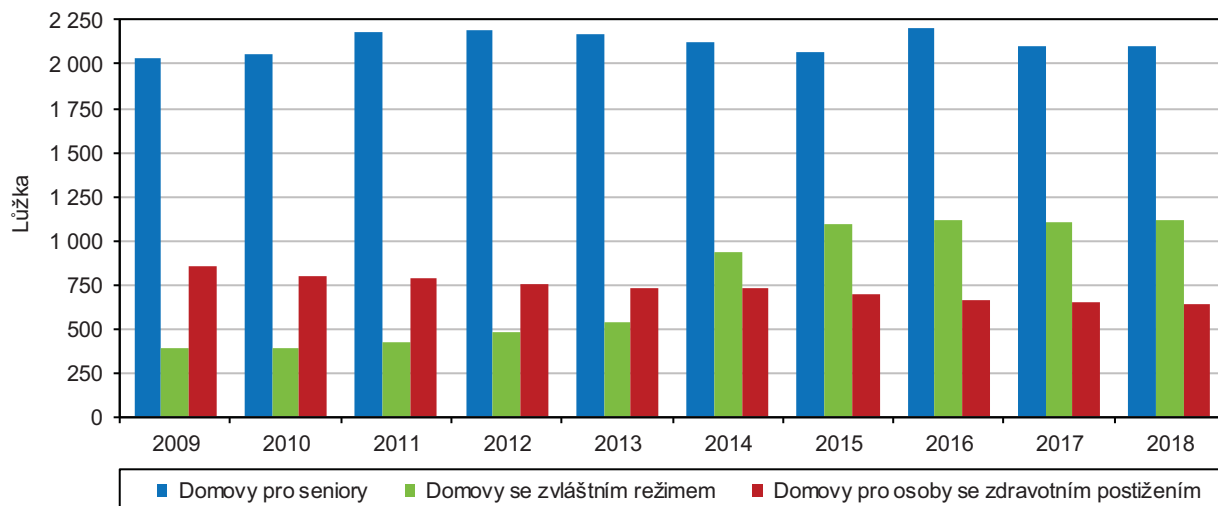
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Během deseti let počet zařízení sociálních služeb vzrostl o čtvrtinu.

Podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci upravuje zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Základní druhy a formy sociálních služeb tvoří sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. V roce 2018 bylo v Pardubickém kraji provozováno celkem 165 zařízení sociálních služeb, z nichž téměř jednu třetinu tvořily služby provozované formou celoroční pobytové služby. Jedná se zejména o domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením. V průběhu deseti let se počet zařízení sociálních služeb v kraji zvýšil o čtvrtinu.

Graf 2.24 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

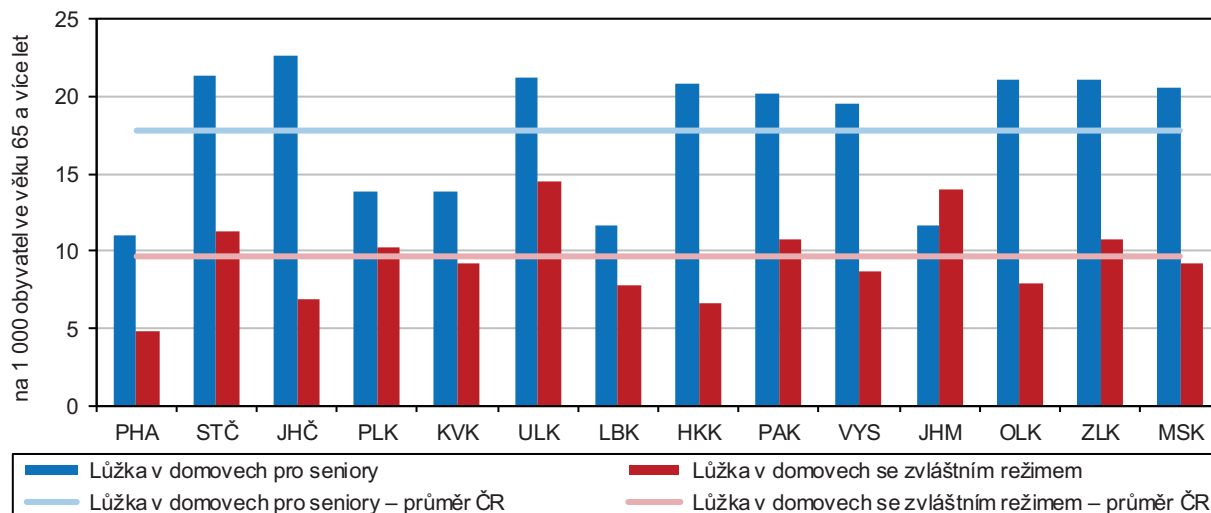

Počet domovů pro seniory se zvyšuje, počet lůžek se výrazně nemění.

Jednou z legislativně stanovených služeb sociální péče je pobytová služba s celoročním provozem v domovech pro seniory. Tato zařízení poskytují pobytové služby osobám se sníženou soběstačností zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. V Pardubickém kraji bylo v roce 2018 stejně jako v roce předchozím provozováno 26 domovů pro seniory s kapacitou 2 097 lůžek. Z dlouhodobého pohledu se počet domovů pro seniory v kraji zvyšuje, počet lůžek má však proměnlivý charakter (20 domovů s 2 036 lůžky v roce 2009).

Graf 2.25 Lůžka v domovech pro seniory a v domovech se zvláštním režimem v krajích v roce 2018

Pramen: MPSV

Vzrostl jak počet domovů se zvláštním režimem, tak i počet lůžek.

Domovy se zvláštním režimem poskytují pobytové služby s celoročním provozem osobám trpícím duševním onemocněním, závislostí na návykových látkách, Alzheimerovou chorobou či jinou formou demence. V Pardubickém kraji bylo v roce 2018 provozováno 15 těchto zařízení s kapacitou 1 120 lůžek. Tento typ pobytových služeb zažívá v posledních letech největší rozvoj. Od roku 2009 se počet domovů se zvláštním režimem v kraji zvýšil trojnásobně, úměrně vzrostl i počet lůžek.

Počet lůžek v domovech pro osoby se zdravotním postižením se snižuje.

Mezi další služby sociální péče se řadí domovy pro osoby se zdravotním postižením, které poskytují pobytové služby s celoročním provozem osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení. V Pardubickém kraji se v roce 2018 nalézalo 8 těchto zařízení s kapacitou 634 lůžek. Dlouhodobě se počet těchto zařízení nemění, snižuje se však jejich kapacita, od roku 2009 poklesla o čtvrtinu.

Příspěvek na péči pobírají ze tří pětiny ženy.

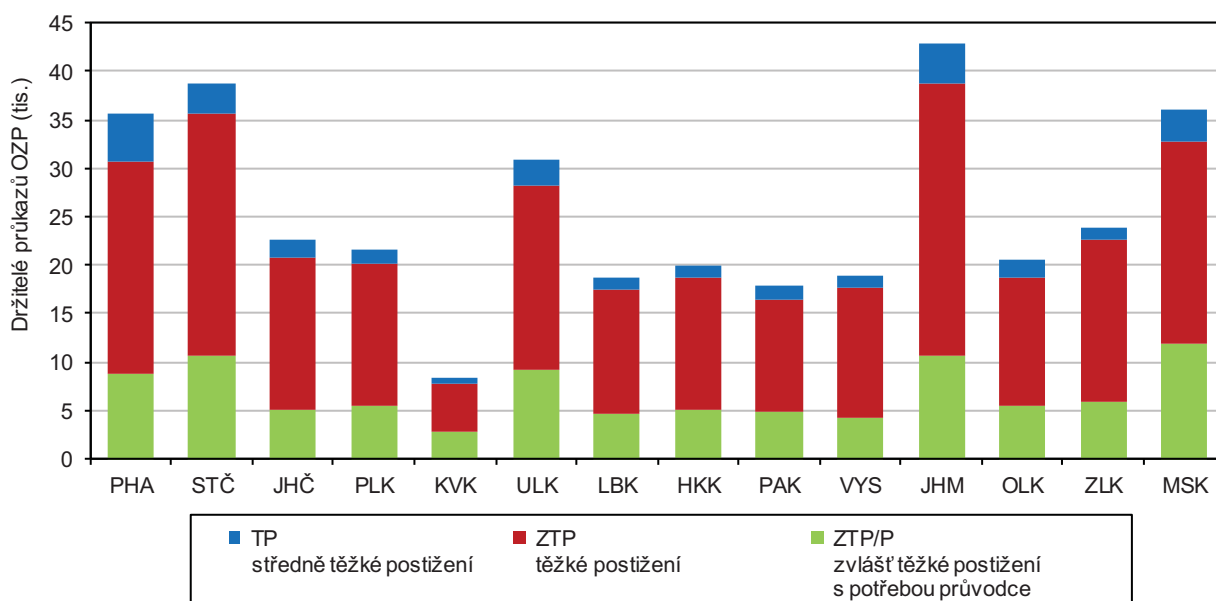
Významnou součástí státní sociální podpory je i příspěvek na péči, který je poskytován osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. V roce 2018 bylo v kraji vyplaceno v průměru měsíčně 19,8 tis. těchto dávek (v úhrnné hodnotě 1 475,5 mil. Kč), z toho 13,5 tis. dávek náleželo osobám starším 65 let (9,4 tis. bylo určeno ženám). Oproti roku 2017 byly celkové výdaje na příspěvek na péči v kraji vyšší o 40,8 mil. Kč.

Zvýšil se počet držitelů průkazů osob se zdravotním postižením.

Podle údajů MPSV bylo ke konci roku 2018 v Pardubickém kraji evidováno 18 tis. držitelů průkazů osob se zdravotním postižením – OZP (tj. 3,5 % obyvatel kraje, v ČR 3,4 %). Počet držitelů průkazů OZP v kraji meziročně vzrostl o 6,0 %, největší meziroční nárůst zaznamenal počet držitelů průkazů TP (středně těžké postižení) – nárůst o 17,8 % a držitelů průkazů ZTP (těžké postižení) – nárůst o 7,1 %.

Graf 2.26 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením dle typu průkazu v krajích k 31. 12. 2018

Pramen: MPSV

V kraji žije nižší podíl zdravotně postižených osob s průkazem ZTP a vyšší podíl osob s průkazem ZTP/P, než je republikový průměr.

Největší podíl osob se středně těžkým zdravotním postižením žil v roce 2018 v Hlavním městě Praze (o 5,2 procentních bodů nad průměrem ČR), nejpočetnější skupinu osob s těžkým zdravotním postižením vykázal Kraj Vysočina (o 6,3 p. b. nad průměrem ČR) a v Karlovarském kraji byl evidován nejvyšší podíl osob se zvlášť těžkým zdravotním postižením s potřebou průvodce (o 6,4 p. b. nad průměrem ČR). Pardubický kraj měl nižší podíl osob ZTP (o 1,1 p. b. pod průměrem ČR) a vyšší podíl osob ZTP/P (o 0,9 p. b.), než byl krajský průměr.

Důchodci, důchody

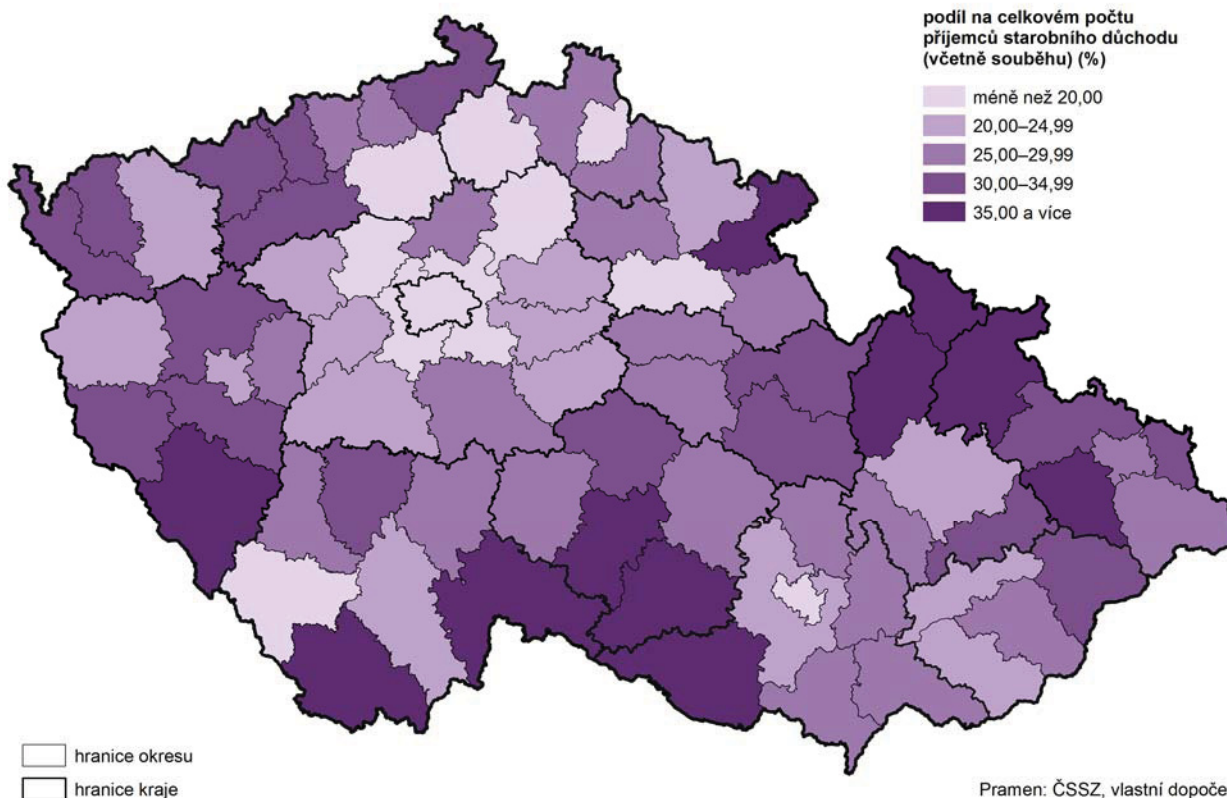
Více než čtvrtina obyvatel kraje pobírala některý z důchodů.

Podle údajů České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) pobírala v Pardubickém kraji ke konci roku 2018 některý z důchodů více než čtvrtina populace (147,8 tis. osob), z toho 82,5 % (121,9 tis. osob) pobíralo starobní důchod. Tři čtvrtiny ze starobních důchodců pobíraly starobní důchod samostatně – sólo (91,3 tis. osob) a jedna čtvrtina osob pobírala starobní důchod v kombinaci s jinými typy důchodů jako např. vdovským, vdoveckým nebo invalidním (30,6 tis. osob). Častějšími příjemci starobního důchodu byly ženy, z deseti osob pobírajících starobní důchod bylo šest žen.

Počet starobních důchodců dlouhodobě roste, zvyšuje se i počet důchodců v předčasném starobním důchodu.

Počet příjemců důchodů dlouhodobě roste v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace. V porovnání s rokem 2010 vzrostl počet všech příjemců důchodů v kraji o 3,5 %, u starobních důchodců však byl ve sledovaném období nárůst vyšší a činil 7,5 %. Na zvyšování počtu příjemců důchodů má kromě stárnutí populace vliv také sociálněekonomický vývoj, kdy roste počet i podíl osob odcházejících do předčasného starobního důchodu. Od roku 2010 vzrostl podíl příjemců předčasných důchodů v kraji o 8,6 procentních bodů na 31,2 % (38 tis. osob). Mezi příjemci předčasného starobního důchodu z 56,0 % převažují ženy, jejich podíl se však mírně snižuje (57,7 % v roce 2010).

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2018

Kraj má druhý nejvyšší podíl osob v předčasném starobním důchodu v republikovém srovnání.

V mezikrajském srovnání příjemců předčasných starobních důchodů se Pardubický kraj umístil na druhé nejvyšší příčce za Krajem Vysočina (33,1 % z příjemců starobních důchodů). Pod republikovým průměrem, který v roce 2018 činil 26,3 % příjemců předčasného starobního důchodu, se umístily čtyři kraje, s nejnižším podílem Hlavní město Praha (13,7 %) a s odstupem Středočeský kraj (22,7 %). V regionálním pohledu vykázal nejvyšší podíl starobních důchodců v předčasném důchodu okres Ústí nad Orlicí (33,7 %) těsně následován okresem Svitavy (33,6 %); nejnižší podíl byl evidován v roce 2018 v okrese Chrudim (29,1 %) a Pardubice (29,2 %).

Průměrný starobní důchod je 4. nejnižší.

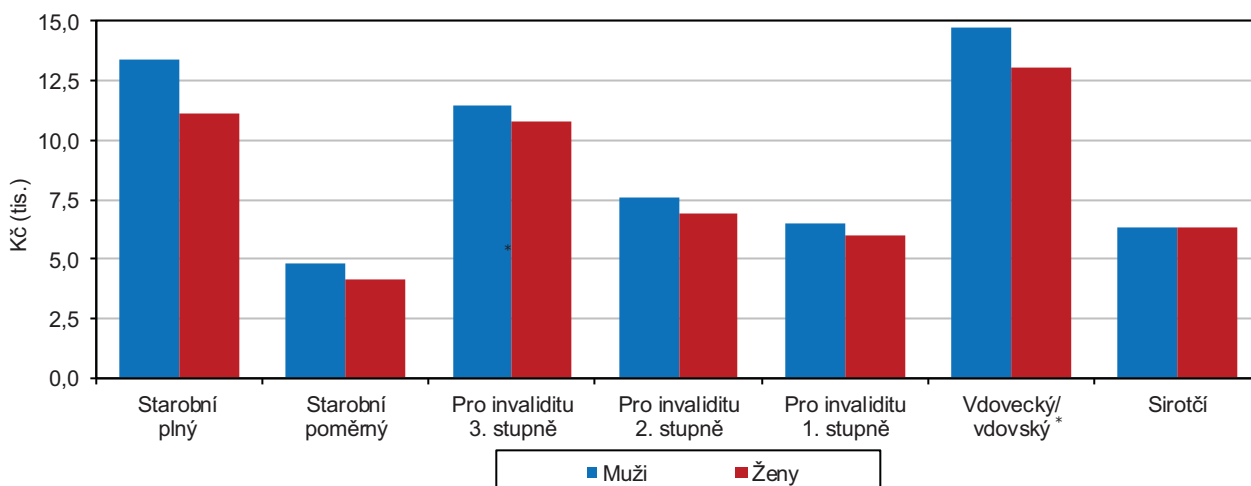
Průměrný starobní důchod (sólo bez souběhu) dosáhl v prosinci roku 2018 v Pardubickém kraji částky 12 190 Kč a meziročně se zvýšil o 4,8 %. V mezikrajském srovnání obsadil kraj 4. nejnižší místo a důchod byl o 245 Kč nižší, než činí republikový průměr. Nejvyšší důchody pobírali senioři v Praze (13 299 Kč), nejnižší důchodci v Karlovarském kraji (12 054 Kč).

Důchody rostou, zvyšuje se však i rozdíl mezi důchody mužů a žen.

Starobní důchod sólo u mužů v Pardubickém kraji v roce 2018 dosáhl částky 13 361 Kč, u žen to bylo 11 111 Kč. Rozdíl mezi výši starobních důchodů podle pohlaví se v čase zvyšuje. Mezi roky 2010 a 2018 činil nárůst starobních důchodů 23 %, přičemž absolutní rozdíl mezi důchody podle pohlaví v kraji v roce 2010 činil 1 865 Kč a do roku 2018 vzrostl na 2 250 Kč.

Graf 2.27 Průměrná výše důchodu podle druhu a pohlaví příjemce v Pardubickém kraji v prosinci 2018

Pramen: ČSSZ

* včetně kombinace s přímým důchodem

V kraji jsou nejvyšší starobní důchody na Pardubicku a nejnižší na Svitavsku.

V regionálním pohledu na výši starobních důchodů v okresech Pardubického kraje v prosinci roku 2018 se nejvýše umístil okres Pardubice (12 360 Kč), následovaly okresy Ústí nad Orlicí (12 154 Kč) a Chrudim (12 141 Kč), nejnižší starobní důchody pobírají obyvatelé svitavského okresu (12 011 Kč). Ve všech okresech kraje se starobní důchody zvyšují, nejrychleji za uplynulých 5 let rostly v okrese Ústí nad Orlicí.

Vdovy početně 5krát převyšují vdovce, jejich počet se však snižuje.

Pozůstalostní důchod (vdovský nebo vdovecký) pobíralo na konci roku 2018 v kraji celkem 32,2 tisíce osob. Žen pobírajících vdovský důchod sólo a v kombinaci s přímým důchodem (starobním nebo invalidním) bylo 27,1 tisíce, a to bylo 5krát více, než činil počet mužů s vdoveckým důchodem. Porovnáním počtu příjemců pozůstalostního důchodu dle pohlaví v čase je patrný klesající trend u žen (od roku 2010 pokles o 7 %), u mužů vdovců je trend opačný (od roku 2010 nárůst o 4 %).

Počet invalidních důchodců klesá vlivem poklesu počtu příjemců důchodů pro invaliditu 3. stupně.

Počet příjemců invalidních důchodů se snižuje. Od roku 2010 v kraji poklesl počet příjemců invalidních důchodů včetně kombinace s pozůstalostním důchodem o 10 % na 22,8 tisíce osob v roce 2018. Důchody pro invaliditu 3. stupně pobíralo v roce 2018 v kraji 43 % ze všech invalidních důchodců (9,9 tisíce osob), ve srovnání s rokem 2010 se jejich počet snížil o čtvrtinu. Počet příjemců důchodů pro invaliditu 2. stupně tvořil v roce 2018 v kraji téměř pětinu ze všech invalidních důchodců (4 tisíce osob), jejich počet od roku 2010 vzrostl o 35 %. Příjemci důchodů pro invaliditu 1. stupně představovali 39 % invalidních důchodů v kraji (8,9 tisíce osob), jejich počet se ve srovnání s rokem 2010 snížil o 2 %. Kromě příjemců výhradně invalidního důchodu 404 osoby v kraji pobíraly invalidní důchod v kombinaci s pozůstalostním důchodem.

Kriminalita

Kriminalita v Pardubickém kraji dlouhodobě klesá.

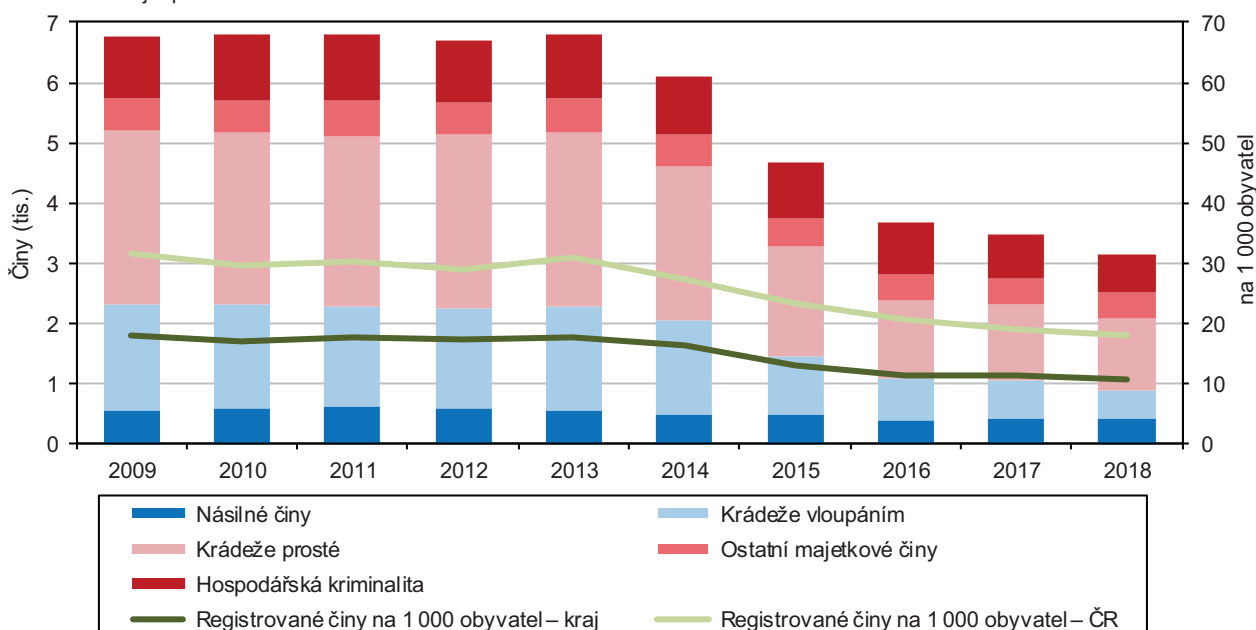
V Pardubickém kraji bylo v roce 2018 podle údajů Policejního prezidia ČR registrováno 5 558 trestných činů, což představuje nejnižší počet trestných činů v celé řadě sledování od roku 1991. Nejvíce trestných činů bylo v kraji evidováno v roce 1993, a to 12 993 trestných činů. V meziročním srovnání klesla trestná činnost v kraji oproti roku 2017 o 4,3 %. Z hlediska klasifikace trestných činů více než dvě třetiny (68,4 %) z celkového počtu patřily do oblasti obecné kriminality, hospodářská kriminalita se podílela na celkovém počtu pouze 11,5 %.

Kriminalita v kraji patří v republikovém srovnání k nejnižším.

V celostátním srovnání počtu registrovaných trestných činů dosáhl Pardubický kraj v roce 2018 třetí nejnižší hodnoty po Karlovarském kraji a Kraji Vysočina. Obdobně v relativním ukazateli přepočtu trestné činnosti na 1 000 obyvatel středního stavu byl Pardubický kraj v roce 2018 s hodnotou 10,7 na třetí nejnižší pozici za Zlínským krajem (10,6) a Krajem Vysočina (10,4). Hodnota tohoto ukazatele v kraji v roce 2018 je nejnižší za celé sledované období od roku 1991.

Graf 2.28 Registrované trestné činy v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: Policejní prezidium ČR

Nejvíce trestných činů bylo spácháno v okrese Pardubice.

Z regionálního pohledu dvě pětiny (42 %) trestných činů byly zaznamenány v okrese Pardubice. Shodně druhý nejvyšší podíl byl evidován v okresech Ústí nad Orlicí a Svitavy (20 %). Nejnižší podíl trestné činnosti v regionu vykázal okres Chrudim (18 %). V přepočtu trestných činů na 1 000 obyvatel nejvyšších hodnot dosáhl opět okres Pardubice (13,5), následovaný okresem Svitavy (10,8). Nejnižší hodnota tohoto ukazatele (8,2) byla evidována v okrese Ústí nad Orlicí.

Nejvyšší procento objasněnosti trestných činů vykázal okres Svitavy.

Z hlediska objasněnosti byl nejvyšší podíl registrovaných a zároveň objasněných trestných činů v roce 2018 evidován v okrese Svitavy (81,3 %) a dále v okresech Chrudim (71,7 %) a Ústí nad Orlicí (70,4 %). U počtu objasněných trestných činů v porovnání s předchozím rokem došlo k poklesu ve všech okresech kraje kromě okresu Pardubice. V meziročním porovnání poklesl počet objasněných trestných činů hospodářské kriminality ve všech okresech kraje. Počet objasněných trestných činů obecné kriminality vzrostl v Pardubickém kraji proti roku 2017 o 1,1 %. K nárůstu došlo pouze v okrese Pardubice (o 8,2 %), v ostatních okresech byl zaznamenán meziroční pokles. V Pardubickém kraji bylo v roce 2018 dodatečně objasněno 356 trestných činů registrovaných v předchozích letech.

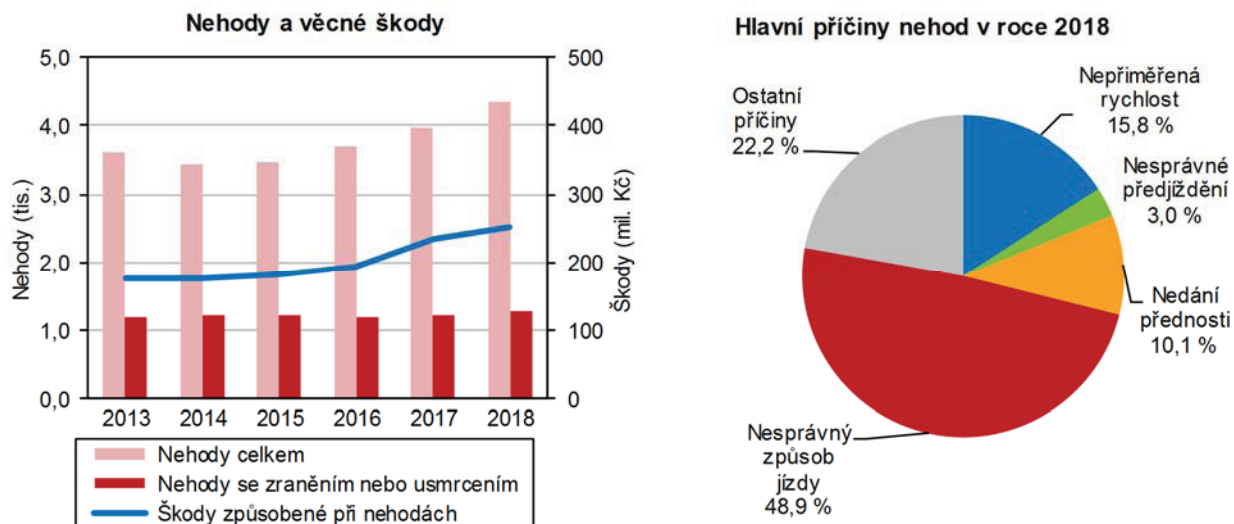
Dopravní nehody

Počet dopravních nehod v regionu se zvyšuje.

V roce 2018 bylo při provozu na pozemních komunikacích Pardubického kraje evidováno 4 348 dopravních nehod (dále DN), což je o 9,5 % více v meziročním srovnání. Počet nehod v regionu byl v republikovém srovnání čtvrtý nejnižší a představuje 4,2 % z celkového počtu 104,8 tisíce hlášených nehod, ke kterým došlo v roce 2018 na území ČR. V přepočtu na 1 000 obyvatel v roce 2018 se kraj (8,4 DN na 1 000 obyvatel) umístil na sedmém nejnižším pořadovém místě ve srovnání krajů. První pozici s nejvyšším počtem DN na tisíc obyvatel obsadili řidiči v Hlavním městě Praze (17,5) a na nejnižší pozici byli řidiči z Plzeňského kraje (6,3).

Graf 2.29 Dopravní nehody v Pardubickém kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Roste hodnota věcných škod způsobených při dopravních nehodách.

Věcná škoda způsobená při dopravních nehodách (výše škody odhadnutá policisty na místě dopravní nehody) na území Pardubického kraje v roce 2018 dosáhla celkové hodnoty 251,4 mil. Kč a proti roku 2017 byla o 7,5 % vyšší, od roku 2013 však vzrostla o 43,2 %.

Zvýšil se počet dopravních nehod s následky na zdraví a životě.

Počet dopravních nehod s následky na zdraví a životě se v kraji meziročně zvýšil o 4,7 % na 1 285, od roku 2013 však počet DN s následky vzrostl o 8,0 %. Meziročně vzrostl jak počet lehce a těžce zraněných osob (nárůst o 4,5 %), tak i usmrcených osob (o 10,0 %). V delší časové řadě vidíme trend snižování počtu těžce zraněných a usmrcených osob při DN, počet lehce zraněných osob v důsledku dopravních nehod mírně vzrůstá.

Bodové hodnocení řidičů

Podíl bodovaných řidičů je v kraji čtvrtý nejnižší.

Obecními úřady obcí s rozšířenou působností v Pardubickém kraji bylo k 31. 12. 2018 v Centrálním registru řidičů evidováno 22 212 řidičů, kteří se dopustili přestupku (trestného činu), započítávaného do bodového hodnocení řidiče (tzv. bodování řidiči). Z celkového počtu registrovaných řidičů v kraji představuje podíl bodovaných řidičů 6,7 %, což byl čtvrtý nejnižší podíl v republikovém srovnání. Při přepočtu na registrované řidiče je zřejmé, že nejvyšší podíl bodovaných řidičů byl evidován v Ústeckém kraji (8,6 %), nejnižší naopak v Hl. městě Praze (5,5 %).

Muži tvoří čtyři pětiny z bodovaných řidičů.

Podíl bodovaných řidičů z registrovaných řidičů v Pardubickém kraji u mužů činí téměř 10 %, podíl bodovaných řidiček žen je nižší a tvoří jen necelá 3 %. Z jiného úhlu pohledu je poměr bodovaných řidičů podle pohlaví 80,5 % mužů a 19,5 % žen, přičemž poměr registrovaných řidičů je 54,6 % mužů a 45,4 % žen.

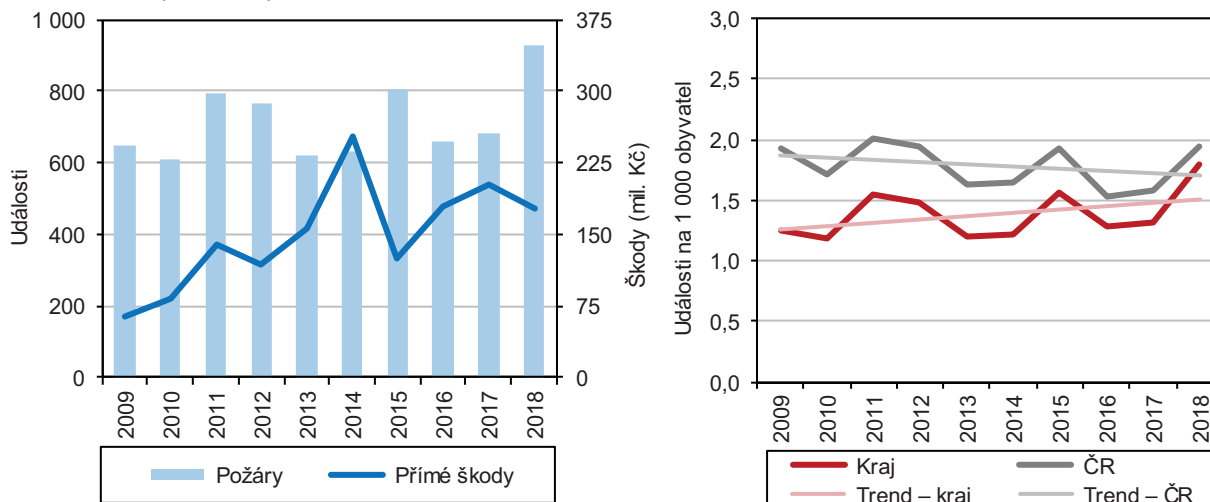
Požáry

Počet požárů meziročně vzrostl, přímá škoda způsobená požáry se však snížila.

V roce 2018 bylo na území Pardubického kraje evidováno 928 požárů, což bylo o jednu třetinu více než v roce předcházejícím a zároveň nejvíce za uplynulých 15 let. Na celkovém počtu požárů v ČR se kraj podílel 4,5 % a tento podíl byl v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší. Přímá škoda způsobená požáry v Pardubickém kraji dosáhla částky 177,7 mil. Kč a byla téměř o 24 mil. Kč nižší než v roce 2017. Uchráněné hodnoty ve výši 770 mil. Kč v kraji čtyřnásobně převýšily způsobené přímé škody.

Graf 2.30 Požáry v Pardubickém kraji

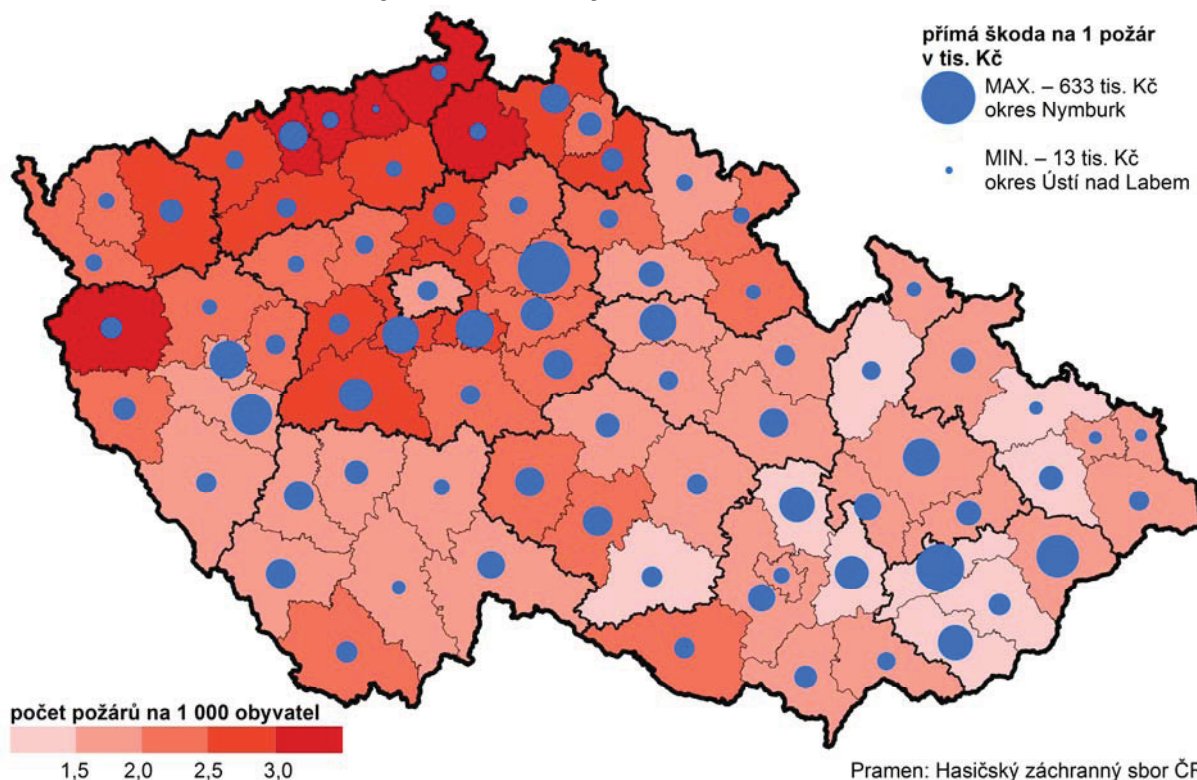
Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

Zraněných osob v důsledku požárů ubylo, zvýšil se počet zemřelých.

Při požárech dochází nejen ke škodám na majetku, ale i na zdraví občanů. V roce 2018 bylo v Pardubickém kraji v důsledku požárů zraněno 77 osob, což představovalo meziroční pokles počtu zraněných osob o 37 osob (tj. o 32 %, jedná se o nejvyšší pokles v mezikrajském srovnání). V kraji v roce 2018 v důsledku požárů zemřelo 5 osob, přičemž v roce předchozím nezemřela žádná osoba.

Požáry a hmotné škody v okresech v roce 2018

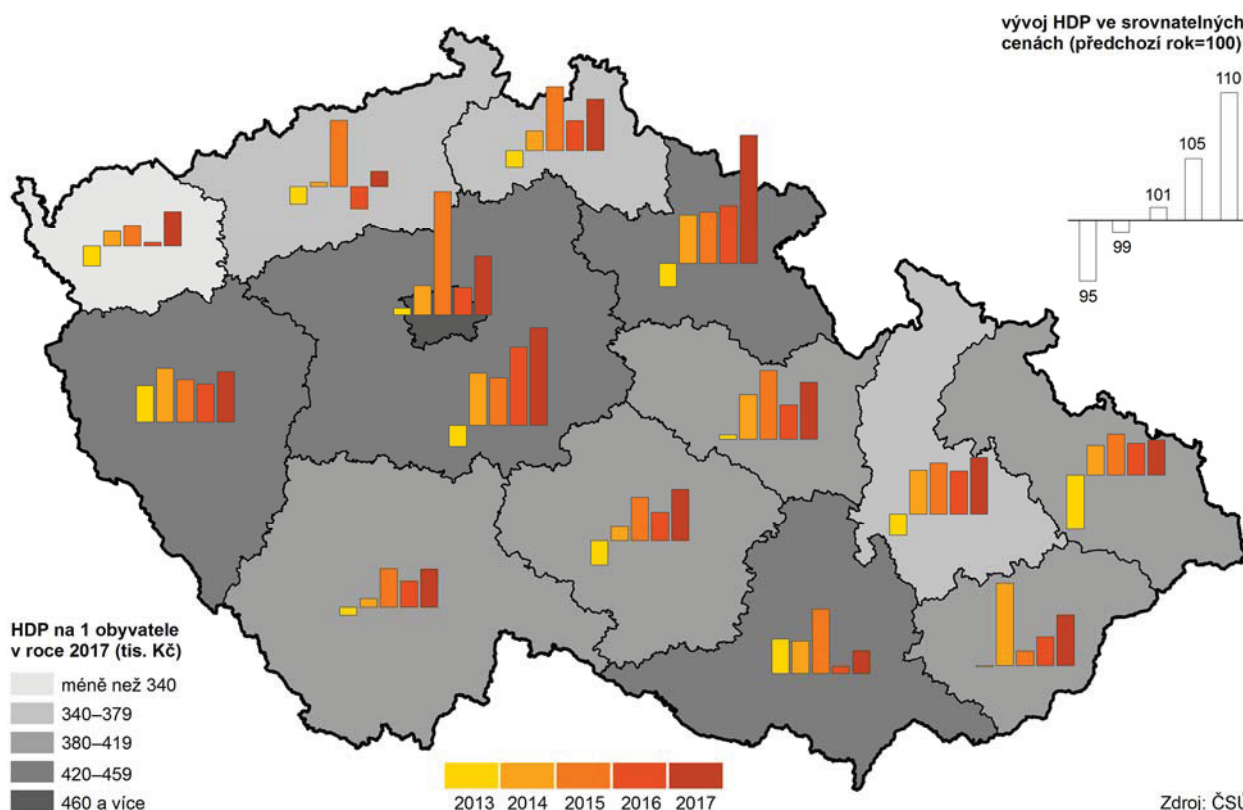
3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

Ekonomická výkonnost kraje je podprůměrná.

Ekonomickou výkonností se Pardubický kraj řadí mezi kraje podprůměrné. V letech 2014 až 2017¹⁰ se podíl na tvorbě hrubého domácího produktu (HDP) České republiky ustálil na 4,0 %. V roce 2017 dosáhl HDP v kraji předběžně hodnoty 200,7 mld. Kč v běžných cenách, což je 4. nejnížší hodnota mezi kraji a zároveň o 10,7 mld. Kč více než v roce 2016.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2013 až 2017

Tempo růstu HDP na obyvatele v kraji v roce 2017 přibližně odpovídalo republikovému.

HDP po přepočtu na obyvatele v kraji do roku 2008 meziročně rostl, sice pomalejším tempem než v celé České republice, ale srovnatelným tempem s průměrem ČR bez Hlavního města Prahy. Výraznější pokles HDP na obyvatele v kraji oproti průměru mimopražských krajů. Zatímco v roce 2011 to bylo o 1,9 %, v roce 2012 již o 7,1 % a o 4,1 % v roce 2017. HDP na obyvatele v kraji v letech 2013 až 2017 meziročně rostl; relativně nejvíce v roce 2015 (o 6,4 %), přitom v roce 2017 došlo k nárůstu o 5,5 % (při celorepublikovém tempu 5,6 %). Kraj se tak podílem HDP na obyvatele ku průměru ČR¹¹ ve výši 81,4 % řadí v mezikrajském srovnání na 9. místo (o jednu pozici lepší umístění než v roce 2016).

HDP na obyvatele v PPS je v kraji na úrovni 73 % průměru EU.

Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele kraje v PPS (Standardu kupní síly) byl v porovnání s EU (28 států) v období 2011–2017 nejnížší v roce 2012, kdy nedosahoval dvou třetin průměru EU (65,5 %). Poté zvolna rostl až na úroveň 71,3 % v roce 2016 a v roce 2017 vzrostl na 72,9 % průměru EU, což byla v mezikrajském srovnání devátá nejvyšší hodnota (o jednu pozici lepší umístění než v roce předchozím).

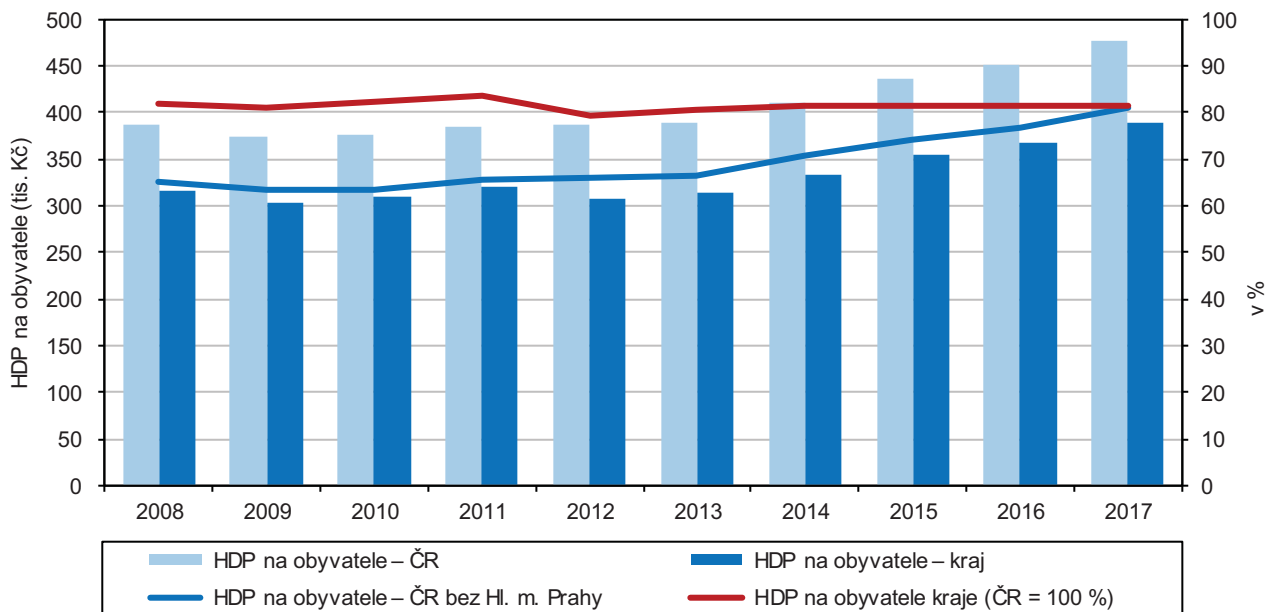
¹⁰ Data roku 2018 budou dostupná v lednu 2020.

¹¹ Průměr ČR překračuje pouze Hl. město Praha, a to více než dvojnásobně.

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt na obyvatele v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

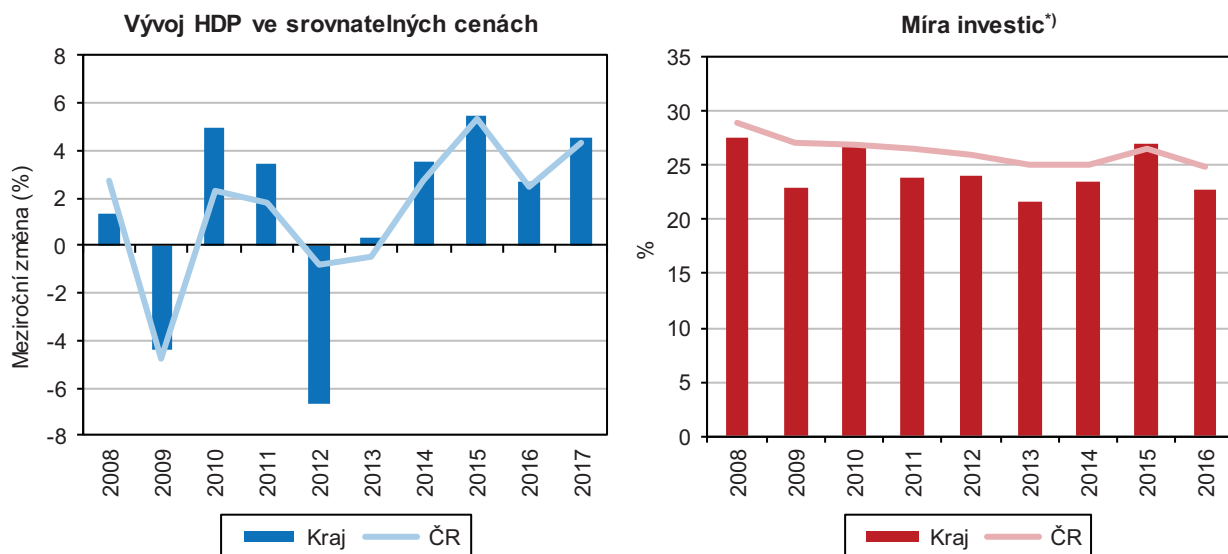

Hrubý domácí produkt v kraji v letech 2014 až 2017 meziročně rostl.

Nadprůměrný růst HDP (ve srovnatelných cenách) z let 2010 a 2011 byl v kraji v roce 2012 vystřídán mezi kraji nejvyšším poklesem o 6,6 %. Podílelo se na tom zejména snížení přidané hodnoty v odvětví výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení, tedy v odvětví, které je zaměřeno především na export produkce a které má významný podíl importovaných vstupů. V roce 2013 již meziroční pokles v kraji nepokračoval (růst o 0,4 %), přitom ke snížení HDP ve srovnatelných cenách tehdy došlo v 10 krajích i v celé České republice. Růst HDP ve srovnatelných cenách byl zaznamenán v letech 2014–2017 ve všech krajích s výjimkou Ústeckého v roce 2016. Přírůstek o 3,5 % v Pardubickém kraji byl v roce 2014 mezi kraji pátý nejvyšší a přírůstek 5,4 % byl v roce 2015 dokonce druhý nejvyšší. Podle revidovaných údajů vzrostl v roce 2016 HDP v kraji meziročně o 2,7 % (5. nejvyšší nárůst mezi kraji). V roce 2017 pak následoval růst o 4,5 %, což bylo čtvrté nejrychlejší tempo v mezikrajském srovnání za Královéhradeckým, Středočeským krajem a Prahou.

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt a míra investic v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Po dvou letech růstu objem tvorby hrubého fixního kapitálu v kraji v roce 2016 poklesl.

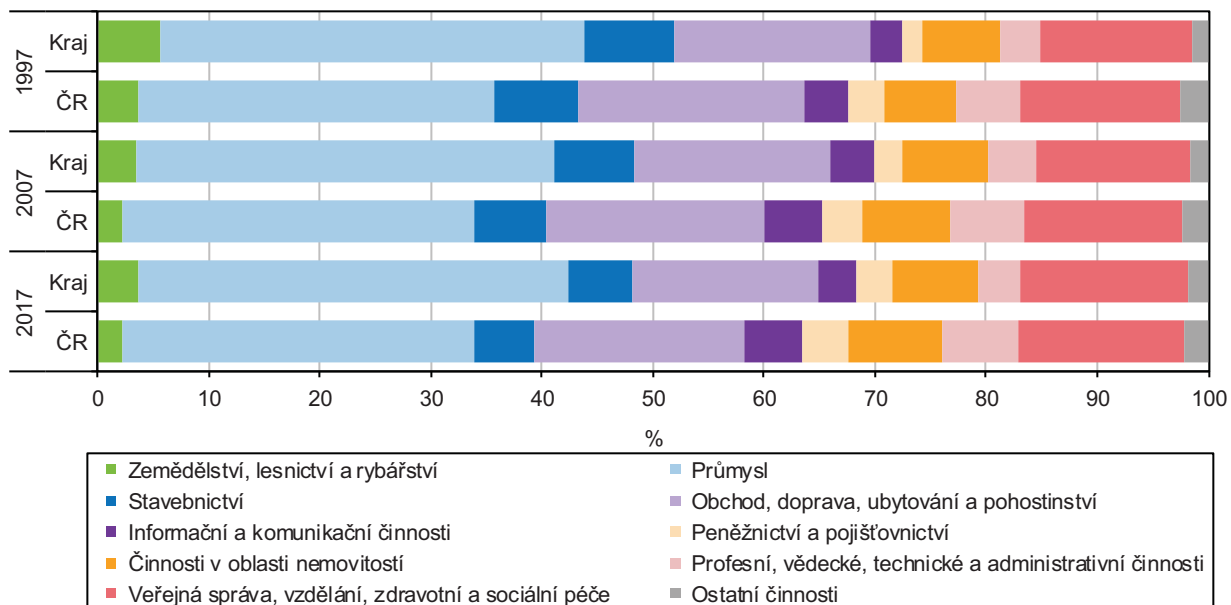
Vývoj tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK) v Pardubickém kraji neprobíhal rovnoměrně. I při meziročních výkyvech byla nejvyšší hodnota THFK zaznamenána v roce 2015, kdy 49,4 mld. Kč představovalo 4,1 % republikového úhrnu. Druhá nejvyšší hodnota (44,7 mld. Kč) byla v kraji zaznamenána v roce 2008. Pokles THFK v roce 2009 byl v Pardubickém kraji vystřídán v následujícím roce růstem. V letech 2011–2013 byl opět zaznamenán pokles THFK (až na 35,1 mld. Kč). Podíl na celostátní THFK činil v roce 2013 pouze 3,4 %. Rok 2014 znamenal určité zlepšení; meziroční růst THFK dosáhl v kraji 14,8 % při celostátním přírůstku 5,5 %. V roce 2015 následoval v kraji růst THFK o 22,5 %, což byl v porovnání s republikovým průměrem dvojnásobný přírůstek. V roce 2016 následoval meziroční pokles THFK v kraji o 12,8 % při celorepublikovém poklesu o 2,3 %. Údaj za rok 2017 není zatím v regionálním členění k dispozici. Objem THFK na 1 obyvatele zaostával v roce 2016 (poslední dostupný údaj) za republikovým průměrem o 25,9 % a investiční aktivita byla nižší pouze ve třech krajích – Karlovarském, Libereckém a Moravskoslezském.

Mírný nárůst podílu primárního sektoru na hrubé přidané hodnotě v kraji byl doprovázen poklesem zastoupení sekundárního sektoru.

Hospodářský charakter Pardubického kraje je určován především sekundárním sektorem (průmysl a stavebnictví), který se na hrubé přidané hodnotě (HPH)¹² v roce 2017 podílel 44,3 % (tj. o 0,7 procentního bodu méně než před rokem a o 7,3 p. b. více, než byl průměr ČR). Podíl terciárního sektoru (služby) na HPH v kraji zůstal v roce 2017 na úrovni 51,9 %. Zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybnářství) meziročně vzrostlo o 0,5 p. b. na 3,8 %; v mezikrajském srovnání byl podíl primárního sektoru Pardubického kraje třetí nejvyšší (po Kraji Vysočina a Jihočeském kraji).

Graf 3.3 Hrubá přidaná hodnota podle odvětví v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Místní rozpočty

Příjmy místních rozpočtů rostou především díky zvyšujícím se daňovým příjmům.

Příjmy kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí dosáhly v Pardubickém kraji v roce 2018 částky 24,6 mld. Kč (po konsolidaci). V porovnání s rokem 2017 vzrostly příjmy o 11,0 %; šlo o jedno z nejvyšších meziročních navýšení za posledních deset let. Ve struktuře příjmů místních rozpočtů dlouhodobě roste podíl daňových příjmů; v letech 2016 až 2018 se ustálil na 52 %. Největší měrou se na daňových příjmech

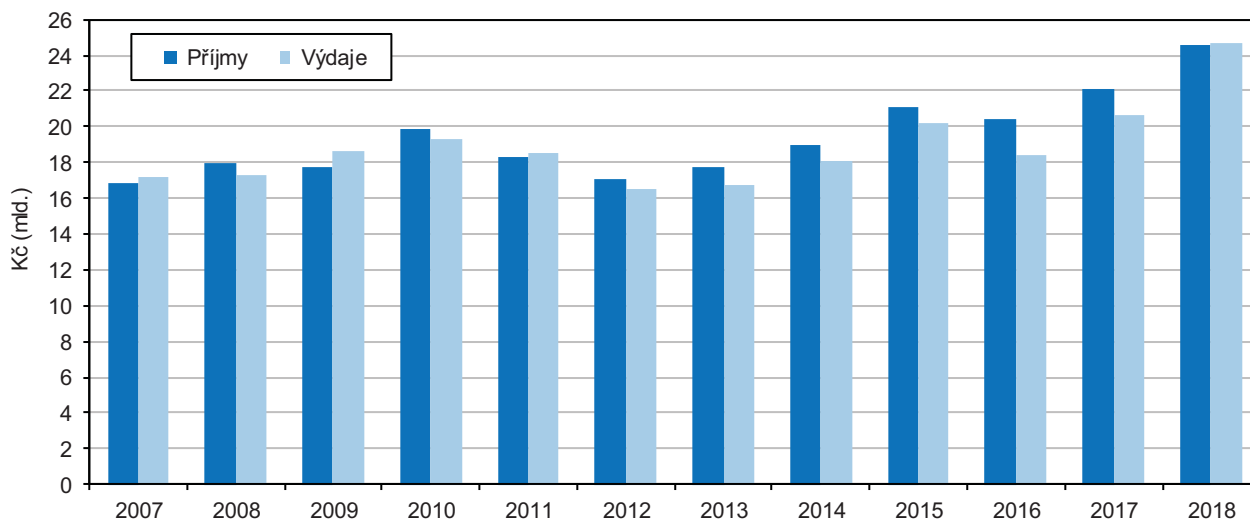
¹² Nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit; je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí (oceněnou v základních cenách) a mezispotřebou (oceněnou v kupních cenách).

podílejí příjmy z DPH (v roce 2018 ze tří čtvrtin, což je největší hodnota za posledních 12 let), následuje daň z příjmů ze závislé činnosti fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Nedaňové příjmy tvořily 7 % všech příjmů místních rozpočtů v kraji v roce 2018, kapitálové příjmy 1 % a přijaté transfery 40 %. Rozhodující část přijatých transferů dlouhodobě tvoří neinvestiční transfery ze státního rozpočtu (87 % v roce 2018 v kraji).

Graf 3.4 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Pardubickém kraji

Pramen: Ministerstvo financí

Výdaje místních rozpočtů rostly v kraji v roce 2018 rychleji než příjmy.

Výdaje místních rozpočtů vzrostly v Pardubickém kraji v roce 2018 meziročně o 19,1 % (šlo o nejvyšší meziroční navýšení za posledních 11 let) a dosáhly 24,7 mld. Kč. Výdaje 47,5 tis. Kč na obyvatele byly v mezikrajském srovnání šesté nejnižší (stejně jako v předchozích dvou letech) a zaostávaly o 5,1 % za průměrem za všechny kraje. Více než tři čtvrtiny celkových výdajů tvoří běžné výdaje (76,3 % v roce 2018); největší část z nich připadá na transfery příspěvkovým organizacím. Zatímco běžné výdaje vzrostly v roce 2018 meziročně o 12,2 %, kapitálové výdaje, jejichž rozhodující složku tvoří investiční nákupy, se zvýšily o 49,0 %.

Běžné výdaje místních rozpočtů nejčastěji směřují do vzdělávání, kapitálové výdaje do dopravy.

Z hlediska odvětvového členění výdajů byly v roce 2017 (poslední dostupný údaj) v kraji značné rozdíly mezi strukturou běžných a kapitálových výdajů místních rozpočtů. Největší podíl běžných výdajů připadal na vzdělávání (38,9 %), všeobecnou veřejnou správu (17,6 %) a dopravu (12,8 %). Mezi kapitálovými výdaji měla největší zastoupení doprava (24,9 %), následovalo bydlení a komunální služby (19,7 %) a vodní hospodářství (15,8 %).

Výdaje místních rozpočtů byly v kraji v roce 2018 vyšší oproti příjmům o 70 mil. Kč.

Po šestiletém období, kdy příjmy místních rozpočtů v kraji v úhrnu převažovaly nad výdaji o půl až dvě miliardy Kč, se v roce 2018 saldo téměř vyrovnalo, resp. výdaje byly vyšší oproti příjmům o 70 mil. Kč, a to díky obecním rozpočtům. Záporné saldo bylo zaznamenáno dále v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji.

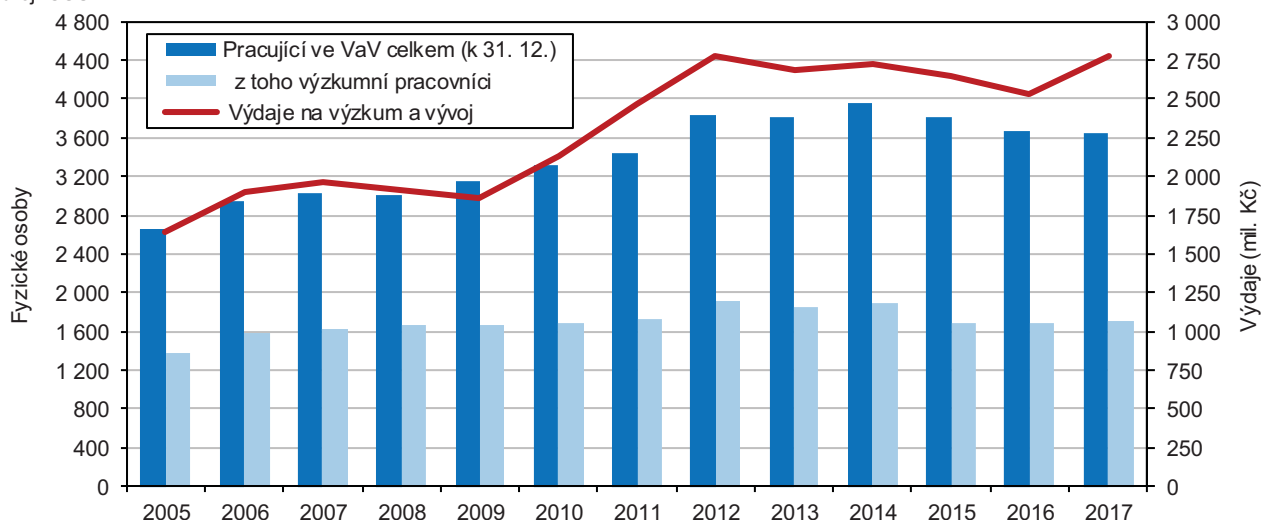
Výzkum a vývoj

Pracoviště výzkumu a vývoje zřizuje v kraji především podnikatelský sektor.

Počet pracovišť, která se v kraji zabývají výzkumem a vývojem (i přes meziroční výkyvy) dlouhodobě mírně roste. V roce 2017 (poslední dostupný údaj) působilo v kraji celkem 145 těchto pracovišť, z toho 134 v podnikatelském sektoru (o 10 více než v roce předchozím), 8 ve vysokoškolském sektoru (dlouhodobě stabilní počet) a 3 ve vládním sektoru (o 1 méně než v roce 2016). Zastoupení pracovišť podnikatelského sektoru v kraji (92 % všech pracovišť VaV) výrazně převyšuje republikový průměr (84 %). Struktura pracovišť v kraji z hlediska počtu zaměstnanců kopíruje republikovou – z 51 % převažují malá pracoviště do 5 zaměstnanců.

Graf 3.5 Výzkum a vývoj v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

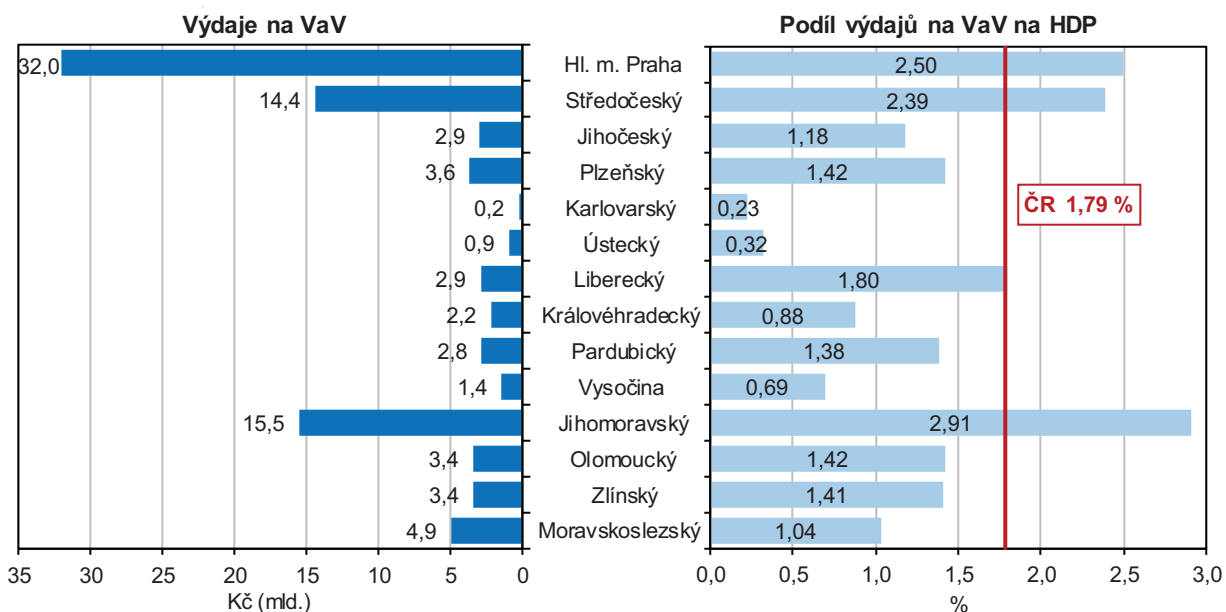

Počet pracovníků ve výzkumu a vývoji v kraji (po přepočtu na plné úvazky) v roce 2017 mírně vzrostl.

V roce 2017 působilo v kraji 3 650 pracovníků ve VaV (fyzické osoby), tj. o 12 méně než v roce předchozím (maximálních počtů bylo přitom dosaženo v letech 2012 až 2015 – více než 3,8 tis. osob). Po přepočtu na plnou pracovní dobu věnovanou výzkumným a vývojovým činnostem zjišťujeme v kraji v roce 2017 celkem 2 506 osob pracujících ve VaV (tj. o 154 osob a zároveň 6,5 % více než v roce 2016). Téměř polovinu všech zaměstnanců pracovišť, která se zabývají VaV v kraji, tvoří výzkumníci a přibližně třetinu techničtí pracovníci (oproti republikové struktuře je v kraji zastoupení výzkumníků podprůměrné).

Graf 3.6 Výdaje na výzkum a vývoj v krajích v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

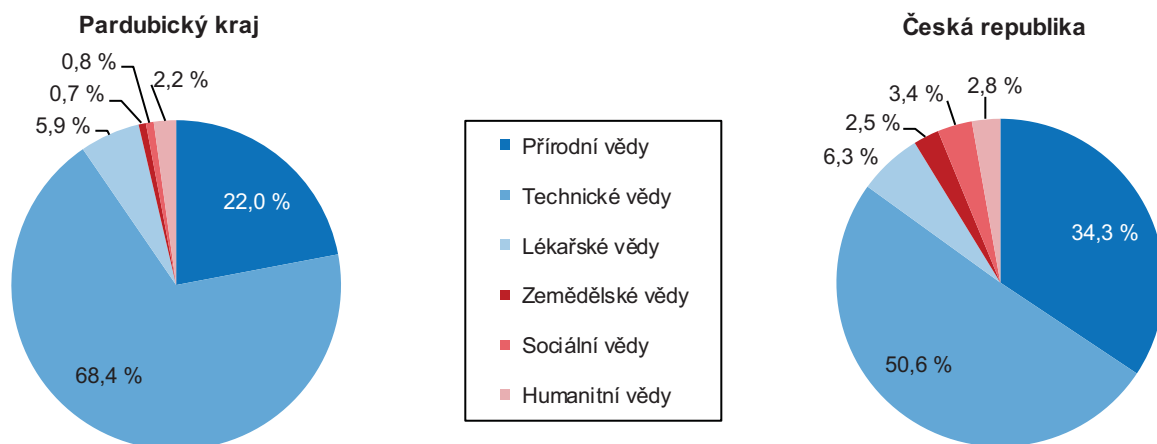
Objem výdajů na VaV v kraji po období poklesu vzrostl na úroveň roku 2012.

Objem výdajů na výzkum a vývoj byl v kraji nejvyšší v roce 2012 (2,8 mlrd. Kč), následovalo období poklesu, které přešlo ve zřetelný nárůst v roce 2017, a to na úroveň roku 2012 (meziročně šlo o navýšení o 9,6 % při republikovém nárůstu o 12,8 %). V mezikrajském srovnání se v roce 2017 objemem výdajů na výzkum a vývoj řadil Pardubický kraj až na desáté místo (stejně jako v roce předchozím), podílem 1,38 % výdajů na výzkum a vývoj na HDP se řadil na místo osmé a zaostával o 0,4 procentního bodu za celostátním průměrem.

Graf 3.7 Výdaje na výzkum a vývoj podle vědních oblastí v Pardubickém kraji a ČR v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

V kraji jsou nadprůměrně zastoupené výdaje na VaV financované z podnikatelských zdrojů, z hlediska vědních oblastí výdaje v technických vědách.

V krajské struktuře výdajů na VaV je oproti republikové nadprůměrné zastoupení podnikatelských zdrojů financování (ze 77 % v roce 2017 při 60% podílu za celou ČR). Nižší je naopak zastoupení výdajů na VaV financovaných z veřejných zdrojů z ČR (pětinový podíl v kraji při třetinovém v ČR). Z hlediska vědních oblastí převažují v kraji výdaje na VaV v technických vědách (ze 68 % v roce 2017 při 51% podílu v ČR), zastoupení ostatních oblastí na výdajích v kraji je podprůměrné (viz předchozí graf).

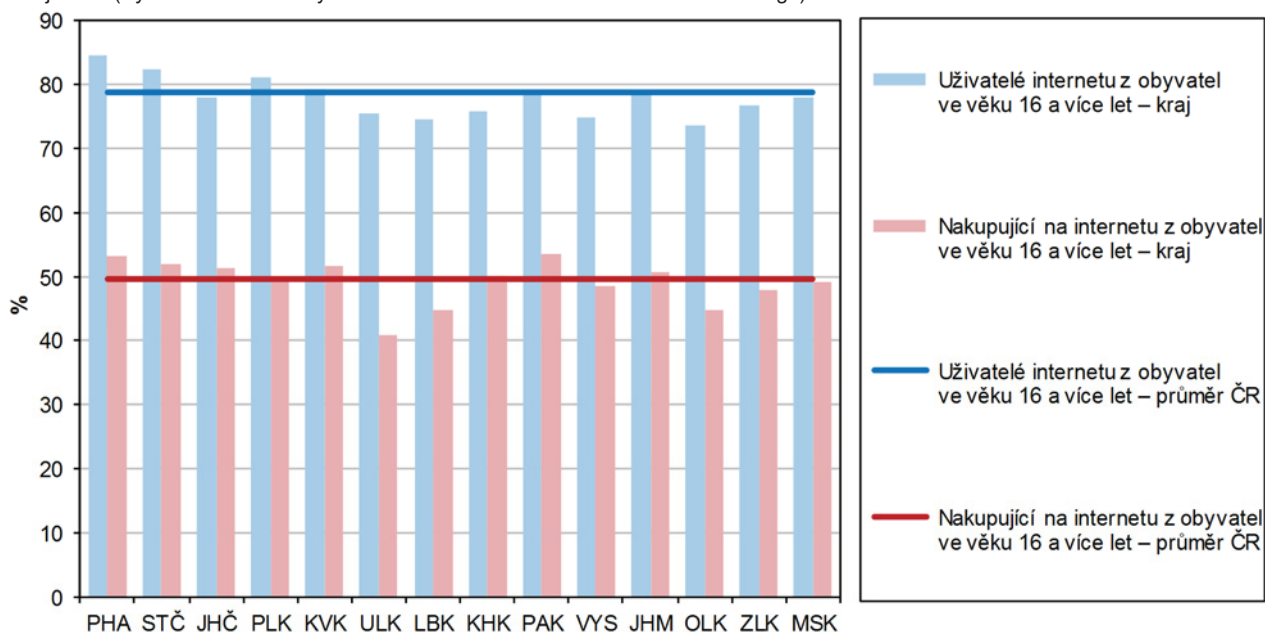
Informační technologie

Dynamicky roste v kraji podíl osob nakupujících přes internet – jejich podíl je mezi kraji nejvyšší.

Rozdíly v míře využívání informačních technologií mezi kraji se v souvislosti s jejich neustálým rozvojem postupně snižují. V roce 2017 (vážený aritmetický průměr za roky 2016–2018) měly přístup k internetu tři čtvrtiny domácností v kraji a internet využívalo 78 % osob starších 16 let (v mezikrajském srovnání šlo o 6. místo; nad republikovým průměrem byl tento podíl v Praze, Středočeském a Plzeňském kraji). Dynamicky roste podíl osob nakupujících přes internet (54% podíl v roce 2017 byl mezi kraji nejvyšší) a zejména přibývá uživatelů internetového bankovníctví (již 59 % osob starších než 16 let, což je rovněž nejvíce v mezikrajském srovnání). Naproti tomu podíl osob využívajících internet v mobilu je v kraji třetí nejnižší a podprůměrný je také podíl osob s profilem na sociálních sítích (v obou případech jde o 43 % osob starších 16 let).

Graf 3.8 Uživatelé internetu v roce 2017 (třiletý průměr 2016–2018)

Zdroj: ČSÚ (Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií)

Organizační struktura

V roce 2018 přibýlo v kraji nejvíce živnostníků a společností s ručením omezeným.

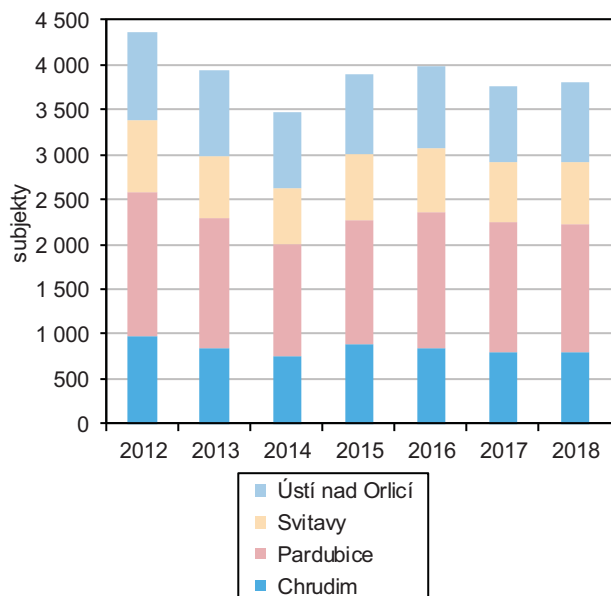
V kraji mělo ke konci roku 2018 sídlo 122 tis. ekonomických subjektů, z nichž téměř 64 tis. vyvíjelo ekonomickou aktivitu. Tyto údaje nejsou vzhledem ke zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) plně srovnatelné s údaji před rokem 2013. V průběhu roku 2018 v kraji vzniklo 3 816 nových ekonomických subjektů, z fyzických osob to byli především živnostníci a osoby podnikající podle jiného než živnostenského zákona (svobodná povolání), z právnických osob zejména společnosti s ručením omezeným a spolky. Zvýšení počtu fyzických osob od roku 2014 bylo částečně způsobeno přezazením zahraničních fyzických osob, které byly vyčleněny z právní formy „zahraniční osoby“. Během roku 2018 v kraji zaniklo 2 404 subjektů, mezi nimi převažovali zejména živnostníci (1 816) a z právnických osob společnosti s ručením omezeným (175).

Tři čtvrtiny ekonomických subjektů se zjištěným počtem zaměstnanců nemají žádné zaměstnance.

Pouze 635 subjektů sídlících v kraji má více než 50 zaměstnanců, z nich jen 15 má více než 1 000 zaměstnanců (11 průmyslových podniků, po jednom z odvětví obchodu, zdravotnictví, vzdělávání a bezpečnosti). Naproti tomu bez zaměstnanců je 41 678 subjektů; především to jsou živnostníci, ale též osoby provozující svobodná povolání, zemědělství podnikatelé a zahraniční fyzické osoby. Ekonomické subjekty bez zaměstnanců tvoří třetinu všech ekonomických subjektů v kraji a zároveň 78,5 % z ekonomických subjektů, u kterých je informace o počtu zaměstnanců zjištěna.

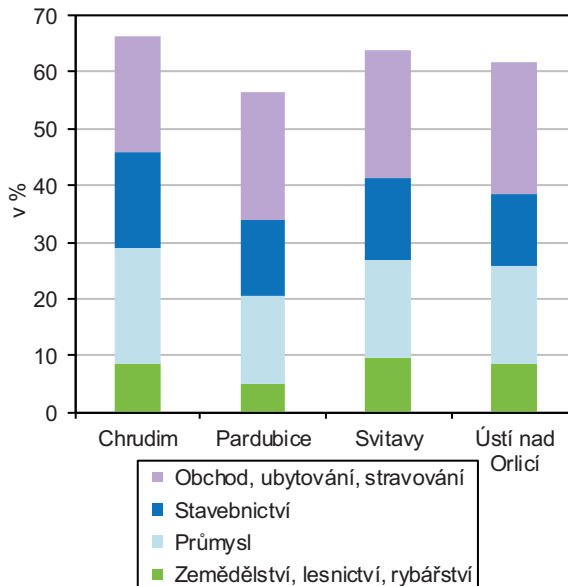
Graf 3.9 Nově vzniklé ekonomické subjekty v okresech Pardubického kraje

Zdroj: ČSÚ

Graf 3.10 Subjekty se zjištěnou aktivitou v Pardubickém kraji podle odvětví a okresů k 31. 12. 2018

Zdroj: ČSÚ

Ekonomické subjekty v kraji se nejvíce zaměřují na obchod, ubytování a stravování.

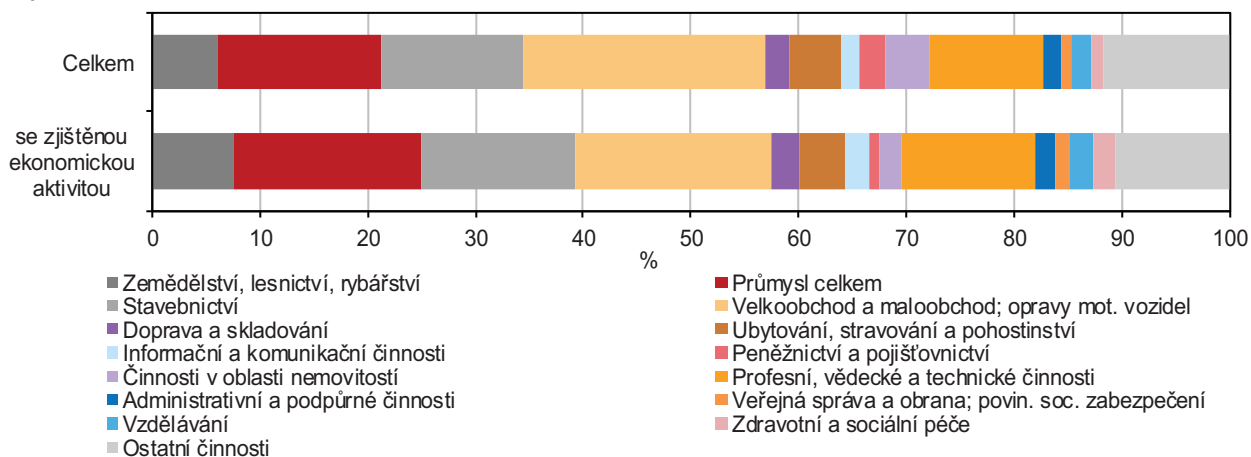
Z hlediska zaměření se nejvíce subjektů v kraji orientuje na obchod, ubytování a stravování (27 %), následuje průmysl (15 %), stavebnictví (13 %), profesní, vědecké a technické činnosti (11 %), zemědělství a lesnictví (6 %). U subjektů se zjištěnou aktivitou jsou méně zastoupeni obchodníci ve prospěch průmyslových, profesních, vědeckých a technických činností – viz následující graf.

Graf 3.11 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti v Pardubickém kraji k 31. 12. 2018

(subjekty s uvedenou činností)

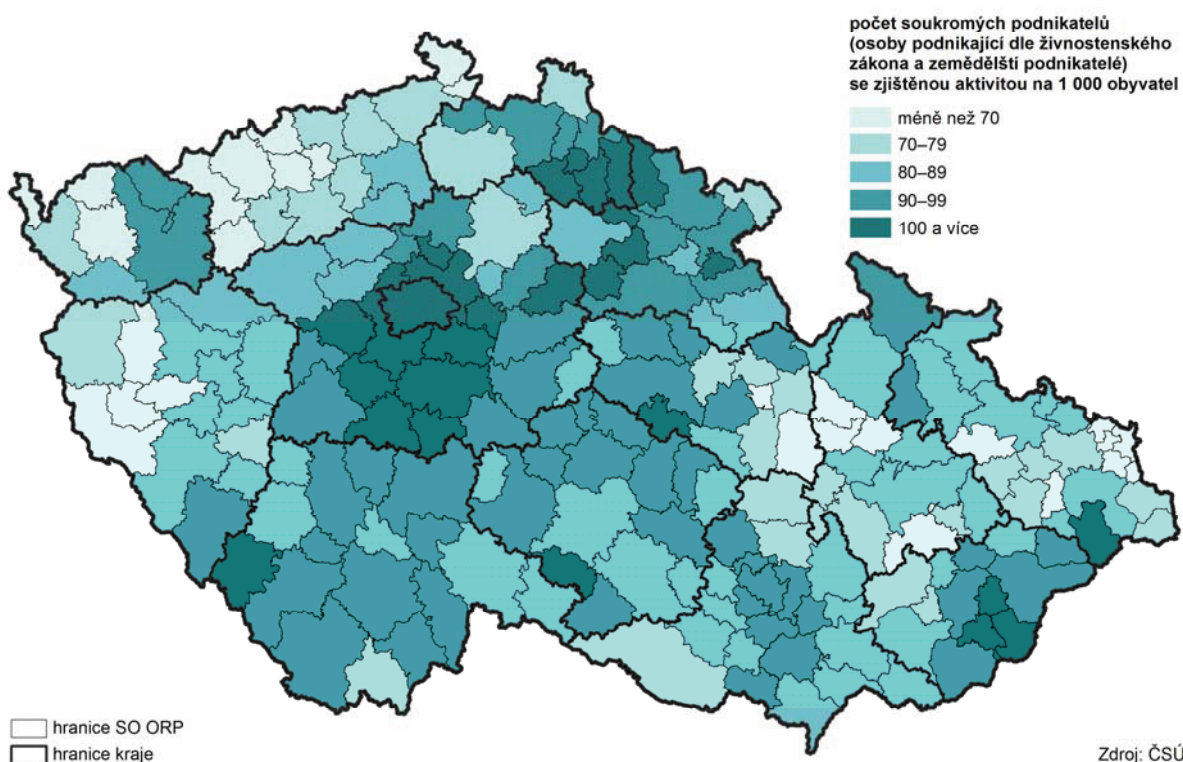
Zdroj: ČSÚ

Podnikatelská aktivita v kraji je podprůměrná; nejnižší je ve východní části kraje.

V podnikatelské aktivitě (počet soukromých podnikatelů v registru ekonomických subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou na 1 000 obyvatel) je Pardubický kraj devátý mezi kraji. V rámci kraje je zjištěna vyšší podnikatelská aktivita v okresech Chrudim a Pardubice, nižší pak v okresech Svitavy a Ústí nad Orlicí. Na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností zjišťujeme nejvyšší intenzitu podnikatelské aktivity na Hlinceku (101,3 soukromých podnikatelů se zjištěnou aktivitou na 1 000 obyvatel), nejnižší naopak na Českořebovsku (67,0) a Moravskořebovsku (69,3) – viz následující kartogram.

Soukromí podnikatelé ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2018

hranice SO ORP
hranice kraje

Zdroj: ČSÚ

Průmyslově zaměřené ekonomické subjekty jsou nejčastěji zastoupeny na Hlinceku a Lanškrounsku.

Z hlediska převažujícího odvětvového zaměření mělo nejvyšší podíl aktivních subjektů v zemědělství Králicko (16 %), v průmyslu Hlincecko a Lanškrounsko (22 %), ve stavebnictví Králicko (18 %), v obchodu Českořebovsko (22 %), v ubytování a stravování Králicko (7 %) a ve zbývajících činnostech Pardubicko (45 %).

Zemědělství

Produkce zemědělského odvětví v roce 2017 meziročně vzrostla a byla nejvyšší v historii kraje.

Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách (b. c.) v Pardubickém kraji od roku 2010 meziročně většinou rostla. V roce 2011 vzrostla meziročně o rekordních 22,1 % (celkem činila 8,9 mld. Kč), v roce 2014 díky rekordní sklizni dosáhla produkce zemědělského odvětví nejvyšších hodnot (11,3 mld. Kč) a meziročního přírůstku 14,9 %, pokles o 8,0 % nastal v roce 2015 a v roce 2017 podle semidefinitivních výsledků (poslední dostupné výsledky) vzrostla (o 5,9 %) na nejvyšší hodnotu v historii kraje – 11,4 mld. Kč.

Nárůst produkce zemědělského odvětví byl zajištěn nárůstem živočišné produkce.

Meziroční nárůst produkce zemědělského odvětví v roce 2017 byl navzdory poklesu rostlinné produkce o 7,5 % zajištěn živočišnou produkcí, která meziročně vzrostla o 19,2 %. Obdobně jako v Pardubickém kraji rostlinná produkce v celé ČR zaznamenala meziroční pokles a živočišná produkce nárůst.

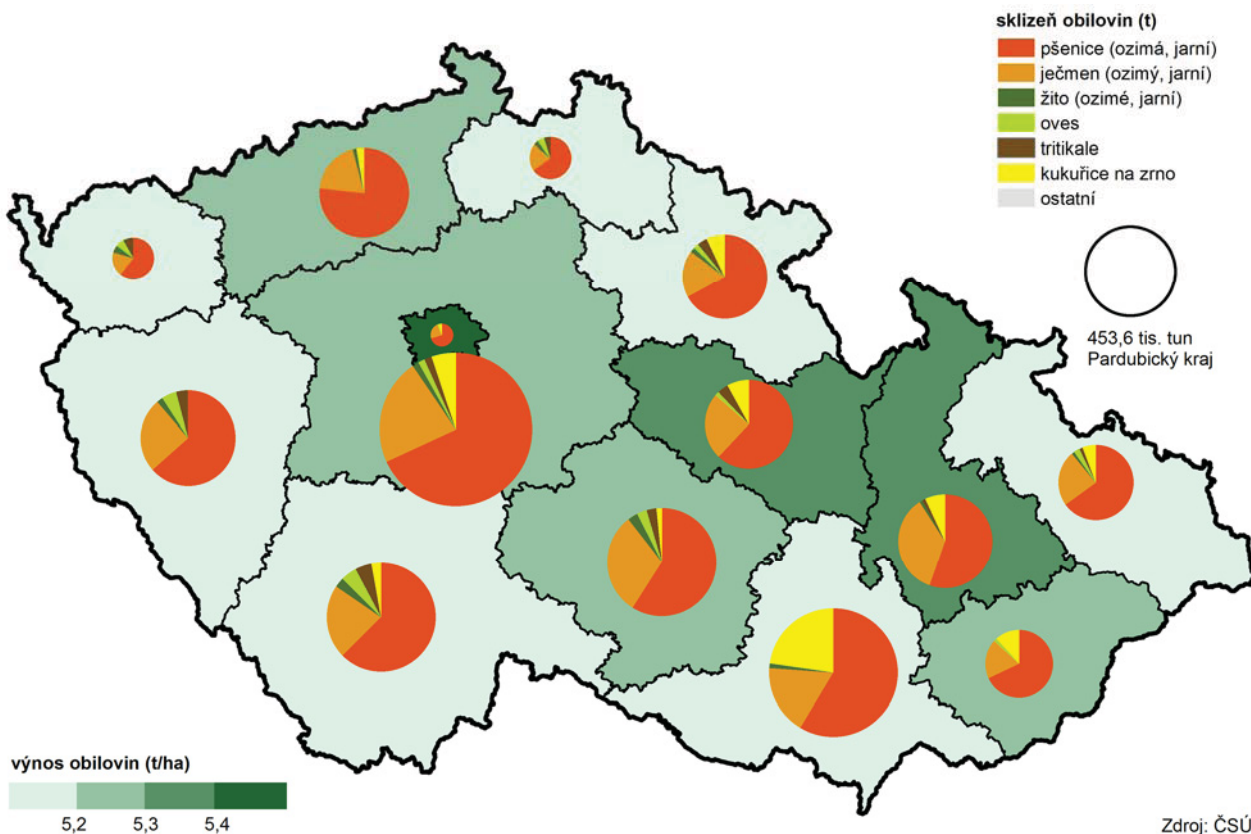
V kraji od roku 2013 převažuje živočišná produkce nad rostlinnou.

V desetileté časové řadě měla na produkci zemědělského odvětví Pardubického kraje s výjimkou tří let rozhodující podíl živočišná výroba. Živočišná produkce převyšovala rostlinnou produkci v letech 2008, 2009 a od roku 2013. Rostlinná produkce tvořila většinový podíl v letech 2010 až 2012. V roce 2017 podle semidefinitivních výsledků tvořila produkci zemědělského odvětví z 53,0 % živočišná produkce, ze 40,5 % rostlinná produkce, z 2,3 % produkce zemědělských služeb a zbylá 4,2 % činil podíl nezemědělských vedlejších činností.

Objem zemědělské produkce na hektar obhospodařované půdy je v kraji dlouhodobě nejvyšší.

Objem zemědělské produkce Pardubického kraje, vyjádřený v běžných cenách, dosáhl v roce 2017 hodnoty 11,4 mld., což v přepočtu na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy činilo 49 207 Kč. Přepočtený údaj je v mezikrajském srovnání dlouhodobě nejvyšší.

Sklizně obilovin v krajích v roce 2018

V roce 2018 poklesl hektarový výnos i sklizňová plocha.

Celková sklizeň obilovin v roce 2018 byla v porovnání s úrodou předchozího roku o 9,5 % nižší a činila 453,6 tisíce tuny. Meziročně se snížila jak sklizňová plocha obilovin (o 2,6 %), tak i hektarový výnos (o 7,0 %). Celková produkce obilovin v kraji tvořila 6,5% podíl republikového úhrnu, hektarový výnos však byl v roce 2018 v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší po Hlavním městě Praze a Olomouckém kraji.

Pšenice je nejčastěji pěstovanou obilovinou.

Pšenice ozimá byla nejčastěji pěstovanou obilovinou v Pardubickém kraji v roce 2018 a spolu s pšenicí jarní tvořily tyto komodity 62 % sklizené produkce obilovin. Dalších 24 % produkce tvořil ječmen ozimý a jarní, 8 % ze sklizených obilovin v kraji představovala kukuřice pěstovaná na zrno.

Zemědělci v kraji sklídili v roce 2018 pšenici z 51 tisíce hektarů, objem sklizeného zrna činil 280 tisíc tun a hektarový výnos byl 5,49 tun na hektar. V uplynulých deseti letech bylo dosaženo maximální sklizně v roce 2014 (347 tisíc tun) a zároveň byl tehdy vykázán i maximální hektarový výnos (6,61 tun na hektar). Nejvyšší sklizňová plocha pšenice byla v Pardubickém kraji evidována v roce 2015 (téměř 54 tisíce hektarů), od té doby dochází k redukcí ploch a klesá i hektarový výnos.

Sklizňová plocha řepky byla druhá největší za uplynulých deset let.

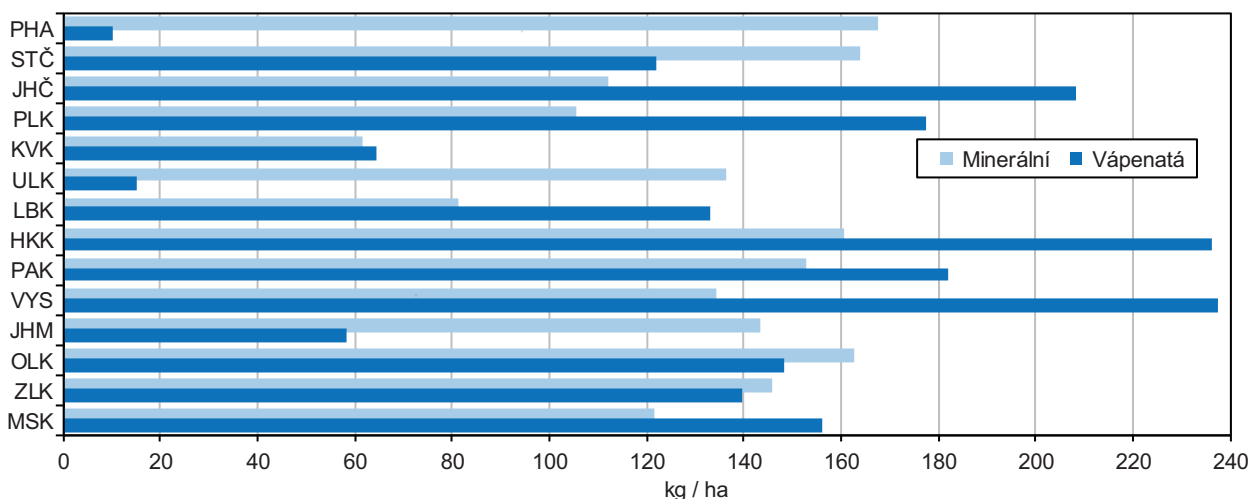
Řepka byla v roce 2018 sklizena z druhé největší plochy za posledních deset let, která činila téměř 29 tis. hektarů; celková produkce byla ve sledovaném období třetí nejvyšší (99,4 tis. tun). Zatímco meziročně se v roce 2018 zvýšila sklizňová plocha řepky v kraji o 10 %, úroda se zvýšila o 30 % a byla v mezikrajském srovnání šestá nejvyšší. Hektarový výnos řepky v roce 2018 činil 3,45 tun na hektar, v desetileté řadě byl v kraji třetí nejvyšší a v mezikrajském srovnání byl šestý nejvyšší.

Vzrostla spotřeba minerálních i statkových hnojiv.

Spotřeba minerálních hnojiv v hospodářském roce 2017/2018 v kraji mírně meziročně vzrostla (nárůst o 0,8 %) na 28,6 tisíce tuny, přitom celostátně byl zaznamenán pokles o 1,5 %. Využití statkových hnojiv vzrostlo v kraji proti předchozímu hospodářskému roku o 3,6 tisíce tun (tj. o 0,3 %), v ČR činil nárůst 3,3 %. Méně se v kraji využívala kejda (pokles o 7 %), přesto byla její spotřeba na hektar v mezikrajském srovnání druhá nejvyšší.

Graf 3.12 Spotřeba hnojiv v krajích v hospodářském roce 2017/2018

Zdroj: ČSÚ

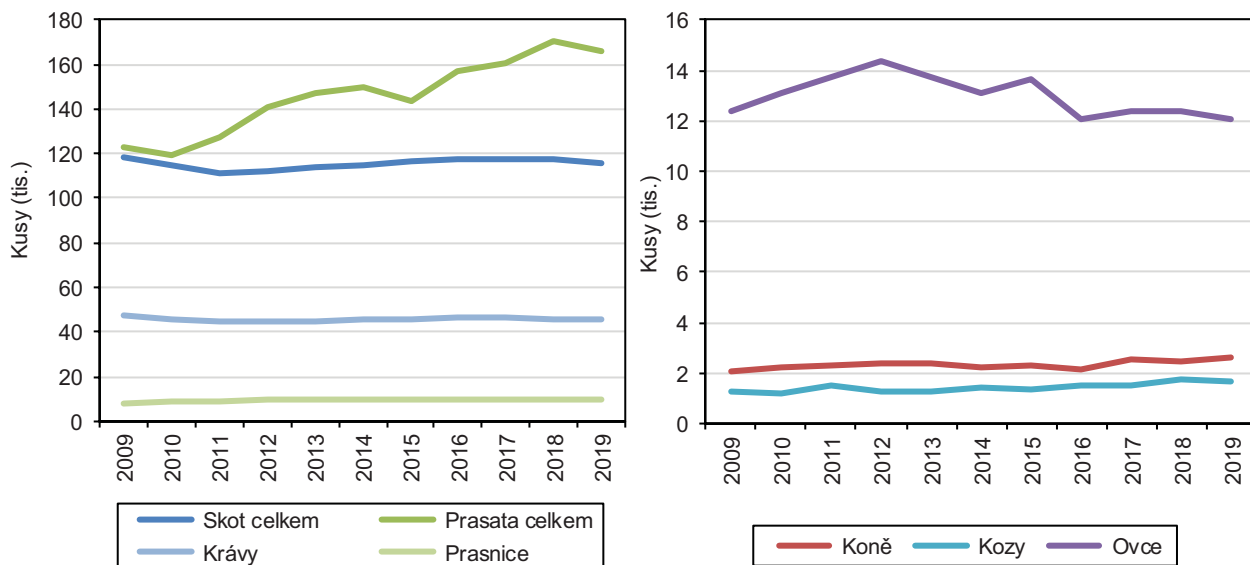

Spotřeba organických hnojiv na hektar obhospodařované zemědělské půdy byla mezi kraji nejvyšší.

V hospodářském roce 2017/2018 vzrostla proti předchozímu hospodářskému roku spotřeba vápenatých hnojiv na krajské (o 11,8 %) i na celostátní úrovni (o 18,4 %). Spotřeba organických hnojiv celkem meziročně v Pardubickém kraji poklesla (o 3,2 %), přesto byla spotřeba organických hnojiv na hektar obhospodařované zemědělské půdy v mezikrajském srovnání nejvyšší.

Graf 3.13 Stavby hospodářských zvířat v Pardubickém kraji (podle stavu k 1. 4.)

Zdroj: ČSÚ

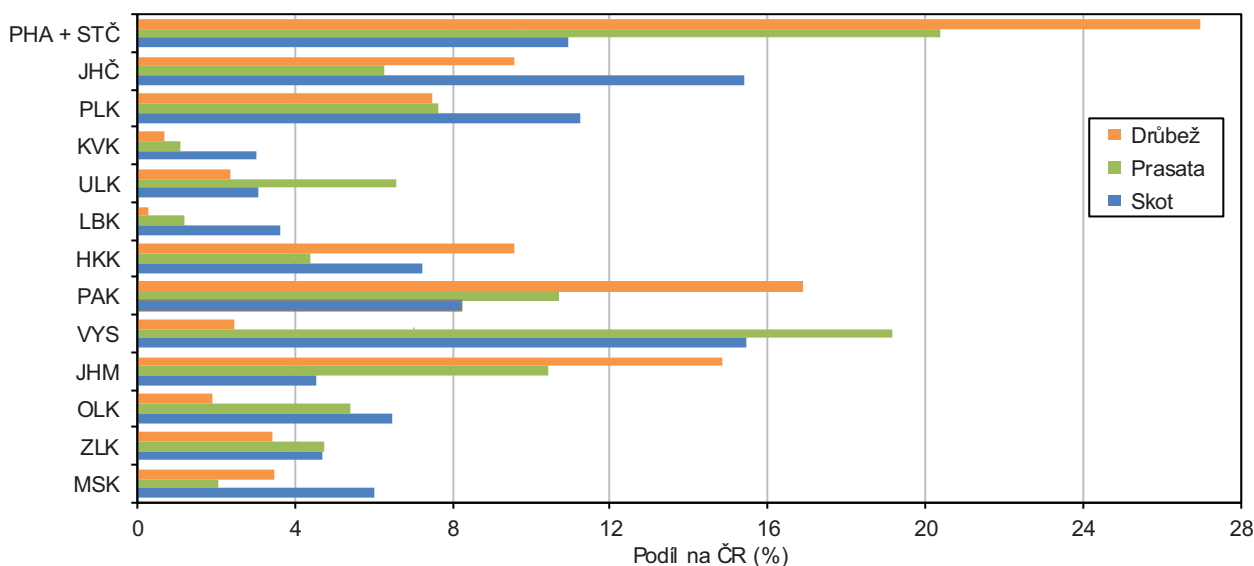

Stavy prasat zaznamenaly navýšení, stav skotu je beze změn.

Soupis hospodářských zvířat (k 1. dubnu 2019) potvrdil v pardubickém zemědělském sektoru u většiny druhů pokračování trendů z minulých let – rozšiřování stavu prasat (za deset let nárůst o 39,0 %) a naopak pokles chovu ovcí (během deseti let pokles o 8,0 %). Stav skotu se po poklesu mezi lety 2010–2013 udržují nad hranicí 115 tisíc kusů. Početní stav drůbeže kolísá, meziročně poklesl (o 14 %), během deseti let se však početní stav drůbeže zvýšil dvakrát. Počet slepic se proti předchozímu hospodářskému roku snížil o 26 %, proti stavu před deseti lety se však zvýšil třikrát.

Graf 3.14 Podíl krajů na stavech skotu, prasat a drůbeže k 31. 12. 2018

Zdroj: ČSÚ

Druhý nejvyšší počet kusů drůbeže a třetí nejvyšší stav prasat.

V regionálním srovnání vykázal ke konci roku 2018 Pardubický kraj druhý nejvyšší počet kusů drůbeže (4,28 mil.), který tvořil téměř 17 % republikového úhnu, po prvním Středočeském kraji spolu s Hlavním městem Prahou (27,0 % republikového úhnu). I přes meziroční pokles počtu prasat (o 4,7 tisíc kusů) patří Pardubický kraj s 11% podílem mezi jejich nejvýznamnější chovatele (téměř 161 tisíc kusů) spolu se Středočeským krajem a Prahou a Krajem Vysočina. Stáda skotu jsou v kraji pátá nejpočetnější (112,6 tis. kusů).

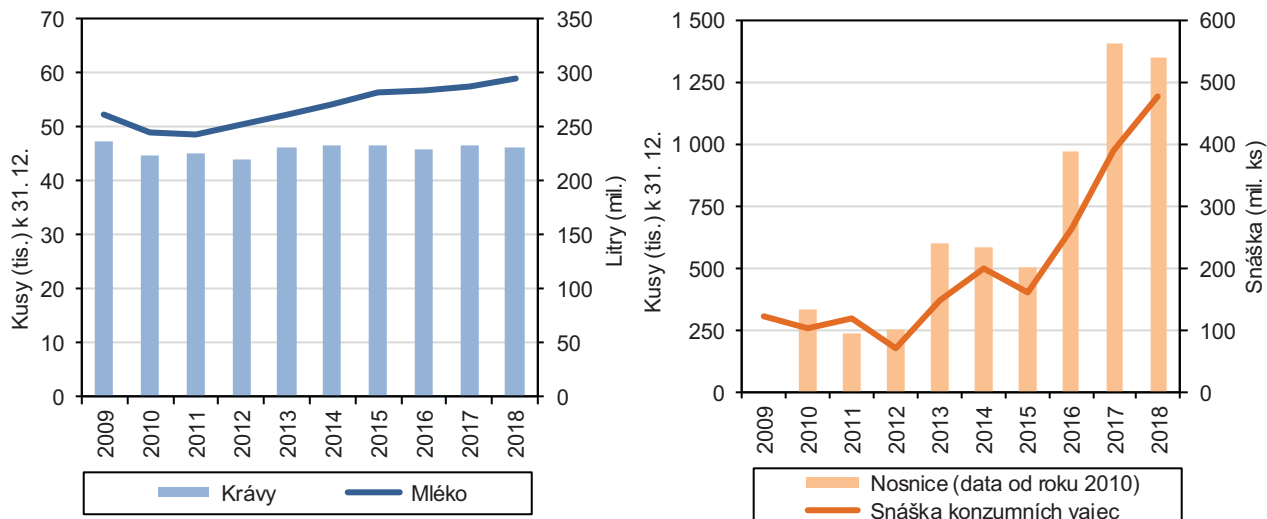

Zvýšila se jak produkce mléka, tak i průměrná dojivost.

Výroba mléka v kraji představuje 9,6 % republikové produkce. Meziročně se produkce mléka v kraji zvýšila o 7 mil. litrů (o 2,4 %), ve srovnání s rokem 2009 vzrostla výroba mléka o 32,1 mil. litrů (o 12,2 %). Průměrná denní dojivost krav v roce 2018 se v krajích pohybovala od 19,3 litrů v Karlovarském kraji do 24,8 litrů v Moravskoslezském kraji. Pardubický kraj vykázal hodnotu 23,2 litrů, což je o 0,1 litru méně, než činil republikový průměr.

Graf 3.15 Vývoj stavu krav a výroba mléka, stavy nosnic a celková snážka konzumních vajec v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

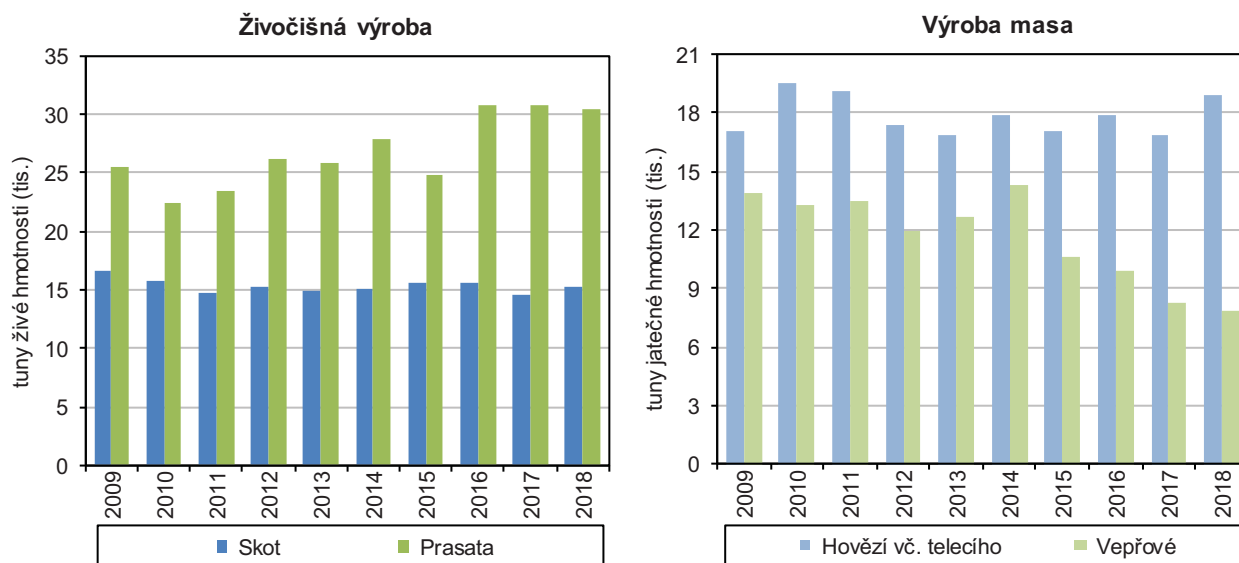

Stavy nosnic od roku 2010 vzrostly čtyřikrát, snážka konzumních vajec čtyřiapůlkrát.

Stavy nosnic se v Pardubickém kraji v roce 2018 sice meziročně snížily o 50,8 tis. kusů (o 3,6 %) na 1 350,3 tis. kusů, od roku 2010 však vzrostly čtyřikrát. Celková snážka konzumních vajec v Pardubickém kraji je v posledních dvou letech v mezikrajském srovnání nejvyšší a v roce 2018 činila 476,8 mil. kusů. Meziročně se snážka konzumních vajec v podnicích se sídlem v kraji zvýšila o 22,0 % (o 85,9 mil. kusů). Průměrná roční snážka 319 vajec na nosnici v roce 2018 řadí Pardubický kraj na třetí nejvyšší pozici v porovnání krajů.

Graf 3.16 Výroba skotu, prasat, hovězího a vepřového masa v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Produkce jatečného skotu meziročně vzrostla, produkce jatečných prasat poklesla.

V porovnání s rokem 2017 v uplynulém roce v kraji vzrostla produkce jatečného skotu o 5,7 % na 15,3 tisíce tun živé hmotnosti (t ž. hm.), obdobný nárůst (5,0 %) nastal i na republikové úrovni. Produkce jatečného skotu v průběhu deseti let v kraji kolísala a pohybuje se mezi hodnotami 14,5 a 16,5 tisíce t ž. hm. Naproti tomu produkce jatečných prasat dosáhla v kraji 30,5 tis. t ž. hm. a byla v kraji meziročně nižší o 1,3 % (v republikovém průměru činil nárůst 2,8 %). Během deseti let vidíme v kraji vzestupnou tendenci produkce jatečných prasat (nárůst o 13,5 %), na úrovni republiky se však produkce jatečných prasat ve sledovaném období snížila o čtvrtinu.

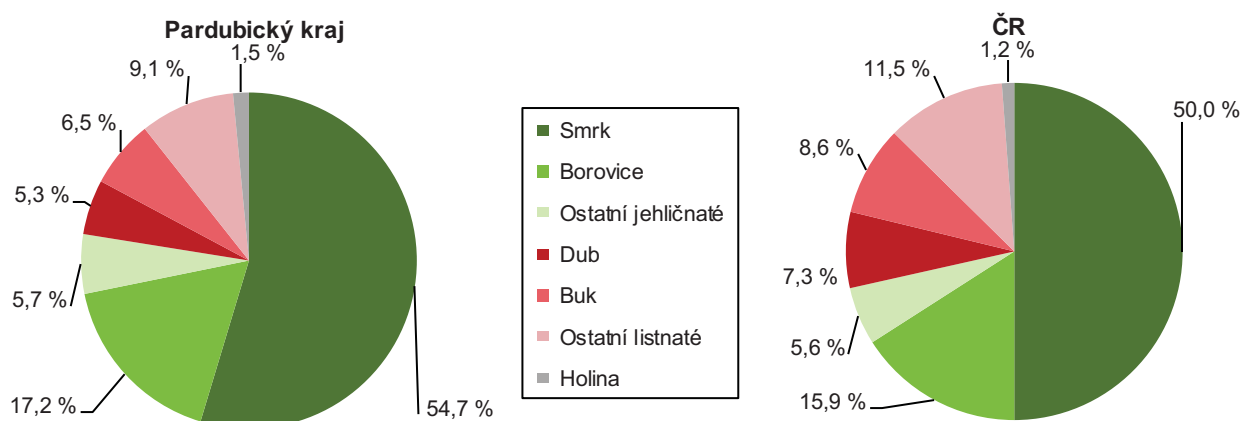
Lesnictví

V kraji je vyšší zastoupení jehličnatých dřevin, než tvoří republikový průměr.

Podle Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů bylo ke konci roku 2018 v kraji 130 930 ha ploch lesů, což je o 174 ha méně než v roce předchozím. Zmenšily se porostní plochy jehličnatých i listnatých dřevin a zároveň se zmenšily i plochy holin. Podíl jehličnatých lesů tvoří v lesních porostech kraje 77,5 %, na republikové úrovni je podíl jehličnanů nižší a tvoří 71,4 %.

Graf 3.17 Druhá skladba dřevin lesních porostů v roce 2018

Pramen: ÚHÚL

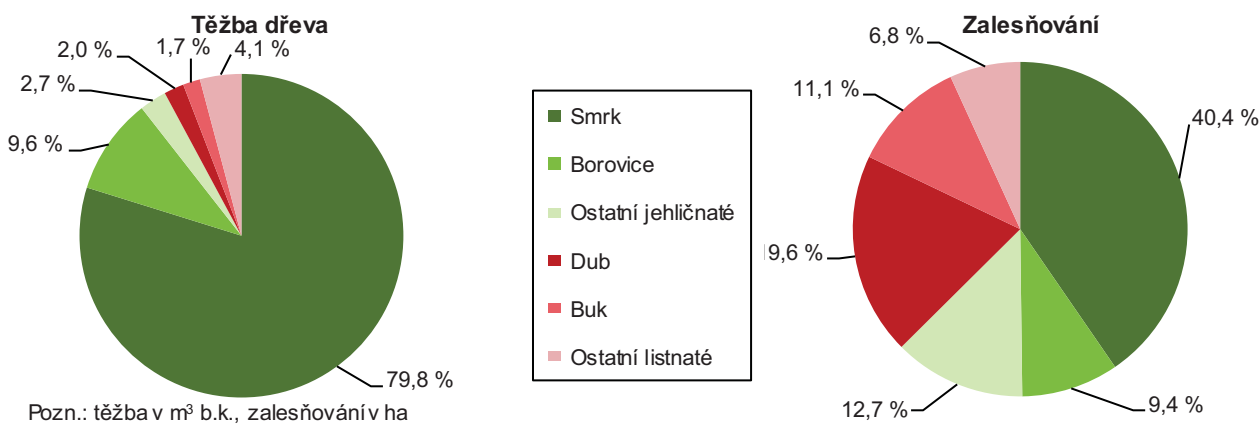

Objem vytěženého dřeva se meziročně zvýšil o čtvrtinu, nahodilá těžba vzrostla trojnásobně.

Zalesňování se v roce 2018 v kraji týkalo větší plochy (o 3 %) než v předchozím roce. Bylo zalesněno 777 ha a z toho dvě třetiny zalesňovaných ploch byly osázeny jehličnatými dřevinami (především smrkem) a třetina listnatými dřevinami (zejména dubem a bukem). V uplynulém roce vzrostl meziročně objem vytěženého dřeva téměř o třetinu na 995 tis. m³ b. k. Podíl těžby jehličnatých stromů v kraji tvořil 92 %. Nahodilá těžba dřeva, prováděná za účelem zpracování stromů suchých, nemocných nebo poškozených, v roce 2018 činila 80 % celkové těžby v kraji, z toho živelní 46 % a hmyzová 38 %. Meziročně vzrostl objem nahodilé těžby trojnásobně.

Graf 3.18 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Pardubickém kraji v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

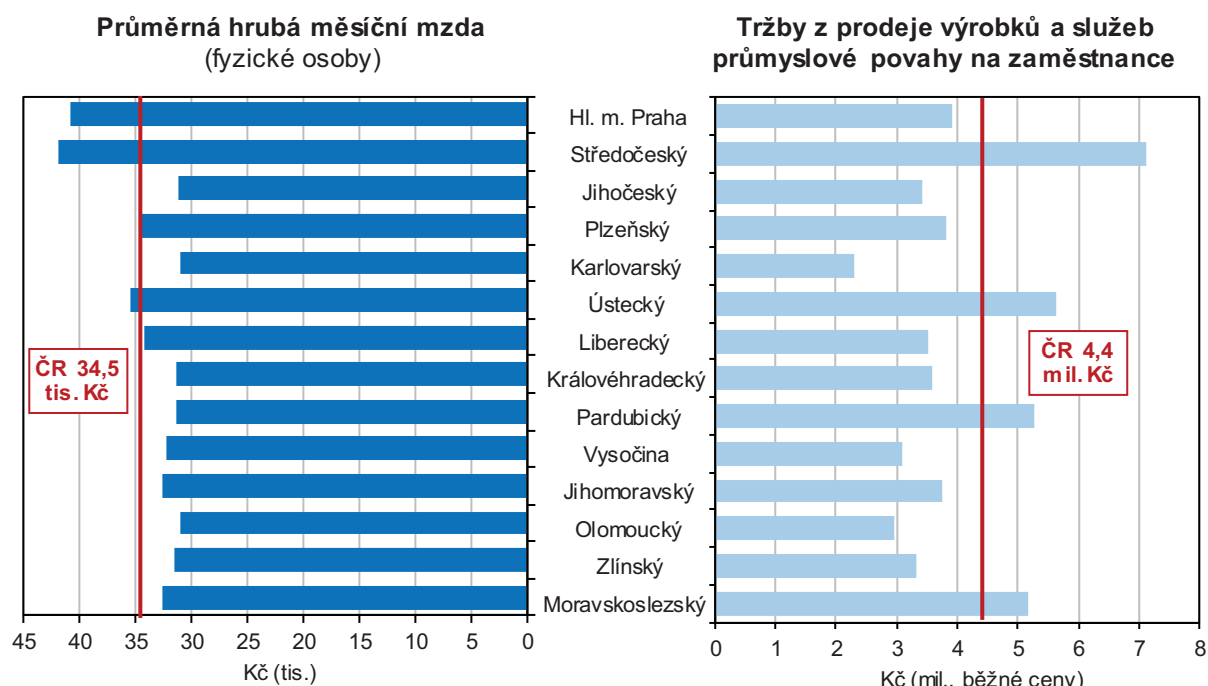
Průmysl

Počet zaměstnanců v průmyslu v kraji rostl rychlejším tempem než v celé ČR; mzdy v průmyslových podnicích byly 5. nejvyšší mezi kraji.

V roce 2018 mělo v Pardubickém kraji své sídlo 135 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci. Oproti předchozímu roku se počet těchto podniků nezměnil, zároveň byl nadále nejvyšší od roku 2007. Průměrný počet zaměstnanců těchto podniků v kraji roste již pátým rokem, v roce 2018 se meziročně zvýšil o 2,8 %. Jednalo se o třetí nejvyšší procentní navýšení mezi kraji při republikovém tempu 1,6 % (nejvyšší nárůst přesahující 6 % byl přitom zaznamenán v Ústeckém a Libereckém kraji). V šesti krajích zaměstnanost ve velkých průmyslových firmách naopak meziročně poklesla. Průměrná hrubá měsíční mzda v podnicích se sídlem v kraji během roku 2018 vzrostla o 6,5 % a částka 31 394 Kč představovala 90,9 % úrovně průměrné republikové mzdy v průmyslu; mezi kraji ČR byla 5. nejvyšší (stejně jako v předchozích dvou letech).

Graf 3.19 Mzdy a tržby v průmyslu v krajích v roce 2018*)

Zdroj: ČSÚ

*) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy na zaměstnance jsou třetí nejvyšší mezi kraji.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v podnicích se 100 a více zaměstnanci vzrostly v kraji oproti roku 2017 o 5,3 % při republikovém tempu 3,3 %. Objem tržeb v přepočtu na zaměstnance patří v kraji dlouhodobě k nejvyšším v mezikrajském srovnání; v letech 2017 i 2018 byl třetí nejvyšší po Středočeském a Ústeckém kraji. Dominantní postavení má v kraji nadále výroba elektroniky a výpočetní techniky – z celkových tržeb podniků zpracovatelského průmyslu tvoří polovinu.

V mezikrajském srovnání má kraj šestý nejvyšší podíl tržeb z přímého vývozu.

Tržby z přímého vývozu se na celkových tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v podnicích se sídlem v kraji v roce 2018 podílely dvěma třetinami (66,3 %). Mezi kraji šlo o šestou nejvyšší hodnotu (v roce 2017 kraji přitom patřila 4. příčka). V porovnání s rokem 2017 poklesl tento podíl o 3 procentní body, celorepublikový průměr byl však překročen o 5 p. b. Mezi podniky zpracovatelského průmyslu v kraji má nejvyšší podíl tržeb za přímý vývoz výroba elektrických zařízení (91 %), chemická výroba, výroba strojů, zařízení a výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků (mírně nad 80 %). Naproti tomu v potravinářských podnicích tvoří přímý vývoz pouze sedminu tržeb.

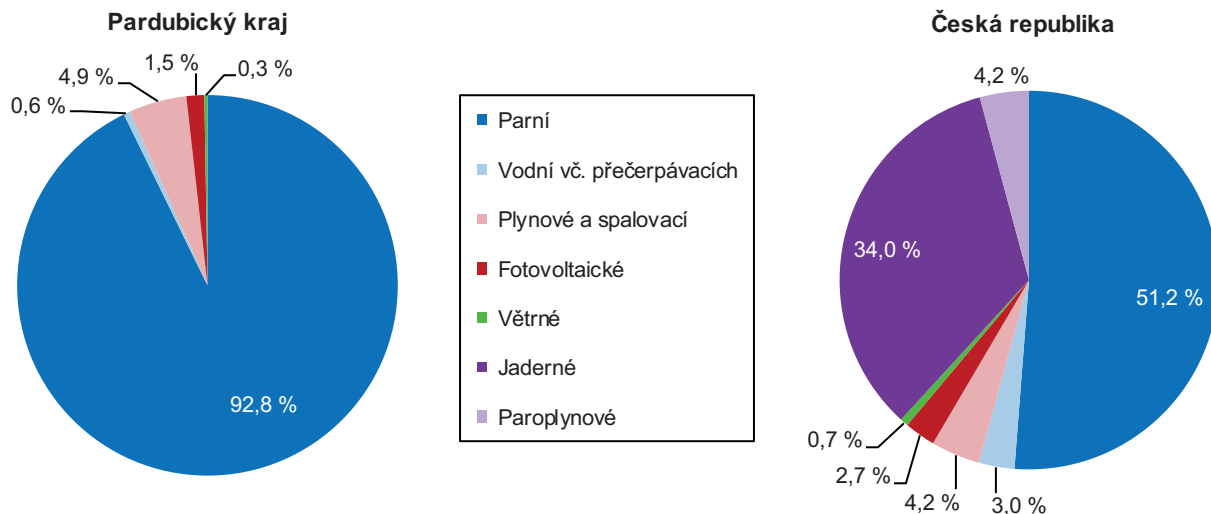
Energetika

Výroba elektřiny se v kraji v roce 2018 zvýšila o čtvrtinu.

V Pardubickém kraji bylo v roce 2018 vyrobeno celkem 6 916 GWh elektrické energie, což je o 25,2 % více než v roce 2017 (tj. obdobně vysoký nárůst jako mezi roky 2016 a 2017). Výroba vzrostla především v parních elektrárnách (o 28,1 %), které se na celkové výrobě elektřiny v kraji podílejí rozhodující měrou (92,8 %) a procházejí postupnou modernizací. Fotovoltaické elektrárny se na množství elektřiny vyrobené v kraji v roce 2018 podílely 1,5 %, větrné pouze 0,3 %.

Graf 3.20 Výroba elektřiny brutto*) podle technologie elektráren v roce 2018

Pramen: Energetický regulační úřad

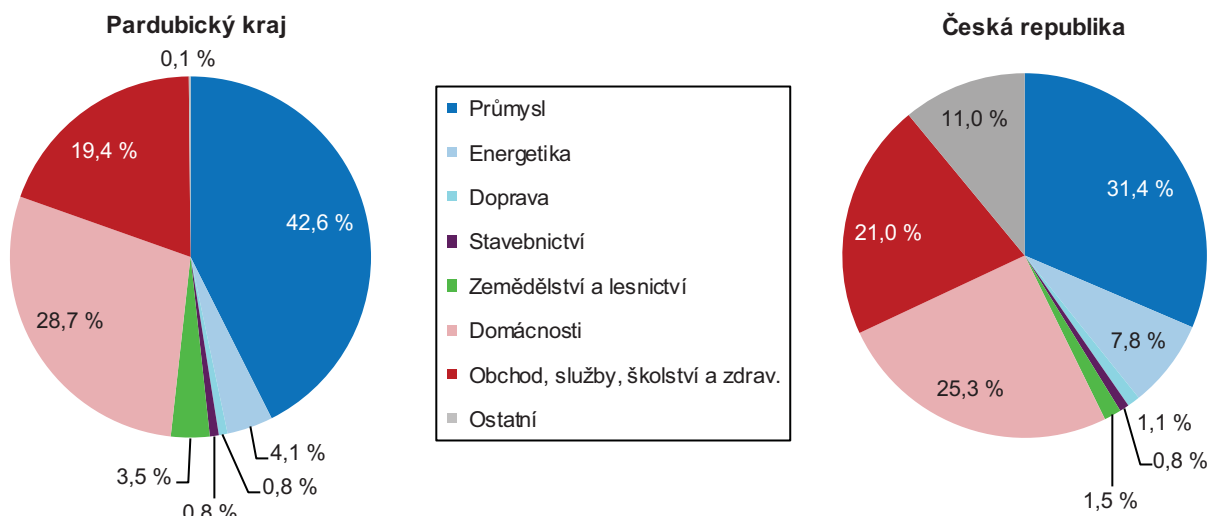
*) Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů).

Spotřeba elektřiny v kraji vzrostla jen mírně.

V kraji se v roce 2018 spotřebovalo 2 488 GWh elektřiny (netto), přitom meziročně vzrostla čistá spotřeba elektřiny o 0,4 % (v předchozích dvou letech se meziroční nárůst pohyboval mezi 2 % až 3 %). Z hlediska odvětví došlo v kraji k nárůstu spotřeby elektřiny v průmyslu, dopravě a stavebnictví; meziroční pokles spotřeby byl naopak zaznamenán v energetice, zemědělství a lesnictví i službách. Rovněž v domácnostech spotřeba elektřiny mírně poklesla (o 0,7 % v kraji při 1,1% poklesu v celé ČR).

Graf 3.21 Spotřeba elektřiny netto*) podle odvětví spotřeby v roce 2018

Pramen: Energetický regulační úřad

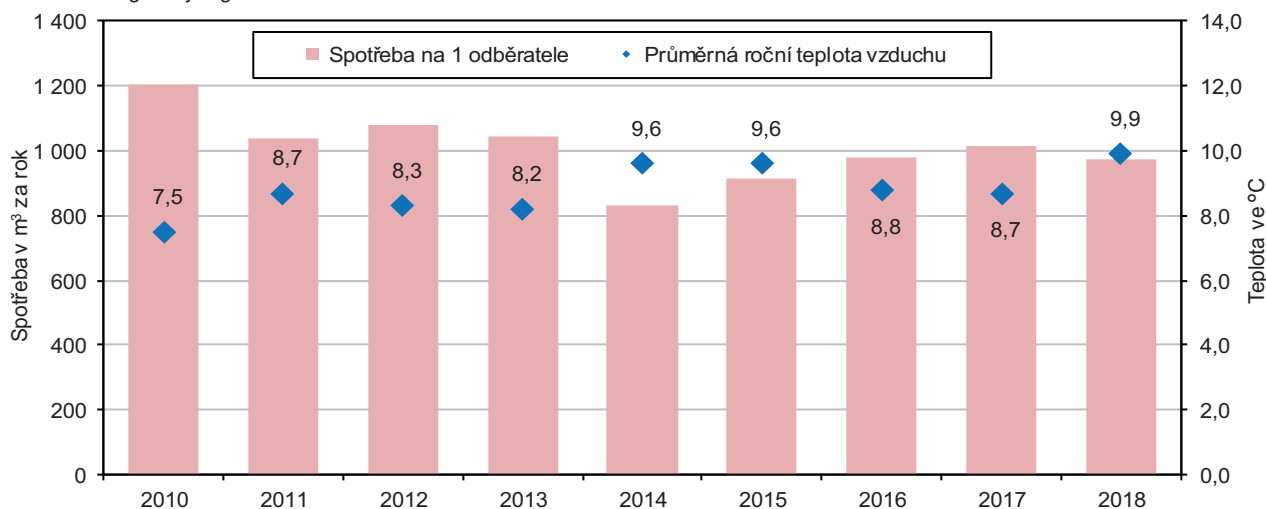
*) Spotřeba elektřiny netto = celková spotřeba elektřiny brutto - (vlastní spotřeba na výrobu elektřiny + spotřeba na přečerpávání v přečerpávacích vodních elektrárnách + ztráty v sítích)

Spotřeba zemního plynu v kraji meziročně poklesla.

V Pardubickém kraji se v roce 2018 spotřebovalo 374,9 mil. m³ zemního plynu, což je v přepočtu 4 001 GWh. Meziročně poklesla spotřeba plynu v kraji o 5,8 %, přičemž tento pokles byl v mezikrajském srovnání šestý nejnižší. Spotřeba plynu v domácnostech klesla o 4,0 %, zatímco u velkoobdobatelů se snížila o 6,3 % a u maloobdobatelů dokonce o 9,3 %.

Graf 3.22 Roční spotřeba zemního plynu v domácnostech a průměrná teplota vzduchu v Pardubickém kraji

Pramen: Energetický regulační úřad

Na poklesu spotřeby plynu v domácnostech se podílely nadprůměrné teploty.

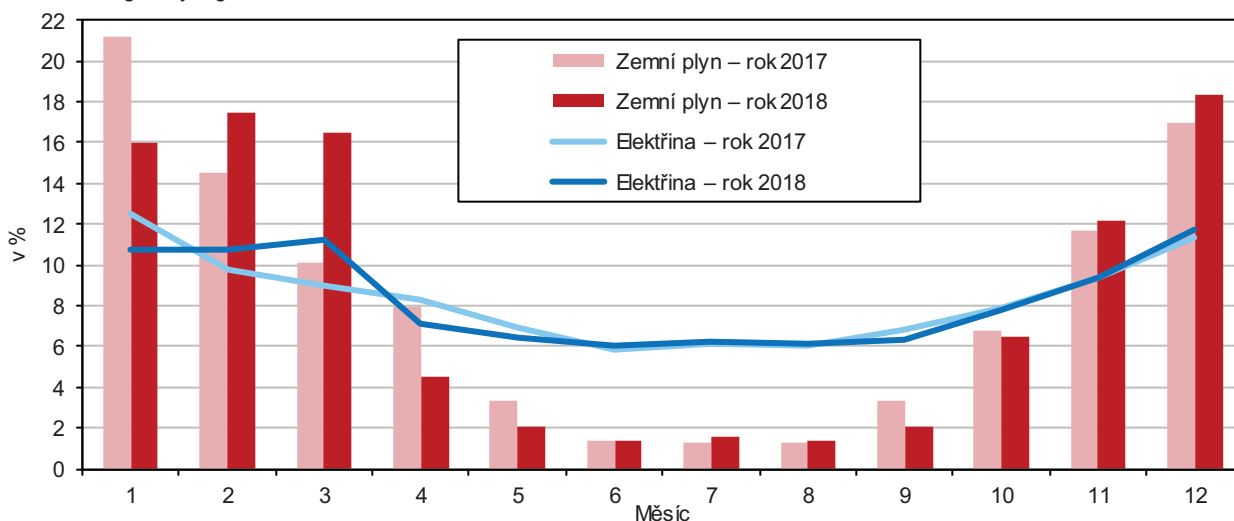
Meziroční změny spotřeby plynu ve skupině domácností bezprostředně souvisí s klimatickými podmínkami v jednotlivých letech. V roce 2010 byla průměrná teplota v kraji mírně pod dlouhodobým normálem, naproti tomu v letech 2014 a 2015 byla nad dlouhodobou úroveň teplot. V roce 2018 byla průměrná teplota v kraji výrazně nad dlouhodobým normálem, podílel se na tom především teplý leden, duben, květen, červenec a srpen. Naproti tomu únor a březen, kdy je spotřeba plynu obvykle nižší než v lednu, byl v kraji výrazně teplotně podnormální.

Spotřeba elektřiny v domácnostech podléhá menším sezónním výkyvům.

Sezonnost ve spotřebě elektřiny je ve srovnání se spotřebou zemního plynu poměrně malá. Podíl jednotlivých měsíců se v kraji v roce 2018 pohyboval od 6 % ročního úhrnu spotřeby elektřiny v domácnostech v červnu až září po téměř 12 % v prosinci a 11 % v březnu – viz též následující graf.

Graf 3.23 Spotřeba elektřiny a zemního plynu v domácnostech v Pardubickém kraji podle měsíců v roce 2017 a 2018

Pramen: Energetický regulační úřad

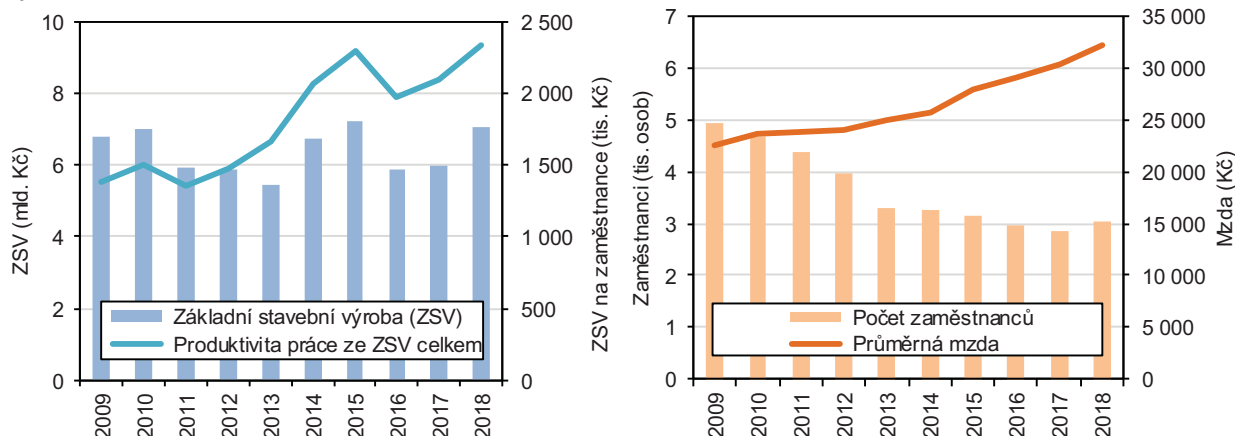
Stavebnictví

Průměrná měsíční mzda ve stavebnictví se zvýšila téměř o dva tisíce korun.

V Pardubickém kraji v roce 2018 sídlilo celkem 24 středních a velkých stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci (stejný počet jako v roce předchozím), ve kterých bylo zaměstnáno 3,0 tisíce osob (mírný nárůst oproti roku 2017). Průměrná hrubá měsíční mzda v těchto podnicích dosáhla částky 32 199 Kč, proti roku 2017 vzrostla o 1 918 Kč, tj. o 6,3 % a proti průměru ČR byla o 4 983 Kč nižší.

Graf 3.24 Stavebnictví v Pardubickém kraji^{*)}

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

Vzrostla základní stavební výroba i produktivita práce.

Základní stavební výroba (ZSV) dosáhla v roce 2018 hodnoty 7,0 mld. Kč v běžných cenách (hodnota uprostřed mezikrajského srovnání), proti roku 2017 byla o 17,8 % vyšší. Na pozemní stavitelství připadlo 2,4 mld. Kč (meziročně o 21,9 % více) a 4,3 mld. Kč na inženýrské stavitelství (nárůst o 19,9 %). Meziročnímu vývoji objemu stavební výroby odpovídá i vývoj produktivity. Produktivita práce vyjádřená jako přepočtený objem ZSV na jednoho pracovníka dosáhla v kraji 2,3 mil. Kč, proti roku 2017 vzrostla o 11,4 % a v mezikrajském srovnání byla čtvrtá nejvyšší.

Stavební povolení

Počet vydaných stavebních povolení se meziročně snížil ve všech okresech kraje kromě okresu Pardubice.

V roce 2018 vydaly stavební úřady v Pardubickém kraji 4 454 stavebních povolení, jejich počet se meziročně snížil (o 130 SP, tj. o 2,8 %) a byl v uplynulých deseti letech čtvrtý nejnižší. Z regionálního pohledu byl meziroční pokles stavebních povolení zaznamenán ve všech okresech Pardubického kraje s maximem v Ústí nad Orlicí (o 11,0 %), nárůst byl evidován pouze v okrese Pardubice (o 4,1 %).

V deseti krajích ČR se proti roku předchozímu počet vydaných stavebních povolení snížil.

Počet stavebních povolení v roce 2018 meziročně vzrostl ve čtyřech krajích ČR, v deseti krajích včetně Hlavního města Prahy se počet vydaných stavebních povolení meziročně snížil. Pardubický kraj se na republikovém úhrnu vydaných stavebních povolení podílel 5,5 %.

Nejvíce stavebních povolení bylo vydáno na výstavbu bytových budov.

Největší podíl ze všech vydaných stavebních povolení v kraji tvořila v roce 2018 vydaná stavební povolení na stavbu budov bytových (36,8 %), stavební povolení na stavbu budov nebytových reprezentovala 19,2 % a stavby na ochranu životního prostředí představovaly 13,8 % vydaných stavebních povolení.

Orientační hodnota povolených staveb v kraji poklesla.

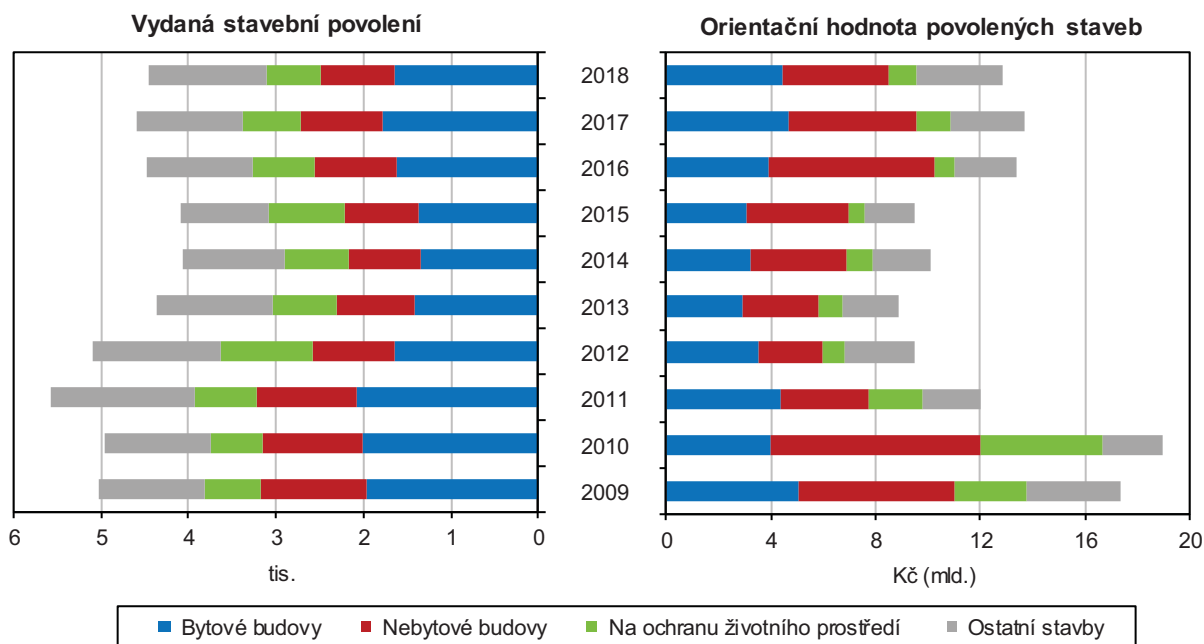
Orientační hodnota staveb, na které byla vydána stavební povolení, a která představuje odhad celkových nákladů staveb včetně technologie vynaložené na přípravu, realizaci a uvedení stavby do provozu (nejedná se o konečné náklady stavby), dosáhla v Pardubickém kraji v roce 2018 výše 12,9 mld. Kč. Orientační hodnota staveb se v kraji proti roku 2017 snížila o 6,1 % (absolutně o 842 mil. Kč).

Nejvyšší meziroční pokles hodnoty staveb v regionálním členění v roce 2018 byl evidován v okrese Svitavy (o 842 mil. Kč, tj. 29,5 %) a Ústí nad Orlicí (o 606 mil. Kč, tj. 15,3 %); nárůst nastal pouze v okrese Chrudim (o 616 mil. Kč, tj. 28,7 %).

Graf 3.25 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

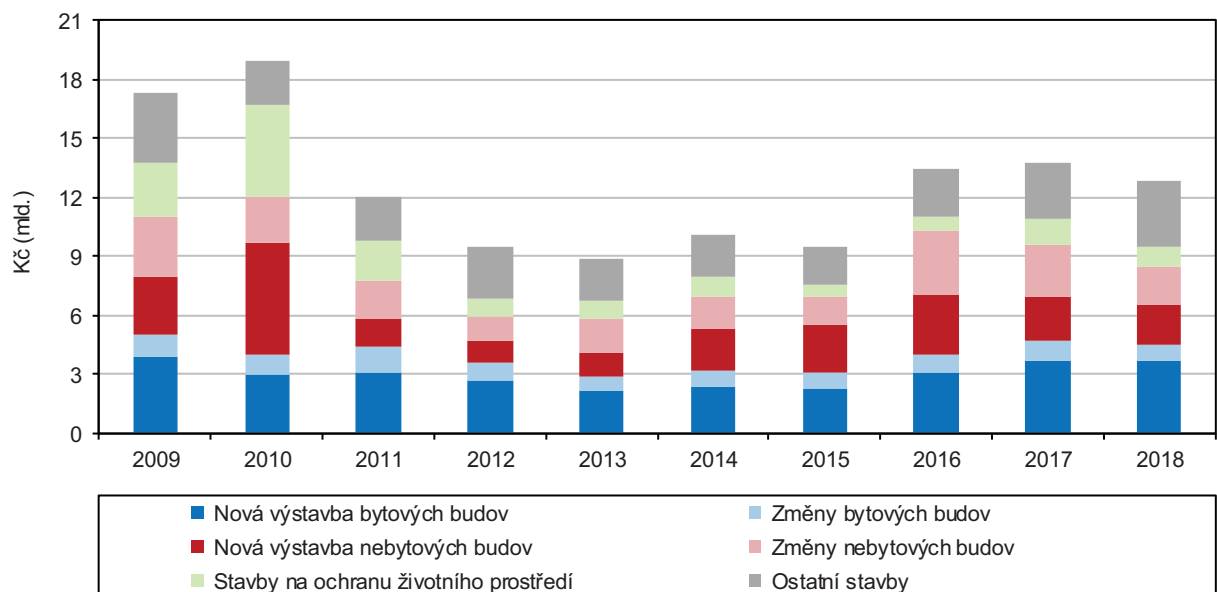

Nová výstavba budov bytových tvoří nejvyšší podíl hodnoty povolených staveb v kraji.

Největší podíl na orientační hodnotě povolených staveb tvořila v roce 2018 v kraji nová výstavba bytových budov s 28,3 %, následovaná s 15,9 % novou výstavbou nebytových budov a změnou dokončených nebytových budov s 15,3 %, změna dokončených bytových budov tvořila 6,5 % a stavby na ochranu životního prostředí 7,9 % hodnoty povolených staveb.

Graf 3.26 Orientační hodnota staveb podle druhu stavby v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Okres Pardubice vykázal nejvyšší průměrnou

V rámci regionu byla v roce 2018 nejvyšší průměrná hodnota na jedno stavební povolení dosažena v okrese Pardubice (3,3 mil. Kč), naopak nejnižší v okrese Svitavy

hodnotou na jedno stavební povolení (2,4 mil. Kč). Srovnáním 76 okresů ČR se na nejvyšší pozici průměrnou hodnotou povolené stavby v roce 2018 zařadil okres Šumperk (9 mil. Kč), okres Pardubice obsadil 40. nejvyšší pozici. Okres Svitavy byl na 11. nejnižší příčce v meziokresním srovnání a nejnižší průměrnou hodnotu na jedno stavební povolení vykázal okres Strakonice (1,4 mil. Kč).

Bytová výstavba

Počet zahájených bytů meziročně poklesl.

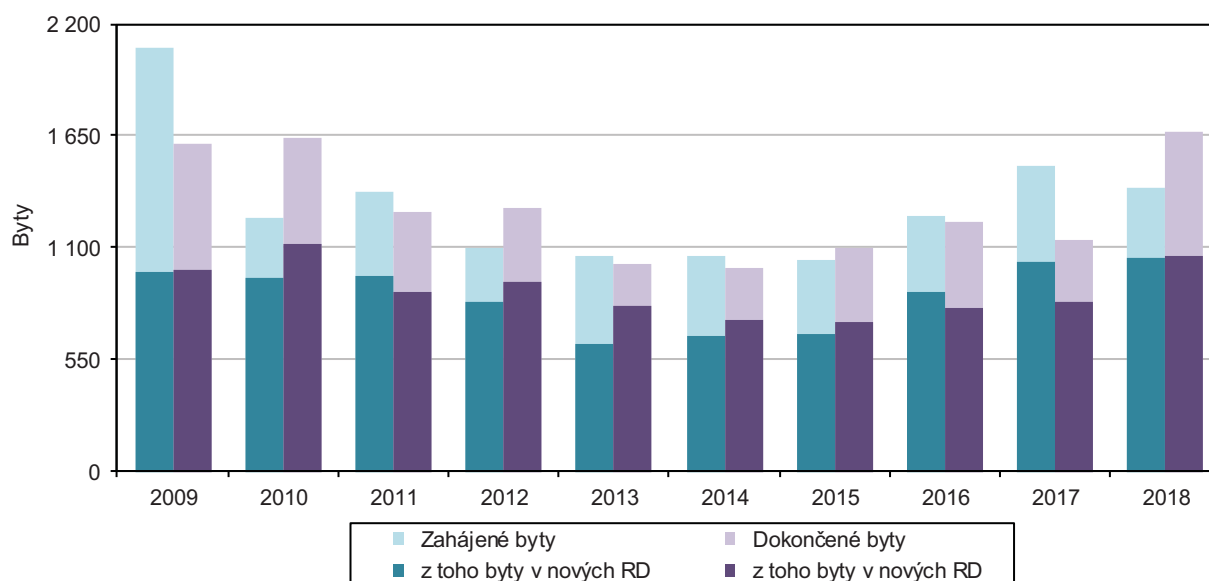
V Pardubickém kraji byla v průběhu roku 2018 zahájena výstavba 1 398 nových bytů, tj. o 106 bytů (o 7,0 %) méně oproti roku 2017. Počet zahájených bytů meziročně poklesl v dalších třech krajích s maximem v Olomouckém kraji – o 15,3 %. Zbýlých deset krajů zaznamenalo meziročně nárůst v počtu zahájených bytů, maximální nárůst vykázal Kraj Vysočina – o 28,5 %.

Tři čtvrtiny zahájené výstavby tvořily byty v rodinných domech.

V roce 2018 byla v kraji zahájena výstavba 1 049 bytů v rodinných domech (75,0 % z celku, o 17 bytů více než v roce předchozím), 118 bytů v bytových domech (meziročně o 142 bytů méně), 146 bytů v nástavbách rodinných či bytových domů (meziročně o 22 bytů více). V domovech-penzionech a domovech pro seniory nebyla v roce 2018 vykázána žádná nová výstavba, výstavba 75 nových bytů byla evidována v nebytových budovách (o 19 bytů více než v roce předchozím) a 10 bytů ve stavebně upravených nebytových prostorách (o 10 bytů méně než v roce předchozím).

Graf 3.27 Bytová výstavba v Pardubickém kraji

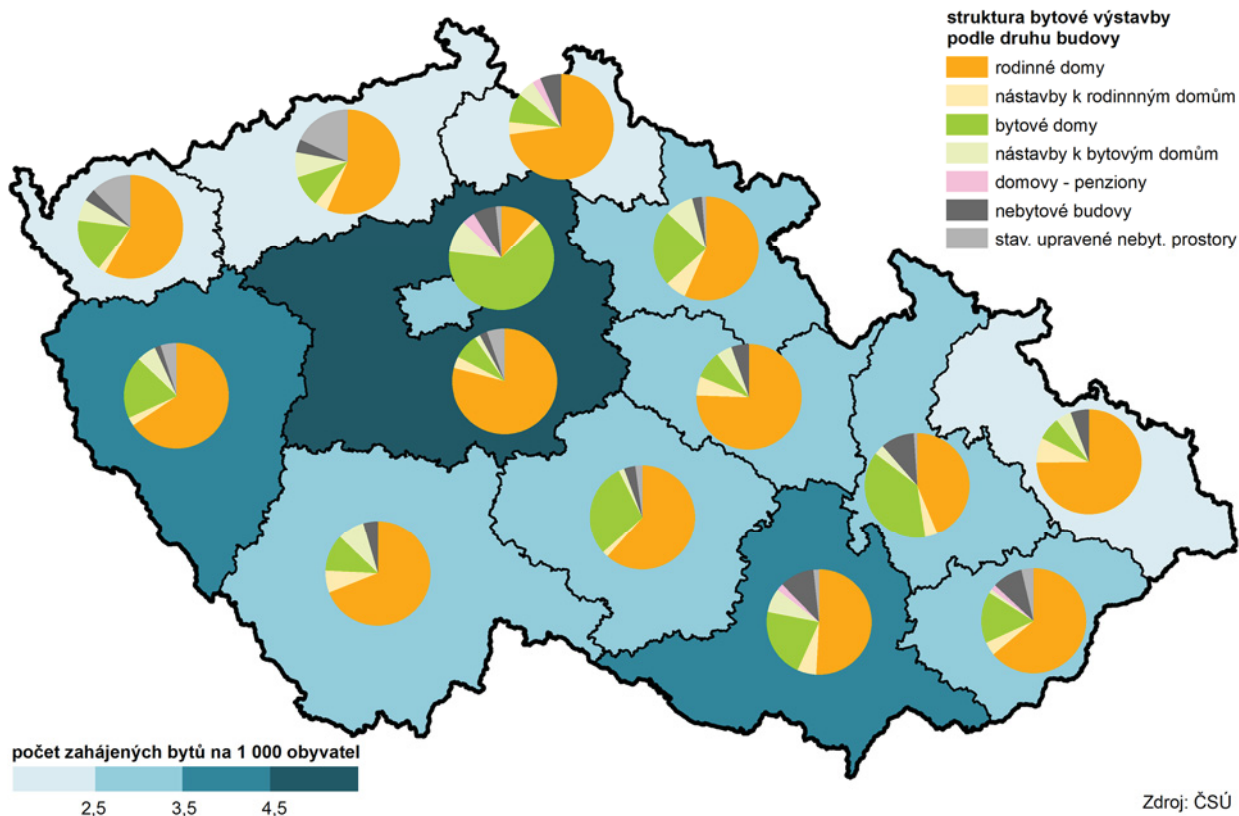
Zdroj: ČSÚ

V posledních letech dochází v kraji k oživení zahájené bytové výstavby.

Z dlouhodobého hlediska (viz předchozí graf) je patrný na začátku sledovaného období pokles zahájené výstavby bytů s minimem mezi roky 2012 až 2015, v posledních letech nastává mírné oživení bytové výstavby s poklesem v posledním roce. Maximum počtu zahájených bytů v rodinných domech (RD) bylo v hodnoceném období zaznamenáno v roce 2018 (1 049 bytů), minimum v roce 2013 (625 bytů). Nová výstavba bytů v bytových domech byla nejvyšší v roce 2009 (561 bytů) a nejnižší v roce 2012 (pouze 27 nových bytů), v roce 2018 došlo k meziročnímu poklesu na polovinu počtu zahájených bytů v roce 2017.

Zahájená bytová výstavba v krajích v roce 2018

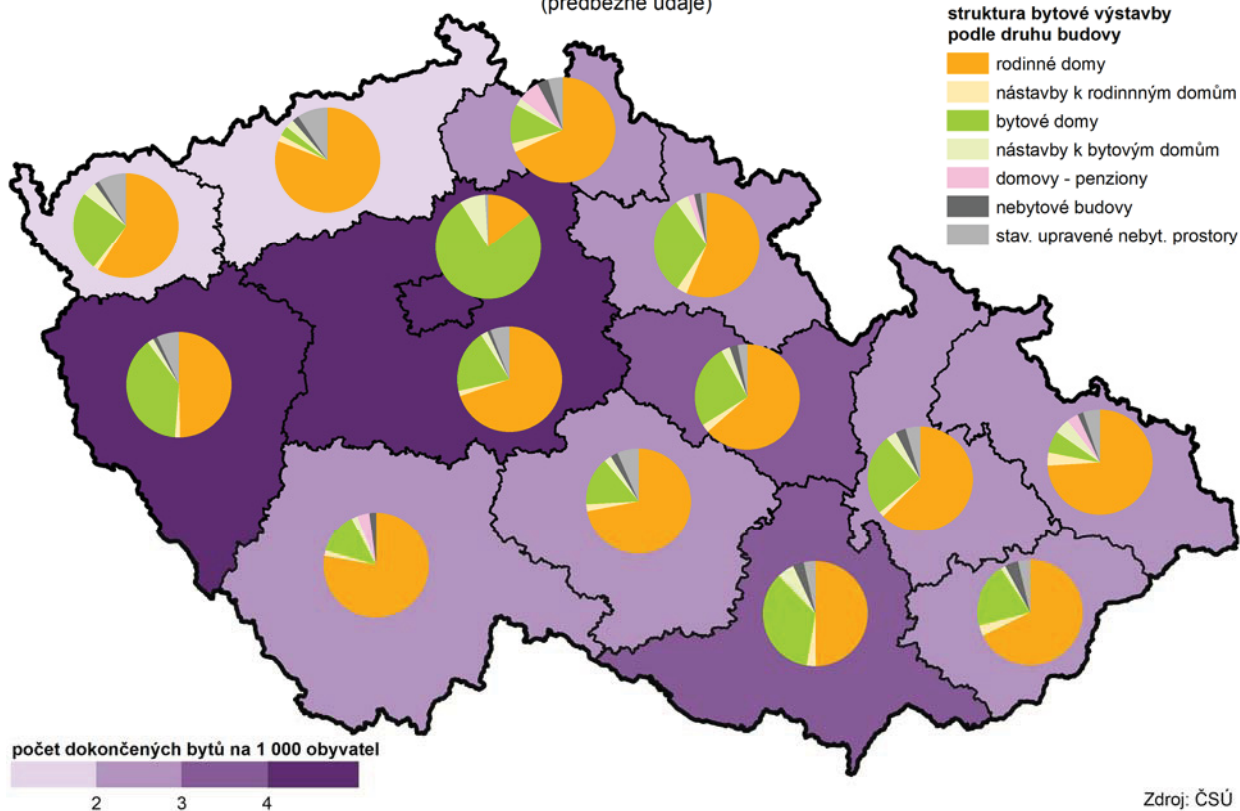

Meziroční nárůst počtu dokončených bytů byl v kraji třetí nejvyšší.

V roce 2018 bylo v kraji dokončeno 1 670 bytů (o 534 bytů, tj. o 47,0 % více než v roce 2017). Nejvyšší meziroční nárůst byl v mezikrajším srovnání evidován v Libereckém (o 55,8 %), Plzeňském (o 47,4 %) a třetím v pořadí Pardubickém kraji (o 47,1 %). Pouze v Hlavním městě Praze byl zaznamenán meziroční pokles o 9,5 %.

Dokončená bytová výstavba v krajích v roce 2018

(předběžné údaje)

Byty v nových rodinných domech tvořily 63,6 % celkového počtu dokončených bytů.

V kraji bylo v roce 2018 dokončeno 1 062 bytů v rodinných domech (63,6 % celku) a 429 bytů v novostavbách bytových domů (25,7 % celku). Počet bytů dokončených v rodinných domech byl proti roku 2017 o 228 bytů vyšší (nárůst o 27,3 %), u bytů dokončených v bytových domech činilo meziroční navýšení 285 bytů (nárůst o 197,9 %). Přístavbou a nástavbou ve starších budovách vzniklo 43 bytů v rodinných domech (meziročně o 7 bytů více, tj. o 19,4 %) a 45 bytů v bytových domech (o 8 bytů více, tj. o 21,6 %). V domovech-penzionech a domovech pro seniory nebyl dokončen žádný byt, v nebytových budovách bylo postaveno 43 bytů (o 19 bytů více, tj. 79,2 %) a stavební úpravou nebytových prostor vzniklo 48 nových bytů (o 13 bytů méně než v roce předchozím, tj. pokles o 21,3 %).

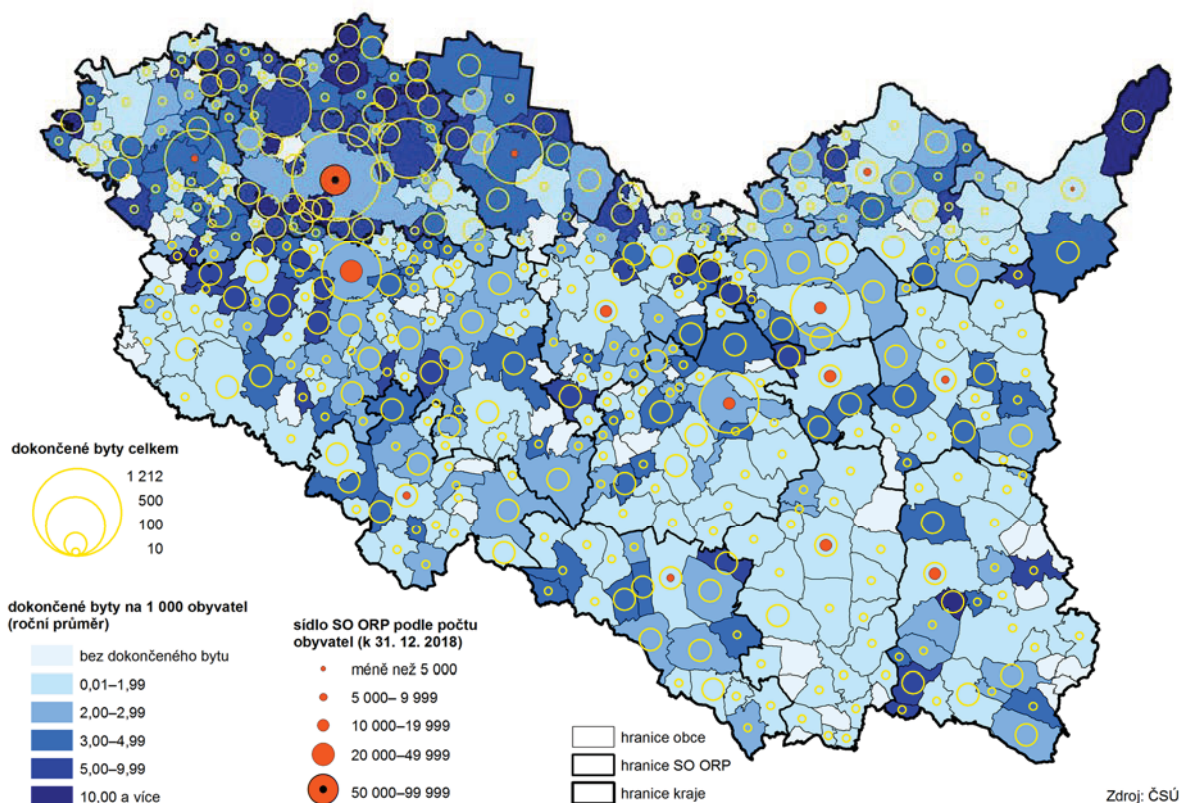
V posledních letech nastalo na krajské i republikové úrovni oživení dokončené bytové výstavby.

V desetileté časové řadě počtu dokončených bytů vidíme v Pardubickém kraji maximální hodnoty na začátku a konci sledovaného období. Do roku 2014 se počty dokončených bytů snižovaly s minimem v roce 2014 (996 bytů). V letech následujících již nastává mírné oživení bytové výstavby, v roce 2018 byl dokončen v kraji nejvyšší počet bytů ve sledovaném období (1 670 bytů).

Dvě pětiny dokončených bytů v kraji vyrostly na Pardubicku.

Z pohledu správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) se nejvíce nových bytů v roce 2018 postavilo v SO ORP Pardubice (40,5 % z krajského úhrnu dokončených bytů), druhý nejvyšší počet bytů byl dokončen v SO ORP Chrudim (17,8 %); nejméně se stavělo v SO ORP Svitavy (1,0 %) a Česká Třebová (1,1 %).

Bytová výstavba v obcích Pardubického kraje v letech 2013 až 2018

Nové rodinné domy se staví převážně v okolí měst.

Jak je patrné z výše uvedeného kartogramu Bytová výstavba v obcích Pardubického kraje v letech 2013–2018 pokračuje trend stavět rodinné domy v bezprostředním zázemí velkých měst. V Pardubickém kraji se nejvíce obcí s vysokou intenzitou bytové výstavby nad 5 bytů na 1 000 obyvatel nachází v okolí krajského města Pardubice a dalších velkých měst, např. Přelouče, Chrudimi, Ústí nad Orlicí, Žamberka a Holic.

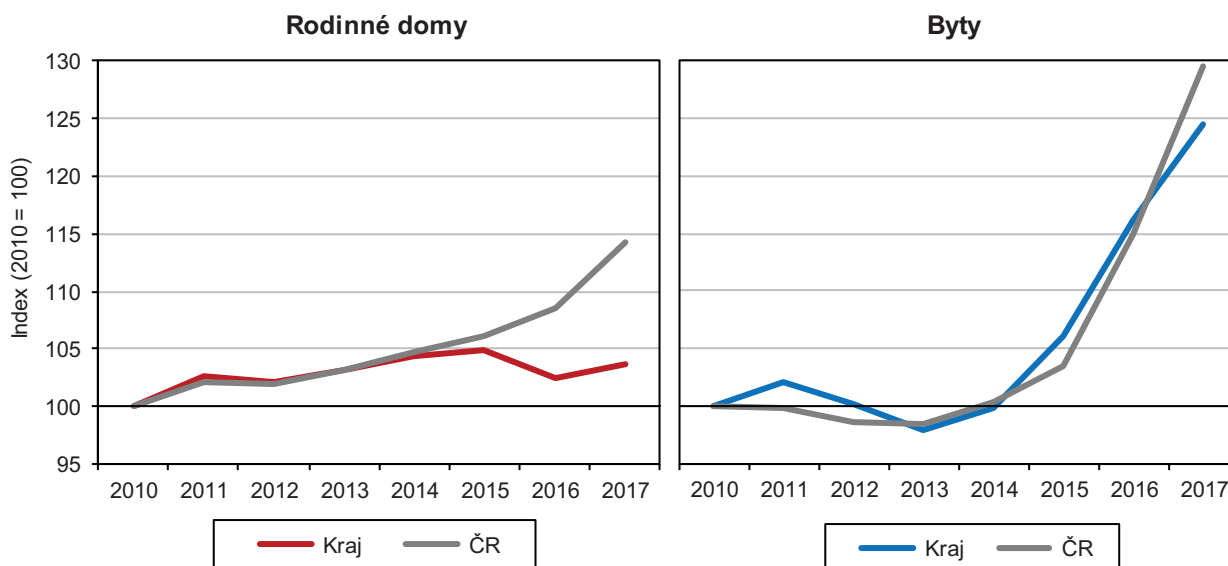
Ceny nemovitostí

ČSÚ monitoruje ceny nemovitostí v České republice.

Český statistický úřad ve spolupráci s MF monitoruje ceny nemovitostí v ČR a každoročně vydává publikaci o rozložení cenové hladiny dle druhů nemovitostí, jejich polohy a dalších rozhodujících faktorů, jakož i vývoj tohoto rozložení v čase. Prvotním zdrojem dat jsou anonymizovaná přiznání k dani z převodu nemovitostí z databáze finančních úřadů, tzn., že v publikaci se nejedná o ceny nově postavených bytů.

Graf 3.28 Indexy cen nemovitostí v Pardubickém kraji a ČR (roční průměr)

Zdroj: ČSÚ

Ceny rodinných domů i bytů v kraji v roce 2017 vzrostly.

Jak je patrné z předchozího grafu, ceny rodinných domů v kraji po poklesu v roce 2016 v roce následujícím opět vzrostly. Cenový index rodinných domů činil v posledním publikovaném roce 2017 v kraji 103,7 (2010 = 100), na republikové úrovni dosáhl výše 114,3. Ceny bytů na republikové úrovni i v Pardubickém kraji po poklesu mezi roky 2011 a 2013 strmě stoupají s maximem dosaženým v posledním publikovaném roce 2017 v Pardubickém kraji – 124,5, republikový průměr však činil 129,6.

Průměrné ceny rodinných domů na venkově jsou nižší než krajský průměr, v krajském městě jsou dvojnásobné.

Průměrné jednotkové kupní ceny rodinných domů byly v letech 2015–2017 (tříletý průměr) v Pardubickém kraji na úrovni 78,8 % republikového průměru. Mezi všemi kraji ČR byly průměrné ceny druhé nejnížší po Kraji Vysočina. Cena rodinných domů na pardubickém venkově (obce do 2 000 obyvatel) byla nižší o 10 % proti krajskému průměru, což je dáno nejen méně atraktivní polohou mimo hospodářská centra a často též vyšším průměrným procentem opotřebených venkovských staveb. Průměrná cena rodinných domů v obcích do 2 000 obyvatel v kraji byla třetí nejnížší v republikovém srovnání. Naproti tomu kupní cena rodinných domů v krajském městě (obce s 50 000 obyvateli a více) je téměř dvojnásobná než krajský průměr a zároveň pátá nejvyšší v republikovém srovnání.

Doprava

Silniční síť v kraji tvoří 6,4 % dopravních cest ČR, největší část komunikací prochází okresem Chrudim.

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic České republiky¹³ činila celková délka pozemních komunikací k 1. 1. 2019 na území Pardubického kraje 3 592 km a tvořila 6,4 % republikového úhrnu. Největší část komunikací procházela okresem Chrudim (27,7 %). Území okresu Svitavy protínalo 25,5 % silnic, okres Ústí nad Orlicí 24,9 % a okresem Pardubice procházelo 21,8 % komunikací kraje.

Převažují silnice III. třídy, sloužící k propojení obcí.

Ve struktuře silniční sítě kraje z 61,5 % převažovaly silnice III. třídy (2 208 km), které slouží především k propojení obcí. Nejvyšší podíl tohoto typu komunikací je evidován v okrese Chrudim (65,9 %). Ke spojení okresů jsou určeny zejména silnice II. třídy, ty v roce 2018 tvořily 25,4 % (913 km) veškerých komunikací v kraji a relativně nejvíce se jich nacházelo v okrese Ústí nad Orlicí (30,1 % ze všech silnic v okrese). Pro dálkovou a mezinárodní dopravu slouží především silnice I. třídy; jejich podíl v kraji dosáhl 12,8 % (459 km), přitom v okrese Pardubice tvořily nejvyšší 15,8% podíl silniční sítě. Ve struktuře komunikací kraje nechybí ani dálnice. Dálnice D11, označená jako dálnice I. třídy, měřila na území kraje 9,2 km a celou délkou prochází pardubickým okresem. Dálnice D35 (v provozu prozatím pouze úsek Sedlice – Opatovice nad Labem) je označena jako dálnice II. třídy, na začátku roku 2019 měla na území Pardubického kraje délku 4,2 km.

V Pardubickém kraji je 2. nejhustší silniční síť a čtvrtá nejvyšší délka splavných vodních cest

Hustota silniční sítě v Pardubickém kraji v roce 2018 byla ve srovnání s ostatními kraji 2. nejvyšší (79,5 km na 100 km²) po Středočeském kraji (88,1 km na 100 km²). Provozní délka železničních tratí v kraji dosáhla v roce 2018 délky 539,7 km a byla v mezikrajském srovnání sedmá nejvyšší. Hustota železniční sítě v kraji (11,9 km na 100 km²) byla sedmá nejvyšší. Délku splavných vodních cest využitelných pro vodní dopravu tvoří v kraji 52,2 km a je v krajském srovnání čtvrtá nejvyšší.

Počet vozidel se každoročně zvyšuje.

Na konci roku 2018 bylo podle Centrálního registru vozidel v Pardubickém kraji evidováno 272,8 tisíce osobních vozidel, 70,7 tisíce motocyklů, 32,7 tisíce nákladních automobilů a 1,2 tisíce autobusů. Každoroční nárůst se týká všech typů motorových vozidel, nejvíce přibýlo v posledních pěti letech v kraji osobních automobilů, jejichž počet se ve sledovaném období zvýšil o 41,3 tisíce.

Úroveň motorizace v kraji je sedmá nejnižší.

Nejvyšší úroveň motorizace, tj. počtu motorových vozidel na 1 000 obyvatel je dlouhodobě v Praze (920,5), Pardubický kraj byl v roce 2018 na sedmé nejnižší pozici (782,8), celostátní průměr činil 765,5 motorových vozů na 1 000 obyvatel. Nejnižší úroveň motorizace vykázal v roce 2018 Moravskoslezský kraj (627,5).

Cestovní ruch

354 hromadných ubytovacích zařízení v kraji má celkovou kapacitu 19 tisíc lůžek.

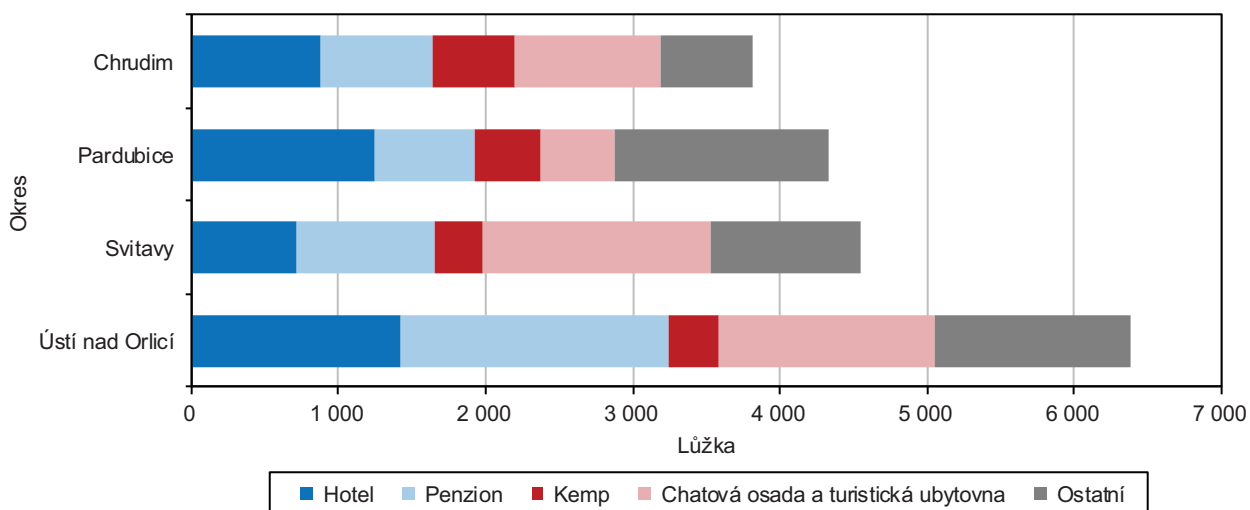
K využití služeb cestovního ruchu bylo v roce 2018 v regionu k dispozici celkem 354 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ; zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky) s 19 071 lůžky. Dvě pětiny HUZ v regionu se nacházejí v okrese Ústí nad Orlicí (zejména rekreační centra v Orlických horách a v oblasti Králického Sněžníku). Na druhém místě v kraji s 23 % HUZ se umístil okres Svitavy (památko UNESCO Litomyšlský zámek, městské památkové rezervace Litomyšl a Moravská Třebová, přírodní rezervace Maštale), těsně následován okresem Chrudim s 22 % všech HUZ kraje (chráněná krajinná oblast Železné hory, turisticky navštěvované vodní nádrže Seč, Hamry a Křižanovice). V okrese Pardubice tvořila HUZ 17 % krajského souhrnu (jediné lázeňské město kraje – Lázně Bohdaneč, městská památková rezervace Pardubice).

¹³ Od 1. 1. 2016 došlo ke změně zákona č. 13/1997, o pozemních komunikacích, změnila se zejména kategorizace pozemních komunikací (transformace rychlostních silnic v dálnice, rozdělení dálnic do dvou tříd); délky dálnic a silnic I. třídy nejsou srovnatelné s předchozími roky.

Graf 3.29 Počet lůžek v HUZ podle kategorie ubytovacího zařízení v okresech Pardubického kraje v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

Počet hromadných ubytovacích zařízení vzrostl, lůžková kapacita se snížila.

Počet HUZ v kraji meziročně vzrostl o 1,4 % (tj. o 5 HUZ); lůžková kapacita stálých lůžek (bez příležitostných) se snížila o 2,4 % (tj. o 464 lůžka). Ve srovnání s rokem 2017 se snížila kapacita míst pro stany a karavany o 0,5 %. Ke kvalitativním ukazatelům hodnocení úrovně HUZ cestovního ruchu patří ukazatele využití pokojů a lůžek. V Pardubickém kraji dosahuje ukazatel čistého využití lůžek v hotelích a podobných hromadných ubytovacích zařízeních 41,1 %, což představuje osmou nejvyšší hodnotu v ČR a od roku 2012 (poslední srovnatelný údaj) vzrostlo o 20,8 procentních bodů. Využití pokojů v hotelích a podobných hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2018 v kraji dosáhlo 35,3 %, bylo čtvrté nejnižší v mezikrajském srovnání a od roku 2012 (poslední srovnatelný údaj) vzrostlo o 12,7 procentních bodů.

Počet hostů Pardubického kraje tvořil 2,2 % klientely České republiky.

V ubytovacích zařízeních na území Pardubického kraje se v roce 2018 ubytovalo 463,7 tisíce hostů, což byl nejnižší počet v mezikrajském srovnání (2,2 % hostů ČR). Proti roku 2017 byl celkový počet hostů v kraji nižší o 1,0 %, meziročně se snížil jak počet hostů tuzemských (o 0,7 %), tak i počet hostů ze zahraničí (o 2,6 %).

Nejvíce zahraničních hostů přijíždí do regionu ze Slovenska.

Z celkového počtu 64 tisíc zahraničních hostů, kteří přicestovali do Pardubického kraje v roce 2018, byli nejvíce zastoupeni hosté ze Slovenska (26,1 %), Německa (19,8 %) a Polska (15,5 %).

Inflace, spotřebitelské ceny

Průměrná míra inflace se snížila.

Vývoj cenové hladiny vyjádřený indexem spotřebitelských cen není v regionálním členění v České republice publikován. Průměrná míra inflace v ČR roce 2018 dosáhla 2,1 %, což je o 0,4 procentního bodu méně než v roce 2017 a zároveň třetí nejvyšší hodnota za posledních 10 let (vyšší míra inflace byla pouze v roce 2012 ve výši 3,3 % a v roce 2017 – 2,5 %).

Na snížení cenové hladiny spotřebního koše měl vliv pokles v oddílu odívání a obuv.

V roce 2018 působil na vývoj inflace zejména růst cen v oddíle bydlení (nárůst nájemného z bytu, elektřiny, vodného a stočného), cen pohonných hmot (nárůst cen pohonných hmot a olejů i ceny automobilů) a vyšší ceny v oddílech potravin a nealkoholické nápoje (vzrostly ceny výrobků z mouky a jiných obilovin, ceny masa, vajec, másla, jogurtů i ovoce). Na zvyšování inflace působil též růst cen v oddílech stravování a ubytování. Na snižování cenové hladiny naopak působil vývoj cen v oddíle odívání, kde byl zaznamenán meziroční pokles.

4. Životní prostředí

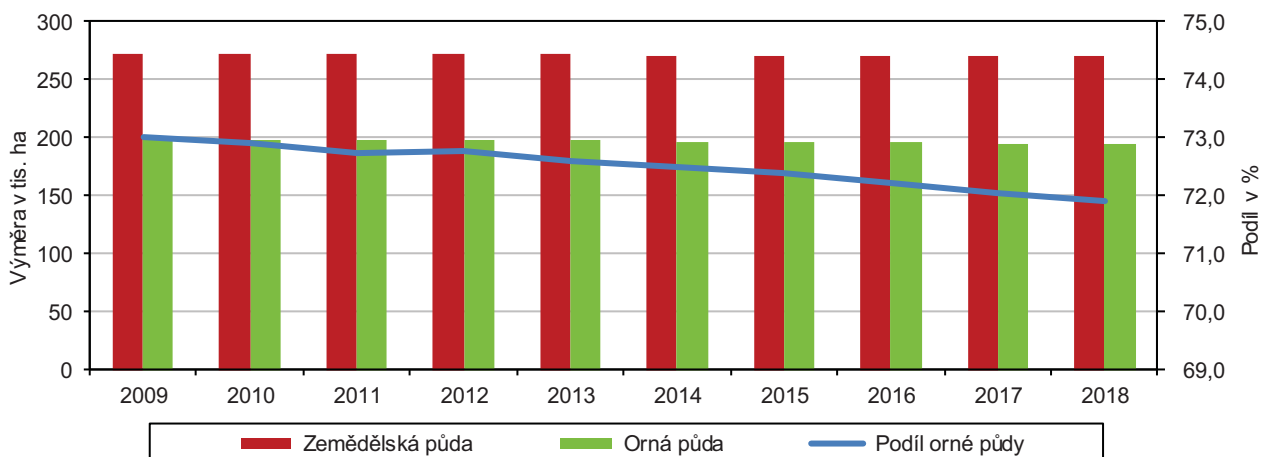
Půdní fond

Klesající trend ve výměře zemědělské půdy trvá.

Z celkové rozlohy Pardubického kraje 451,9 tis. hektarů v roce 2018 připadlo 59,8 % na půdu zemědělskou, což je třetí nejvyšší podíl v republikovém srovnání za Středočeským krajem (60,3 %) a Krajem Vysočina (60,1 %). Mírný pokles zastoupení zemědělské půdy je trvalým a dlouhodobým jevem, který odpovídá celorepublikovému trendu. Během deseti let ubylo v kraji 2,4 tis. ha zemědělských ploch. Hlavní příčinou je dlouhodobý úbytek orné půdy, které bylo v roce 2018 evidováno o 4,7 tis. ha méně než v roce 2009. Část orné půdy se v minulosti transformovala do trvalých travních porostů, jejichž výměra vzrostla od roku 2009 o 2,2 tis. ha.

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: ČÚZK

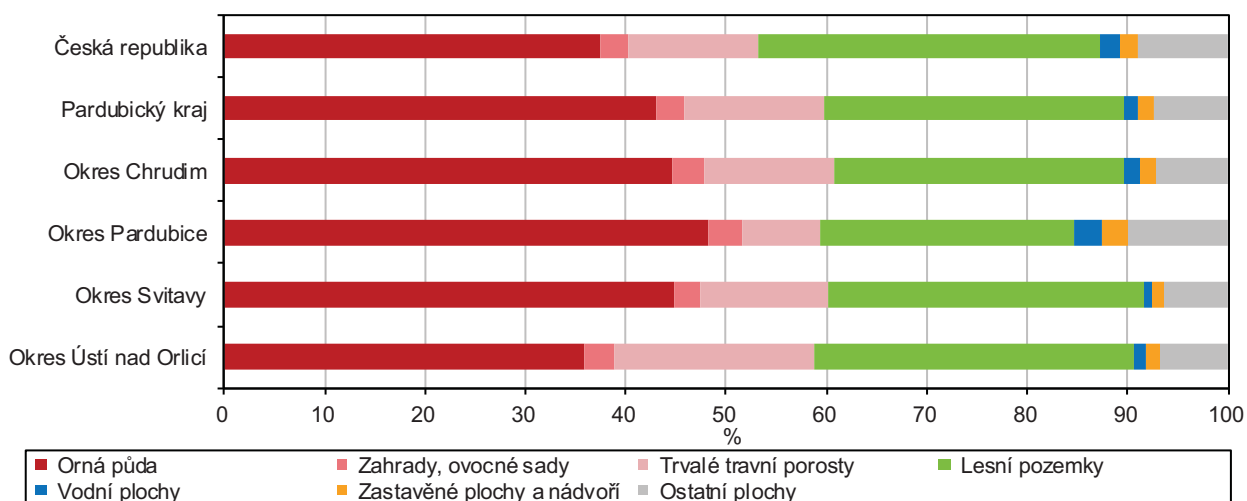

Nejvyšší stupeň zornění je na Pardubicku.

Stupeň zornění (podíl orné půdy z půdy zemědělské) v republice i v kraji postupně klesá. V roce 2018 dosáhl v České republice hodnoty 70,2 %, v Pardubickém kraji 71,9 % a byl zároveň šestý nejvyšší v mezikrajském srovnání. Od roku 2009 poklesl stupeň zornění v republice (o 1,0 procentní bod) i v Pardubickém kraji (o 1,1 p. b.). Podíl orné půdy na zemědělské je z pohledu jednotlivých okresů nejvyšší na Pardubicku (81,2 %) a Svitavsku (74,7 %), nejnižší na Orlickoústecku (61,0 %).

Graf 4.2 Struktura půdy v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech k 31. 12. 2018

Pramen: ČÚZK

Plocha ekologicky stabilních prvků v krajině roste.

V zájmu péče o životní prostředí je rozšiřování plochy ekologicky stabilních prvků (sady, zahrady, trvalé travní porosty a z nezemědělské půdy lesní pozemky a vodní plochy). V Pardubickém kraji se během deseti let zvýšila plocha ekologicky stabilních prvků o 3,8 tis. hektarů a zároveň se o 3,7 tisíce hektarů snížila výměra ekologicky nestabilních prvků (orná půda, zastavěná a ostatní plocha). V souvislosti s tímto vývojem tedy dochází k mírnému růstu koeficientu ekologické stability¹⁴ v kraji, z 0,89 v roce 2009 na 0,93 v roce 2018. Přesto zůstává v mezikrajském srovnání pátý nejnižší.

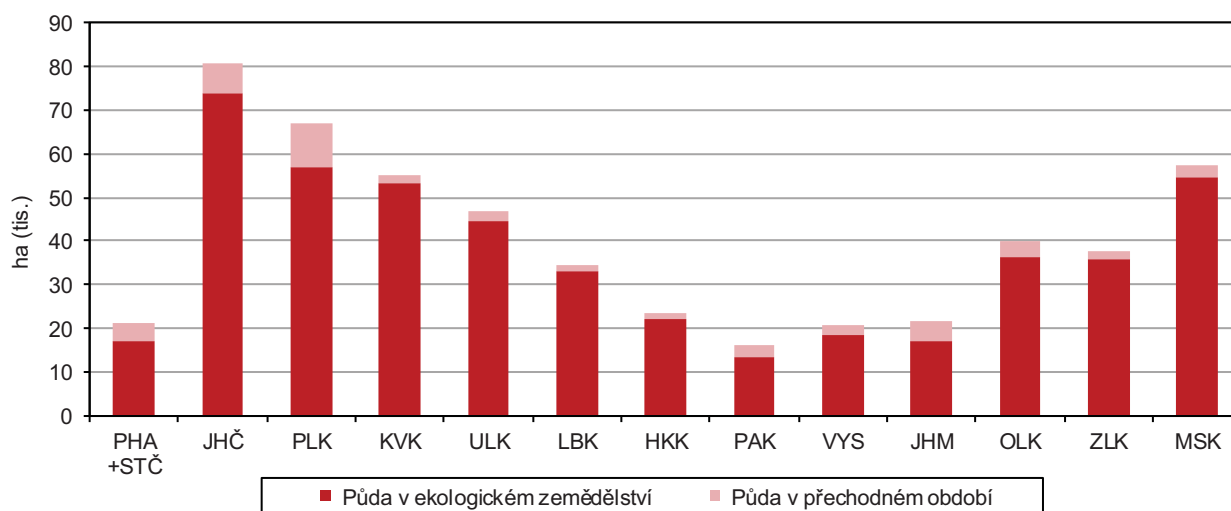
Ekologické zemědělství

V kraji vzrůstá výměra ekologicky obhospodařované půdy.

Intenzivní zemědělská výroba je i v kraji nahrazována ekologickým zemědělstvím bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a genetických modifikací. Výměra ekologicky obhospodařované půdy (tj. půdy v ekologickém zemědělství a přechodném období) činila v Pardubickém kraji koncem roku 2018 podle údajů Ministerstva zemědělství 16,2 tis. ha. Na celostátní výměře ekologicky obhospodařované půdy se kraj v roce 2018 podílel 3,1 %, což je mezi kraji nejmenší podíl, jak je patrné z níže umístěného grafu. Výměra ekologicky obhospodařované půdy v kraji se od roku 2011 zvýšila o 14 % (2 tisíce hektarů), což bylo mírně nad republikovým tempem růstu, které činilo 13 %.

Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2018

Pramen: Ministerstvo zemědělství

Chráněná území

Největší rozloha chráněných území je na Chrudimsku.

Pardubický kraj měl na svém území v roce 2018 obdobně jako v roce předchozím 3 chráněné krajinné oblasti, 108 maloplošných chráněných území, 2 národní přírodní památky, 3 národní přírodní rezervace, 62 přírodních památek a 41 přírodních rezervací. Celková rozloha chráněných území v roce 2018 činila 51 058 ha, tj. 11,3 % rozlohy kraje. Uvnitř kraje jsou značné rozdíly v rozloze území, na kterém byla ochrana přírody vyhlášena. Zatímco v okrese Chrudim zaujímají chráněná území 36,0 % rozlohy okresu, v okrese Svitavy je to 6,8 %, v okrese Ústí nad Orlicí se ochrana vztahuje na 3,1 % rozlohy okresu a v okrese Pardubice 2,2 %.

¹⁴ Koeficient ekologické stability slouží jako jeden z environmentálních indikátorů k posouzení míry udržitelnosti vývoje území v oblasti životního prostředí. Je to poměrové číslo, které stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků v daném území. Mezi stabilní prvky patří lesy, trvalé travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy, mezi nestabilní prvky patří orná půda, zastavěné plochy a ostatní plochy.

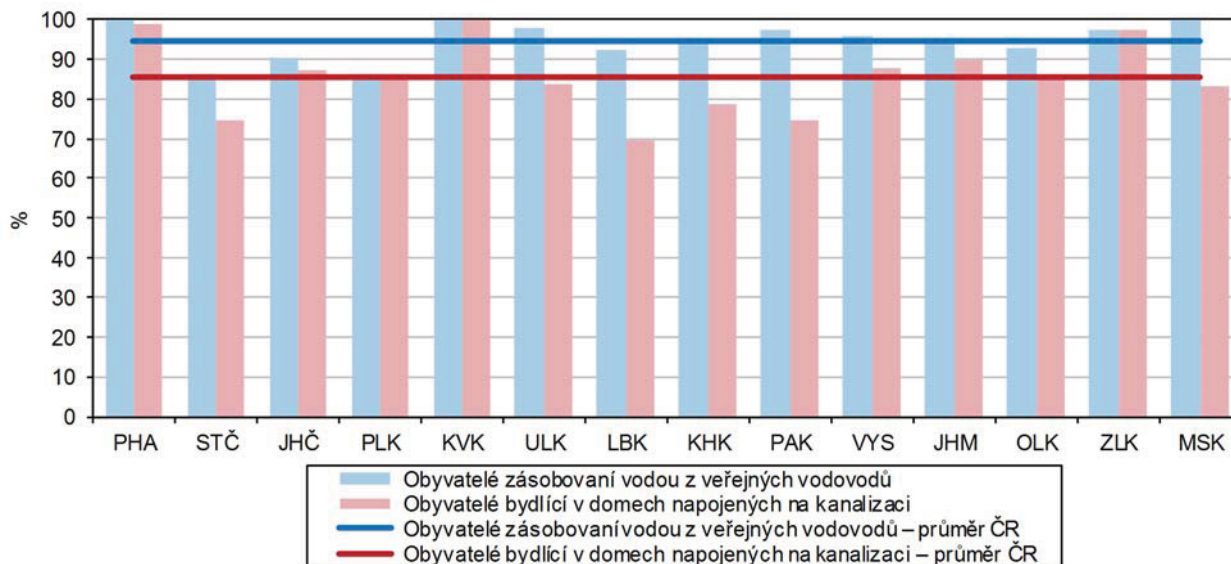
Vodovody a kanalizace

Podíl obyvatel kraje zásobovaných vodou z veřejných vodovodů byl 5. nejvyšší.

V roce 2018 bylo v Pardubickém kraji zásobováno vodou z veřejných vodovodů celkem 505,5 tisíce obyvatel, během pěti let jejich počet vzrostl o více než 2 tisíce. Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů v roce 2018 činil 97,4 % a byl v mezikrajském srovnání 5. nejvyšší za Hlavním městem Prahou, Karlovarským, Moravskoslezským a Ústeckým krajem.

Graf 4.4 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu v krajích v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

Specifické množství vody fakturované domácnostem zůstalo 2. nejvyšší.

V souvislosti se zvyšováním cen vody a stočného dlouhodobě klesalo specifické množství vody fakturované domácnostem. V posledních letech však spotřeba vody rostla; tuto skutečnost ovlivnilo extrémně suché a teplé počasí v letních měsících. V roce 2018 se v kraji toto množství zvýšilo o 1,7 litru na 79,7 litru na osobu a den, přesto zůstává 2. nejvyšší v mezikrajském srovnání po Zlínském kraji (75,7 litru na osobu a den). Specifické množství vody fakturované celkem (domácnostem, průmyslu a ostatním odběratelům) na jednoho napojeného obyvatele za den meziročně vzrostlo o 2,8 litru a v Pardubickém kraji činí 123,6 litru na osobu a den; jedná se o čtvrtou nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání.

Cena pitné vody byla v kraji v roce 2018 druhá nejvyšší.

Průměrná cena vody (cena za pitnou vodu a za službu spojenou s jejím dodáním) bez DPH se v krajích ČR v roce 2018 pohybovala v rozmezí od 33,10 Kč/m³ v Olomouckém kraji po 44,20 Kč/m³ v kraji Libereckém. Cena vody v Pardubickém kraji byla hodnotou 34,10 Kč/m³ v mezikrajském srovnání druhá nejvyšší. Od roku 2013 vzrostla průměrná cena vody v České republice o 4,40 Kč/m³, ve sledovaném období v Pardubickém kraji došlo k nárůstu o 4,10 Kč/m³.

Počet obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci se od roku 2013 zvýšil téměř o 10 tisíc osob.

Z obyvatel Pardubického kraje jich v domech napojených na kanalizaci v roce 2018 žilo 387,2 tis., tj. oproti roku 2017 o 2 tisíce více a téměř o 10 tisíc osob více ve srovnání s rokem 2013. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci na celkovém počtu obyvatel činil v roce 2018 v Pardubickém kraji 74,6 %; byl po Středočeském a Libereckém kraji třetí nejvyšší v republikovém srovnání. Meziročně vzrostl tento podíl v kraji pouze o 0,1 procentního bodu, od roku 2013 se zvýšil o 1,4 p. b. Obyvatelé bydlící v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod tvořili 97,9 % obyvatel žijících v domech napojených na kanalizaci v roce 2018, tento podíl se zvýšil během pěti let o 1,9 procentního bodu.

Délka kanalizační sítě se během pěti let prodloužila o 341 km.

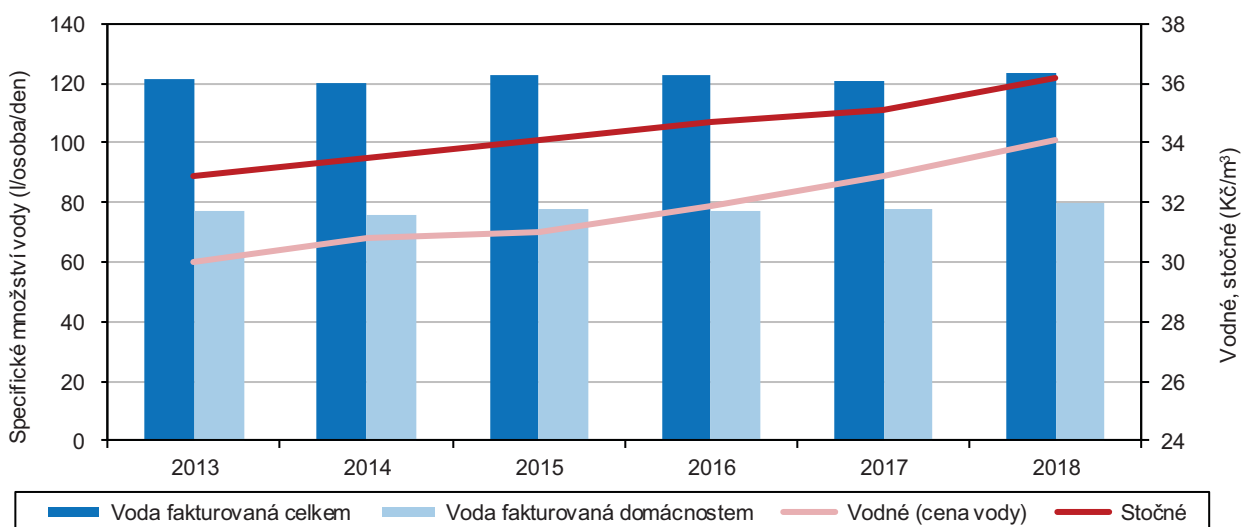
Délka kanalizační sítě se v kraji během roku 2018 prodloužila o 44 km na 2 516 km, oproti roku 2013 je delší o 341 km. Počet kanalizačních přípojek se v roce 2018 zvýšil o 1,7 tisíce na 83,3 tisíce; ve srovnání s rokem 2013 byl počet kanalizačních přípojek vyšší o 6,3 tisíce.

Množství vypuštěných odpadních vod do vodních toků od roku 2013 pokleslo téměř o čtvrtinu.

Množství vypouštěných odpadních vod do kanalizace včetně zpoplatněných srážkových vod v Pardubickém kraji činilo v roce 2018 téměř 22,9 mil. m³ (o 354 tis. m³ méně než v roce 2017). Z vod vypouštěných do kanalizace bylo čištěno 99,0 % odpadních vod (bez srážkových vod), tato hodnota zařadila kraj na čtvrtou pozici v mezikrajském srovnání. Do vodních toků bylo v Pardubickém kraji v roce 2018 vypuštěno z kanalizací 32,8 mil. m³ odpadních vod; proti předchozímu roku byl zaznamenán pokles o 3,6 mil. m³. Od roku 2013 se snížilo množství vypuštěných odpadních vod do vodních toků téměř o 10 mil. m³.

Graf 4.5 Specifické množství fakturované vody, vodné a stočné v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Průměrná cena stočného byla v roce 2018 mezi kraji 3. nejvyšší.

Cena stočného (cena za službu spojenou s odváděním a čištěním, případně zneškodňováním odpadních vod) bez DPH se v roce 2018 v krajích ČR pohybovala v rozmezí hodnot 27,80 Kč/m³ v Plzeňském kraji a 42,50 Kč/m³ v Libereckém kraji. Průměrná cena stočného v Pardubickém kraji v roce 2018 dosáhla hodnoty 36,20 Kč/m³ a byla třetí nejvyšší v republikovém srovnání. Od roku 2013 vzrostla průměrná cena stočného v České republice o 4,20 Kč/m³, v Pardubickém kraji vzrostla o 3,30 Kč/m³.

Počet čistíren odpadních vod se zvyšuje.

Celková projektovaná kapacita 134 čistíren odpadních vod (ČOV) v roce 2018 v Pardubickém kraji dosáhla výše 155,1 tis. m³ odpadních vod za den. Počet ČOV v kraji vzrostl v porovnání s rokem 2013 o 21, celková kapacita však poklesla o 1 % (1,8 tis. m³ za den).

Objem kalů produkovaných provozem ČOV roste.

Objem kalů vyprodukovaných provozem ČOV v Pardubickém kraji v roce 2018 činil 7,7 tis. tun sušiny, což představuje téměř 4 % republikového úhrnu. Meziročně se zvýšil objem kalů o 2,2 %, ve srovnání s rokem 2013 vzrostlo množství kalů produkovaných provozem ČOV v kraji téměř o 20 %. Podle způsobu zneškodnění kalů z ČOV největší podíl tvoří kompostování (30 %), následuje přímá aplikace a rekultivace (10 %), skládkování (5 %), zbytek se zneškodňuje jiným způsobem.

Emise

Znečištění ovzduší v kraji je nadprůměrné.

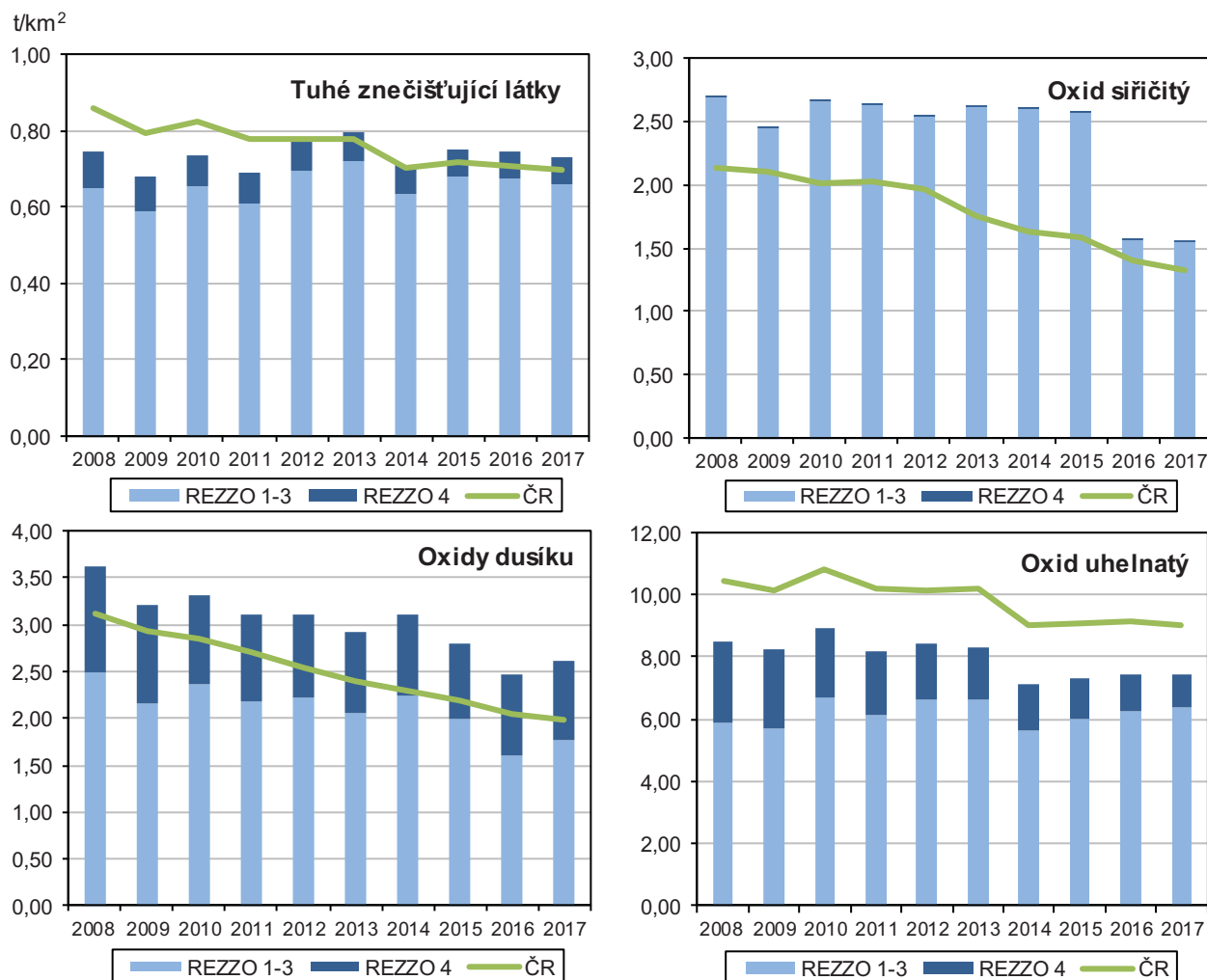
Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO). Producenti znečištění jsou členěni podle velikosti zdrojů znečištění na stacionární (REZZO 1–3; velké, střední a malé) a mobilní (REZZO 4). Pardubický kraj se řadí mezi kraje s nadprůměrnou úrovní znečištění ovzduší (měrné emise REZZO 1–4, tedy ze stacionárních i mobilních zdrojů) s výjimkou emisí oxidu uhelnatého. Kraj měl v roce 2017 (poslední dostupný údaj) v mezikrajském srovnání čtvrté nejvyšší měrné emise oxidů dusíku a páté nejvyšší emise oxidu siřičitého a tuhých znečišťujících látek. Z hlediska znečištění ovzduší oxidem uhelnatým se kraj zařadil na místo osmé.

Dlouhodobě se emisní zátěž snižuje.

Dlouhodobé vývojové trendy byly pozitivní ve směru snižování emisní zátěže, kdy měrné emise základních znečišťujících látek ve sledovaném období spíše klesaly. Pouze u oxidu dusíku došlo v posledním zveřejněném roce 2017 k mírnému zvýšení jeho koncentrace (především u stacionárních zdrojů REZZO 1–3). Měrné emise tuhých látek v kraji kolísají v čase, na začátku sledovaného období byly nižší než celostátní průměr, v posledních letech jsou mírně nad průměrem ČR. K výraznému snížení došlo po roce 2015 v případě emisí oxidu siřičitého.

Graf 4.6 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Pardubickém kraji

Pramen: ČHMÚ

Mobilní zdroje tvoří třetinu znečištění oxidy dusíku v kraji.

Při bližším pohledu na jednotlivé znečišťující látky převažovaly stacionární zdroje znečištění (REZZO 1–3). Mobilní zdroje znečištění (REZZO 4), tedy zejména znečištění ze silniční, železniční a letecké dopravy, byly významným (téměř třetinovým) znečišťovatelem u oxidů dusíku.

Odpady

Produkce podnikového odpadu se snížila.

Celková produkce podnikového odpadu v Pardubickém kraji po předchozím růstu výrazně poklesla. V roce 2017 (poslední dostupná data) bylo podnikového odpadu vyprodukováno o 20 % méně než v roce předchozím. Produkce podnikového odpadu dosáhla v roce 2017 hodnoty 640,7 tisíc tun, z toho největší podíl tvořil odpad ze stavebních činností (46,9 %), následoval odpad z průmyslových podniků (27,3 %) a odpad z činností související s odpadními vodami, odpady a sanacemi (19,5 %). Na celostátní produkci podnikového odpadu se kraj v roce 2017 podílel 3,1 %.

Kraj má šestou nejnižší hodnotu vyprodukovaného podnikového odpadu v kg na obyvatele v rámci ČR.

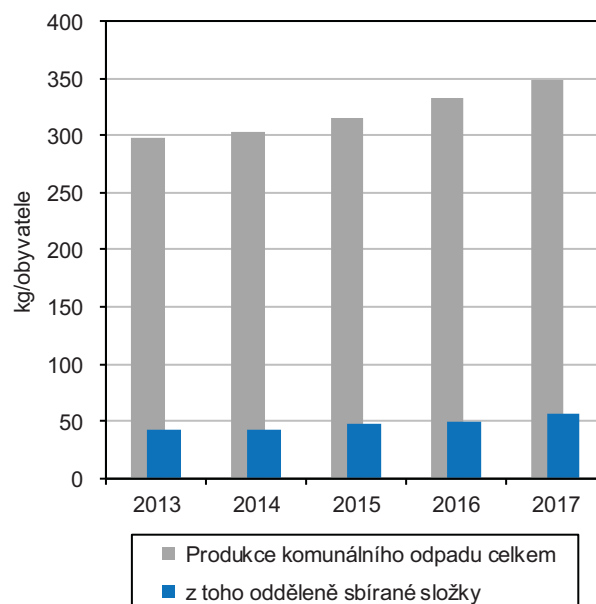
Po přepočtu na jednoho obyvatele kraje bylo v roce 2017 vyprodukováno 1 239 kg podnikového odpadu, což byla šestá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. V průměru bylo v roce 2017 vyprodukováno 1 972 kg podnikového odpadu na 1 obyvatele České republiky.

Produkce komunálního odpadu na obyvatele roste, zvyšuje se podíl odděleně sbíraných složek.

Produkce komunálního odpadu vzrostla v roce 2017 (poslední dostupný údaj) oproti roku 2016 v kraji o 5,0 %; v přepočtu na 1 obyvatele dosáhla 348 kg za rok. Toto množství je z celostátního pohledu sedmé nejvyšší mezi kraji a je 1,0 % nad průměrem ČR. Podíl odděleně sbíraných složek odpadu v kraji vzrostl z 14,8 % v roce 2016 na 16,1 % v roce 2017, což je šestá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání. Nejvyšší podíl odděleně sbíraných složek odpadu vykázal v roce 2017 Zlínský kraj (21,0 %); nejnižší (12,5 %) Ústecký kraj.

Graf 4.7 Produkce komunálního odpadu v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Náklady na ochranu životního prostředí

V kraji bylo na ochranu životního prostředí proinvestováno o čtvrtinu méně finančních prostředků.

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2017 (poslední dostupný údaj) dosáhl objem pořízených investic na ochranu životního podle místa investice v Pardubickém kraji 940,7 mil. Kč, což v meziročním srovnání představuje snížení o 23,8 %. V přepočtu na jednoho obyvatele bylo v roce 2017 proinvestováno 1 819 Kč, což byla sedmá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání.

Objem pořízených investic na ochranu životního prostředí podle sídla investora na jednoho obyvatele kraje byl pátý nejvyšší.

Objem pořízených investic na ochranu životního prostředí podle sídla investora poklesl v meziročním srovnání o 29,3 % a činil 885,8 mil. Kč. Přepočteno na obyvatele kraje bylo dosaženo částky 1 713 Kč/obv., což bylo nejméně za období let 2013–2017. V mezikrajském srovnání byly výdaje na obyvatele Pardubického kraje v roce 2017 páté nejvyšší. Naproti tomu v roce 2015 byla částka 7 983 Kč na obyvatele kraje nejvyšší za posledních 18 let a současně byla i nejvyšší v mezikrajském srovnání.

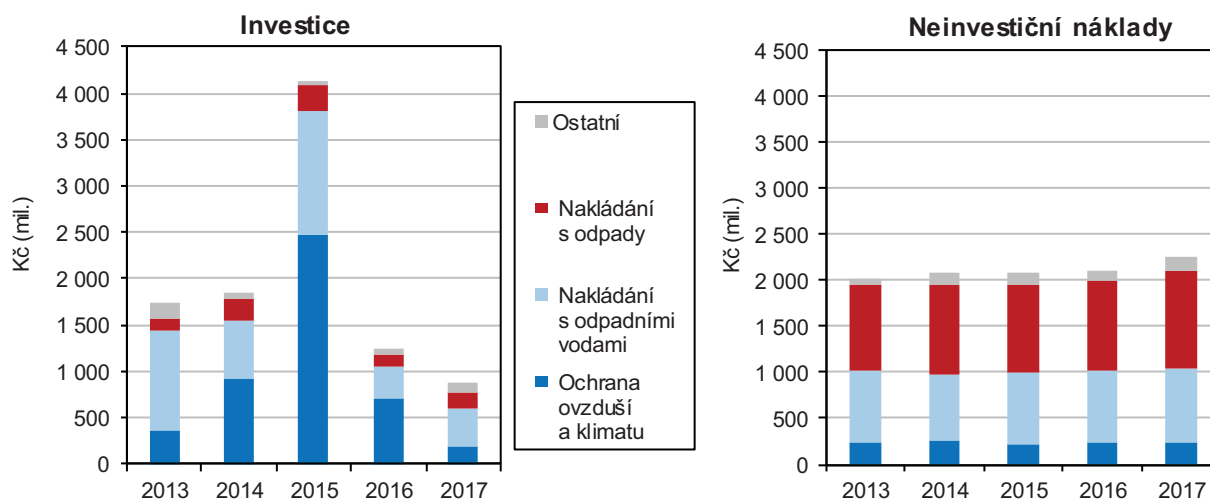
Investoři sídlící v kraji investovali v roce 2017 nejvíce v oblasti nakládání s odpadními vodami.

V členění výdajů podle účelu jsou za kraje k dispozici data pouze podle sídla investora. Struktura vynaložených finančních prostředků investory sídlícími v Pardubickém kraji se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Z hlediska struktury pořízených

investic bylo nejvíce investičních prostředků v roce 2017 vloženo do nakládání s odpadními vodami (47,0 %), dále na ochranu ovzduší a klimatu (20,3 %) a nakládání s odpady (19,2 %). Objem neinvestičních nákladů environmentálního charakteru v kraji v roce 2017 v absolutní výši činil 2 258,6 mil. Kč a meziročně vzrostl o 7,2 %. Ze struktury neinvestičních nákladů je patrné, že téměř polovina je směřována na nakládání s odpady a další významný podíl je určen na nakládání s odpadními vodami (35,7 %).

Graf 4.8 Náklady na ochranu životního prostředí subjektů se sídlem v Pardubickém kraji podle jejich účelu

Zdroj: ČSÚ

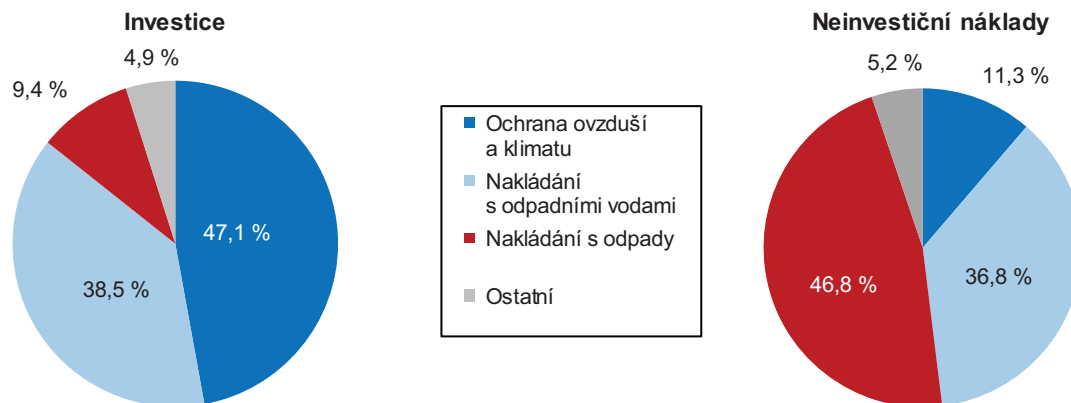

Objem pořízených investic na ochranu životního prostředí činil v roce 2017 pouze 21 % roku 2015.

Investiční výdaje na ochranu životního prostředí (podle sídla investora) v Pardubickém kraji mezi roky 2013 až 2017 na začátku sledovaného období meziročně rostly, avšak v roce 2016 zaznamenaly investice strmý pád na 30 % roku 2015 a v roce 2017 se propad prohloubil na 21 % roku 2015. V čase se mění i struktura investic. Zatímco v letech 2013 a 2017 činily investice na ochranu ovzduší pětinu objemu vynaložených investic na ochranu životního prostředí, v roce 2015 se podíl vyšplhal na tři pětiny objemu investic. Investice na nakládání s odpadními vodami klesaly ze tří pětin v roce 2013 na čtvrtinu objemu vynaložených investic v roce 2016 a v roce následujícím vzrostly téměř na polovinu vynaložených finančních prostředků.

Graf 4.9 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí investorů se sídlem v Pardubickém kraji podle účelu (průměr let 2013–2017)

Zdroj: ČSÚ

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (%)															
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (%)															
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
Živě narození mimo manželství (%)															
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2013	75,1	77,2	75,1	75,3	75,6	74,3	72,9	74,9	75,9	75,2	75,8	75,5	74,4	74,7	73,7
2014	75,4	77,4	75,6	75,6	76,1	74,2	73,4	75,2	76,2	75,9	76,2	75,9	74,8	75,0	73,9
2015	75,7	77,5	76,0	75,6	76,1	74,4	73,8	75,4	76,5	76,2	76,5	76,3	75,1	75,4	74,1
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2013	81,1	82,0	80,9	81,0	81,1	79,9	79,2	81,0	81,4	81,1	81,8	82,0	81,2	81,5	80,1
2014	81,4	82,3	81,5	81,4	81,4	80,2	79,4	81,5	81,9	81,6	82,5	82,3	81,8	81,5	80,5
2015	81,6	82,4	81,5	81,5	81,4	80,2	79,7	81,4	82,2	82,1	82,6	82,4	81,7	81,8	80,8
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2013	4,2	13,0	4,4	2,4	4,4	6,3	3,8	3,8	2,4	2,2	1,5	3,2	1,6	1,4	1,9
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2013	8,17	5,14	6,90	7,10	6,45	9,33	11,47	8,46	7,31	7,45	8,05	8,94	9,79	8,34	10,47
2014	7,46	5,03	6,36	6,20	5,70	8,21	10,67	7,72	6,36	6,22	7,35	8,25	8,82	7,36	9,80
2015	6,24	4,20	5,41	5,07	4,62	7,06	8,91	6,36	4,96	5,14	6,22	7,01	7,01	5,98	8,56
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2013	3,33	1,77	2,65	2,35	2,38	4,04	5,49	3,53	2,55	2,69	3,14	3,68	4,13	3,27	4,88
2014	3,36	1,96	2,74	2,20	2,24	4,06	5,64	3,45	2,53	2,43	3,06	3,74	4,15	3,01	5,13
2015	2,68	1,68	2,17	1,57	1,73	3,40	4,59	2,67	1,78	1,71	2,43	3,04	3,09	2,28	4,37
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	1,84
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2013	198,4	260,8	213,7	186,4	203,2	177,0	173,3	183,7	192,6	186,9	190,5	198,7	177,5	184,1	178,0
2014	205,0	267,5	220,3	194,4	206,4	183,7	175,8	190,4	200,3	195,8	196,6	205,5	184,8	191,5	185,6
2015	213,6	277,3	225,4	200,7	219,4	194,0	183,9	198,0	209,0	202,5	206,6	216,4	192,8	202,7	192,3
2016	221,4	291,9	244,7	206,5	219,2	202,3	191,4	209,0	212,9	208,1	212,7	219,2	197,9	203,0	197,1
2017	230,2	307,3	239,1	216,1	231,2	218,1	199,8	214,8	225,7	217,6	223,3	228,7	207,1	212,6	207,2
2018
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2013	22 266	27 410	22 874	20 898	21 999	20 274	21 385	21 993	21 134	20 740	21 194	21 840	20 836	20 576	21 958
2014	22 844	27 750	23 579	21 675	23 175	20 690	21 686	22 772	21 750	21 413	21 757	22 392	21 651	21 094	22 377
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2013	10 985	11 767	11 087	10 872	10 933	10 725	10 881	10 900	10 854	10 745	10 695	10 845	10 644	10 748	11 058
2014	11 090	11 878	11 207	10 985	11 038	10 817	10 979	11 005	10 955	10 853	10 804	10 950	10 744	10 852	11 157
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2013	23,3	12,6	20,4	24,2	26,7	25,8	26,2	22,3	23,8	27,6	29,3	22,0	25,9	24,5	27,2
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

2) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, ve jmenovateli data ČSÚ k 31. 12.

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

4) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2013	389,9	812,5	348,7	333,1	363,3	272,5	302,4	302,1	335,3	313,7	327,5	387,6	301,2	330,8	324,6
2014	409,9	834,6	376,8	344,5	388,4	282,1	309,9	317,7	359,2	333,1	341,3	404,5	318,6	365,3	344,3
2015	435,9	917,2	392,9	359,0	405,2	292,2	333,9	337,1	378,0	354,4	356,1	427,9	334,7	374,8	362,0
2016	451,3	943,3	418,4	371,7	421,8	296,4	330,1	349,2	401,1	367,7	370,9	435,4	351,1	388,0	374,6
2017	476,6	997,6	445,7	387,0	440,6	315,7	345,2	364,7	442,0	388,0	392,1	450,1	373,7	408,0	392,8
2018
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2013	99,5	100,5	98,3	99,4	102,9	98,4	98,6	98,7	98,1	100,4	98,1	102,7	98,3	99,9	95,7
2014	102,7	102,3	104,1	100,7	104,3	101,2	100,4	101,6	103,9	103,5	101,1	102,6	103,5	106,5	102,4
2015	105,3	109,8	103,8	103,1	103,4	101,7	105,3	105,1	104,1	105,4	103,5	105,1	104,0	101,1	103,2
2016	102,5	102,1	106,2	102,1	103,0	100,3	98,3	102,4	104,6	102,7	102,3	100,6	103,4	102,3	102,5
2017	104,4	104,7	107,7	103,0	104,0	102,8	101,2	104,1	110,2	104,5	104,1	101,8	104,5	104,0	102,8
2018
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2013	36,4	42,1	31,5	32,8	18,0	30,8	23,7	38,9	42,8	40,3	42,7	35,5	36,5	31,1	
2014	39,1	44,2	32,7	36,8	22,1	33,8	25,0	43,3	49,3	43,7	41,1	38,8	38,6	35,1	
2015	36,8	41,7	29,9	33,8	20,2	35,0	23,0	41,3	45,4	39,1	42,0	36,2	35,8	31,9	
2016	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017 ¹⁾	37,9	43,6	31,8	33,6	20,4	35,0	23,2	40,0	49,2	44,4	42,3	36,9	35,5	28,8	
2018	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018 ⁴⁾	25,6	44,6	21,2	31,8	23,8	24,4	23,0	17,9	21,9	21,5	23,7	27,5	23,5	18,0	19,9
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018 ⁴⁾	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2013	4 120	11 773	1 593	5 010	2 565	15 226	1 431	5 823	5 813	2 008	2 312	2 429	2 552	3 027	1 591
2014	4 081	11 790	1 502	5 074	2 552	15 015	1 440	5 092	5 565	1 981	2 256	2 539	2 512	3 160	1 595
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285

1) semidefinitivní údaje

2) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

3) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

4) předběžné údaje

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2013	1,76	1,09	1,92	0,77	0,90	2,83	7,85	0,45	0,99	2,62	0,34	0,31	0,76	1,20	3,72
2014	1,64	0,58	1,81	0,65	0,86	2,86	7,25	0,37	0,86	2,59	0,27	0,23	0,74	1,08	3,54
2015	1,58	0,60	1,79	0,61	0,85	2,91	6,51	0,41	0,91	2,57	0,29	0,26	0,75	1,09	3,36
2016	1,41	0,47	1,58	0,36	0,59	3,06	6,34	0,40	0,92	1,56	0,29	0,21	0,71	1,03	3,23
2017	1,33	0,50	1,70	0,40	0,55	2,32	5,43	0,39	0,88	1,55	0,30	0,20	0,68	1,18	3,18
2018
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2013	2,39	19,23	2,56	0,95	1,15	2,24	7,46	1,14	1,36	2,92	1,27	1,81	1,64	1,57	4,73
2014	2,30	17,42	2,59	0,92	1,08	2,02	6,58	1,12	1,36	3,10	1,31	1,80	1,63	1,59	4,47
2015	2,19	16,32	2,47	0,86	1,06	2,15	6,06	1,09	1,29	2,81	1,21	1,78	1,60	1,56	4,37
2016	2,04	15,18	2,44	0,83	0,88	2,08	5,67	1,07	1,04	2,46	1,18	1,73	1,29	1,23	4,20
2017	1,99	14,80	2,42	0,83	0,88	1,97	5,47	1,05	1,04	2,61	1,21	1,71	1,28	1,23	3,74
2018
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2013	1 915	5 029	1 565	1 611	1 694	661	1 529	1 148	730	847	798	1 923	1 163	1 472	2 269
2014	1 923	5 023	1 344	1 765	2 253	517	1 615	1 017	770	1 352	1 013	1 901	1 018	1 217	2 145
2015	2 205	4 909	1 420	2 420	2 012	629	1 757	1 014	1 071	1 402	1 341	3 098	1 559	1 701	2 285
2016	2 064	4 675	1 364	2 426	3 086	592	1 775	975	899	1 546	946	2 388	945	1 453	2 148
2017	1 972	4 250	1 326	2 190	2 008	523	2 010	1 014	1 000	1 239	1 040	2 450	955	1 511	2 251
2018
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2013	307	303	372	315	231	289	327	265	275	299	318	288	308	297	317
2014	310	301	355	325	252	307	318	271	272	303	329	295	312	308	325
2015	317	301	374	346	283	297	321	266	295	315	335	297	330	299	313
2016	339	309	397	372	330	339	348	302	304	332	367	309	350	314	341
2017	344	312	399	370	324	328	361	283	323	348	379	317	365	315	350
2018
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2013	13,9	16,8	10,9	14,0	17,8	13,1	10,7	14,6	17,1	14,1	16,9	10,9	12,0	17,4	14,9
2014	14,3	16,5	11,7	13,6	17,7	13,1	12,2	13,8	17,0	14,2	16,9	11,8	13,3	18,9	14,9
2015	14,5	16,8	12,0	14,3	17,1	13,8	13,2	12,4	15,7	15,1	16,0	12,6	13,3	18,7	15,5
2016	14,5	17,3	12,3	14,4	16,0	12,8	12,3	12,5	16,1	14,8	15,2	13,7	13,1	19,9	14,5
2017	15,3	17,9	12,9	15,5	18,1	14,0	12,5	13,0	16,8	16,1	16,4	14,6	13,7	21,0	15,2
2018
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2013	2 576	1 549	2 687	2 303	2 322	1 558	4 198	2 173	2 536	3 363	2 687	2 174	1 902	2 080	3 676
2014	2 983	1 154	2 562	2 757	4 344	3 171	3 296	1 106	1 839	3 673	5 513	2 665	2 418	3 504	4 718
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710
2018

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Pardubického kraje v letech 2002–2018

	Měřicí jednotka	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	506 534	505 486	505 285	506 024	507 751	511 400	515 185	516 329
v tom ve věku: 0–14 let		82 141	80 209	78 779	77 269	76 023	75 354	74 997	75 260
15–64 let		352 710	353 347	353 911	355 252	357 121	360 216	362 393	361 150
65 a více let		71 683	71 930	72 595	73 503	74 607	75 830	77 795	79 919
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	39,0	39,3	39,6	39,8	40,0	40,2	40,4	40,6
Sňatky		2 561	2 260	2 343	2 468	2 603	2 765	2 470	2 223
Rozvody		1 391	1 433	1 463	1 417	1 330	1 400	1 292	1 361
Živé narození	osoby	4 653	4 645	4 821	4 909	5 248	5 709	5 752	5 644
Zemřelí	osoby	5 230	5 354	5 208	5 168	5 164	5 134	5 087	5 003
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-577	-709	-387	-259	84	575	665	641
Přistěhovalí	osoby	4 329	4 847	4 629	4 996	5 525	7 688	7 120	4 726
Vystěhovalí	osoby	4 394	5 186	4 443	3 998	3 882	4 614	4 000	4 223
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-65	-339	186	998	1 643	3 074	3 120	503
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-642	-1 048	-201	739	1 727	3 649	3 785	1 144
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	126,5	131,1	138,7	148,7	156,2	167,0	177,6	182,5
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	251,6	252,5	247,3	249,4	251,3	251,3	254,3	254,9
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	172,2	172,8	178,5	177,8	178,3	182,1	183,4	186,0
Míra ekonomické aktivity	%	59,4	59,4	58,1	58,4	58,5	58,0	58,1	57,8
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	21 865	24 165	24 399	22 782	19 369	15 417	16 998	26 817
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	.	.	.	6,11	5,15	4,01	4,51	7,32
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 681	6 912	7 096	7 561	7 997	8 545	9 437	9 835
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,6	3,7	3,8
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		15 360	15 344	15 257	15 235	15 323	15 549	16 074	16 629
základních škol		52 721	51 016	49 307	47 690	45 852	44 046	42 521	41 266
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	27 505	27 136	26 840	26 761	26 435	26 156	25 867
Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	5 180	6 151	6 730	7 505	8 333	8 815	9 244	10 063
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		22,3	20,8	20,8	20,3	18,9	20,6	19,6	17,9
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	112 342	118 133	126 255	131 710	144 670	159 085	162 278	156 890
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,4	104,4	103,3	105,6	110,1	106,0	101,3	95,6
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	.	.	1 641	1 893	1 958	1 916	1 865
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		95 811	100 881	102 319	103 975	105 304	106 972	109 524	109 449
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	7 250	8 873	7 605	7 220	8 355	8 532	7 171
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	43 064	48 819	48 077	47 664	46 868	48 621	50 609	42 608
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	8 475	9 993	11 105	11 850	11 945	9 619	13 231	11 121
Dokončené byty		1 424	1 189	1 580	1 400	1 515	1 866	1 847	1 612
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	302,0	326,7	358,4	329,4	353,1	388,2	360,9	321,0
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	274 231	274 059	273 813	273 483	273 283	273 029	272 811	272 430
z toho orná půda		201 364	201 173	200 890	200 100	199 935	199 832	199 532	198 929
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	177 619	177 792	178 047	178 362	178 576	178 836	179 055	179 433
z toho: lesní pozemky		132 692	132 768	132 883	133 109	133 225	133 319	133 398	133 569
zastavěné plochy a nádvoří		7 139	7 151	7 169	7 183	7 189	7 215	7 234	7 256
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	90,9	93,0	90,1	90,1	87,4	90,6	84,9	84,3
Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.	kg	275	267	269	270	291	283	288	283
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 107	1 444	2 403	2 202	2 866	1 329	1 629	2 101

¹⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec

³⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

⁴⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozv. elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
517 164	⁶⁾ 516 411	516 440	515 985	516 372	516 149	517 087	518 337	520 316	Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)
76 015	⁶⁾ 77 030	77 616	77 936	78 671	79 315	80 394	81 098	82 063	v tom ve věku: 0–14 let
359 758	⁶⁾ 354 670	351 073	347 586	344 618	341 189	338 204	335 911	334 475	15–64 let
81 391	⁶⁾ 84 711	87 751	90 463	93 083	95 645	98 489	101 328	103 778	65 a více let
40,8	⁶⁾ 41,0	41,2	41,5	41,7	41,9	42,1	42,3	42,4	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
2 166	2 228	2 205	2 057	2 232	2 382	2 472	2 450	2 648	Sňatky
1 281	1 258	1 275	1 257	1 330	1 219	1 171	1 327	1 120	Rozvody
5 721	5 312	5 385	5 077	5 410	5 302	5 533	5 372	5 526	Živě narození
5 320	5 365	5 403	5 392	5 123	5 440	5 234	5 389	5 528	Zemřelí
401	-53	-18	-315	287	-138	299	-17	-2	Přirozený přírůstek/úbytek
4 473	3 927	4 304	4 156	4 276	4 190	4 969	5 544	6 539	Přistěhovalí
4 039	3 723	4 257	4 296	4 176	4 275	4 330	4 277	4 558	Vystěhovalí
434	204	47	-140	100	-85	639	1 267	1 981	Přírůstek/úbytek stěhováním
835	151	29	-455	387	-223	938	1 250	1 979	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
180,4	182,7	188,1	186,9	195,8	202,5	208,1	217,6	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
253,4	252,4	257,0	263,2	263,3	262,7	264,0	261,7	263,1	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
187,5	187,2	182,2	175,2	174,4	174,7	172,7	174,7	174,1	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
57,5	57,4	58,5	60,0	60,2	60,1	60,5	60,0	60,2	Míra ekonomické aktivity
27 359	23 631	25 264	26 371	21 938	18 075	14 407	10 152	7 914	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
7,45	6,51	7,03	7,45	6,22	5,14	4,04	2,83	2,19	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
9 913	10 337	10 557	10 745	10 853	11 123	11 241	11 629	12 190	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
3,8	3,9	3,9	4,0	4,1	3,9	4,0	4,1	.	Lékaři na 1 000 obyvatel
17 490	17 994	18 572	18 976	19 059	18 915	18 562	18 387	18 398	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.) mateřských škol
40 955	41 184	41 505	42 295	43 155	44 013	44 988	45 746	46 496	základních škol středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
25 062	23 549	22 119	21 296	20 987	20 879	20 994	20 956	21 106	Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)
10 391	10 541	10 356	10 276	9 612	8 195	7 415	6 779	6 436	Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
17,2	17,7	17,4	17,6	16,2	13,2	11,5	11,2	10,7	
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
159 941	165 724	158 240	161 809	171 921	182 983	189 959	200 687	.	Hrubý domácí produkt
105,0	103,4	93,4	100,4	103,5	105,4	102,7	104,5	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
2 136	2 472	2 783	2 687	2 727	2 650	2 532	2 775	.	Výdaje na výzkum a vývoj
112 121	114 072	115 333 ⁷⁾	115 116	116 363	117 554	118 810	120 124	121 765	Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
7 296	8 907	9 503	9 855	11 322	10 419	10 764 ⁸⁾	11 402	.	Produkce zemědělského odvětví
41 752	43 225	43 092	43 097	44 847	46 321	47 944	48 260	49 598	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
9 227	8 384	8 214	7 499	10 807	12 366	11 168	9 905 ¹⁰⁾	11 155	Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾
1 644	1 274	1 295	1 021	996	1 096	1 224	1 136 ¹⁰⁾	1 670	Dokončené byty
317,1	323,9 ⁹⁾	366,4	369,2	359,7	413,4	443,7	468,3	467,7	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
272 179	271 914	271 564	271 146	270 881	270 566	270 348	270 150	270 081	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
198 403	197 792	197 580	196 823	196 335	195 891	195 227	194 592	194 210	z toho orná půda
179 697	179 972	180 325	180 744	181 014	181 330	181 552	181 761	181 834	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
133 692	133 787	133 996	134 181	134 324	134 532	134 607	134 650	134 744	z toho: lesní pozemky
7 285	7 320	7 328	7 462	7 457	7 454	7 466	7 463	7 367	zastavěné plochy a nádvoří
81,8	80,9	79,5	77,1	75,7	77,8	77,3	78,0	79,7	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
.	273	294	299	303	315	332	348	.	Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.
2 235	2 283	2 947	3 363	3 673	7 983	2 391	1 819	.	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

⁶⁾ údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

⁸⁾ semidefinitivní výsledky ⁹⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

¹⁰⁾ předběžné údaje

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	515 985	516 372	516 149	517 087	518 337	520 316
v tom: muži		254 797	255 137	255 159	255 691	256 604	257 948
ženy		261 188	261 235	260 990	261 396	261 733	262 368
z toho cizinci (bez azylantů)		11 301	11 559	12 011	13 305	15 157	17 575
Sňatky		2 057	2 232	2 382	2 472	2 450	2 648
Rozvody		1 257	1 330	1 219	1 171	1 327	1 120
Rozvody na 100 sňatků	%	61,1	59,6	51,2	47,4	54,2	42,3
Živě narození	osoby	5 077	5 410	5 302	5 533	5 372	5 526
z toho mimo manželství	%	44,3	45,3	47,2	47,9	48,8	48,9
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,45	1,58	1,58	1,68	1,67	1,74
Potraty		1 545	1 460	1 492	1 506	1 528	1 339
z toho umělá přerušeni těhotenství		819	735	758	758	748	689
Potraty na 100 narozených	%	30,3	26,9	28,1	27,1	28,4	24,1
z toho umělá přerušeni těhotenství		16,1	13,5	14,3	13,6	13,9	12,4
Zemřelí	osoby	5 392	5 123	5 440	5 234	5 389	5 528
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 469	2 352	2 440	2 222	2 378	2 380
novotvary		1 296	1 220	1 294	1 383	1 315	1 377
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-315	287	-138	299	-17	-2
Přistěhovalí	osoby	4 156	4 276	4 190	4 969	5 544	6 539
z toho z ciziny		849	903	906	1 232	1 832	2 681
Vystěhovalí	osoby	4 296	4 176	4 275	4 330	4 277	4 558
z toho do ciziny		731	546	406	371	381	541
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-140	100	-85	639	1 267	1 981
z toho s cizinou		118	357	500	861	1 451	2 140
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-455	387	-223	938	1 250	1 979
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	9,8	10,5	10,3	10,7	10,4	10,6
zemřelí	‰	10,5	9,9	10,5	10,1	10,4	10,6
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-0,6	0,6	-0,3	0,6	-0,0	-0,0
přistěhovalí	‰	8,1	8,3	8,1	9,6	10,7	12,6
vystěhovalí	‰	8,3	8,1	8,3	8,4	8,3	8,8
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	-0,3	0,2	-0,2	1,2	2,4	3,8
celkový přírůstek/úbytek	‰	-0,9	0,7	-0,4	1,8	2,4	3,8
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,0	2,2	1,9	1,8	2,0	2,5
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,4	1,3	0,8	1,3	1,3	1,8
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.) ve věku:							
0–14 let	osoby	77 936	78 671	79 315	80 394	81 098	82 063
%		15,1	15,2	15,4	15,5	15,6	15,8
15–64 let	osoby	347 586	344 618	341 189	338 204	335 911	334 475
%		67,4	66,7	66,1	65,4	64,8	64,3
65 a více let	osoby	90 463	93 083	95 645	98 489	101 328	103 778
%		17,5	18,0	18,5	19,0	19,5	19,9
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	41,5	41,7	41,9	42,1	42,3	42,4
v tom: muži		40,0	40,2	40,5	40,7	40,9	41,0
ženy		42,9	43,1	43,3	43,5	43,7	43,8
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	116,1	118,3	120,6	122,5	124,9	126,5
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	48,4	49,8	51,3	52,9	54,3	55,6
Naděje dožití (dvoutelé období)	roky						
muži při narození		75,2	75,9	76,2	76,3	76,6	76,5
ženy při narození		81,1	81,6	82,1	82,1	82,2	82,3
muži ve věku 65 let		15,8	16,0	16,0	16,1	16,4	16,5
ženy ve věku 65 let		18,9	19,4	19,7	19,7	19,9	19,8

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	438,4	437,7	437,4	436,7	436,5	437,2
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	14,9	12,9	13,7	14,1	13,3	13,5
střední bez maturity	%	36,8	38,2	38,0	36,8	35,6	35,7
střední s maturitou	%	35,0	33,7	32,9	33,7	34,7	35,3
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	13,2	15,1	15,3	15,5	16,3	15,5
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	263,2	263,3	262,7	264,0	261,7	263,1
v tom: zaměstnaní		241,0	246,5	250,7	254,3	254,6	258,6
z toho ženy		104,5	107,0	109,4	112,2	110,4	114,8
nezaměstnaní		22,1	16,8	12,0	9,7	7,2	4,5
z toho ženy		12,5	9,6	6,3	4,3	3,8	2,7
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	175,2	174,4	174,7	172,7	174,7	174,1
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	84,8	84,4	84,1	84,8	85,4	85,8
zaměstnavatelé	%	2,4	2,6	3,2	3,1	2,8	3,6
pracující na vlastní účet	%	12,0	12,3	12,1	11,3	11,1	10,3
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	240,3	249,5	251,7	250,0	247,0	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	5,2	5,1	4,9	4,7	4,6	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	44,1	44,4	45,0	44,7	44,3	.
terciární (služby)	%	50,7	50,5	50,1	50,6	51,1	.
Míra ekonomické aktivity	%	60,0	60,2	60,1	60,5	60,0	60,2
v tom: muži		68,0	68,4	68,5	68,8	68,8	67,7
ženy		52,3	52,2	51,9	52,4	51,4	52,9
Míra zaměstnanosti	%	55,0	56,3	57,3	58,2	58,3	59,1
v tom: muži		63,6	65,0	65,8	66,3	67,3	66,9
ženy		46,7	47,9	49,1	50,4	49,7	51,7
Obecná míra nezaměstnanosti	%	8,4	6,4	4,6	3,7	2,7	1,7
v tom: muži		6,6	4,9	3,9	3,7	2,3	1,2
ženy		10,7	8,2	5,4	3,7	3,3	2,3
NEZAMĚŠTNANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	26 371	21 938	18 075	14 407	10 152	7 914
z toho: ženy		12 674	10 783	8 903	7 038	4 878	3 846
absolventi škol a mladiství		2 099	1 343	1 008	767	505	420
osoby se zdravotním postižením		3 398	3 178	2 899	2 555	1 993	1 420
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		5 839	5 954	5 769	5 341	4 237	3 921
dosažitelní		25 955	21 471	17 560	13 657	9 485	7 298
v tom podle věku:							
do 19 let		1 106	761	654	575	394	325
20–24 let		3 452	2 610	1 956	1 352	877	666
25–34 let		5 560	4 543	3 655	2 777	1 936	1 569
35–44 let		6 183	5 207	4 245	3 320	2 198	1 704
45–54 let		5 543	4 512	3 847	3 083	2 245	1 762
55 a více let		4 527	4 305	3 718	3 300	2 502	1 888
průměrný věk	roky	39,5	40,8	41,3	42,2	42,8	42,6
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		6 980	5 580	4 742	3 882	2 803	2 150
střední bez maturity		11 818	9 880	7 929	6 317	4 389	3 353
střední s maturitou		5 867	5 035	4 171	3 228	2 267	1 845
vyšší odborné vč. nástavbového		267	200	194	132	90	72
vysokoškolské		1 439	1 243	1 039	848	603	494
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby	10 911	9 153	7 438	5 674	3 920	3 186
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		2 873	2 542	2 081	1 621	1 110	921
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		8 038	6 611	5 357	4 053	2 810	2 265
manuální pracovníci	osoby	15 101	12 435	10 303	8 439	6 033	4 618
kvalifikovaní (třídy 6–8)		8 737	6 472	5 135	3 906	2 887	2 161
nekvalifikovaní (třída 9)		6 364	5 963	5 168	4 533	3 146	2 457

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
v tom podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	7 907	6 931	6 689	5 974	4 935	4 651
3–6 měsíců		4 570	3 576	3 079	2 677	1 708	1 500
6–12 měsíců		4 535	3 066	2 473	1 965	1 356	895
od 1 roku do 2 let		4 275	3 137	1 757	1 291	816	359
více než 2 roky		5 084	5 228	4 077	2 500	1 337	509
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	6 091	5 776	5 995	6 213	6 641	7 297
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	7,45	6,22	5,14	4,04	2,83	2,19
v tom: muži		7,62	6,23	5,14	4,07	2,89	2,20
ženy		7,28	6,22	5,14	4,00	2,76	2,18
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾	%	2,69	2,43	1,71	1,12	0,64	0,26
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	2 393	3 465	6 168	9 687	19 953	35 590
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	11,0	6,3	2,9	1,5	0,5	0,2
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	96 422	101 043	104 544	107 487	112 558	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	186,9	195,8	202,5	208,1	217,6	.
průměr ČR = 100	%	94,2	95,5	94,8	94,0	94,5	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	23 187	23 879	24 856	26 087	28 006	30 358
v tom: muži		25 081	25 901	27 207	28 317	30 383	32 679
ženy		20 485	21 078	21 627	22 885	24 630	27 103
Medián mezd	Kč	20 740	21 413	22 283	23 543	25 507	27 851
v tom: muži		22 083	22 987	24 205	25 306	27 487	29 606
ženy		18 838	19 431	20 072	21 343	23 240	25 425
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)							
mateřských škol	osoby	18 976	19 059	18 915	18 562	18 387	18 398
základních škol		42 295	43 155	44 013	44 988	45 746	46 496
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		21 296	20 987	20 879	20 994	20 956	21 106
vyšších odborných škol (denní studium)		1 147	1 083	927	777	673	493
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)							
s trvalým bydlištěm v kraji	osoby	16 336	15 276	13 917	12 929	12 305	11 944
s místem výuky v kraji		10 276	9 612	8 195	7 415	6 779	6 436
z toho v prezenčním studiu	%	80,9	81,7	81,4	79,6	77,1	78,1
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	2 112	2 003	1 969	1 810	1 662	1 412
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	2 055	2 135	2 038	2 048	2 104	.
na 1 000 obyvatel		4,0	4,1	3,9	4,0	4,1	.
Nemocnice							
lůžka		2 500	2 504	2 534	2 487	2 524	.
případy hospitalizace ⁶⁾	v tis.	89,2	91,1	88,4	88,9	89,4	.
průměrná ošetrovací doba	dny	7,26	7,26	7,32	6,90	6,82	.
využití lůžek	dny	256,1	264,0	255,3	246,7	241,5	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	3,692	3,854	4,261	4,464	4,550	4,688
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	43,7	46,1	42,5	43,8	43,2	40,9
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek celkem							
(vč. péčovské péče)	v tis.	564,4	556,0	535,7	505,8	467,5	407,0
z toho přídavek na dítě		292,9	279,5	259,1	232,6	198,0	146,8
Výdaje na dávky celkem							
(vč. péčovské péče)	mil. Kč	1 725	1 708	1 695	1 687	1 673	1 752
z toho přídavek na dítě		177	169	156	140	119	118
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péčovské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 345	3 310	3 283	3 266	3 234	3 375

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		2 169	2 122	2 067	2 208	2 103	2 097
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		24,0	22,8	21,6	22,4	20,8	20,2
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		539	930	1 087	1 116	1 108	1 120
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		735	733	696	660	646	634
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁷⁾	osoby	117 289	118 401	119 783	120 677	121 313	121 718
z toho ženy		72 412	72 769	73 300	73 405	73 333	73 191
Příjemci starobního důchodu sólo ⁸⁾	osoby	86 407	87 504	88 914	89 896	90 645	91 179
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{7,9)}	osoby	32 406	33 967	35 277	36 395	37 306	38 028
z toho ženy		18 336	19 114	19 817	20 411	20 910	21 300
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	27,6	28,7	29,5	30,2	30,8	31,2
v tom: muži		31,4	32,5	33,3	33,8	34,2	34,5
ženy		25,3	26,3	27,0	27,8	28,5	29,1
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁸⁾	Kč	10 745	10 853	11 123	11 241	11 629	12 190
v tom: muži		11 823	11 935	12 221	12 346	12 760	13 361
ženy		9 808	9 901	10 150	10 248	10 597	11 111
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁸⁾ na mzdovém mediánu	%	51,8	50,7	49,9	47,7	45,6	43,8
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	832 178	949 659	1 048 117	1 163 863	1 253 602	1 520 453
v tom dávky:							
nemocenské		505 527	603 807	682 957	768 788	830 807	1 037 146
ošetřovné		35 794	37 787	48 409	52 803	63 916	75 391
peněžitá pomoc v mateřství		290 652	307 796	316 569	342 070	358 658	395 517
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		205	269	182	202	221	125
otcovská poporodní péče ¹⁰⁾		10 716
dlouhodobé ošetřovné ¹⁰⁾		1 557
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		9 092	8 380	6 812	5 933	5 808	5 558
na 1 000 obyvatel		17,6	16,2	13,2	11,5	11,2	10,7
Objasněné trestné činy		4 805	4 645	4 075	3 791	3 765	3 675
Hlášené dopravní nehody		3 622	3 451	3 482	3 695	3 970	4 348
na 1 000 obyvatel		7,0	6,7	6,7	7,2	7,7	8,4
Usmrčené osoby při dopravních nehodách	osoby	35	34	46	38	30	33
Podíl bodovaných řidičů z registrovaných řidičů celkem ¹¹⁾	%	7,6	7,7	7,5	7,7	6,7	6,7
Požáry		622	630	808	660	680	928
na 1 000 obyvatel		1,2	1,2	1,6	1,3	1,3	1,8
přímá škoda	mil. Kč	157	252	124	179	202	178

1) údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)

2) zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

3) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

5) pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

6) do roku 2015 počet hospitalizovaných pacientů

7) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

8) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

9) předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

10) dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

11) bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

12) některé LDN se staly součástí nemocnic

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	161 809	171 921	182 983	189 959	200 687	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	100,4	103,5	105,4	102,7	104,5	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	313,7	333,1	354,4	367,7	388,0	.
průměr ČR = 100	%	80,5	81,3	81,3	81,5	81,4	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	673,4	689,1	726,9	759,8	812,4	.
průměr ČR = 100	%	83,5	81,6	82,0	83,9	86,1	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	144 839	155 425	164 660	170 750	180 086	.
v tom sektory: primární	%	4,2	4,3	3,8	3,3	3,8	.
sekundární	%	43,0	43,5	45,4	45,0	44,3	.
terciární	%	52,7	52,2	50,8	51,8	51,9	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	35 134	40 329	49 396	43 068	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	68,1	78,1	95,7	83,4	.	.
průměr ČR = 100	%	69,7	75,9	82,9	74,1	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	240 282	249 487	251 742	250 007	247 016	.
z toho zaměstnanci		209 456	218 439	219 042	219 040	218 307	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	17 750	18 958	21 134	20 448	22 147	24 586
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	16 703	18 118	20 249	18 373	20 695	24 656
z toho: běžné výdaje		13 501	13 881	14 828	15 339	16 780	18 824
kapitálové výdaje		3 202	4 237	5 421	3 034	3 915	5 833
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	30 240	31 258	32 392	33 987	36 437	.
z toho: přímé náklady		21 965	22 664	23 473	24 685	26 414	.
sociální náklady a výdaje		7 853	8 114	8 425	8 830	9 458	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	2 687	2 727	2 650	2 532	2 775	.
z toho: mzdové		1 179	1 300	1 300	1 348	1 509	.
financované z veřejných zdrojů ČR		596	565	497	460	547	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	2 562	2 585	2 409	2 353	2 506	.
z toho výzkumní pracovníci		1 287	1 276	1 138	1 141	1 193	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených počítačem	%	70,7	71,7	73,6	74,9	74,4	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	69,0	71,3	73,3	75,0	74,9	.
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		115 116	116 363	117 554	118 810	120 124	121 765
z toho živnostníci		78 892	81 402	82 485	83 583	85 838	86 827
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		62 706	61 768	61 512	61 239	62 734	63 521
z toho živnostníci		39 774	40 979	41 236	41 539	42 833	43 222
Vzniklé subjekty		3 942	3 461	3 900	3 985	3 764	3 816
z toho živnostníci		2 561	2 509	2 511	2 692	2 466	2 599
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	9 855	11 322	10 419	10 764	⁷⁾ 11 402	.
z toho: rostlinná produkce		4 644	4 959	4 614	4 989	⁷⁾ 4 617	.
živočišná produkce		4 928	5 667	4 951	5 075	⁷⁾ 6 047	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	230 708	229 525	229 931	229 524	231 347	232 072
z toho orná		175 894	174 855	175 519	175 553	176 139	176 134
Sklizeň: obilovin	t	465 617	561 447	529 068	544 762	501 048	453 607
brambor	t	25 359	32 003	23 274	36 123	33 451	27 377
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	113 402	115 066	116 708	117 010	117 506	117 055
prasata	kusy	147 085	149 475	143 772	156 995	160 704	170 218
drůbež	tis. ks	3 364	2 251	3 506	3 553	3 702	4 401
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	14 991	15 143	15 647	15 612	14 499	15 320
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	25 767	27 951	24 831	30 823	30 854	30 452
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	43 371	51 076	46 824	44 864	49 971	53 118
Výroba mléka	tis. l	261 484	270 868	282 611	284 137	287 446	294 347
Snáška konzumních vajec	tis. ks	149 390	198 583	161 478	263 669	390 914	476 846

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 022	1 143	935	911	757	777
Těžba dřeva	m ³ b. k.	835 217	828 147	797 251	768 662	783 788	995 229
z toho nahodilá živelní		120 651	74 921	180 040	61 352	119 190	364 498
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		138	140	137	142	135	135
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnance	mil. Kč tis. Kč	207 567 4 816	241 705 5 390	253 268 5 468	244 023 5 090	248 051 5 140	261 120 5 265
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	43 097	44 847	46 321	47 944	48 260	49 598
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	24 570	25 330	26 140	27 472	29 476	31 394
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	5 735	6 325	5 265	4 458	5 523	6 916
podíl na ČR	%	6,6	7,4	6,3	5,4	6,3	7,9
Spotřeba elektřiny ⁴⁾	GWh	2 935	2 782	2 355	2 404	2 479	2 488
podíl na ČR	%	4,2	5,0	4,2	4,2	4,2	4,2
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 363,6	1 303,5	1 335,3	1 364,1	1 388,3	1 374,1
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	357 226	314 469	353 579	368 895	397 837	374 924
podíl na ČR	%	4,4	4,4	4,7	4,5	4,7	4,7
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	1 046,2	833,8	911,7	982,3	1 015,4	975,2
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁵⁾		29	29	27	25	24	24
Základní stavební výroba ⁵⁾	mil. Kč tis. Kč	5 461 1 661	6 709 2 063	7 203 2 298	5 865 1 978	5 996 2 097	7 064 2 337
na 1 zaměstnance							
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁵⁾	fyz. os.	3 288	3 252	3 134	2 965	2 859	3 023
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁵⁾	Kč	25 007	25 722	27 901	29 065	30 281 ⁸⁾	32 199
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁶⁾	mil. Kč	7 499	10 807	12 366	11 168	9 905 ⁸⁾	11 155
z toho pro veřejné zadavatele		2 416	4 960	6 010	4 598	5 077	.
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	8 879	10 131	9 491	13 417	13 722	12 880
z toho: budov (bytových a nebytových)		5 815	6 897	6 970	10 273	9 563	8 510
na ochranu životního prostředí		948	1 027	627	724	1 300	1 022
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 032	2 490	2 316	3 000	2 993	2 892
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		1 062	1 060	1 045	1 259	1 504	1 398
z toho v nových rodinných domech		625	665	674	879	1 032	1 049
Dokončené byty		1 021	996	1 096	1 224	1 136 ⁸⁾	1 670
z toho v nových rodinných domech		814	748	738	802	834 ⁸⁾	1 062
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	33 388	34 496	35 173	33 852	35 594 ⁸⁾	37 388
v novém bytovém domě	Kč	44 365	28 186	47 390	22 874	37 962 ⁸⁾	37 120
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		226 244	231 511	244 604	253 001	263 037	272 776
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		361	335	341	350	349	354
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		21 842	20 363	19 068	19 637	19 535	19 071
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	369	360	413	444	468	468
z toho ze zahraničí		53	53	60	62	66	64
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,8	3,8	3,9	3,8	3,8	3,8
z toho hostů ze zahraničí		3,6	3,7	3,7	3,7	3,8	3,9

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2016 je vypočten z dat roku 2015, 2016 a 2017)

3) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

4) od roku 2014 spotřeba elektřiny v hodnotě netto, do roku 2013 v hodnotě brutto

5) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

6) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

7) semidefinitivní výsledky

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	271 146	270 881	270 566	270 348	270 150	270 081
z toho: orná půda		196 823	196 335	195 891	195 227	194 592	194 210
zahrady a ovocné sady		13 138	13 172	13 167	13 166	13 267	13 337
trvalé travní porosty		61 185	61 374	61 508	61 955	62 292	62 533
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	180 744	181 014	181 330	181 552	181 761	181 834
z toho: lesní pozemky		134 181	134 324	134 532	134 607	134 650	134 744
zastavěné plochy a nádvoří		7 462	7 457	7 454	7 466	7 463	7 367
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	97,6	97,3	97,6	97,5	97,7	97,4
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	77,1	75,7	77,8	77,3	78,0	79,7
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	30,0	30,8	31,0	31,9	32,9	34,1
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	32,9	33,5	34,1	34,7	35,1	36,2
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	73,2	72,8	73,7	74,4	74,5	74,6
na kanalizaci s koncovou ČOV		70,2	70,6	71,4	72,6	73,2	73,0
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	98,4	98,5	98,5	98,9	99,2	99,0
Čistírný odpadních vod (ČOV)		113	114	119	120	131	134
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	156 866	148 984	154 773	153 735	155 665	155 093
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	6 533	6 115	6 952	7 376	7 539	7 702
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,79	0,71	0,75	0,75	0,73	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,72	0,64	0,68	0,67	0,66	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	2,62	2,59	2,57	1,56	1,55	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		2,62	2,59	2,57	1,56	1,55	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	2,92	3,10	2,81	2,46	2,61	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		2,06	2,25	2,00	1,60	1,76	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,86	0,85	0,81	0,86	0,85	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	8,29	7,12	7,29	7,44	7,47	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		6,64	5,65	6,03	6,29	6,39	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,65	1,48	1,26	1,15	1,08	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ²⁾	t	436 852	697 884	723 734	798 419	640 729	.
z toho: zpracovatelský průmysl	t	132 339	159 710	166 248	170 302	174 912	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	t	110 434	162 581	180 935	171 520	139 064	.
stavebnictví	t	148 214	346 298	352 089	421 230	300 757	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	847	1 352	1 402	1 546	1 239	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	299	303	315	332	348	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	14,1	14,2	15,1	14,8	16,1	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	42,1	43,2	47,5	49,2	55,9	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	3 363	3 673	7 983	2 391	1 819	.
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 750,0	1 841,8	4 122,0	1 253,3	885,8	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	20,9	49,6	59,9	57,1	20,3	.
nakládání s odpadními vodami	%	60,8	34,0	32,6	27,5	47,0	.
nakládání s odpady	%	8,4	12,8	6,5	8,7	19,2	.
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	2 011,5	2 073,7	2 078,0	2 107,3	2 258,6	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	11,8	12,6	10,7	10,9	10,6	.
nakládání s odpadními vodami	%	38,5	34,8	37,4	37,6	35,7	.
nakládání s odpady	%	46,5	47,4	46,3	46,4	47,1	.

¹⁾ emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

²⁾ podle sídla podniku

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2018

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ					
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	520 316	104 344	173 329	104 401	138 242
z toho cizinci (bez azylantů) (%)	3,4	1,9	5,6	1,8	2,9
v tom ve věku (%):					
0–14 let	15,8	15,5	15,9	15,6	16,0
15–64 let	64,3	64,2	64,4	64,4	64,1
65 a více let	19,9	20,3	19,7	19,9	20,0
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	42,4	42,7	42,5	42,4	42,3
Index stáří (stav k 31. 12.) ¹⁾	126,5	130,5	124,4	127,6	125,2
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ²⁾	55,6	55,8	55,3	55,2	56,0
Přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel:					
přirozenou měnou	-0,0	-0,9	0,6	-1,0	0,7
stěhováním	3,8	2,7	7,0	1,8	2,2
celkový	3,8	1,8	7,6	0,8	2,9
Naděje dožití při narození (v období 2014–2018)					
muži	.	76,0	77,2	75,5	76,6
ženy	.	81,9	82,7	81,9	81,9
SOCIÁLNÍ VÝVOJ					
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	7 914	1 781	2 523	1 998	1 612
z toho (%):					
ženy	48,6	46,8	53,0	45,6	47,3
absolventi škol a mladiství	5,3	5,8	5,7	3,7	6,1
osoby se zdravotním postižením	17,9	18,9	15,1	19,9	18,9
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	49,5	53,2	45,9	52,1	48,0
dosažitelní	92,2	93,0	91,4	92,2	92,6
ve věku 55 a více let	23,9	20,7	22,0	27,9	25,3
evidovaní 12 a více měsíců	11,0	7,5	12,1	12,0	11,7
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ³⁾	2,19	2,48	2,08	2,74	1,69
v tom: muži	2,20	2,59	1,91	2,90	1,73
ženy	2,18	2,36	2,25	2,57	1,65
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ⁴⁾	0,3	0,2	0,3	0,4	0,2
Lékaři na 1 000 obyvatel (rok 2017)	4,1	3,5	5,1	4,0	3,3
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	4,688	5,683	3,800	5,272	5,032
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁵⁾	12 190	12 141	12 360	12 011	12 154
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu (%) ⁶⁾	31,2	29,1	29,2	33,6	33,7
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	10,7	9,4	13,5	10,8	8,2
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	8,4	8,3	8,6	7,5	8,8
EKONOMICKÝ VÝVOJ					
Soukromí podnikatelé (živnostníci) – počet vzniklých na 1 000 obyvatel	5,0	5,4	5,0	4,8	4,9
Počet bytů na 1 000 obyvatel:					
zahájených	2,9	3,9	3,0	2,8	2,1
dokončených ⁷⁾	2,2	2,1	3,3	1,4	1,5
Hromadná ubytovací zařízení:	354	77	59	80	138
lůžka na 1 000 obyvatel	36,7	36,6	25,1	43,6	46,2
hosté na 1 000 obyvatel	901,0	1 064,5	718,6	700,6	1 156,8
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ					
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):					
orná půda	43,0	44,7	48,2	44,9	35,9
lesní pozemky	29,8	28,9	25,3	31,5	31,8
zastavěné plochy a nádvoří	1,6	1,7	2,5	1,2	1,4

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

3) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

5) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

6) podíl na všech příjemcích starobního důchodu, vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

7) předběžné údaje

8) méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031	Pelhřimov	PE	CZ0633
České Budějovice	CB	CZ0311	Třebíč	TR	CZ0634
Český Krumlov	CK	CZ0312	Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313			
Písek	PI	CZ0314	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Prachatice	PT	CZ0315	Blansko	BK	CZ0641
Strakonice	ST	CZ0316	Brno-město	BM	CZ0642
Tábor	TA	CZ0317	Brno-venkov	BO	CZ0643
			Břeclav	BV	CZ0644
Plzeňský kraj	PLK	CZ032	Hodonín	HO	CZ0645
Domažlice	DO	CZ0321	Vyškov	VY	CZ0646
Klatovy	KT	CZ0322	Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeň-město	PM	CZ0323			
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Jeseník	JE	CZ0711
Rokycany	RO	CZ0326	Olomouc	OC	CZ0712
Tachov	TC	CZ0327	Prostějov	PV	CZ0713
			Přerov	PR	CZ0714
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Šumperk	SU	CZ0715
Cheb	CH	CZ0411			
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Sokolov	SO	CZ0413	Kroměříž	KM	CZ0721
			Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Ústecký kraj	ULK	CZ042	Vsetín	VS	CZ0723
Děčín	DC	CZ0421	Zlín	ZL	CZ0724
Chomutov	CV	CZ0422			
Litoměřice	LT	CZ0423	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Louny	LN	CZ0424	Bruntál	BR	CZ0801
Most	MO	CZ0425	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Teplice	TP	CZ0426	Karviná	KI	CZ0803
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Nový Jičín	NJ	CZ0804
			Opava	OP	CZ0805
Liberecký kraj	LBK	CZ051	Ostrava-město	OV	CZ0806
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

